PRAXIS

336.7
S55

Ianfred Silberstein

Regimul juridic al instituțiilor de credit

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

II 457 368
BCU IASI

C.H. Beck

II 457 368
BCU IASI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PRAXIS

Regimul juridic al instituțiilor de credit

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SILBERSTEIN, Ianfred

Studii: Doctor al Şcolii Naţionale de Studii Politice şi Administrative (2007). Absolvent al Facultăţii de Drept a Universităţii Bucureşti (1973).

Activitate: consilier juridic şi consilier juridic şef la Banca Naţională a României (01.10.1973-31.01.1993), Director adjunct al Direcţiei Juridice din cadrul Băncii Naţionale a României (01.02.1993-14.12.2004); Director al Direcţiei Juridice din cadrul Băncii Naţionale a României (15.12.2004-30.04.2012); Consilier al Băncii Naţionale a României (01.05.2012-24.04.2015); consultant strategie Banca Naţională a României (din 27.04.2015).

Cadru didactic asociat la A.S.E., Institutul Bancar Român- Colegiul Bancar şi Facultatea de Management Bancar; Universitatea „Titu Maiorescu", Facultatea de Drept; Universitatea „Spiru Haret", Facultatea Finanţe-Bănci. A ţinut cursuri de drept bancar la Institutul Naţional al Magistraturii. A ţinut prelegeri la Universitatea Belgrano din Buenos Aires.

Preşedinte al Asociaţiei Române pentru Libertate Individuală şi Demnitate Umană-AROLID; Vicepreşedinte al Asociaţiei pentru Naţiunile Unite ANUROM; membru în Consiliul General al Institutului Român pentru Drepturile Omului – IRDO; Vicepreşedinte al ARRD Alumni IIDLO; Preşedinte al Asociaţiei Consilierilor Juridici din Sistemul Financiar Bancar şi al Asociaţiei Europene de Drept Bancar şi Financiar-România; Vicepreşedinte al Asociaţiei Europene de Drept Bancar şi Financiar – Europa (2015-2018).

Publicaţii: autor de lucrări juridice de specialitate la editurile Rosetti, Hamangiu şi Wolters Kluwer şi numeroase articole de specialitate în domeniul juridic bancar, publicate în diverse reviste şi lucrări de specialitate.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

5 55

Ianfred Silberstein

Regimul juridic al instituțiilor de credit

807912

Editura C.H. Beck
București 2019

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

AVERTISMENT!

Având în vedere amploarea luată de fenomenul fotocopierii lucrărilor de specialitate, mai ales în domeniul Dreptului, atragem atenţia că, potrivit art. 14 şi 196 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, republicată, reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe, dacă respectiva reproducere a fost efectuată fără autorizarea sau consimţământul titularului drepturilor recunoscute de legea menţionată, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare sau cu amendă. Prin *reproducere,* conform legii, se înţelege realizarea, integrală sau parţială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloace şi sub orice formă.

Nu vă faceţi părtaşi la distrugerea cărţii!

Editura C.H. Beck este acreditată CNATDCU şi este considerată editură cu prestigiu recunoscut.

Regimul juridic al instituţiilor de credit
Ianfred Silberstein

Copyright © 2019 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck
Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck.
Drepturile de distribuţie în străinătate aparţin în exclusivitate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
SILBERSTEIN, IANFRED
Regimul juridic al instituţiilor de credit / Ianfred Silberstein. - Bucureşti : Editura C.H. Beck,
2019
Conţine bibliografie. - Index
ISBN 978-606-18-0776-5

336

Editura C.H. Beck
Calea Plevnei, nr. 172, et. 3-4, Sector 6, Bucureşti
Tel.: 021.410.08.47; 021.410.08.73
Fax: 021.410.08.48
E-mail: comenzi@beck.ro

Redactor: Ionuţ Tudor

BUCUREŞTI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cuprins

Cuvânt-înainte VII

Abrevieri XIII

Capitolul I. Sistemul bancar din România începând cu 1990 1

Capitolul II. Instituția de credit. Forme reglementate de lege 6

Capitolul III. Banca Națională a României – autoritate cu multiple funcții în activitatea instituțiilor de credit 33

Capitolul IV. Prudențialitatea urmărită pe tot parcursul existenței instituției de credit 58

Secțiunea 1. Cerințe minime de acces și de desfășurare a activității instituțiilor de credit 58

Secțiunea a 2-a. Condiții minime de desfășurare a activității 66

Secțiunea a 3-a. Prudențialitatea în ceea ce privește acționariatul unei instituții de credit 74

Secțiunea a 4-a. Cerințe prudențiale cu privire la organizarea și conducerea instituțiilor de credit 81

Capitolul V. Autorizarea instituțiilor de credit, persoane juridice române 102

Capitolul VI. Regimul instituțiilor de credit din alte state membre 139

Capitolul VII. Regimul aplicabil instituțiilor de credit din state terțe 158

Capitolul VIII. Desfășurarea activității instituțiilor de credit în afara teritoriului României 167

UCV INSTITUTE CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul IX. Fuziunea și divizarea instituțiilor de credit 174

Capitolul X. Secretul profesional în domeniul bancar și relația cu clientela 184

Capitolul XI. Supravegherea prudențială a instituțiilor de credit 199

Capitolul XII. Regimul juridic sancționator în domeniul instituțiilor de credit 215

Capitolul XIII. Redresarea și rezoluția instituțiilor de credit 241

Capitolul XIV. Lichidarea instituțiilor de credit 296

Capitolul XV. Falimentul instituțiilor de credit 304

Bibliografie 337

Index 339

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cuvânt-înainte

Lucrarea „Regimul juridic al instituțiilor de credit" constituie o noutate în domeniul juridic bancar tratând, pe multiple planuri, problematica actuală a instituțiilor de credit, în acord cu legislația în materie apărută în ultimii ani în România.

Cartea analizează în cele 15 capitole variate aspecte juridice legate de instituțiile de credit, de la momentul inițierii unei asemenea instituții, cel al obținerii autorizației de funcționare și pe tot parcursul existenței acesteia până la lichidarea sa.

Lucrarea are în vedere atât reglementările primare – acte ale Parlamentului și ale Guvernului României – cât și cele secundare, emise de Banca Națională a României, în calitatea sa de autoritate de reglementare în domeniu. Toate aceste norme juridice au creat cadrul legal necesar unei bune funcționări pentru instituțiile de credit, stând, totodată, la baza constituirii acestora după anul 1991 precum și a dezvoltării lor ulterioare.

Dacă anul 1991 a fost momentul când instituțiile financiare au căpătat o nouă structură, în urma schimbării sistemului economic din țară, trecându-se la economia de piață, evoluția legislației în materie, în cele aproape trei decenii trecute de atunci, a condus la crearea unui cadru legislativ în care activitatea bancară s-a putut dezvolta, prin întărirea unui sistem bancar viabil și eficient, cu rezultate apreciabile atât pentru economie, cât și pentru societate, asigurând, totodată, încrederea cetățenilor și a agenților economici în activitatea instituțiilor de credit.

În cadrul acestei evoluții, un rol semnificativ l-a avut Banca Națională a României, în calitatea sa de autoritate de reglementare, autorizare și supraveghere prudențială a instituțiilor de credit. Aceasta a emis și a modificat reglementările sale, elaborate în concordanță cu reglementările europene în materie, cu predilecție după 1 ianuarie 2007, când România a devenit membră a Uniunii Europene.

Sub imboldul acestor reglementări, Banca Națională a României a fost continuu preocupată ca activitatea sa în domeniu să fie la nivel european, astfel încât normele juridice emise să se înscrie în abordarea promovată de Banca Centrală Europeană și de Sistemul European al Băncilor Centrale, realizând, astfel, o concordanță deplină cu legislația europeană în domeniul bancar.

Totodată, reglementările Băncii Naționale a României, pe de o parte, au ținut seama de situația concretă a sistemului bancar românesc, asigurând astfel eficiența prevederilor din regulamentele, normele și celelalte acte normative adoptate de banca centrală din România și, pe de altă parte, au asigurat concordanța cu cerințele Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006, care urmărește să creeze un cadru normativ pentru ca instituțiile de credit să cunoască o evoluție continuă, în beneficiul societății românești.

Prin întreaga sa activitate, Banca Națională a României urmărește întărirea solidității sistemului bancar, fiind interesată atât în viabilitatea fiecărei instituții de credit pe care a autorizat-o și o supraveghează prudențial în mod continuu, cât și în ceea ce privește sistemului bancar în ansamblu.

Analiza tuturor actelor normative adoptate de autoritatea națională în materie dezvăluie construcția sistemului în concordanță cu reglementările europene reliefând, implicit, contribuția Băncii Naționale a României în cadrul activității Băncii Centrale Europene și a Sistemului European al Băncilor Centrale.

Lucrarea face o trecere în revistă a transformării sistemului bancar din România începând cu anul 1990, atât prin dezvoltarea sa, cât și prin implementarea noii legislații în domeniu. Apoi, se face o analiză a problematicii care privește instituțiile de credit, de la definirea conceptului instituției de credit și evidențierea formelor sale de manifestare până la descrierea abordărilor juridice ce pot apărea pe parcursul existenței unei astfel de entități – de la inițiativa constituirii și obținerii autorizației de funcționare, la multitudinea aspectelor pe care le implică activitatea curentă a acesteia și până la eventuala lichidare.

Ținând seama de semnificația autorizării pentru activitatea instituției de credit, se acordă atât atenția cuvenită celor două faze

pe care le implică autorizarea, cât şi în ceea ce reprezintă retragerea acesteia pentru respectiva instituţie de credit.

Capitolul rezervat Băncii Naţionale a României evidenţiază rolul acesteia ca autoritate de reglementare, autorizare, supraveghere prudenţială şi rezoluţie a instituţiilor de credit, rol care trebuie înţeles în spiritul legislaţiei în vigoare şi pe care, în toţi aceşti ani, Banca Naţională a României l-a îndeplinit cu succes, dând dovadă de profesionalism şi de responsabilitate, contribuind astfel la consolidarea sistemului bancar, prin menţinerea viabilităţii instituţiilor de credit. În atenţia băncii centrale a fost continuu caracterul de prudenţialitate pe care se întemeiază atât reglementarea acestor instituţii, cât şi supravegherea pe multiple planuri, astfel încât să se preîntâmpine apariţia unor fenomene care ar fi putut duce la rezultate negative – ce se pot materializa, la limită, chiar în falimentul unor astfel de instituţii, cu consecinţe economice şi sociale grave, generatoare de dezechilibre profunde în cadrul economiei şi societăţii româneşti.

Caracterul de prudenţialitate este analizat din mai multe perspective, fiecare cu semnificaţia sa în diversele etape de existenţă a unei instituţii de credit. Totodată, se demonstrează necesitatea urmăririi, în mod responsabil, a prevederilor cuprinse în reglementările specifice şi, mai mult, din punct de vedere practic, a verificării modului în care fiecare instituţie de credit îşi desfăşoară activitatea, astfel încât să respecte prevederile legale şi regulamentare instituite, preîntâmpinându-se, astfel, orice evoluţie negativă la nivelul unei instituţii de credit.

Pe de o parte, având în vedere că activitatea bancară din România nu se limitează numai la instituţiile de credit persoane juridice române – autorizate de Banca Naţională a României – ci include şi instituţii de credit din alte state membre şi din state terţe, lucrarea tratează şi regimul juridic aferent acestora, aşa cum a fost reglementat prin legislaţia română primară şi secundară, pentru a oferi, astfel, o corectă înţelegere a rolului şi activităţii acestor instituţii de credit. Pe de altă parte, un capitol este consacrat desfăşurării activităţii instituţiilor de credit, persoane juridice române, în afara teritoriului României, latură ce nu trebuie ignorată atât în analiza de

ansamblu a rolului acestora, cât și din perspectiva supravegherii permanente pe care autoritățile sunt chemate să o realizeze.

Cum fuziunea și divizarea instituțiilor de credit trebuie să se facă și ele în concordanță cu prevederi legale – care țin seama de aceleași cerințe de prudențialitate – lucrarea le subliniază, certificându-se astfel că în acest mod se urmăresc, consecvent, aceleași obiective cu efecte benefice.

După cum este cunoscut, secretul profesional în activitatea bancară a fost întotdeauna o preocupare a băncilor de pretutindeni, acesta fiind un factor care stă la baza încrederii deponenților în băncile unde își plasează rezervele bănești. În noile condiții, instituțiile de credit trebuie să asigure acest deziderat în limitele judicios elaborate și, în acest spirit, se acordă atenția cuvenită acestei tematici, reliefându-se sensul noțiunilor utilizate în reglementarea legală și, totodată, în scopul acoperirii tuturor aspectelor care rezultă dintr-o abordare adecvată obiectivului avut în vedere de legiuitor. De aceea, tematica este tratată atât din perspectivă juridică cât și din punct de vedere bancar, oferind cititorilor posibilitatea înțelegerii cât mai exacte a acestui domeniu. Același capitol abordează și relația instituției de credit cu clientela sa, factor determinant, și el, al încrederii justificate a clientelei față de instituția de credit cu care înțelege să încheie contracte de colaborare și să facă acte de comerț.

Un alt factor determinant al încrederii clientelei în instituțiile de credit o constituie activitatea de supraveghere prudențială a acestora de către Banca Națională a României. Această activitate și-a demonstrat efectele benefice pe parcursul anilor, menită fiind să salvgardeze instituțiile de credit, în acord cu prevederile legale. Supravegherea prudențială se desfășoară nemijlocit și continuu, inclusiv prin prezența supraveghetorilor la sediul instituțiilor de credit, unde verifică activitatea acestora pe toate planurile. Un rol important, subliniat în cadrul capitolului, îl are colaborarea, în acest domeniu, la nivelul Uniunii Europene, între autoritățile cu atribuții de supraveghere.

În corelație cu supravegherea prudențială a instituțiilor de credit este tratat, în capitolul următor, regimul juridic sancționator, așa cum acesta este prevăzut de lege, reliefându-se sancțiunile și

măsurile pe care autoritatea este îndreptățită să le ia pentru eficientizarea acțiunilor concrete de supraveghere. Totodată, se analizează efectele juridice pe care le implică sancțiunile și măsurile aplicate de supraveghetori în urma acțiunilor acestora. Felul în care au fost reglementate oferă și personalului respectivelor instituții încrederea că acestea le sunt aplicate în condițiile legii și că, mai mult, au posibilitatea să-și afirme punctul de vedere în abordarea lor.

Reglementarea relativ recentă a instituției juridice a rezoluției instituțiilor de credit prin Legea nr. 312/2015 a impus dezvoltarea, în capitolul consacrat acesteia, a principiilor legale instituite prin aceasta, precum și a modului de realizare a tuturor aspectelor implicate de norma juridică – în scopul unei soluționări judicioase, în spiritul și litera legii, cu consecințele pe care le atrage.

Ultimele două capitole din carte vizează lichidarea și falimentul instituțiilor de credit, evidențiindu-se specificul fiecărei instituții juridice tratate atât de legea generală, cât și de cea specială, precum și a efectelor pe care le implică.

Întreaga lucrare, consacrată regimului juridic al instituțiilor de credit, asigură o tratare de fond a problematicii în concordanță cu legislația aplicabilă în materie și reflectă îmbinarea judicioasă a aspectelor juridice cu cele specifice domeniului bancar care face obiectul acesteia.

Experiența celor 45 de ani în care autorul a desfășurat, în mod nemijlocit, activitate juridică în cadrul Băncii Naționale a României se reflectă în modul de tratare a problematicii abordate, ceea ce oferă cititorilor posibilitatea cunoașterii și înțelegerii regimului juridic al instituțiilor de credit existent în prezent în România.

Prof.univ.dr. ***Florin Georgescu***
Prim-viceguvernator al
Băncii Naționale a României

BCU IASI / COLECȚIA DIGITALĂ

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Abrevieri

alin.	- alineat(ul)
art.	- articol(ul)
A.S.F.	- Autoritatea pentru Supraveghere Financiară
B.N.R.	- Banca Națională a României
Ed.	- Editura
ibidem	- aceeași citare (din același pasaj, aceeași pagină)
idem	- aceeași citare (alt pasaj, altă pagină)
JO	- Jurnalul Oficial al Uniunii Europene
lit.	- litera
M.Of.	- Monitorul Oficial al României, Partea I
nr.	- numărul
O.G.	- ordonanța Guvernului
O.U.G.	- ordonanța de urgență a Guvernului
p.	- pagina
pct.	- punct(ul)
SA	- societate pe acțiuni
UE	- Uniunea Europeană
urm.	- următoarele
vol.	- volumul

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul I
Sistemul bancar din România începând cu 1990

Începutul anului 1990 a găsit piață bancară din România cu cinci instituții. Banca Națională a României era principala bancă comercială care deținea conturile majorității agenților economici și totodată ale instituțiilor publice. Totodată, existau trei bănci specializate, apărute în 1968: Banca de Investiții care administra conturile agenților economici din domeniul construcții-montaj, cât și conturile de investiții ale agenților economici care aveau contul principal la Banca Națională României, Banca pentru Agricultură și Industrie Alimentară (BAIA), care deținea conturile agenților economici din cele două domenii de activitate și Banca Română de Comerț Exterior, singura instituție bancară care deținea conturi în valută, ale instituțiilor publice, agenților economici, dar și al persoanelor fizice, care dețineau legal valută, în conformitate cu legislația în domeniu existentă la acea dată. De asemenea, Casa de Economii și Consemnațiuni (CEC), prima banca constituită în România la 1864 desfășura activitate bancară cu persoanele fizice, care aveau conturi de depozit și puteau obține credite, în conformitate cu reglementările acestei instituții.

Trecerea României de la o economie planificată la o economie de piață a impus adaptarea sistemului bancar din România la aceste cerințe.

La început, Banca Națională a României și băncile specializate au fost îndrituite să acorde credite și persoanelor fizice și agenților economici cu capital privat, constituite conform noilor reglementări adoptate în acel an.

Totodată, sistemul bancar din România s-a extins, creându-se noi instituții bancare. S-au creat astfel două noi bănci cu capital de stat: Banca Poștei – BANCPOST și EximBank, bancă specializată pentru activitatea de export-import.

deschis acțiunile în instanțele competente la Tribunalul Cluj, respectiv Tribunalul Municipiului București.

Pe de altă parte, constatându-se necesitatea îmbunătățirii cadrului legal, inclusiv în materia supravegherii prudențiale, Banca Națională a României s-a implicat împreună cu specialiștii organismelor financiare internaționale – Banca Mondială și Fondul Monetar Internațional – în pregătirea unui nou pachet legislativ care avea ca obiectiv întărirea tânărului sistem bancar din România.

Anul 1998 este anul în care s-a emis cel de al doilea pachet de legi bancare, care a cuprins 3 asemenea acte normative. Astfel, s-a elaborat Legea nr. 58/1998[1)], denumită inițial „Legea bancară", ceea ce ulterior, constatându-se denumirea improprie, a fost schimbată în „Legea privind activitatea bancară". Această lege, întărind regimul supravegherii prudențiale, a instituit două proceduri speciale, respectiv supravegherea specială și administrarea specială, prin intermediul cărora Banca Națională a României a putut să-și diversifice activitatea și să ia măsuri concrete pentru prevenirea lichidării unor instituții bancare și pentru dezvoltarea sistemului în ansamblul sau.

Cu acest prilej s-a emis prima lege cu privire la reorganizarea și lichidarea societăților bancare, creându-se un cadru adecvat pentru asemenea instituții. Este vorba de Legea nr. 83/1998[2)], care va constitui temei legal pentru falimentul băncilor în anii următori.

Totodată, s-a adoptat și Legea nr. 101/1998 privind Statutul B.N.R.[3)], care instituie cadrul legal privind această instituție, întărindu-se rolul său în perspectiva activității bancare.

În perioada următoare – 1999-2001 –, în baza noilor acte normative adoptate, s-a trecut la procedura falimentului atât al unor bănci mici, cât și a unor bănci mari: Banca Albina SA, Banca Internațională a Religiilor, Bankcoop – Banca Cooperației de Consum, Banca Turco-Română și Banca Română de Scont.

Aplicarea consecventă a noi legislații bancare a dus la curățirea sistemului bancar de băncile care au creat probleme în sistem.

[1)] M.Of. nr. 78 din 24 ianuarie 2005.
[2)] M.Of. nr. 159 din 22 aprilie 1998.
[3)] M.Of. nr. 203 din 1 iunie 1998.

De altfel, reglementarea cu privire la lichidarea băncilor a fost îmbunătățită prin apariția O.G. nr. 10/2004 privind falimentul instituțiilor de credit[1)], care a dus la îmbunătățirea reglementării în materie.

Totodată, și celelalte legi au fost îmbunătățite prin Legea nr. 485/2003 pentru modificarea și completarea Legii bancare nr. 58/1998[2)] și Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României[3)], care este legea actuală cu privire la instituția băncii centrale a României.

În pre-zilele aderării României la UE s-a adoptat noul act normativ în materia instituțiilor de credit – O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului[4)]. Acest act normativ a creat cadrul juridic aplicabil începând de la momentul aderării României, respectiv de la 1 ianuarie 2007.

O trecere succintă în vedere a legislației în domeniul bancar constituie premisa necesară pentru analizarea regimului juridic al instituțiilor de credit aplicabil în prezent și îmbunătățirea continuă a acesteia a creat temeiul analizei instituțiilor juridice pe care le-a conceput această reglementare.

Cunoscând istoricul evoluției sistemului bancar din România după 1990 se poate înțelege necesitatea adoptării unei reglementări cât mai detaliate, în concordanță cu reglementările europene adoptate în acești ani, constituind în același timp, modalitatea de abordare a instituțiilor de credit din România în spiritul celor din UE.

[1)] M.Of. nr. 84 din 30 ianuarie 2004.
[2)] M.Of. nr. 876 din 10 decembrie 2003.
[3)] M.Of. nr. 582 din 30 iunie 2004.
[4)] M.Of. nr. 1027 din 27 decembrie 2006.

BCU IAȘI / CENTRUL UNIVERSITAR

Capitolul II
Instituția de credit. Forme reglementate de lege

După ce în primii 15 ani de la trecerea la economia de piață s-au utilizat denumiri pentru instituțiile bancare comerciale, precum societăți bancare, bănci comerciale, în perioada premergătoare aderării României la UE, care a culminat cu adoptarea într-un ritm alert la sfârșitul anului 2006, sub forma unei ordonanțe de urgență a Guvernului, a reglementării acestor instituții în concordanță cu reglementarea europeană în materie, s-a trecut la folosirea sintagmei „instituții de credit", care a fost definită prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006[1)].

Prin generalizarea acestei denumiri s-a evidențiat importanța activității esențiale pe care o desfășoară respectivele instituții, și anume acordarea de credite atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice, devenind în conștiința generală percepția că menirea acestor instituții este de a asigura tuturor celor interesați posibilitatea de a obține credite în condițiile reglementărilor proprii, care, de la o instituție la alta, și-au reglementat condițiile de acordare a creditelor, sub variate forme. Dacă acordarea de credite este privită ca activitatea esențială a acestor instituții, în definirea lor a urmat a fi cuprinsă și activitatea prin care respectivele instituții își creează posibilitatea de a intra în posesia resurselor financiare necesare acestei activități. În acest fel, în definirea instituțiilor a fost cuprinsă activitatea de atragere de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la public, activitate necesară diversificată care face posibilă asigurarea resurselor financiare care urmează a fi plasate sub formă de credite acordate varietății de clienți. Cele două activități se completează reciproc în sensul că, pentru a se acorda credite, nu sunt suficiente fondurile bănești proprii ale băncii, fiind

---

[1)] M.Of. nr. 1027 din 27 decembrie 2006.

necesară, în cea mai mare măsură, atragerea de resurse financiare pentru a fi destinate acordării de credite și, în același timp, această atragere de resurse constituie premisa dezvoltării activității de creditare.

Îmbinarea celor două activități într-un mod benefic din punct de vedere economic și social a determinat definirea acestor instituții prin desfășurarea acestor activități. Astfel, definiția cuprinsă în forma inițială a reglementării s-a făcut prin intermediul celor două activități, iar ca urmare a modificărilor succesive în timp a O.U.G. nr. 99/2006 s-a ajuns ca denumirea acestor instituții să-și găsească temeiul în reglementarea europeană în materie – Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013[1)] – care are un caracter generalizat pentru toate statele membre.

În acest mod, în art. 4 (Definiții) alin. (1) pct. 1 se arată că „instituția de credit" înseamnă o întreprindere a cărei activitate constă în atragerea de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la public și în acordarea de credite în cont propriu.

Chiar dacă definirea noțiunii de instituție de credit nu se mai regăsește în legea română, totuși acest act normativ definește în același sens activitatea desfășurată de aceste instituții, denumită generic activitatea bancară. Art. 7 alin. (1) pct. 1 O.U.G. nr. 99/2006 definește noțiunea de *activitate bancară* ca fiind atragerea de depozite sau alte fonduri rambursabile de la public și acordarea de credite în cont propriu. În acest fel se poate constata identitatea de definire în reglementarea europeană și cea națională, care este firească, deoarece legea română constituie transpunerea legislației europene în cea națională a statului membru.

Având clară noțiunea obiectivă, a activității pe care o desfășoară instituțiile de credit și cea subiectivă, a subiectelor de drept chemate să o desfășoare, se poate trece la cunoașterea celorlalte activități pe care au dreptul să le desfășoare instituțiile de credit. Acestea sunt cuprinse în art. 18 din O.U.G. nr. 99/2006. Acest text de lege înșiră activitățile pe care le pot desfășura instituțiile de credit, sub o condiție esențială – aceea de a se regăsi în autorizația

---

[1)] JO L nr. 176 din 27 iunie 2013.

acordată respectivei instituții de credit de către autoritatea națională de autorizare a instituțiilor de credit. Formularea „în limita autorizației acordate" cuprinsă în art. 18 alin. (1) întrunește cerința autorizării de către autoritate a oricărei activități desfășurate de o instituție de credit cu necesitatea ca aceasta să desfășoare orice activitate numai în limita autorizației primite. Neîncadrarea, ca și orice depășire a limitelor cuprinse în autorizarea emisă de Banca Națională a României, poate fi calificată chiar ca desfășurarea unei activități fără autorizație expresă a autorității ce are ca efect faptul că se află în prezența desfășurării unei activități fără autorizație.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 cu modificările și completările ulterioare, care reglementează regimul juridic al instituțiilor de credit, statuează drept adevărate principii că:

1. Banca Națională a României este autoritatea competentă cu privire la autorizarea instituțiilor de credit, iar această activitate se desfășoară „potrivit prevederilor prezentei ordonanțe de urgență și ale Regulamentului (UE) nr. 575/2013" (art. 4);

2. În vederea desfășurării activității în România, fiecare instituție de credit trebuie să dispună de o autorizație (art. 10). În acest fel, se stabilește fără tăgadă faptul că numai existența prealabilă a unei autorizații îndreptățește orice instituție de credit să-și desfășoare activitatea pe teritoriul României.

Cele două principii enunțate asigură certitudinea că orice activitate bancară se desfășoară în România de o instituție de credit aflată în posesia unei autorizații care a fost emisă de autoritatea de autorizare, singura în măsură să dispună asupra legalității de realizare a politicii în domeniul bancar și astfel, desfășurarea de activități bancare are loc în condiții de strictă legalitate, creând premisa că legalitatea operațiunilor bancare este asigurată de Banca Națională a României, în calitatea sa de autoritate națională de autorizare.

Tocmai pentru întărirea încrederii în desfășurarea de activități bancare de către instituțiile de credit, art. 10 alin. (2) din ordonanța de urgență îndrituiește Banca Națională a României să stabilească prin reglementări și să notifice Autorității Bancare Europene condițiile în care poate acorda autorizație și documentația care trebuie să însoțească cererea pentru obținerea autorizației. Acest text de lege, pe de o parte, responsabilizează autoritatea națională cu

privire la activitatea sa de autorizare și, pe de altă parte, certifică existența posibilității urmăririi de către Autoritatea Bancară Europeană a întregului proces de autorizare a instituțiilor de credit și verificării modului concret de autorizare al oricărei instituții de credit, în parte.

Utilizându-se cu claritate noțiunea de instituție de credit pentru orice întreprindere care desfășoară cele două activități prin care este definită se impune să constatăm care sunt tipurile de instituții și specificul fiecăreia în ceea ce privește reglementarea sa prin legea care le consacră. Acestea fac obiectul părții a doua a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 care instituie dispozițiile specifice pentru fiecare tip de instituție de credit.

Primul tip îl reprezintă *băncile*, pentru care Titlul I al acestei părți stabilește principii care le definesc. Astfel, conform art. 285, băncile sunt definite ca fiind instituții de credit cu vocație universală, care pot desfășura oricare dintre activitățile consacrate în art. 18 din ordonanța de urgență. De altfel, art. 286 prevede că dispozițiile cu caracter general aplicabile instituțiilor de credit cuprinse în ordonanța în cauză se aplică în totalitate băncilor.

Această prevedere cu caracter exhaustiv oferă o imagine clară cu privire la regimul juridic al băncilor ca instituții de credit și, prin analiza tuturor dispozițiilor înscrise în Partea I a actului normativ se va putea înțelege modul în care acestea își pot îndeplini rolul în calitate de instituții de credit și cum contribuie la întărirea sistemului bancar în cadrul economiei și al societății.

Celelalte două principii cuprinse în art. 287 sunt de natură tehnică, referindu-se la forma juridică de constituire și la denumirea pe care o pot utiliza. În acest sens, este de reținut că unica formă juridică legală de constituire este cea de societate pe acțiuni, formă care trebuie tratată în conformitate cu legislația comercială și în concordanță cu ansamblul dispozițiilor legii speciale – Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006.

Societatea pe acțiuni este una dintre formele prin care societățile cu personalitate juridică se pot constitui, conform art. 2 din

Legea societăților nr. 31/1990, cu modificările și completările ulterioare, republicată[1].

După cum se arată în doctrina de specialitate, de principiu „asociații sunt liberi să aleagă forma societară dorită, conform celor cinci variante legale. Odată ce alegerea este făcută, principiile fundamentale caracteristice respectivei forme se vor aplica întocmai, asociații neputând deroga de la ele prin actul constitutiv", referindu-se și la situația când legea stabilește forma societății, situație în care „dacă legea cere o anumită formă societară pentru o anumită activitate, acesta este obligatorie"[2]. Autorul evidențiază, drept exemplu, forma societară impusă prin legi speciale, derogatorii de la Legea societăților, făcând trimitere la societatea pe acțiuni, care există în cazul unor anumite societăți precum instituțiile de credit. În acest fel, acționarii unei instituții de credit au obligația de a constitui instituția în cauză exclusiv sub forma societății pe acțiuni contractul lor de societate trebuind să îndeplinească specificul acestei forme de societate.

Dispoziția imperativă de la art. 287 alin. (2), care stabilește că băncile, persoane juridice române, nu pot utiliza o denumire specifică unei alte categorii de instituție de credit, este în concordanță cu reglementarea generală care prevede pentru fiecare tip de instituție de credit anumite caracteristici justificate în corelație cu denumirea dată de legiuitor deoarece, prin denumirea utilizată, oricui îi va fi clar care este specificul activității desfășurate de respectiva instituție. De asemenea, o astfel de prevedere este în concordanță cu ansamblul reglementării din art. 6 din O.U.G. nr. 99/2006 ce interzice celorlalte persoane care nu sunt instituții de credit autorizate să utilizeze denumirile consacrate de lege, care ar putea induce în eroare clientela fiindcă se creează o neconcordanță între conținut și titulatură, care ar putea crea consecințe nedorite în raporturile juridice dintre părți.

---

[1] M.Of. nr. 1066 din 17 noiembrie 2004.

[2] *S. Bodu*, Legea societăților comentată și adnotată, Ed. Rosetti International, București, 2017, p. 23.

Băncilor li se aplică toate dispozițiile cuprinse în Partea I, care constituie, în fond, cadrul juridic aplicabil, fapt reflectat de ansamblul reglementării.

Un alt tip de instituție de credit, care este reglementat în Titlul II al Părții a II-a, se referă la *băncile de economisire și creditare în domeniul locativ*, instituții de credit definite ca specializate în finanțarea pe termen lung a domeniului locativ și care au ca obiect principal de activitate economisirea și creditarea în sistem colectiv pentru domeniul locativ.

Fiind vorba de instituții de credit specializate, cu o menire social-economică definită, apare firească dispoziția înscrisă în art. 289 care statuează că, principial, acestui tip de instituții de credit li se aplică dispozițiile cu caracter general valabile tuturor instituțiilor de credit, în măsura în care nu se dispune altfel potrivit dispozițiilor cuprinse în acest titlu. În concordanță cu acest aspect sunt definite expresiile utilizate în acest domeniu al căror sens îl stabilește art. 290.

În primul rând, sunt înșirate activitățile considerate specifice domeniului locativ, pentru a se înțelege specificitatea pentru care au fost constituite băncile de economisire și creditare în domeniul locativ. Acestea se pot dedica exclusiv următoarelor activități:

- construirea, cumpărarea, reabilitarea, modernizarea, consolidarea sau extinderea imobilelor cu destinație preponderent locativă;
- cumpărarea, reabilitarea, modernizarea, consolidarea sau extinderea altor imobile decât cele semnalate mai sus, cu condiția să fie folosite ca spații locative;
- cumpărarea de terenuri intravilane sau dobândirea drepturilor de concesiune pentru construirea de imobile cu destinație preponderent locativă;
- o activitate similară în scopul construirii altor imobile decât cele arătate mai sus, în limita cotei deținute de spațiile locative din totalul construcției poziționate pe teren;
- viabilizarea unor terenuri trecute în intravilan în scopul promovării construcției cartierelor de locuințe;
- preluarea unor creanțe legate de realizarea activităților de mai sus;

- construirea de spații comerciale, industriale și social-culturale, dacă acestea sunt legate de construcția de locuințe sau dacă ele contribuie, prin amplasarea lor în zonele de locuit, la aprovizionarea acestora sau la satisfacerea nevoilor de ordin social-cultural;
- lucrări în domeniul locativ angajate de chiriaș în scopul modernizării locuinței.

După cum se poate observa, așa cum stabilește titulatura acestor instituții de credit, ele desfășoară activități în domeniul locativ, ceea ce demonstrează specificul pentru care au fost create, deosebindu-le de celelalte bănci. De aceea, aceste entități trebuie să includă în denumirea lor sintagma „bancă de economisire și creditare în domeniul locativ" sau o altă expresie care să indice specializarea acesteia în finanțarea domeniului locativ.

Obiectul de activitate al acestor bănci specializate cuprinde, conform art. 292:

a) economisire și creditare în sistem colectiv pentru domeniul locativ;

b) finanțarea anticipată și finanțarea intermediară, pe baza contractelor de economisire-creditare;

c) acordarea de credite pentru activități în domeniul locativ;

d) administrarea de portofolii de credite și intermedierea de credite pe contul terților, dacă aceste credite sunt destinate finanțării unor activități în domeniul locativ;

e) emiterea de garanții pentru tipurile de credite obținute de o persoană de la aceste bănci specializate;

f) efectuarea de plasamente în active cu grad de risc de credit scăzut, în conformitate cu reglementările Băncii Naționale a României;

g) acordarea de credite societăților comerciale la care aceste bănci dețin participații, în condițiile legii;

h) emiterea și gestiunea instrumentelor de plată și de credit;

i) operațiuni de plăți;

j) consultanță financiar-bancară;

k) operațiuni de mandat cu specific financiar-bancar;

l) alte activități, în condițiile art. 18, în măsura în care acestea susțin realizarea obiectului de activitate.

Față de un asemenea obiect de activitate pe care îl desfășoară băncile de economisire și creditare în domeniul locativ, trebuie subliniat sensul unor noțiuni care le sunt specifice. În acest sens, contractul de economisire și creditare în sistem colectiv pentru domeniul locativ reprezintă angajamentul părților în baza căruia clientul se obligă să economisească o sumă peste suma minimă de economisire, iar această bancă se obligă să acorde un credit cu dobândă fixă destinat unor activități în domeniul locativ, care reprezintă diferența dintre suma totală contractată și suma economisită, incluzând dobânzile și primele acordate clientului.

În definirea noțiunii de economisire și creditare în sistem colectiv pentru domeniul locativ se arată că aceasta este acceptarea de depozite de la clienți și acordarea acestora de credite cu dobândă fixă din sumele acumulate pentru activități în domeniul locativ, iar finanțarea în baza contractului specific utilizat de aceste bănci reprezintă creditul cu dobândă fixă obținut de către client în condițiile prevăzute de acest contract.

Anumite prevederi exprese ale legii se referă la dispoziții specifice pentru autorizarea și retragerea autorizațiilor. Astfel, băncile de economisire și creditare în domeniul locativ sunt supuse atât condițiilor generale de autorizare aplicabile instituțiilor de credit, cât și condițiilor stabilite prin reglementări ale Băncii Naționale a României care au în vedere și aspectele legate de reglementările proprii ale băncii de economisire și creditare în domeniul locativ privind procedura de derulare simplificată a contractelor de economisire-creditare, cât și de tipurile de contracte propuse a fi puse la dispoziția clienților.

În ceea ce privește respingerea cererii de autorizare a unei bănci de economisire și creditare în domeniul locativ, conform art. 295, aceasta poate avea loc atât în condițiile art. 38, cât și în cazul în care Condițiile generale de afaceri și/sau Condițiile generale ale contractelor de economisire-creditare propuse nu sunt de natură să asigure o derulare corespunzătoare a contractelor de economisire-creditare și acestea, considerate individual, nu asigură pe întreaga lor durată un raport individual adecvat între client și bancă ori prevăd vărsăminte ale sumelor economisite, rambursări sau orice alte obligații care întârzie în mod neadecvat repartizarea contractelor

de economisire-creditare, duc la prelungirea nejustificată a duratelor acestor contracte sau nu garantează suficient interesele clienților. Toate aceste situații semnalate în textul de lege reprezintă cauze de desfășurare a activității unei astfel de bănci care o fac neadecvată scopului pentru care s-ar constitui. Legiuitorul a luat în considerare și pentru retragerea autorizației acordate unei bănci de economisire-creditare în domeniul locativ, pe lângă situațiile prevăzute la art. 39, și situațiile în care consideră că interesele cetățenilor nu pot fi suficient protejate prin adoptarea altor măsuri în conformitate cu legea ori constată existența unor situații de natura celor arătate mai sus în cazul respingerii cererii de autorizare a băncii, situație care justifică retragerea autorizației. Efectul retragerii autorizației de funcționare a unei bănci de economisire și creditare în domeniul locativ îl constituie declanșarea procedurii de derulare simplificată a contractelor de economisire-creditare.

Articolul 297 alin. (2) statuează încă o caracteristică valabilă pentru aceste bănci, și anume că băncile de economisire și creditare în domeniul locativ pot fuziona numai cu alte bănci de același fel.

Legiuitorul a instituit prin lege cerințe specifice de desfășurare a activității pentru băncile de economisire și creditare în domeniul locativ, care țin seama de specificul acestor instituții de credit, de care va avea în vedere autoritatea de supraveghere prudențială. Astfel, aceste bănci trebuie să elaboreze reglementări proprii privind Condițiile generale de afaceri și Condițiile generale ale contractelor de economisire-creditare care stau la baza tipurilor de contracte aferente.

Pentru a avea o orientare cât mai exactă a specificului acestor bănci, nu trebuie ignorate Condițiile generale de afaceri, pentru care legea cere în mod imperativ să cuprindă cel puțin anumite cerințe, precum:

„a) calcule privind derularea contractelor de economisire-creditare, cu specificarea raportului individual dintre client și banca de economii pentru domeniul locativ și a timpului de așteptare minim, mediu și maxim;

b) procedura de repartizare a contractelor de economisire-creditare, cu indicarea componenței masei de repartizare, a termenelor

de repartizare, a modului de evaluare a îndeplinirii condițiilor de repartizare, precum și stabilirea ordinii de repartizare;

c) procedura privind calculul resurselor din masa de repartizare, care, temporar, nu pot fi repartizate, al veniturilor suplimentare din plasamentul acestor resurse, precum și indicarea modului de utilizare a fondului special;

d) modul de calcul al valorii garanției;

e) procedura de restituire a sumelor economisite în cazul rezilierii contractelor de economisire-creditare;

f) o procedură de derulare simplificată a contractelor de economisire-creditare, în interesul clienților, în cazul retragerii autorizației sau al începerii procedurii falimentului;

g) finanțarea investițiilor de viabilizare a unor terenuri trecute în intravilan în scopul promovării construcției cartierelor de locuințe;

h) finanțarea construirii de spații comerciale, industriale și social-culturale, în măsura în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 290 lit. a) pct. 7".

La rândul lor, Condițiile generale ale contractelor de economisire-creditare trebuie să cuprindă următoarele prevederi:

„a) valoarea și scadența aporturilor clientului și ale băncii de economisire și creditare în domeniul locativ, precum și consecințele în cazul întârzierii prestațiilor;

b) rata dobânzii practicate la depozite și la creditele acordate;

c) valoarea comisioanelor și a altor cheltuieli care sunt în sarcina clientului;

d) modul de evaluare a îndeplinirii condițiilor de repartizare, stabilirea ordinii de repartizare și condițiile care trebuie îndeplinite pentru plata sumei contractate;

e) modalitățile de garantare și condițiile de rambursare a creditelor, precum și de asigurare împotriva riscului de nerambursare".

Tot în rândul cerințelor se înscrie și cea privind modificările și completările aduse celor două categorii de Condiții, conform căreia acestea se supun aprobării prealabile a autorității în materie. Pe de altă parte, Banca Națională a României este îndreptățită să solicite acestor bănci modificarea Condițiilor generale de afaceri și a Condițiilor generale ale contractelor de economisire-creditare, ori de câte ori se constată că acestea nu pot asigura îndeplinirea

obligațiilor rezultate din contractele de economisire-creditare. În aceeași ordine de idei, art. 302 din ordonanța de urgență prevede că oferirea unor noi tipuri de contracte este supusă aprobării Băncii Naționale a României, în calitatea sa, cu cel puțin 3 luni înainte de punerea la dispoziția clienților a acestor contracte pentru a se preîntâmpina anumite consecințe nedorite în relațiile dintre părți, sub aspectul prudențialității urmărită de autoritate. Aceasta va urmări ca noile tipuri de contracte să fie conforme prevederilor cuprinse în Condițiile generale de afaceri și în Condițiile generale ale contractelor de economisire-creditare aprobate.

Printre noțiunile specifice denumite expres în cuprinsul art. 290 trebuie subliniate cele privind masa și data de repartizare, în contextul acestor cerințe specifice. Astfel, data de repartizare este definită, conform pct. d) al acestui articol din textul ordonanței de urgență, ca fiind data la care soldul economisit și creditul pentru domeniul locativ sunt puse la dispoziția clientului, iar masa de repartizare, conform pct. j), ca reprezentând resurse ale băncii de economii pentru domeniul locativ, provenind din depozite, dobânzi aferente, orice alte plăți care majorează soldul economisit, sume rambursate aferente creditelor acordate, prime și dobânzile aferente lor, alte surse atrase exclusiv în scopul finanțării în baza contractului de economisire-creditare, precum și din surse proprii.

Referitor la masa de repartizare, sunt stabilite ca cerințe specifice următoarele:

1. Masa de repartizare trebuie să fie alocată astfel încât să se asigure o repartizare uniformă a contractelor de economisire-creditare și un timp de așteptare cât mai scurt;

2. În cazul contractelor de economisire-creditare încheiate în valută, băncile de economisire și creditare în domeniul locativ au obligația să formeze mase de repartizare în valutele în care s-a realizat economisirea, iar utilizarea acestora se face cu obligația administrării corespunzătoare a riscului valutar. În cazuri speciale, pe baza unei cereri motivate, Banca Națională a României are posibilitatea legală de a excepta aceste bănci de la obligația de a forma mase de repartizare separate, sub condiția ca prin aceasta să nu se pericliteze interesele clienților. O astfel de posibilitate o poate exercita autoritatea de supraveghere prudențială numai în condițiile

unei reglementări proprii care trebuie să evidențieze ce înțelege legiuitorul prin cazuri speciale și în ce poate constata motivarea justificativă a băncii solicitatoare.

Dacă fondul special este definit ca fiind fondul constituit de banca de economisire și creditare în domeniul locativ în scopul garantării funcționării sistemului din punctul de vedere al tehnicii de economisire și creditare în sistem colectiv pentru domeniul locativ și al protejării intereselor clienților, acesta poate fi lichidat, la sfârșitul anului, în limita părții care depășește 3% din depozitele atrase.

În ceea ce privește participațiile, băncile de economisire și creditare în domeniul locativ au posibilitatea de a deține participații exclusiv la capitalul unor societăți al căror obiect de activitate cuprinde activități în domeniul locativ și care desfășoară preponderent astfel de activități, în limita unei treimi din capitalul social al acestora și cu respectarea dispozițiilor art. 89 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013[1)]. Astfel, Regulamentul în cauză îndrituiește deținerea calificată al cărei cuantum depășește 15% din capitalul eligibil al instituției într-o întreprindere care poate fi o entitate din sectorul financiar ori o întreprindere care, deși nu este o entitate din sectorul financiar, desfășoară activități considerate de autoritatea competentă a fi oricare dintre următoarele:

1. o prelungire directă a serviciilor bancare;

2. auxiliare serviciilor bancare;

3. activități de leasing, factoring, administrare a fondurilor de investiții, administrare a serviciilor de prelucrare a datelor sau orice altă activitate similară.

Cuantumul total al deținerilor calificate ale instituției în afara celor din întreprinderi din categoriile enunțate mai sus care depășește 60% din capitalul său eligibil face obiectul reglementării din art. 89 alin. (3), care stabilește modul de abordare al autorităților competente în scopul calculării cerințelor de capital. Articolul 307 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2006 permite o participație mai mare numai la capitalul social al altor bănci de economisire și creditare

---

[1)] Regulamentul nr. 575/2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului nr. 648/2012 (JO L nr. 176 din 27 iunie 2013).

în domeniul locativ, cu condiția ca totalul participațiilor la astfel de societăți să nu depășească 20% din fondurile proprii ale băncii de economisire și creditare în domeniul locativ.

Tot în rândul cerințelor speciale care privesc aceste bănci trebuie cuprinse și anumite cerințe pentru auditorii financiari ai unor asemenea bănci. Aceștia au ca obligații speciale:

- verificarea respectării prevederilor cuprinse în Condițiile generale de afaceri cu privire la procedura de repartizare, scop în care aceștia sunt împuterniciți să aibă acces la documentele băncii care se referă la procedura de repartizare;
- verificarea respectării condițiilor prevăzute de normele interne cu privire la plata creditelor și garantarea creanțelor din credite;
- verificarea respectării reglementărilor emise de Banca Națională a României în materie.

Totodată, conform aceluiași text de lege, auditorii financiari au obligația de a informa Banca Națională a României ori de câte ori constată încălcarea de către banca de economisire și creditare în domeniul locativ reglementărilor primare și secundare în domeniu și, de asemenea, de a întocmi la încheierea exercițiului financiar un raport asupra activității de economisire și creditare în sistem colectiv pentru activități în domeniul locativ, pe care îl remite și Băncii Naționale a României.

Legiuitorul reglementează modul de stimulare a economisirii și creditării în sistem colectiv pentru domeniul locativ, în care scop stabilește că fiecare client, persoană fizică cu cetățenie română și cu domiciliul stabil în România, beneficiază de o primă de stat, alocată de la bugetul de stat, pentru depunerile anuale efectuate în baza unui contract de economisire-creditare încheiat cu o bancă specializată. Regimul juridic al primei de stat face obiectul art. 311-317 din O.U.G. nr. 99/2006.

Cea de a treia categorie de instituții de credit o reprezintă *băncile de credit ipotecar*, instituții de credit specializate al căror obiect principal de activitate îl constituie desfășurarea cu titlu profesional a activității de acordare de credite ipotecare pentru investiții imobiliare și atragerea de fonduri rambursabile de la public prin emisiunea de obligațiuni ipotecare.

Acestor instituții de credit li se acordă dreptul de a desfășura, în limita autorizației acordate, activitățile prevăzute la art. 18, dar numai în condițiile în care acestea susțin activitatea de acordare de credite ipotecare și emisiunile de obligații ipotecare. În același timp, actul normativ prevede că și dispozițiile art. 20-22 se aplică în mod corespunzător activităților desfășurate de acest tip de instituții de credit. Băncile de credit ipotecar, persoane juridice române, se constituie sub formă juridică de societăți pe acțiuni, în concordanță atât cu legea generală, cât și cu legea specială și trebuie să includă în denumirea sa sintagma „bancă de credit ipotecar" sau sintagma „bancă ipotecară".

Reglementarea generală aplicabilă instituțiilor de credit se aplică în mod corespunzător băncilor de credit ipotecar.

Titlul IV din Partea a II-a a ordonanței de urgență a reglementat o altă categorie de instituții de credit, și anume *instituțiile emitente de monede electronică*, în cuprinsul art. 321-332, care a fost abrogat prin pct. 38 din O.U.G. nr. 26/2010[1)] începând cu data de 30 aprilie 2011. Acest Titlu reglementa regimul instituțiilor emitente de monedă electronică, persoane juridice române, ca instituții de credit specializate în emiterea de monedă electronică, al căror obiect de activitate trebuia să fie limitat la desfășurarea activității de emitere de monedă electronică și la prestarea de servicii financiare și nefinanciare strâns legate de această activitate, cum ar fi:

- administrarea de monedă electronică prin îndeplinirea unor funcții operaționale și a altor funcții conexe legate de emiterea de monedă electronică, emiterea și administrarea altor mijloace de plată, fără ca prin aceasta să se acorde credit sub orice formă;
- servicii de stocare a informațiilor pe un suport electronic în numele unor instituții publice sau al altor entități. Se stabilea expres că atragerea de fonduri în scopul emiterii de monedă electronică nu este considerată atragere de depozite sau de alte fonduri rambursabile în înțelesul art. 5, dacă fondurile primite sunt

---

[1)] Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului și a altor acte normative (M.Of. nr. 208 din 1 aprilie 2010).

transformate imediat în monedă electronică. Acest tip de instituții nu puteau deține participații în alte entități decât în cele cu obiect de activitate similar și puteau dispune de un capital inițial, care nu putea fi mai mic decât echivalentul în lei a 1 milion euro.

Instituțiile emitente de monedă electronică puteau fuziona cu bănci, cu alte instituții emitente de monedă electronică sau cu societăți prestatoare de servicii auxiliare, dacă serviciile sunt de natura celor prevăzute în ordonanța de urgență.

O categorie de instituție de credit reglementată în Titlul V din aceeași parte a ordonanței de urgență se referă la *organizațiile cooperatiste de credit* care cuprind cooperativele de credit și casele centrale ale cooperativelor, care alcătuiesc împreună rețele cooperatiste. Conform sensului dat de art. 334, cooperativa de credit este instituția de credit constituită ca o asociație autonomă de persoane fizice unite voluntar în scopul îndeplinirii nevoilor și aspirațiilor lor comune de ordin economic, social și cultural, a cărei activitate se desfășoară, cu precădere, pe principiul întrajutorării membrilor cooperatori, iar casa centrală a cooperativelor de credit este instituția de credit constituită prin asocierea de cooperative de credit, în scopul gestionării intereselor lor comune, normării centralizate a respectării dispozițiilor legale și reglementărilor-cadru, aplicabile tuturor cooperativelor de credit afiliate, prin exercitarea supravegherii și a controlului administrativ, tehnic și financiar asupra organizării și funcționării acestora.

Între principiile generale cuprinse în ordonanța de urgență trebuie semnalate:

1. Organizațiile cooperatiste de credit, persoane juridice române, sunt asociații autonome, apolitice și neguvernamentale, care desfășoară activități specifice instituțiilor de credit, conform legislației în materie, în scopul într-ajutorării membrilor acestora;

2. Acestea se pot organiza și funcționa doar sub forma cooperativelor de credit și a casei centrale la care acestea sunt afiliate. Afilierea la o casă centrală este obligatorie, iar condițiile și procedura de afiliere se stabilește prin actul constitutiv al casei centrale;

3. Casa centrală a cooperativelor de credit are atribuțiile principale cuprinse în art. 337 din ordonanța de urgență, iar în vederea îndeplinirii atribuțiilor, casa centrală poate face recomandări și

poate dispune măsuri față de cooperativele de credit afiliate sau poate propune Băncii Naționale a României aplicarea de sancțiuni, în condițiile legii.

În ceea ce privește autorizarea cooperativelor de credit, actul normativ stabilește că acele cooperative de credit care se constituie și se afiliază la o casă centrală deja autorizată, pot fi autorizate de Banca Națională a României numai pe baza acordului de afiliere acordat de respectiva casă centrală, în timp ce acele cooperative de credit care se constituie simultan cu casa centrală se autorizează de Banca Națională a României, în mod colectiv, în cadrul rețelei propuse a se constitui numai dacă cerințele legale sunt îndeplinite la nivelul casei centrale și a fiecărei cooperative de credit afiliată, precum și la nivelul întregii rețele cooperatiste.

Nivelul minim al capitalului agregat al unei rețele cooperatiste și elementele care intră în calculul acesteia se stabilesc de Banca Națională a României, dar nivelul nu poate fi mai mic decât echivalentul în lei a 5 milioane euro.

Organizațiile cooperatiste de credit pot desfășura, în limita autorizației acordate, activitățile permise unei instituții de credit, în condițiile prevăzute de reglementările în materie.

Cooperativele de credit pot să atragă depozite sau alte fonduri rambursabile de la membrii acestora, ca și de la persoane fizice, juridice ori alte entități care domiciliază, au reședința sau locul de muncă, respectiv au sediul social și desfășoară activitate, în raza teritorială de operare a cooperativei de credit. Acestea pot acorda credite, cu prioritate, membrilor lor, dar și persoanelor fizice, persoanelor juridice ori altor entități fără personalitate juridică care domiciliază, au reședința sau locul de muncă, respectiv cu sediul social și desfășoară activitate, în raza teritorială de operare a cooperativei de credit, la un nivel care să nu poată depăși 25% din activele cooperativei de credit.

Creditele acordate de o casă centrală persoanelor juridice, altele decât cooperativele de credit afiliate, nu pot depăși 20% din activele caselor centrale.

Cu privire la retragerea autorizației de funcționare, Banca Națională a României este abilitată ca, pe lângă motivele aplicabile tuturor instituțiilor de credit, în cazul cooperativelor de credit să

retragă și la cererea fundamentată a casei centrale la care respectiva cooperativă de credit este afiliată, pe baza motivelor legale cuprinse în reglementarea în materie sau când cooperativa de credit se află în stare de insolvență.

În ceea ce privește respingerea cererii de autorizare a unei rețele cooperatiste, pe lângă situațiile prezentate la art. 38, se aplică și atunci când din evaluarea planului de activitate rezultă că rețeaua cooperatistă, în ansamblul său, nu poate asigura realizarea obiectivelor propuse în condițiile respectării cerințelor legale ori nu sunt îndeplinite cerințele privind nivelul minim al capitalului agregat al rețelei.

Dacă din evaluarea documentației prezentate în oricare dintre etapele procesului de autorizare se constată că numai unele dintre cooperativele de credit din rețea și casa centrală îndeplinesc condițiile stabilite, Banca Națională a României poate acorda autorizație numai dacă la nivelul rețelei formate din aceste organizații cooperatiste de credit sunt respectate prevederile legale.

O altă cerință de prudențialitate care trebuie reliefată este cea prevăzută la art. 359, conform căreia casa centrală constituie rezerva mutuală de garantare pe baza cotizațiilor cooperativelor de credit afiliate și a unei cote de maximum 5% din profitul contabil determinat înainte de deducerea impozitului pe profit al casei centrale. Modul de constituire și de utilizare, precum și nivelul rezervei mutuale de garanție se stabilesc prin reglementările-cadru ale caselor centrale.

Multitudinea prevederilor cuprinse în Titlul V din Partea a II-a creează un cadru legal adecvat pentru organizațiile cooperatiste de credit. Cooperativele de credit se constituie prin asocierea liberă a persoanelor fizice fără niciun fel de discriminare. Acestea se organizează pe o rază teritorială de operare proprie stabilită prin actul constitutiv, în care pot înființa sucursale, iar razele teritoriale de operare ale cooperativelor de credit afiliate la aceeași casă centrală nu se pot întrepătrunde.

Membru cooperator poate fi orice persoană fizică care are capacitatea deplină de exercițiu, are domiciliul/reședința/locul de muncă în raza teritorială de operare a cooperativei de credit a semnat sau a acceptat, după caz, actul constitutiv al acesteia și a subscris și a

vărsat cel puțin numărul minim de părți sociale care este stabilit prin actul constitutiv-cadru. Numărul minim de membri cooperatori fondatori, stabilit prin actul constitutiv-cadru, nu poate fi mai mic de 1.000.

Denumirea unei cooperative de credit trebuie să cuprindă sintagma „cooperativă de credit" sau „bancă cooperatistă" și numele localității în care are sediul social. Cooperativele de credit din cadrul aceleiași rețele cooperatiste sunt obligate să asigure utilizarea unitară a uneia dintre aceste sintagme.

Denumirea unei case centrale trebuie să cuprindă sintagma „casă centrală" sau „banca centrală cooperatistă".

Trebuie privită ca o problemă de prudențialitate prevederea din art. 367 alin. (1) conform căreia, „în cazul organizării la nivelul cooperativelor de credit a unor structuri care privesc activitățile de administrare a riscurilor, audit intern, conformitate, trezorerie, creditare, precum și orice alte activități care pot expune cooperativa de credit unor riscuri semnificative, persoanele desemnate să asigure conducerea acestor structuri trebuie să fie aprobate de casa centrală înainte de începerea exercitării responsabilităților, în condițiile prevăzute prin reglementările-cadru emise de aceasta".

Casele centrale se constituie prin asocierea a cel puțin 30 de cooperative de credit fondatoare, fiecare dintre acestea trebuie să subscrie și să verse la capitalul social al casei centrale părți sociale în valoare de minimum 20% din capitalul social.

Fiecare cooperativă de credit afiliată are dreptul la un număr de voturi în adunarea generală a casei centrale egal cu numărul persoanelor evidențiate în registrul membrilor cooperatori la sfârșitul lunii precedente datei ținerii adunării generale. Casele centrale au obligația de a menține un nivel al activelor cu grad mare de lichiditate cel puțin egal cu cel al trezoreriei mutuale de garantare și un registru de evidență a cooperativelor de credit afiliate.

În ceea ce privește dizolvarea unei organizații cooperatiste de credit ca urmare a reducerii numărului de membri cooperatori, respectiv de cooperative de credit afiliate, sub nivelul minim legal, aceasta are loc în cazul în care acest număr nu a fost completat în termen de un an de la data constatării acestei reduceri.

Referitor la fuzionare, legea prevede că o casă centrală a cooperativelor de credit poate fuziona numai cu o altă casă centrală, iar operațiunile de fuziune și de divizare a cooperativelor de credit se realizează numai în cadrul aceleiași rețele de cooperative de credit.

În termen de 30 de zile de la data obținerii autorizației, fiecare organizație cooperatistă de credit deschide cont curent: casa centrală la Banca Națională a României, iar cooperativele de credit la casa centrală la care acestea sunt afiliate.

Ca o cerință de prudențialitate trebuie tratată prevederea de la art. 385 alin. (2), potrivit căreia „fiecare cooperativă de credit din rețea trebuie să mențină în permanență fonduri proprii la nivelul stabilit prin reglementările-cadru emise de casa centrală pentru acoperirea riscurilor la care cooperativa de credit este sau poate fi expusă; acest nivel nu poate scădea sub nivelul minim al capitalului inițial prevăzut de Banca Națională a României prin reglementări, dacă este cazul".

În ceea ce privește supravegherea organizațiilor cooperatiste de credit, se prevede în mod clar că Banca Națională a României asigură supravegherea prudențială a casei centrale la nivel individual și, la nivel agregat, a tuturor organizațiilor cooperatiste de credit din cadrul unei rețele cooperatiste, în care scop poate efectua verificări la sediul cooperativelor de credit, când consideră necesar. La rândul lor, casele centrale asigură supravegherea cooperativelor de credit afiliate, dar fără a se aduce atingere competențelor Băncii Naționale a României în ceea ce privește exercitarea supravegherii organizațiilor cooperatiste de credit. De altfel, casa centrală are obligația de a raporta Băncii Naționale a României datele și informațiile necesare pentru evaluarea respectării reglementărilor în materie, atât cele care privesc activitatea proprie, cât și cele referitoare la activitatea întregii rețele cooperatiste.

Pe linia supravegherii, casa centrală este îndrituită să dispună față de o cooperativă de credit afiliată, care încalcă dispozițiile legale, măsurile cuprinse la art. 226 alin. (2) lit. a)-f) în condițiile prevăzute prin reglementările-cadru emise de aceasta în acest sens.

Din analiza art. 393 alin. (1) se profilează rolul casei centrale în cadrul acestei activități, care se demonstrează a fi reglementat atât atunci când elaborează reglementări-cadru, cât și ca supraveghetor

atunci când instrumentează măsuri de natura celor aplicate de autoritatea națională în materie. În acest mod, casa centrală devine un sprijin real al Băncii Naționale a României în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale, ceea ce contribuie la asigurarea unei supravegheri cât mai adecvate a organizațiilor cooperatiste de credit. În același sens poate fi apreciată și calitatea casei centrale de a propune în mod fundamentat Băncii Naționale a României de a dispune unele măsuri și sancțiuni prevăzute de lege, conducând astfel la întărirea sistemului cooperatist de credit, care este adresat unui cerc larg de beneficiari. În același scop, casa centrală este abilitată să notifice Băncii Naționale a României orice măsură dispusă în termen de 5 zile de la data impunerii ei, astfel încât să se acționeze cu celeritate pentru preîntâmpinarea și limitarea efectelor pe care le pot produce încălcările reglementărilor legale de către cooperativele de credit afiliate.

Subsecventă aceluiași scop trebuie interpretată prevederea cuprinsă în art. 394, conform căreia „în cazul în care la nivelul casei centrale sau al unei cooperative de credit afiliate se constată o deteriorare semnificativă a situației financiare și a indicatorilor de prudență, casa centrală poate cooperativelor de credit afiliate să contribuie la majorarea resurselor sale financiare fie prin subscrierea de noi părți sociale, fie prin constituirea unor depozite rambursabile la termenele stabilite de casa centrală". În felul acesta se acționează cu rapiditate, crescând resursele financiare în cadrul rețelei și se preîntâmpină situații de criză în sistem.

Cerința conlucrării în domeniul supravegherii prudențiale între Banca Națională a României și casa centrală o îndreptățește pe prima, în condițiile legii, să poată dispune măsurile considerate necesare sau aplicarea de sancțiuni în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare de către casa centrală a atribuțiilor de supraveghere și de control conferite prin lege sau delegate de Banca Națională a României, față de cooperativele de credit afiliate.

În cazul retragerii autorizației unei cooperative de credit afiliate, casa centrală căreia îi aparține este chemată să realizeze lichidarea respectivei cooperative, care poate acționa și în cazul în care cooperativa de credit se află în stare de insolvență, casa centrală fiind îndrituită să numească un lichidator autorizat;

adunarea generală a casei centrale fiind abilitată să hotărască cu privire la patrimoniul cooperativei de credit în cauză, acesta putând fi repartizat organizațiilor cooperatiste de credit din cadrul rețelei cooperatiste. În acest caz, casa centrală are obligația să asigure exercitarea atribuției sale prevăzute la art. 337 alin. (1) lit. e) privind garantarea în întregime a obligațiilor cooperativelor de credit afiliate, iar în acest sens dispune măsurile necesare pentru asigurarea plății de către acestea a contribuțiilor stabilite.

La lichidarea unei organizații cooperatiste de credit, în alte situații decât cele prevăzute la art. 399 alin. (2), după plata obligațiilor acesteia, din activul net rămas se distribuie membrilor cooperatori, respectiv cooperativelor de credit afiliate, sumele reprezentând contravaloarea părților sociale subscrise și vărsate, precum și dividendele cuvenite pentru exercițiul financiar în curs, iar diferența rămasă se preia fie de casa centrală la lichidarea cooperativelor afiliate, fie de Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar la lichidarea caselor centrale. În cazul în care activul net rămas nu acoperă valoarea totală aferentă părților sociale, distribuția se face proporțional cu părțile sociale deținute de fiecare membru al organizației cooperatiste de credit.

Regimul juridic al organizațiilor cooperatiste de credit include atât cadrul general reglementat de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cât și cadrul special cuprins în Titlul V al Părții a II-a a ordonanței de urgență.

După cum stabilește art. 3 din ordonanța de urgență, instituțiile de credit, persoane juridice române, nu se pot constitui decât sub forma categoriilor enunțate, cuprinzând cele patru categorii rămase în textul în vigoare începând cu 30 aprilie 2011.

Interdicții și sancțiuni în materie. Pentru asigurarea în bune condiții a regimului instituțiilor de credit, legiuitorul a instituit două interdicții în domeniu pentru a se opri pătrunderea în economie a altor persoane, care fie prin denumirea promovată, fie prin modul de atragere a fondurilor bănești pot afecta atât imaginea, cât și activitatea instituțiilor de credit.

Prima interdicție înscrisă în art. 5 din O.U.G. nr. 99/2006 privește orice persoană fizică, juridică sau entitate fără personalitate juridică, care nu este instituție de credit, să nu se angajeze într-o

activitate de atragere de depozite sau de alte fonduri rambursabile de la public ori într-o activitate de atragere sau gestionare de sume de bani provenite din contribuția membrilor unor grupuri de persoane constituite în vederea acumulării de fonduri colective și acordării de credite ori împrumuturi din fondurile astfel acumulate pentru achiziționarea de bunuri și/sau servicii de către membrii acestora. De altfel, cea de a doua variantă de fonduri atrase se referă la scopuri care sunt diferite, prin natura lor, de activitățile desfășurate de instituțiile de credit și, neputându-se încadra în specificul activității acestor instituții, nu pot fi considerate ca aparținând sistemului, ceea ce demonstrează cu prisosință instituirea acestei interdicții față de asemenea activitate care nu poate califica instituțiile care le desfășoară ca fiind instituții de credit. Chiar mai mult, o asemenea activitate nu corespunde specificului activităților desfășurate de instituțiile de credit și poate dăuna acestora în cazul unor confuzii care s-ar putea crea, ceea ce l-a determinat pe legiuitor să instituie această interdicție. De aceea, a avut grijă să specifice în alin. (2) că aceasta nu se aplică în anumite situații clar determinate, și anume în cazul atragerii de depozite sau alte fonduri rambursabile:

a) de către un stat membru ori de către administrațiile regionale sau autoritățile administrației publice locale ale unui stat-membru;

b) de către organisme publice internaționale la care participă unul sau mai multe state membre;

c) în cazurile expres prevăzute de legislația românească sau de legislația Uniunii, cu condiția ca aceste activități să fie supuse unor reglementări și supravegherii aplicabile acestor cazuri în scopul protejării deponenților și investitorilor.

Această ultimă situație a fost formulată începând de la data de 1 ianuarie 2011, conform art. I pct. 2 din O.U.G. nr. 26/2010. Prin felul descris, circumstanțiat, textul de lege identifică cu claritate situațiile speciale care nu justifică aplicarea interdicției enunțate în art. 5 alin. (1).

În corelație cu prevederile celor două alineate, în alin. (3) se definește o situație specifică, care este descrisă amănunțit pentru a putea fi evidențiată. Astfel, se arată că o emisiune de obligațiuni sau alte instrumente financiare similare este considerată atragere de

fonduri rambursabile de la public dacă este îndeplinită cel puțin una dintre următoarele condiții:

a) constituie activitatea exclusivă sau principală a emitentului;

b) emitentul desfășoară cu titlu profesional activitate de acordare de credite sau una ori mai multe din activitățile prevăzute la art. 18 alin. (1) lit. c)-l).

Acest text de lege nu este aplicabil în cazul în care emisiunea se adresează exclusiv investitorilor calificați în înțelesul legislației privind piața de capital.

Aspectele unor asemenea activități sunt clar delimitate astfel încât să poată fi respectate în spiritul și în litera legii. De altfel, în același scop, ordonanța de urgență abilitează Banca Națională a României, conform alin. (5), să aibă capacitatea de a determina dacă o activitate reprezintă ori nu atragere de depozite sau alte fonduri rambursabile de la public, activitate bancară sau activitate de atragere și/sau gestionare de sume de bani provenite din contribuțiile membrilor unor grupe de persoane constituite în vederea acumulării de fonduri colective și acordării de credite sau împrumuturi din fondurile astfel acumulate pentru achiziționarea de bunuri și/sau servicii de către membrii acestora. O asemenea determinare nu trebuie să lase loc la interpretare și aceasta vine tocmai de la autoritatea națională în domeniu care, prin capacitatea și profesionalismul său, constituie o garanție indubitabilă, fapt pentru care legiuitorul stabilește că determinarea naturii activității exprimate de Banca Națională a României este obligatorie pentru părțile interesate.

Tot în același scop este definită și noțiunea de public în textul art. 5 alin. (6). Astfel, prin *public* se înțelege orice persoană fizică, persoană juridică sau entitate fără personalitate juridică care nu are cunoștințele și experiența necesare pentru evaluarea riscului de nerambursare a plasamentelor efectuate. Circumstanțierile foarte clare pe care le include definiția oferă posibilitatea înțelegerii sensului noțiunii astfel încât să nu se creeze ambiguități în aprecierea noțiunii în raport de scopul urmărit de legiuitor. De altfel, pentru o bună clarificare a înțelegerii noțiunii, textul de lege arată în mod clar că nu intră în categoria de public statul, autoritățile administrației publice centrale, regionale și locale, agențiile

guvernamentale, băncile centrale, instituțiile de credit, instituțiile financiare, alte instituții similare. Întreaga enumerare se referă la persoane juridice cu caracter public, dar care nu sunt cuprinse în noțiunea de public avută în vedere de lege la tratarea aspectului reglementat în viziunea art. 5 din ordonanța de urgență. Acest alin. (6) a fost introdus în reglementare prin pct. 3 din Legea nr. 312/2015[1)], începând cu data de 14 decembrie 2015.

În ansamblu, art. 5 are menirea să introducă o interdicție cu importante efecte în aprecierea activității și a rolului desfășurat de instituțiile de credit.

Cea de a doua interdicție, prevăzută în art. 6, se referă la utilizarea de denumiri care ar putea crea impresia neadevărată că suntem în prezența unor instituții de credit, iar instituțiile în cauză cu denumiri similare nu au nimic comun cu o instituție de credit reglementată, autorizată și supravegheată prudențial de autoritatea națională în domeniu.

Astfel, textul de lege prevede că se interzice oricărei persoane, alta decât o instituție de credit autorizată să utilizeze denumirea de „bancă" sau „organizație cooperatistă de credit", „cooperativă de credit", „casă centrală a cooperativelor de credit", „bancă cooperatistă", „bancă centrală cooperatistă", „bancă ipotecară"/bancă de credit ipotecar", „bancă de economisire și creditare în domeniul locativ" sau derivate ori traduceri ale acestor denumiri, în legătură cu o activitate, un produs sau un serviciu, cu excepția cazului în care această utilizare este stabilită sau recunoscută prin lege ori printr-un acord internațional sau când din contextul în care este utilizată denumirea respectivă rezultă neîndoielnic că nu este vorba despre desfășurarea unei activități bancare. Aceste ultime cuvinte ale frazei precedente constituie esența interdicției, căci, în viziunea legiuitorului, trebuie să se evidențieze că „neîndoielnic nu este vorba despre desfășurarea unei activități bancare" în cazul acelor persoane care ar utiliza o denumire care în context ar fi înșelătoare

---

[1)] Legea nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar (M.Of. nr. 920 din 11 decembrie 2015).

deoarece este vorba de persoane neautorizate să desfășoare vreo activitate bancară în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare. De altfel, forma actuală a textului de lege este cea modificată prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 26/2010, care a intrat în vigoare începând cu 30 aprilie 2011.

La rândul său, art. 6 alin. (2), modificat prin art. I pct. 3 din O.U.G. nr. 25/2009[1)], intrat în vigoare la 23 martie 2009, prevede tocmai că entitățile persoane juridice române, din grupul din care face parte o instituție de credit, pot utiliza în denumirea acestora inițialele, sigla, emblema, denumirea ori alte elemente de identificare utilizate la nivel de grup.

Prin cele două interdicții se urmărește, pe de o parte, întărirea protecției față de instituțiile de credit și, pe de altă parte, preîntâmpinarea inducerii în eroare a clienților acestor instituții prin manifestarea unor persoane care ar putea desfășura activități neautorizate conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006.

În această viziune, prin Titlul I din Partea a III-a s-au instituit sancțiuni în cazul încălcării prevederilor art. 5 și 6 descrise mai sus, faptele interzise prin aceste texte de lege fiind considerate de lege infracțiuni și având regimul juridic aplicabil acestora. În acest sens, art. 410 din ordonanța de urgență prevede, în mod expres, că „desfășurarea, fără drept, de activități dintre cele prevăzute la art. 5 alin. (1), precum și începerea desfășurării activităților specifice unei instituții de credit fără a obține autorizația potrivit prevederilor art. 10 alin. (1) constituie infracțiuni și se pedepsesc cu închisoare de la un an la 5 ani". Această formulare a textului de lege este conformă modificării aduse prin pct. 37 din Legea nr. 312/2015, intrată în vigoare începând cu 14 decembrie 2015.

Prin art. 411 se incriminează încălcarea prevederilor art. 6 din ordonanța de urgență, fiind calificată drept infracțiune „utilizarea neautorizată de către o persoană a unei denumiri specifice unei

---

[1)] Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2009 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului (M.Of. nr. 179 din 23 martie 2009).

instituții de credit" referindu-se în mod concret „cu încălcarea dispozițiilor art. 6". Incriminarea are în vedere periculozitatea socială ce o reprezintă folosirea unei denumiri care induce în eroare, cu consecințe negative, publicul larg care poate fi atras în raporturi juridice cu respectivele persoane, considerând că acestea ar fi instituții de credit autorizate conform legii.

În forma originală a actului normativ adoptat la sfârșitul anului 2006, pe lângă sancțiunile prevăzute pentru încălcarea celor două interdicții înscrise la art. 5 și 6, mai erau cuprinse în acest Titlu și alte infracțiuni. Astfel, art. 412 arată că este considerată infracțiune și pedepsită cu închisoare de la 1 an la 3 ani săvârșirea unor fapte precum:

a) cea a unui administrator, director sau angajat al unei instituții de credit care, cu rea-credință, încalcă dispozițiile art. 171 sau obstrucționează în orice alt mod exercitarea supravegherii de către Banca Națională a României;

b) cea a oricărei persoane care asigură conducerea operativă a unei societăți financiare holding sau a unei societăți holding cu activitate mixtă de a obstrucționa, în orice mod, exercitarea de către Banca Națională a României a competențelor sale de supraveghere a instituțiilor de credit potrivit art. 166 și art. 176-203.

Dacă acest text de lege circumstanția cu exactitate faptele pe care legiuitorul înțelege să le considere infracțiuni făcând trimitere și la acele articole din cuprinsul ordonanței de urgență care erau astfel încălcate, forma actuală a textului, rezultată în urma modificării prin art. 192 pct. 3 din Legea nr. 187/2012[1)], aplicabile începând cu data de 1 februarie 2014, a căpătat un caracter general, mult mai extins prin formularea: „împiedicarea, fără drept, a exercitării, potrivit prezentei legi, de către Banca Națională a României a competențelor sale de supraveghere a instituțiilor de credit". În felul acesta, fapta considerată infracțiune privește nu numai încălcarea celor câteva articole, ci se poate aplica la oricare text din acest act normativ care, încălcat, are ca urmare împiedicarea autorităților legale de a-și exercita rolul și funcția sa, ceea ce conduce

---

[1)] Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M.Of. nr. 757 din 12 decembrie 2012).

la apărarea autorității, în ansamblu, sancționând orice împiedicare, fără drept, de a se afecta competențele de supraveghere. Se mai poate observa, pe de altă parte, reducerea cuantumului pedepsei în forma actuală când pedeapsa prevăzută este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau sancțiunea alternativă a amenzii.

Este de reținut că celălalt articol din cuprinsul Titlului, care prevedea: „deschiderea de conturi sub nume fictive constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani", a fost abrogat prin pct. 38 din O.U.G. nr. 25/2009, începând cu data de 23 martie 2009.

Revenind la modul de sancționare a faptelor care constau în încălcarea interdicțiilor înscrise la art. 5 și 6, trebuie subliniat că, astfel, legiuitorul înțelege să sancționeze aceste încălcări care, altfel, ar face inoperante interdicțiile cuprinse în lege, care au o importanță deosebită în apărarea imaginii și activității instituțiilor de credit în desfășurarea activității lor, cu efecte socio-economice benefice pentru societate.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul III
Banca Națională a României – autoritate cu multiple funcții în activitatea instituțiilor de credit

După cum se poate observa în economia reglementărilor în materia instituțiilor de credit, rolul esențial revine autorității naționale care este abilitată să urmărească soarta acestor instituții de la momentul solicitării autorizației de funcționare, pe tot parcursul desfășurării activității acestora și până la retragerea autorizației și lichidarea instituțiilor de credit ori falimentul acestora. Rolul acestei autorități îl joacă în România Banca Națională a României.

Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României o definește ca bancă centrală a statului român, iar în ceea ce privește natura sa juridică arată că aceasta este o instituție publică independentă. Caracteristicile care o consacră în această calitate sunt determinate de faptul că întregul capital aparține statului – art. 38 alin. (1) – ca și prin funcțiile și atribuțiile sale care corespund interesului general al întregii societăți, având caracter public.

Pentru evidențierea specificității sale și a necesității consacrării unui statut independent față de autoritățile statului, legiuitorul a consfințit în mod expres caracterul care o diferențiază de alte instituții publice și i-a asigurat cadrul juridic necesar pentru a avea același regim juridic cu cel consacrat de legislațiile țărilor cu economie de piață, fiind constituită în aceleași coordonate cu băncile centrale din statele UE care aparțin Sistemului European al Băncilor Centrale.

„Conceptul independenței băncii centrale își află o tratare argumentată atât pe considerente teoretice și argumente de eficiență economică pentru întreaga societate, cât și pe aspectele practice,

rezultate din practica socială care a demonstrat că o bancă centrală într-adevăr independentă constituie o garanție pentru evoluția unei economii de piață"[1)].

În ceea ce privește rolul acestei instituții publice în raporturile cu instituțiile de credit, Banca Națională a României este definită și în art. 4 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare, în textul modificat prin Legea nr. 312/2015 cu aplicare de la 14 decembrie 2015, ca fiind autoritatea competentă cu privire la reglementarea, autorizarea, supravegherea prudențială și rezoluția instituțiilor de credit. Legea nr. 312/2015 a introdus între calitățile acestei autorități, ca urmare a reglementării redresării și rezoluției, și calitatea de autoritate de rezoluție a instituțiilor de credit, față de forma inițială a ordonanței de urgență, iar art. 5 al legii stabilește că Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, este autoritatea de contact pentru asigurarea cooperării și coordonării cu autoritățile relevante din celelalte state membre și informează Autoritatea Bancară Europeană în acest sens.

În continuare, art. 4 din O.U.G. nr. 99/2006, modificat prin O.U.G. nr. 113/2013[2)], începând cu 1 ianuarie 2014, reliefează în celelalte alineate aspecte privind rolul Băncii Naționale a României în domeniul supravegherii prudențiale. În acest sens, se arată că aceasta monitorizează activitățile instituțiilor de credit, precum și în cazul în care este autoritate responsabilă cu supravegherea pe baze consolidate, activitățile societăților financiare holding și ale societăților financiare holding mixte, pentru prevederile aplicabile acestora, în scopul evaluării conformării la cerințele prudențiale prevăzute de legislația română și europeană.

Totodată, Banca Națională a României colectează și procesează orice date și informații relevante, inclusiv de natura datelor

---

[1)] A se vedea pe larg *I. Silberstein*, Banca Națională a României de la organ al administrației centrale la instituție publică independentă, Ed. Hamangiu, București, 2006, p. 100 și urm.

[2)] Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 113/2013 privind unele măsuri bugetare și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului (M.Of. nr. 830 din 23 decembrie 2013).

cu caracter personal, necesare pentru evaluarea conformării instituțiilor de credit la cerințele prudențiale prevăzute în reglementările române și europene în materie și pentru investigarea posibilelor încălcări ale acestor cerințe.

În scopul îndeplinirii funcțiilor cu privire la supravegherea prudențială, investigațiile și aplicarea sancțiunilor legale, Băncii Naționale a României îi sunt conferite competențele necesare și este abilitată să acționeze în mod independent, în care scop i se cere acesteia să dispună de cunoștințele de specialitate, resursele și capacitatea operațională necesară.

Pentru exercitarea corespunzătoare a atribuțiilor sale generale de supravegherea prudențială, Banca Națională a României trebuie să aibă în vedere impactul potențial al deciziilor sale asupra stabilității sistemului financiar, din toate celelalte state membre implicate, în special în situații de urgență, pe baza informațiilor disponibile la momentul respectiv. Asemenea considerente țin seama de corelația care trebuie să existe între acțiunile sale și cele ale autorităților competente din statele membre în colaborarea lor pentru realizarea scopurilor comune care le implică.

Pe de altă parte, legiuitorul stabilește obligația Băncii Naționale a României de a exercita în mod distinct și independent atribuțiile sale de supraveghere față de cele privind rezoluția instituțiilor de credit și, în acest scop, aceasta are obligația de a informa Comisia Europeană și Autoritatea Bancară Europeană cu privire la orice delimitare a celor două categorii de atribuții.

Toate aceste prevederi cuprinse în alineatele din textul art. 4 din ordonanța de urgență oferă o imagine clară a responsabilităților autorității competente cu privire la funcțiile sale de supraveghere prudențială și de rezoluție referitoare la instituțiile de credit.

Evidențiind competențele Băncii Naționale a României cu privire la reglementarea, autorizarea, supravegherea prudențială și rezoluția instituțiilor de credit, se impune tratarea diferențiată a implicării băncii centrale în fiecare dintre aceste domenii, astfel încât să se aprecieze rolul acesteia în fiecare domeniu.

Mai întâi, trebuie identificat rolul componentei reglementare în cadrul supravegherii prudențiale a instituțiilor de credit, astfel încât

aceasta să-și demonstreze eficiența în asigurarea viabilității sistemului bancar național.

Pornind de la o corelare biunivocă care se realizează între reglementare și supraveghere, trebuie subliniat faptul că supravegherea implică existența premergătoare a reglementării în materie, fără de care această instituție nu ar putea să-și îndeplinească funcția și menirea sa, și, în același timp, constituie o premiză pentru o reglementare în concordanță cu necesitățile practice reliefate tocmai ca urmare a exercitării supravegherii de către autoritatea competentă.

Astfel, se explică și faptul că atât reglementarea în domeniul bancar, cât și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit constituie atribute ale aceleiași instituții, definite ca fiind autoritatea competentă în materie.

Din ordinea indicată de legiuitor în art. 4 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2006 rezultă primordialitatea componentei reglementare în cadrul activității desfășurate de autoritatea competentă. Prin reglementare se creează premisele și temeiurile legale în ceea ce privește autorizarea și, ulterior, supravegherea prudențială a instituțiilor de credit.

Se poate observa că supravegherea prudențială se bazează tocmai pe ceea ce îi oferă reglementarea în domeniu.

Art. 25 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României este consacrat exclusiv uneia dintre atribuțiile principale ale aceste instituții – reglementarea, autorizarea și supravegherea instituțiilor de credit – și arată la alin. (2) că „pentru asigurarea funcționării și viabilității sistemului bancar, Banca Națională a României este împuternicită:

a) să emită reglementări (...)", ceea ce evidențiază raportul de cauzalitate dintre activitatea de reglementare și cea de supraveghere prudențială.

De altfel, există o corelație intrinsecă între aceste componente: reglementarea în domeniul bancar, autorizarea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a acestora, ceea ce le oferă o unitate în realizarea lor, prin unicitatea instituției chemate a le îndeplini pe toate trei. În acest context se poate aprecia că „normele cu caracter imperativ din cuprinsul unui act normativ elaborat de Banca

Națională a României au menirea de a da o orientare clară instituțiilor de credit asupra modului în care autoritatea de supraveghere înțelege să urmărească activitatea acestora"[1)].

Primordialitatea acestei activități în raport de cele de autorizare și supraveghere prudențială a instituțiilor de credit își află justificarea în raportul general dintre activitatea de reglementare și cea de aplicare a reglementărilor, căci, în fond, autorizarea și supravegherea prudențială sunt activități care se desfășoară în raport de modul cum reglementările în vigoare impun realizarea lor în practică. Fără existența unei reglementări, ne aflăm în absența unui cadru legal de desfășurare a unei activități, căci activitatea trebuie, mai întâi reglementată și apoi exercitată, iar exercitarea constă tocmai în aplicarea în practică a activității care a fost, în prealabil, reglementată și se realizează în concordanță cu normele instituite prin reglementările în materia respectivă.

De-abia în momentul în care există o reglementare în materie se poate avea un temei care să determine efectuarea activității reglementate anterior. Iată de ce, pentru a se realiza o eficientă activitate de supraveghere prudențială, este necesar ca aceasta să aibă o bază de reglementări care să-i ofere supraveghetorului instrumentele necesare în vederea îndeplinirii misiunii sale. Printr-o bună reglementare se urmărește crearea unui cadru normativ adecvat prin care sunt edictate norme și indicatori de prudențialitate pe care trebuie să-i verifice supraveghetorul bancar în cadrul activității sale. Dacă există lipsuri în reglementare sau aceasta nu asigură un cadru adecvat pentru desfășurarea activității bancare, însăși activitatea va avea de suferit, afectând scopul urmărit de participanții angrenați într-o asemenea activitate.

Reglementările emise de Banca Națională a României își au cadrul juridic în dispozițiile art. 48 din Legea nr. 312/2004. O analiză a acestui text de lege scoate în evidență că:

1) acesta este temeiul juridic în virtutea căruia Banca Națională a României este împuternicită să emită reglementări, aflându-se

---

[1)] *I. Silberstein*, Controlul administrativ și supravegherea bancară, Ed. Rosetti, București, 2005, p. 71.

astfel în fața unui mandat expres dat de Parlament autorității competente de a emite reglementări în raport de scopul urmărit;

2) scopul urmărit prin emiterea de reglementări este tocmai pentru a pune în aplicare și a impune respectarea prevederilor legale. Aceasta înseamnă că legiuitorul consideră autoritatea ca fiind asociatul său în transpunerea în viață a reglementărilor primare consacrate prin lege, vizând în reglementările acesteia modul în care se vor pune în aplicare prevederile legilor în materie și asigurarea respectării acestora tocmai prin măsurile impuse de autoritate ca reglementator secundar și, în același timp, ca autoritate care verifică respectarea legii și care este îndrituită să aplice, în consecință, măsurile și sancțiunile care se impun. Totodată, textul de lege consacră în alin. (2) tipurile de reglementări la care autoritatea competentă este îndrituită să le emită – regulamente, ordine, norme și circulare – și le stabilește caracterul obligatoriu al acestora atât față de persoane juridice publice și private, cât și față de persoanele fizice.

Publicarea lor în Monitorul Oficial al României, principiu consacrat de art. 56 alin. (1) din aceeași lege, evidențiază importanța acestora prin faptul că se află alături de reglementările adoptate de parlament și de autoritățile administrației publice centrale în aceeași parte.

Astfel, reglementările Băncii Naționale a României au același regim al obligativității pe care Constituția l-a consacrat actelor celorlalte autorități. Totodată, prin aceasta se asigură certitudinea că reglementările emise vor fi cunoscute tuturor și vor fi aplicabile de la aceeași dată, în conformitate cu principiile de drept consacrate. În acest mod, cei care le aplică au posibilitatea să le cunoască și să ia măsuri adecvate pentru a le pune în aplicare. Cunoscându-le, instituțiile de credit vor găsi temeiurile juridice ale propriilor lor reglementări pe care fie le vor emite, fie le vor adapta în raport de reglementările Băncii Naționale a României și, de la momentul intrării lor în vigoare, le vor transpune în practica activității pe care o desfășoară. Tocmai aceste reglementări constituie, în același timp, actele care, însușite în egală măsură de supraveghetori și supravegheați, oferă acestora premiza unei colaborări

beneficе în atingerea scopului urmărit prin activitatea de supraveghere prudențială.

Acestea constituie pentru supraveghetor atât temeiul juridic al verificărilor și analizelor pe care le realizează, cât și temeiul aprecierii constatărilor pe care le fac din verificarea actelor și a celorlalte documente pe care instituțiile de credit le pun la dispoziția lor, tocmai în baza prevederilor acestor reglementări. Normele constituie pentru cei supravegheați temeiul pentru reglementările particulare pe care fiecare instituție de credit înțelege să le emită și să le aplice în activitatea ei cotidiană. De asemenea, acestea reprezintă un ghid al felului în care trebuie să-și desfășoare activitatea, astfel încât să corespundă cerințelor normelor și indicatorilor de prudențialitate pe care autoritatea competentă le are în vedere pentru asigurarea unei activități eficiente a instituțiilor de credit în scopul menținerii viabilității sistemului bancar.

La rândul său, Banca Națională a României, prin întreitul rol pe care îl are ca autoritate de reglementare, autorizare și supraveghere prudențială a instituțiilor de credit, are tocmai posibilitatea de a regla, în scop benefic, informațiile pe care le deține din realizarea în practică a acțiunii fiecărei componente în parte. Astfel, dacă inițial, la momentul reglementării, aceasta se bazează, pe de o parte, pe directivele și reglementările comunitare în materia supusă propriei sale reglementări, iar pe de altă parte, pe realitățile socio-economice concrete și cele ale sistemului bancar din țară, ulterior, după aplicarea reglementărilor în practică, autoritatea competentă va avea ocazia să-și confrunte aceste reglementări în practica bancară și, în raport de aceasta, să-și restructureze reglementările, să le adapteze astfel încât ele să corespundă scopului urmărit prin activitatea de supraveghere a instituțiilor de credit.

Reglementările emise de autoritate constituie temeiul în baza cărora, în cadrul funcției de autorizare a instituțiilor de credit, se analizează documentațiile depuse de solicitanți în vederea obținerii autorizației de funcționare a unei instituții de credit. Sarcina experților în domeniu este tocmai de a verifica măsura în care documentele depuse de solicitanți corespund cerințelor impuse de reglementări astfel încât să-și atingă finalitatea.

Dacă analizăm, spre exemplu, Regulamentul nr. 11/2007 privind autorizarea instituțiilor de credit, persoane juridice române, și a sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din state terțe[1)], al cărui obiect îl constituie, conform art. 1 alin. (2), faptul că „reglementează procedura, condițiile de autorizare și documentația ce trebuie prezentată Băncii Naționale a României în procesul de autorizare", vom observa atât prevederi cu caracter orientativ, care abilitează autoritatea competentă să aprecieze documentele depuse în raport de scopul reglementării, cât și prevederi care cuprind cerințe concrete pe care trebuie să le îndeplinească solicitanții sau cei ce vor asigura managementul ori auditul financiar al preconizatei instituții de credit. Astfel, întâlnim dispoziții cu caracter generic, cum ar fi: „Banca Națională a României trebuie să fie informată cu privire la identitatea acționarilor direcți și indirecți ai băncii și cu privire la participațiile acestora" (art. 11), dar și dispoziții concrete, obiective impuse de reglementare, cum ar fi: „persoanele fizice care au calitatea de acționar semnificativ trebuie să dispună de venituri personale care să aibă caracter de continuitate neafectate îndeplinirii obligațiilor lor patrimoniale și care, prin nivelul lor anual, să justifice în mod corespunzător proveniența fondurilor destinate participației la capitalul social al băncii" ori „cel puțin unul dintre directori, respectiv dintre membrii directoratului, trebuie să ateste cunoașterea limbii române". Acestor prevederi le sunt adăugate altele, care mandatează Banca Națională a României să aprecieze diverse aspecte legate de cerințele legale.

Modul în care se structurează o reglementare, ca și modul de formulare a prevederilor pe care le cuprinde, trebuie să asigure eficiența reglementării care numai astfel poate să ducă la realizarea scopului urmărit de autoritatea competentă, respectiv o supraveghere prudențială care să dea certitudinea că instituția de credit în cauză își demonstrează viabilitatea. În acest fel, există și certitudinea că reglementarea constituie o premisă eficientă în procesul de supraveghere prudențială. În același timp, ea trebuie să fie în concordanță cu reglementarea primară (legea, ordonanța de

[1)] M.Of. nr. 837 din 6 decembrie 2006.

guvern) din care își trage izvorul și să corespundă cerințelor de reglementare impuse de legea-cadru care stabilește modul de elaborare a reglementărilor (Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, cu modificările și completările ulterioare[1]).

Pornind de la o asemenea premisă – o reglementare adecvată – celelalte componente ale activității autorității competente vor fi slujite corespunzător rolului pe care acestea le au conform menirii lor. Reglementările își vor demonstra validitatea tocmai în procesul autorizării de instituții de credit și în cel al supravegherii prudențiale a acestora.

În procesul autorizării, personalul însărcinat cu îndeplinirea acestei componente trebuie să urmărească întocmai spiritul și litera reglementării pe care o aplică în situația concretă supusă analizei sale. În acest spirit se va urmări dacă există concordanță între prevederile reglementării secundare și cele ale reglementării primare care a generat-o, ori de câte ori în acest proces se va constata o neadecvare a reglementării în raport de necesitățile asigurării unor condiții propice pentru o instituție de credit viabilă, reglementatorul va trebui să adapteze reglementarea tocmai acestui scop.

În nici un caz reglementatorul nu se va subordona unor necesități de ordin individual care să facă posibilă integrarea în canoanele reglementării, într-o interpretare prea largă, printr-o formulare care să o avantajeze, a situației în speță, care nu s-ar înscrie întrutotul cerințelor de prudențialitate avute în vedere în redactarea reglementării din materia autorizării instituțiilor de credit, inclusiv a prevederilor cu privire la acționariatul sau managementul acestora.

Autoritatea de supraveghere prudențială își începe rolul în cadrul autorizării unei instituții de credit, ocazie cu care se urmărește respectarea tuturor cerințelor legale și regulamentare care, prin natura lor, asigură premisele constituirii unei instituții de credit capabile să-și desfășoare, în perspectivă, activitatea, în condițiile legale și în scopul urmărit de legiuitor.

---

[1] Legea nr. 29/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative (M.Of. nr. 182 din 18 martie 2011).

La acel moment, autoritatea în domeniu care trebuie să analizeze și să hotărască autorizarea unei instituții de credit este dirijată în activitatea sa de reglementarea în materie în vigoare, elaborată anterior de aceeași autoritate care a acționat în calitate de reglementator. Cu acest prilej, se verifică în practică rolul reglementatorului, deoarece instituția abilitată să autorizeze va putea aprecia dacă prevederile în cauză sunt suficiente și pot forma convingerea sa cu privire la capacitatea viitoarei instituții de a-și putea îndeplini atribuțiile specifice activității pe care urmează să o desfășoare.

Analiza documentației depuse de inițiatorii unei instituții de credit oferă posibilitatea verificării în practică a aplicabilității tuturor cerințelor înscrise în reglementări și modul în care poate fi transpus generalul la nivel particular (norma la caz). Experiența practică va oferi, în același timp, sugestii și motivații autorității în materia reglementării, care vor putea constitui temeiul unei viitoare modificări a reglementării, în concordanță cu necesitățile impuse de practica din domeniu.

Pornind de la prevederile art. 32 alin. (3) din O.U.G. nr. 99/2006 care stabilesc că „Banca Națională a României acordă autorizație unei instituții de credit, persoane juridice române, numai dacă este încredințată că instituția de credit poate asigura desfășurarea unei activități în condiții de siguranță și de respectare a cerințelor unei administrări prudente și sănătoase, care să asigure protejarea intereselor deponenților și ale altor creditori și buna funcționare a sistemului bancar, sens în care trebuie să fie respectate dispozițiile prezentei ordonanțe de urgență și ale reglementărilor emise în aplicarea acesteia", se poate ajunge la concluzia că acordarea autorizației este condiționată de convingerea creată a autorității competente că noua instituție de credit își va demonstra viabilitatea, convingere care se bazează pe faptul că, încă din stadiul autorizării, aceasta demonstrează că se înscrie în reglementările în materie, pe care înțelege să le respecte întocmai. Din raționamentul textului de lege se poate evidenția primordialitatea reglementării în raport de faza de autorizare și importanța acesteia în acest proces, căci, până la urmă, numai respectarea întocmai a reglementărilor autorității competente garantează acordarea autorizației de

funcționare a unei instituții de credit. Astfel, se poate sublinia subordonarea activității de autorizare celei de reglementare[1]).

De la aceeași premisă a primordialității activității de reglementare trebuie privită relația acesteia cu activitatea de supraveghere prudențială desfășurată de autoritatea competentă, căci numai existența unor reglementări care statuează principii, norme și indicatori de prudențialitate poate constitui baza activității supraveghetorilor la instituțiile de credit autorizate, care beneficiază astfel de temeiuri legale pentru a aprecia încadrarea acestora în cerințele de prudențialitate și chiar pentru aplicarea de măsuri sau sancțiuni, după caz.

În această fază se poate evidenția eficiența reglementărilor autorității deoarece pe aceste reglementări se bazează întregul proces de supraveghere prudențială. Dacă reglementările nu conțin norme adecvate, întregul proces ar putea fi denaturat, afectând activitatea supraveghetorilor care sunt ținuți de aplicarea unor reglementări inadecvate scopului urmărit.

Există posibilitatea ca normele care au fost la un moment dat adecvate, ulterior să nu-și mai demonstreze eficiența, și tocmai practica supraveghetorilor poate reliefa acest fapt, moment în care vor putea sesiza necesitatea modificării unei reglementări astfel încât aceasta să se subordoneze scopului avut în vedere. În principiu, practica din cadrul acțiunilor de supraveghere la instituții de credit oferă reglementatorilor informațiile de care au nevoie pentru a adecva reglementările existente, în sensul modificării ori al completării acestora sau chiar al abrogării lor sau al emiterii unor noi reglementări necesare tocmai ca urmare a experienței rezultate din activitatea cotidiană cu care s-au confruntat supraveghetorii. Cum supravegherea prudențială a instituțiilor de credit are un caracter permanent și activitatea de reglementare are un caracter similar, permanența activității de reglementare este determinată de necesitatea oferită de practica social-economică, care, pe de o parte, creează noi instrumente financiare, produse bancare ori

---

[1]) *I. Silberstein*, Banca Națională a României de la organ al administrației centrale la instituție publică independentă, Ed. Hamangiu, București, 2006, p. 256 și urm.

servicii adiacente unei activități bancare diversificate, iar, pe de altă parte, consfințește diverse raporturi juridice între participanții la o asemenea activitate.

Totodată, necesitatea acestei permanențe este determinată de introducerea unor modalități, cerințe și tehnici de lucru care să ducă la întărirea sistemului bancar, la care un rol esențial îl are tocmai o supraveghere prudențială a instituțiilor de credit, cât mai amplă și mai substanțială.

După cum este cunoscut, supravegherea se realizează atât prin intermediul raportărilor periodice pe care instituțiile de credit trebuie să le transmită, în conformitate cu reglementările în domeniu, cât și prin inspecțiile pe care supraveghetorii le desfășoară la sediul instituției de credit și la sediile secundare ale acesteia. Corelația dintre aceste forme de supraveghere și importanța reglementărilor autorității competente care le-au fundamentat este reflectată în prevederile Titlului III al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006. Astfel, art. 165 arată că: „instituțiile de credit, persoane juridice române, sunt obligate să raporteze Băncii Naționale a României: datele și informațiile necesare pentru evaluarea respectării dispozițiilor cuprinse în (...) ordonanța de urgență și în reglementările emise în aplicarea acesteia, la termenele și în forma stabilită de aceasta", iar art. 166 alin. (1) prevede că: „Banca Națională a României asigură verificarea cadrului de administrare, a strategiilor, proceselor și mecanismelor implementate de fiecare instituție de credit, persoană juridică română, pentru respectarea dispozițiilor prezentei ordonanțe de urgență, ale Regulamentului (UE) nr. 575/2013 și ale reglementărilor emise în aplicarea acesteia și realizează propria evaluare a riscurilor la care instituția de credit este sau poate fi expusă". De altfel, obligația respectării reglementărilor Băncii Naționale a României de către instituțiile de credit își află suportul legal atât în dispozițiile art. 25 alin. (2) din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, cât și în numeroase prevederi ale O.U.G. nr. 99/2006.

În acest sens, trebuie reliefat faptul că în cadrul acțiunilor de verificare desfășurate la sediul instituției de credit ori la sediile secundare ale acesteia, personalul de inspecție bancară atrage atenția asupra modului de aplicare al reglementărilor, stabilind un

climat de cooperare cu personalul băncii verificate, creându-i posibilitatea să cunoască în mod nemijlocit interpretarea care se dă prevederilor din reglementări chiar de către reprezentanții autorității competente în materie, chemați tocmai să le transpună în practică.

În altă ordine de idei, trebuie arătat că prevederile reglementărilor Băncii Naționale a României constituie, pe de o parte, temeiul juridic al reglementărilor pe care le emit instituțiile de credit în vederea desfășurării propriilor activități, iar pe de altă parte, acestea din urmă reflectă tocmai transpunerea unei reglementări cu caracter general într-o reglementare cu caracter particular, care privește activitatea instituției de credit care o emite. Reglementările individuale ale fiecărei instituții de credit sunt comunicate Băncii Naționale a României, conform obligației expres prevăzute în reglementările autorității, prilej cu care aceasta analizează respectivele reglementări în raport de cerințele de natură principială cuprinse în reglementările bancare primare și secundare, iar în cazul în care constată că acestea nu concordă cu normele prudențiale din acele reglementări, Banca Națională a României este abilitată să ceară instituției de credit în cauză modificarea acestora pentru a se asigura realizarea unei activități eficiente, evitându-se astfel periclitarea credibilității și viabilității acelei instituții de credit.

În perspectivă, reglementările instituției de credit însușite de către autoritatea de supraveghere vor fi avute în vedere de aceasta în cadrul acțiunilor de supraveghere desfășurate la nivelul respectivei instituții de credit, constituind, de altfel, și temeiul juridic al aplicării de sancțiuni, conform art. 228 alin. (2) lit. a) din O.U.G. nr. 99/2006, în cazul constatării de către supraveghetor a nerespectării propriilor reglementări.

În acest mod, instituția de credit beneficiază de posibilități de a se pregăti în vederea unei bune cooperări cu autoritatea de supraveghere în realizarea finalității urmărite de cele două părți[1)].

Cum Banca Națională a României este, conform legii, în același timp autoritatea de reglementare, autorizare și supraveghere

---

[1)] *I. Silberstein*, Cooperarea părților în actul de supraveghere, în Piața financiară nr. 7-8/2002, p. 55.

prudențială a instituțiilor de credit, se impune evidențierea legăturii intrinseci ce există între cele trei componente, arătând modul cum componenta reglementare, care are un rol primordial, conlucrează cu celelalte componente, oferindu-le temei pentru realizarea scopului lor în cele mai bune condiții.

Experiența practică a conlucrării acestor componente în cadrul activității autorității competente din România a demonstrat că numai astfel se poate realiza funcția unei asemenea autorități. Preocuparea pentru crearea de reglementări cât mai adecvate scopului urmărit de autoritatea de supraveghere prudențială a facilitat asigurarea condițiilor propice pentru un sistem bancar cuprinzând instituții de credit credibile și viabile în contextul actual.

De altfel, tulburențele din sistemul financiar-bancar mondial și-au aflat o cauză, evidențiată de specialiștii de pretutindeni, în lipsa unui sistem de reglementare bancară adecvat, care ar fi putut preîntâmpina consecințele deja manifestate sau în curs de manifestare. Realitățile au impus o preocupare sporită pentru crearea unui sistem de reglementări atât la nivel național, cât și la nivel internațional care să ofere siguranță în evoluția instituțiilor de credit.

Cooperarea dintre băncile centrale cu rol de autoritate de supraveghere prudențială, autoritățile specializate și organismele financiare internaționale pe planul elaborării și aplicării de reglementări adecvate întăririi sistemelor bancare poate constitui o modalitate benefică pentru redresarea situației mondiale în acest sector de activitate.

Trebuie subliniat faptul că, atât din punct de vedere legislativ, cât și practic, autoritatea de supraveghere desfășoară o acțiune cu caracter prudențial atunci când analizează și se pronunță cu privire la autorizarea unei instituții de credit. În cadrul termenului legal, Banca Națională a României se pronunță cu privire la acordarea autorizației de funcționare, care va constitui actul în baza căreia respectiva persoană juridică va putea funcționa ca bancă în România, iar data acordării autorizației de funcționare constituie data de la care se consideră că banca poate funcționa, fiind înscrisă în Registrul bancar, dată de la care curge obligația acesteia de a deschide cont la Banca Națională a României.

După cum se stipulează prin lege, aceasta supraveghează activitatea instituțiilor de credit, persoane juridice române, pe bază individuală și pe baze consolidate, stabilindu-se, în acest sens, modul de realizare a supravegherii pe baze consolidate pentru oricare dintre aceste instituții, care are drept filiale alte instituții de credit și/sau instituții financiare cu sediul în România sau în străinătate, ca și pentru orice instituție de credit, persoană juridică română, care este o filială a unui holding financiar cu sediul în România sau în străinătate.

Autoritatea de supraveghere prudențială este competentă în determinarea obiectivelor și frecvenței rapoartelor care să reflecte gradul de versatilitate a activităților și să permită acesteia să analizeze ce se întâmplă la nivelul instituției de credit, atât la supravegherea pe o singură bază, cât și în cea pe baze consolidate și la nivelul sistemului bancar, în ansamblu.

Aceasta trebuie să se asigure că fiecare instituție de credit să-și mențină registrele contabile în conformitate cu standardele de politică și practică contabilă, pentru a oglindi realitatea asupra condiției financiare și a profitabilității instituției de credit.

Asigurarea acurateței, integrității și prezentării interne a rapoartelor prudențiale, financiare și de altă natură prezentate autorității de supraveghere intră în responsabilitatea conducerii instituției de credit.

Dacă Banca Națională a României este autoritatea care a autorizat funcționarea instituției de credit și a aprobat persoanele care dețin calitatea de conducător sau administrator al instituției de credit, numai aceeași autoritate poate decide și asupra reversului situației: retragerea autorizației de funcționare, respectiv retragerea aprobării conducătorilor și administratorilor instituției de credit. Într-o asemenea decizie se întâlnesc cele două funcții ale aceleiași instituții: cea de autorizare și cea de supraveghere prudențială, care coabitează și acționează în practica vieții bancare.

În conformitate cu art. 184 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2006, Banca Națională a României, în calitate de autoritate responsabilă cu supravegherea instituțiilor de credit, este abilitată să încheie acorduri scrise de coordonare și cooperare cu autoritățile competente din alte state membre. Legea stabilește că aceste acorduri pot

prevedea că Banca Națională a României, în calitate de supraveghetor consolidant, poate reține în sarcina sa atribuții suplimentare și poate include proceduri privind procesul decizional și cooperarea cu celelalte autorități competente.

Conform art. 189 din același act normativ, Banca Națională a României și Autoritatea de Supraveghere Financiară sunt îndrituite să încheie acorduri scrise de coordonare și cooperare, care pot prevedea atribuții suplimentare în sarcina supraveghetorului consolidant și pot include proceduri privind procesul decizional. Cele două autorități responsabile pot să-și delege reciproc, pe bază de acord, responsabilitatea de supraveghere individuală. Delegarea responsabilității se face întotdeauna către autoritatea competentă cu supravegherea consolidată.

În conformitate cu prevederile art. 210 din ordonanța de urgență, pentru supravegherea prudențială a instituțiilor de credit dintr-un alt stat membru, care desfășoară activitate în România, în special printr-o sucursală, Banca Națională a României colaborează cu autoritățile competente din statul membru de origine și alte state membre în care instituția de credit desfășoară activitate. În cadrul colaborării se asigură schimburi de informații în condițiile prevăzute la art. 173 alin. (2)-(2^3), care se aplică în mod corespunzător.

În cazul în care, pe baza informațiilor și a constatărilor autorității competente din statul membru de origine, Banca Națională a României consideră că autoritatea respectivă competentă nu a luat măsuri adecvate poate adopta, după informarea autorității competente din statul membru de origine și Autorității Bancar Europene, măsuri adecvate pentru a preveni viitoare încălcări ale legii, în scopul protejării intereselor deponenților, al investitorilor și ale altor persoane cărora li se furnizează servicii sau în scopul protejării stabilității sistemului financiar.

Banca Națională a României este abilitată, conform art. 215 din O.U.G. nr. 99/2006, să schimbe informații cu autoritățile competente din celelalte state membre și să transmită informații Autorității Bancare Europene, conform reglementărilor în materie, iar conform art. 217 din același act normativ, aceasta este îndreptățită să încheie acorduri de colaborare referitoare la schimbul de

informații cu autoritățile competente din state terțe sau cu alte autorități ori organisme din asemenea state. Schimbul de informații trebuie să fie circumscris scopului îndeplinirii atribuțiilor de supraveghere al autorităților sau organismelor menționate.

Totodată, Banca Națională a României este îndrituită să schimbe informații cu:

1) autoritățile responsabile cu supravegherea altor organizații financiare, a societăților de asigurare și a piețelor financiare din România și din celelalte state membre;

2) autoritățile sau organismele responsabile cu menținerea stabilității sistemului financiar în statele membre, prin utilizarea reglementărilor macroprudențiale;

3) autoritățile sau organismele de reorganizare care au ca scop protejarea stabilității sistemului financiar;

4) sistemele de protecție contractuală sau instituțională cum sunt menționate la art. 113 alin. (7) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013;

5) organismele din România și din celelalte state membre, implicate în falimentul și lichidarea instituțiilor de credit, precum și în alte proceduri similare;

6) auditorii financiari din România și celelalte state membre, ai instituțiilor de credit, firmelor de investiții, întreprinderilor de asigurări, precum și ai altor instituții financiare.

Totodată, în exercitarea atribuțiilor de supraveghere a instituțiilor de credit, Banca Națională a României poate transmite următoarelor autorități și entități informații destinate îndeplinirii atribuțiilor acestora:

1) băncile centrale aparținând Sistemului European al Băncilor Centrale și alte organisme cu funcții similare, în calitate de autorități monetare, dacă aceste informații sunt relevante pentru exercitarea atribuțiilor statutare care le revin, inclusiv coordonarea politicii monetare și furnizarea de lichidități, supravegherea sistemelor de plăți, a sistemelor de compensare și decontare și menținerea stabilității sistemului financiar;

2) sistemele de protecție contractuală sau instituțională astfel cum sunt menționate la art. 113 alin. (7) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013;

3) dacă este cazul, altor autorități publice responsabile cu monitorizarea sistemelor de plăți;

4) Comitetului European pentru Risc Sistemic, Autorității Europene de Asigurări și Pensii Ocupaționale și Autorității Europene pentru Valori Mobiliare și Piețe, dacă informațiile sunt relevante pentru exercitarea atribuțiilor lor statutare.

În ceea ce privește colaborarea cu Autoritatea de Supraveghere Financiară, Banca Națională a României încheie cu aceasta acorduri scrise de coordonare și cooperare, pentru a facilita o supraveghere eficientă la nivel național al instituțiilor de credit, firmelor de investiții și a instituțiilor financiare. Aceste acorduri pot prevedea atribuții suplimentare în sarcina supraveghetorului consolidant și pot include proceduri privind procesul decizional. În conformitate cu reglementările naționale și cele europene, cele două autorități își furnizează, la cerere, toate informațiile relevante și, din oficiu, toate informațiile esențiale. Acestea se consultă reciproc, înaintea luării unei decizii care este importantă pentru exercitarea atribuțiilor lor de supraveghere pe bază individuală sau consolidată. Consultarea are în vedere următoarele elemente:

a) modificări în structura acționariatului, în structura organizatorică de administrare și conducere a instituțiilor de credit, respectiv a firmelor de investiții dintr-un grup, care necesită aprobare sau autorizare din partea Băncii Naționale a României ori a Autorității de Supraveghere Financiară;

b) principalele sancțiuni și măsuri excepționale ce urmează a fi luate de fiecare autoritate în parte, inclusiv cele constând în impunerea unei cerințe suplimentare de fonduri proprii, precum și oricare limitare în utilizarea abordării avansate de evaluare pentru calculul cerințelor de fonduri proprii pentru acoperirea riscului operațional, conform Regulamentului (UE) nr. 575/2013.

Banca Națională a României și Autoritatea de Supraveghere Financiară, în calitate de autorități responsabile cu supravegherea pe bază consolidată a instituțiilor din sfera proprie de activitate, îndeplinesc următoarele atribuții:

a) coordonează, la nivel național, colectarea și diseminarea informațiilor, relevante sau esențiale în condițiile desfășurării normale a activității și în situații de urgență;

b) planifică și coordonează activitățile de supraveghere la nivel național, în condițiile desfășurării normale a activității și în situații de urgență, colaborând în acest sens.

În conformitate cu art. 222^1 din O.U.G nr. 99/2006, Banca Națională a României poate furniza anumite informații departamentelor din administrația centrală responsabile cu legislația în domeniul supravegherii instituțiilor de credit, firmelor de investiții, instituțiilor financiare, serviciilor de investiții financiare și societăților de asigurări, precum și inspectorilor care acționează în numele acestor departamente.

În temeiul alin. (4) din același articol, Banca Națională a României este abilitată să furnizeze anumite informații referitoare la supravegherea prudențială a instituțiilor de credit comisiilor de anchetă ale Parlamentului României, Curții de Conturi a României, precum și altor entități din România cu competențe de anchetă, în următoarele condiții:

a) aceste entități au un mandat legal special de investigare sau de examinare a activității Băncii Naționale a României de supraveghere și reglementare prudențială a instituțiilor de credit;

b) informațiile sunt necesare strict pentru îndeplinirea respectivului mandat;

c) persoanele care au acces la informații sunt supuse unor cerințe referitoare la păstrarea secretului profesional cel puțin echivalente celor prevăzute la art. 214 din același act normativ;

d) dacă informațiile provin de la autoritățile competente dintr-un alt stat membru, acestea nu pot fi divulgate decât cu acordul expres al autorităților respective și doar în scopurile pentru care acordul a fost obținut.

Pe de altă parte, în conformitate cu art. 3 alin. (1) din Legea nr. 312/2015, Banca Națională a României este autoritatea de rezoluție pentru:

a) instituțiile de credit persoane juridice române;

b) sucursalele din România ale instituțiilor de credit din state terțe;

c) entităților prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. b), c) sau d) din lege, care fac parte dintr-un grup supus supravegherii pe baze consolidate, a cărei societate-mamă este o instituție de credit sau

care, în cazul în care societatea-mamă este o societate financiară holding sau o societate financiară holding mixtă, include o instituție de credit.

Legea prevede că Banca Națională a României informează Autoritatea Bancară Europeană cu privire la autoritățile de rezoluție desemnate în condițiile legii, precum și cu privire la funcțiile și responsabilitățile ce revin fiecăreia și notifică acesteia și Comisiei Europene motivele segregării responsabilităților de rezoluție la nivel național.

Banca Națională a României are obligația de a încheia cu Autoritatea de Supraveghere Financiară acorduri scrise de coordonare și cooperare în vederea exercitării competențelor ce le revin, conform legii.

Art. 4 din lege stabilește atribuțiile Băncii Naționale a României în această calitate și anume:

a) asigură, în cadrul organizării sale interne, independența operațională și evitarea conflictului de interese între structura care exercită funcția de rezoluție potrivit acestei legi și structura care exercită funcția de supraveghere conform reglementărilor române și europene, precum și între structura care exercită funcția de rezoluție și structurile care exercită alte funcții, conform statutului sau altor dispoziții legale;

b) se asigură că dispune de resursele și capacitatea operațională necesare, inclusiv de personal cu experiență, pentru a aplica acțiunile de rezoluție și că este în măsură să-și exercite competențele cu rapiditatea și flexibilitatea necesară în vederea atingerii obiectivelor rezoluției;

c) stabilește pentru personalul implicat în exercitarea funcției de rezoluție, conform legii, linii distincte de raportare și separare structurală față de personalul ce exercită sarcini de supraveghere în temeiul reglementărilor naționale și europene ori față de personalul implicat în exercitarea altor funcții ale Băncii Naționale a României;

d) adoptă și publică, pentru acest scop, acele norme interne relevante necesare, inclusiv cele privind secretul profesional și schimbul de informații între structurile responsabile cu diferitele funcții exercitate potrivit legii;

e) stabilește proceduri pentru ca structurile și persoanele care exercită, în numele Băncii Naționale a României, funcția de supraveghere și, respectiv, pe cea de rezoluție, să coopereze îndeaproape la pregătirea, planificarea și aplicarea deciziilor de rezoluție;

f) are în vedere orientările și recomandările emise de către Autoritatea Bancară Europeană în domeniul redresării și rezoluției, în conformitate cu dispozițiile art. 16 din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010.

Totodată, în această calitate, Banca Națională a României este autoritatea de contact pentru asigurarea cooperării și coordonării cu autoritățile relevante din celelalte state membre și informează în acest sens Autoritatea Bancară Europeană.

Pe de altă parte, în calitatea sa, este îndreptățită să informeze Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de minister competent, în legătură cu toate deciziile adoptate în temeiul acestei legi, iar, în cazul acelor decizii care au impact fiscal direct sau implicații sistemice, obține aprobarea Ministerului Finanțelor Publice înainte de implementarea deciziei.

Trebuie reținut că, conform legii, deciziile adoptate de Banca Națională a României iau în considerare impactul potențial asupra tuturor statelor membre în care instituția de credit își desfășoară activitatea, astfel încât să fie reduse la minimum efectele socio-economice negative asupra stabilității financiare în statele membre respective.

În conformitate cu dispozițiile art. 145 din Legea nr. 312/2015, Banca Națională a României, în calitate de supraveghetor consolidant, este îndrituită să comunice în mod prompt celorlalți membrii ai colegiului de supraveghere și membrilor colegiului de rezoluție decizia privind aprobarea, interzicerea sau limitarea sprijinului financiar, adoptate de autoritatea competentă a entității care furnizează sprijinul.

Dacă are obiecții privind decizia de interzicere sau de limitare a sprijinului financiar luată de autoritatea competentă a entității din grup care furnizează sprijinul financiar, Banca Națională a României, în calitate de supraveghetor consolidant sau de autoritate competentă la nivel individual a entității din grup beneficiare a sprijinului financiar, este abilitată să sesizeze Autoritatea Bancară Europeană și să

solicite asistența acesteia, conform reglementării europene, în termen de două zile de la primirea deciziei autorității competente a entității din grup care furnizează sprijinul financiar.

În aceleași condiții, Banca Națională a României trebuie să comunice decizia organului de conducere al instituției de credit care furnizează sprijinul financiar.

Dacă autoritatea competentă a entității din grup care ar furniza sprijin financiar intragrup interzice sau limitează furnizarea de sprijin financiar intragrup, iar planul de redresare la nivel de grup prevede furnizarea de sprijin financiar intragrup în condițiile art. 33 din Legea nr. 312/2015, Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă la nivel individual a entității din grup care ar fi beneficiat de sprijinul financiar, poate solicita supraveghetorului consolidant să reevalueze planul de redresare la nivel de grup sau, dacă planul de redresare este întocmit la nivel individual, să solicite entității din grup care ar fi beneficiat de sprijinul financiar intragrup să prezinte un plan de redresare revizuit.

Dacă sunt îndeplinite condițiile legale de impunere a măsurilor sau de desemnare a unui administrator temporar în legătură cu o întreprindere-mamă din UE pentru care Banca Națională a României este supraveghetor consolidant, aceasta trebuie să notifice Autoritatea Bancară Europeană și să se consulte cu celelalte autorități competente din cadrul colegiului de supraveghere. În urma acestei notificări și consultări, Banca Națională a României, conform art. 163, este îndreptățită să decidă dacă să aplice oricare din măsurile prevăzute la art. 149-151 sau să desemneze un administrator temporar în conformitate cu prevederile art. 153-161 în raport cu întreprinderea-mamă relevantă din UE, ținând seama de impactul măsurilor respective asupra entităților din grup situate în alte state membre. La primirea unei cereri de consultare din partea unei autorități competente responsabile pentru supravegherea la nivel individual în legătură cu acestea, Banca Națională a României, ca supraveghetor consolidant, este abilitată să evalueze impactul probabil a impunerii de măsuri sau al desemnării unui administrator temporar asupra instituției în cauză, asupra grupului sau asupra entităților din grup situate în alte state membre și, în

acest scop, comunică evaluarea respectivă autorității competente în cauză în termen de trei zile de la primirea cererii de consultare.

În cazul în care mai multe autorități competente intenționează, fiecare în parte, să desemneze câte un administrator temporar sau să aplice oricare dintre măsurile prevăzute la art. 149-151 mai multor instituții din cadrul aceluiași grup, Banca Națională a României, în calitate de supraveghetor consolidant, trebuie să evalueze împreună cu celelalte autorități competente relevante în ce măsură desemnarea aceluiași administrator temporar pentru toate entitățile în cauză sau coordonarea aplicării oricăreia dintre respectivele măsuri mai multor instituții ar fi mai adecvată pentru a facilita găsirea unor soluții pentru restabilirea poziției financiare a instituțiilor în cauză. Evaluarea trebuie să ia forma unei decizii comune a Băncii Naționale a României, ca supraveghetor consolidant, și a celorlalte autorități competente relevante, decizie care trebuie luată în termen de cinci zile de la data notificării și care este formalizată într-un document care cuprinde motivele pe care se întemeiază și care este transmis de către Banca Națională a României întreprinderii-mamă din UE pentru care aceasta este supraveghetor consolidant. De altfel, în această calitate, Banca Națională a României este îndreptățită să solicite asistența Autorității Bancare Europene. În absența deciziei comune în termenul de cinci zile, Banca Națională a României și autoritățile competente ale filialelor pot lua decizii individuale privind aspectele arătate. Perioada de cinci zile se consideră a fi o perioada de conciliere în înțelesul Regulamentului (UE) nr. 1093/2010. Banca Națională a României adoptă propria decizie în conformitate cu decizia Autorității Bancare Europene exprimată în termen de trei zile. Problema nu poate fi adusă în atenția Autorității Bancare Europene, după expirarea perioadei de cinci zile sau după ce s-a ajuns la o decizie comună.

Pe de altă parte, în conformitate cu art. 170 din Legea nr. 312/2015, Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă la nivel individual, membră a colegiului relevant de supraveghere, este abilitată să colaboreze cu supraveghetorul consolidant și cu celelalte autorități competente din cadrul colegiului de supraveghere atunci când respectivele condiții sunt îndeplinite în legătură cu o întreprindere-mama din UE.

Art. 172 alin. (1) arată că, în cazul în care mai multe autorități competente intenționează, fiecare în parte, să desemneze câte un administrator temporar sau să aplice oricare din măsurile prevăzute la art. 149-151 mai multor instituții din cadrul aceluiași grup, Banca Națională a României, în această calitate, evaluează împreună cu supraveghetorul consolidant și cu celelalte autorități competente relevante în ce măsură ar fi mai corespunzătoare aplicarea acestora pentru a facilita găsirea unor soluții pentru restabilirea poziției financiare a instituțiilor în cauză, scop în care evaluarea va lua forma unei decizii comune. De asemenea, Banca Națională a României este îndreptățită să adopte propria decizie, în conformitate cu decizia Autorității Bancare Europene, exprimată în termen de trei zile.

În baza art. 448 din lege, Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, autoritate competentă și bancă centrală, este supusă obligației de păstrare a secretului profesional în ceea ce privește informațiile gestionate potrivit acestei legii.

În conformitate cu art. 520 alin. (1), Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, deține competențele necesare pentru a acționa în legătură cu o sucursală în România a unei instituții de credit dintr-un stat terț care nu face obiectul vreunei proceduri de rezoluție din statul terț sau care face obiectul unei proceduri din acel stat și se aplică una dintre situațiile prevăzute la art. 519 din lege.

Exercitarea competențelor sale se realizează când consideră că întreprinderea unei acțiunii este necesară în interesul public și dacă cel puțin una dintre următoarele condiții este îndeplinită:

a) sucursala situată în România nu mai îndeplinește sau este probabil să nu mai îndeplinească condițiile impuse de legislația națională aplicabilă pentru autorizare și funcționare în România și nu există nicio perspectivă potrivit căreia vreo măsură a sectorului privat ori vreo măsură de supraveghere sau vreo măsură întreprinsă de statul terț relevant ar putea restabili conformarea sucursalei sau preveni intrarea sa în situația de dificultate majoră, într-un interval de timp considerat de Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, ca fiind rezonabil;

b) instituția de credit din statul terț este, în opinia Băncii Naționale a României, incapabilă, reticentă sau pasibilă de a se afla în

incapacitate să-și achite obligațiile față de creditorii din UE ori obligațiile create sau înregistrate prin sucursala sa, pe măsură ce acestea devin exigibile, iar Banca Națională a României consideră că nicio procedură de rezoluție sau de insolvență din statul terț nu a fost sau nu va fi declanșată în legătură cu respectiva instituție de credit din statul terț într-un interval de timp rezonabil;

c) autoritatea relevantă din statul terț a inițiat o procedură de rezoluție în legătură cu instituția de credit din statul terț sau a notificat Băncii Naționale a României intenția sa de a iniția o astfel de procedură.

Banca Națională a României, în conformitate cu prevederile art. 618 din Legea nr. 312/2015, este singura autoritate împuternicită să decidă cu privire la aplicarea unuia sau mai multor instrumente de rezoluție și la exercitarea competențelor de rezoluție cu privire la instituțiile de credit, persoane juridice române, inclusiv la sucursalele acestora stabilite în alte state membre.

Decizia Băncii Naționale a României se aplică fără alte formalități și produce efecte pe teritoriul UE de la data la care se aplică și produce efecte pe teritoriul României.

Aplicarea instrumentelor de rezoluție și exercitarea competențelor de rezoluție sunt guvernate de legea română. În cazul în care Banca Națională a României decide aplicarea unor instrumente de rezoluție și exercitarea de competențe de rezoluție cu privire la o sucursală din România a unei instituții de credit dintr-un stat terț, care are deschise sucursale cel puțin într-un alt stat membru, Banca Națională a României, înainte de adoptarea deciziei, informează, fără întârziere, prin orice mijloace disponibile, autoritățile competente ale celorlalte state membre gazdă în care instituția de credit desfășoară activitate, cu privire la decizia respectivă și la efectele pe care acestea le implică.

Din analiza textelor de lege din actele normative citate se pot observa, în mod concret, atribuții ale Băncii Naționale a României, în calitate de autoritate de reglementare, de autorizare, de supraveghere prudențială și de rezoluție a instituțiilor de credit. Autoritatea își îndeplinește cu responsabilitate aceste calități, asigurând astfel viabilitatea fiecărei instituții de credit și a sistemului bancar, în ansamblul său.

Capitolul IV
Prudențialitatea urmărită pe tot parcursul existenței instituției de credit

Secțiunea 1. Cerințe minime de acces și de desfășurare a activității instituțiilor de credit

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 cuprinde cadrul legal care instituie cerințele necesare pentru ca o instituție de credit să poată accede la sistem.

Prima cerință în vederea desfășurării activității bancare pe teritoriul României este ca o instituție de credit să dispună de o autorizație, în condițiile legii. Această autorizație trebuie emisă de autoritatea de autorizare, singura abilitată să acorde o autorizație valabilă unei instituții de credit. În acest scop, Banca Națională a României este abilitată, în concordanță cu prevederile ordonanței de urgență, să stabilească prin reglementările sale proprii și să notifice Autorității Bancare Europene, înființată conform reglementărilor europene, condițiile în care poate acorda autorizația și documentația care trebuie să însoțească cererea pentru obținerea autorizației. Aceste aspecte sunt reglementate prin Regulamentul nr. 11/2007.

O altă cerință minimă este determinată de dispunerea de fonduri proprii distincte sau de un nivel al capitalului inițial cel puțin egal cu nivelul minim stabilit prin reglementări, care nu poate fi mai mic decât echivalentul în lei a 5 milioane euro. Legea a apreciat că acest nivel minim este strict necesar pentru ca o instituție de credit să fie capabilă să asigure fondurile proprii necesare unei desfășurări adecvate a activității bancare.

Spre deosebire de prevederile primei legi cu privire la activitatea bancară care stabilea o vărsare a capitalului într-o perioadă de

până la 2 ani, actuala reglementare impune cerința vărsării integrale a capitalului social al unei instituții de credit la momentul subscrierii și acest capital trebuie vărsat în numerar, nefiind permise aporturile în natură, așa cum se arată expres în textul ordonanței de urgență. Aceeași cerință este valabilă și în cazul majorării capitalului.

În legătură cu acțiunile ori părțile sociale ale instituției de credit, acestea pot fi numai nominative și în concordanță cu principiul potrivit căruia o acțiune dă dreptul la un singur vot, prevăzându-se, prin lege, că nu se vor putea stabili excepții de la acest principiu.

În ceea ce privește modul de constituire al capitalului social, aporturile trebuie să fie vărsate într-un cont deschis la o instituție de credit, cont care este blocat până la înmatricularea noii instituții de credit, persoană juridică română, la Registrul comerțului. Blocarea contului se justifică prin faptul că în acest stadiu viitoarea instituție de credit nu are personalitate juridică și, în numele său, nu pot fi efectuate plăți.

Referitor la persoanele cărora le sunt încredințate responsabilități de administrare sau de conducere a instituției de credit, în calitate de administratori, directori, respectiv membri ai consiliului de supraveghere sau ai directoratului, aceștia trebuie să îndeplinească cerințele prevăzute la art. 106 și urm. din O.U.G. nr. 99/2006.

Având în vedere faptul că ne referim la instituțiile de credit, persoane juridice române, este firesc să existe o cerință prin care se stabilește că sediul social și, după caz, sediul real al acestora trebuie să fie situate pe teritoriul României.

Dacă sediul social al oricărei societăți comerciale reprezintă locul unde aceasta își stabilește domiciliul administrativ, respectiv locul unde se comunică oficial actele, precum și corespondența, sediul real este definit în art. 14 din ordonanța de urgență ca reprezentând locația în care se situează centrul de conducere și de gestiune a activității statutare, în cazul în care acesta nu este situat la sediul social.

Pe aceeași linie se înscrie și cerința potrivit căreia instituția de credit trebuie să desfășoare efectiv și cu preponderență pe teritoriul României activitatea pentru care a fost autorizată. Autorizată de

autoritatea de supraveghere prudențială românească, instituția de credit își va desfășura în mod efectiv activitatea pe acest teritoriu, fiind continuu sub supravegherea acestei autorități. Formularea „cu preponderență" trebuie înțeleasă că pe lângă ansamblul activității care trebuie desfășurată pe teritoriul României, instituția de credit poate fi îndreptățită să desfășoare activitate și în afara acestuia, prin filiale sau sucursale pe care le poate deschide în străinătate, în condițiile legii.

O altă cerință privește obligația de informare a Băncii Naționale a României de către solicitatorul autorizației de funcționare a unei instituții de credit. Informarea privește identitatea acționarilor sau membrilor, persoane fizice ori juridice, care urmează să dețină direct sau indirect deținere calificate la instituția de credit și valoarea acestor deținere. În situația în care nu există deținere calificate, cerința de informare se referă la identitatea celor mai mari 20 de acționari sau membri și la valoarea participațiilor deținute de aceștia. Argumentația legiuitorului cu privire la instituirea acestei cerințe este justificată de faptul că Banca Națională a României va acorda autorizație numai dacă este încredințată că, din perspectiva nevoii de a asigura un management prudent și sănătos al instituției de credit, calitatea persoanelor respective este adecvată. Analizarea, sub toate aspectele, a deținătorilor de participații se face în conformitate cu prevederile reglementărilor în vigoare, antrenând responsabilitatea Băncii Naționale a României cu privire la aprobarea managementului unei noi instituții de credit autorizate, care este chemată să evalueze, conform prevederilor legale, persoanele în cauză care vor gestiona ulterior activitatea instituției.

Totodată, Banca Națională a României are obligația să analizeze existența unor legături strânse între instituția de credit, persoană juridică română, și alte persoane fizice sau juridice și, în acest scop, legea stabilește că Banca Națională a României va acorda autorizația numai dacă aceste legături ori dispozițiile legale, măsurile de natură administrativă din jurisdicția unui stat terț care guvernează una sau mai multe persoane fizice sau juridice cu care instituția de credit are legături strânse sau dificultățile în aplicarea dispozițiilor sau măsurile respective nu împiedică exercitarea eficientă a funcțiilor sale de supraveghere. În acest fel se preîntâmpină eventuale conse-

cințe negative rezultate din asemenea legături strânse cu persoane care, prin activitatea lor, pot determina efecte nedorite asupra imaginii sau a activității respectivei instituții de credit.

O altă cerință, care poate fi calificată ca fiind esențială, impune ca orice cerere de autorizare să fie însoțită de un plan de activitate ce trebuie să cuprindă cel puțin tipurile de activități propuse a fi desfășurate și structura organizatorică a instituției de credit. Astfel va rezulta capacitatea acesteia de a-și realiza obiectivele propuse în condiții compatibile cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase și legiuitorul arată ce înțelege prin aceasta, formulând că asemenea reguli se referă la adecvarea cadrului de conducere, a procedurilor, a mecanismelor interne și a structurii capitalului la tipul, volumul și complexitatea activităților pe care își propune să le desfășoare.

Un plan de activități oferă autorității posibilitatea de a putea aprecia capacitatea noii instituții de credit de a asigura o activitate cât mai largă și mai profesionistă care să ofere clientelei o varietate de produse și servicii bancare.

Art. 18 din O.U.G. nr. 99/2006 înșiră diversitatea de activități pe care le pot desfășura instituțiile de credit, și anume:

a) atragere de depozite și de alte fonduri rambursabile;

b) acordare de credite, incluzând printre altele: credite de consum, credite ipotecare, factoring cu sau fără regres, finanțarea tranzacțiilor comerciale, inclusiv forfetare;

c) leasing financiar;

d) servicii de plată așa cum sunt definite la art. 8 din O.U.G. nr. 113/2009 privind serviciile de plată;

e) emiterea și administrarea altor mijloace de plată, cum ar fi cecuri, cambii si bilete la ordin, în măsura în care nu se încadrează la lit. d);

f) emitere de garanții și asumare de angajamente;

g) tranzacționare în cont propriu și/sau pe contul clienților, în condițiile legii, cu:

1. instrumente ale pieței monetare, cum ar fi: cecuri, cambii, bilete la ordin, certificate de depozit;

2. valută;

3. contracte futures și options financiare;

4. instrumente având la bază cursul de schimb și rata dobânzii;

5. valori mobiliare și alte instrumente financiare transferabile;

h) participare la emisiunea de valori mobiliare și alte instrumente financiare, prin subscrierea și plasamentul acestora ori prin plasament și prestarea de servicii legate de astfel de emisiuni;

i) servicii de consultanță cu privire la structura capitalului, strategia de afaceri si alte aspect legate de afaceri comerciale, servicii legate de fuziuni si achiziții și prestarea altor servicii de consultanță;

j) administrare de portofolii și consultanță legată de aceasta;

k) custodie si administrare de instrumente financiare;

l) intermediere pe piața interbancară;

m) prestare de servicii privind furnizarea de date și referințe în domeniul creditării;

n) închiriere de casete de siguranță;

n[1]) emitere de monedă electronică;

o) operațiuni cu metale si pietre prețioase si obiecte confecționate din acestea;

p) dobândirea de participații la capitalul altor entități;

r) orice alte activități sau servicii, în măsura în care acestea se circumscriu domeniului financiar, cu respectarea prevederilor legale speciale care reglementează respectivele activități, dacă este cazul.

După cum arată textul de lege, aceste activități se pot desfășura numai în limita autorizației acordate, ceea ce demonstrează că nu este suficient ca activitatea aleasă de o instituție de credit să fie cuprinsă ca fiind permisă în textul de lege, ci aceasta trebuie să se regăsească și în autorizația dată de Banca Națională a României în favoarea acelei instituții de credit, iar aceasta nu o va putea exercita decât în limita autorizației primite, conform cerinței ca temeiul juridic din lege să se regăsească la nivelul fiecărei instituții de credit în cuprinsul autorizației dată acesteia. Este de reținut că lista inițială din art. 18 a suferit modificări ulterioare, cum ar fi prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2010 și prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013.

Trebuie reliefat faptul că art. 18[1] introdus prin Legea nr. 312/2015 începând cu data de 14 decembrie 2015 abordează un

nou aspect, cel al corelării activității de atragere de depozite cu participarea instituției de credit la schema de garantare a depozitelor recunoscută, ceea ce demonstrează preocuparea legiuitorului față de garantarea sumelor astfel depuse la o instituție de credit *ab initio*, deponentul cunoscând încă de la momentul la care depune banii sub formă de depozit că îi va fi garantată recuperarea acestora, în condițiile legii, indiferent de situația instituției de credit la un moment ulterior. Analizând schema de garantare, deponentul va cunoaște atât limita la care este garantat, cât și aspectele legate de instituția anume constituită în acest scop: Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar. Aceasta este rațiunea pentru care noul text legislativ instituie interdicția cu privire la atragerea de depozite în situația în care instituția de credit nu participă la o schemă de garantare a depozitelor recunoscută oficial pe teritoriul României, conform legislației în domeniu. De altfel, această interdicție este corelată cu obligația instituției de credit de a participa la schema de garantare pentru depozitele pe care le acceptă, inclusiv pentru cele atrase de sucursalele acesteia din străinătate, stabilindu-se, în mod expres, la alin. (2) din acest text, excepția care privește depozitele atrase de sucursalele din state terțe.

Situații de excepție sunt cuprinse în art. 19 și acestea se referă la activitatea de acordare de credite ipotecare finanțate prin emisiune de obligațiuni ipotecare, care se poate desfășura în condițiile legislației speciale în materie și a activității de economisire și creditare în sistem colectiv pentru domeniul locativ, care este reglementată în partea din lege rezervată respectivelor instituții de credit. De altfel, noul articol a fost plasat în continuarea art. 18 alin. (4), prin care, de principiu, se prevede că activitățile care, potrivit unor legi speciale, sunt supuse unor autorizări, aprobări sau avize specifice, se pot desfășura de către instituțiile de credit numai după obținerea acestora. Această condiție prealabilă evită desfășurarea de activități care nu se realizează în virtutea cadrului juridic general reglementat de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, dar autoritatea de supraveghere urmărește respectarea tuturor prevederilor legislative referitoare la aceste instituții, care se regăsesc în

ansamblul legislației naționale și le aplică în concordanță cu dispozițiile legale în materie.

Prin alt text de lege este extinsă sfera activităților care sunt permise, bineînțeles tot în concordanță cu autorizația acordată de Banca Națională a României și ele se referă la:

a) operațiuni ne-financiare în mandat sau de comision, în special pe contul altor entități din cadrul grupului din care face parte instituția de credit;

b) operațiuni de administrare a patrimoniului constând în bunuri mobile și/sau imobile aflate în proprietatea acestora, dar neafectate desfășurării activităților financiare;

c) prestarea de servicii clientelei proprii care, deși nu sunt conexe activității desfășurate, reprezintă o prelungire a activității bancare.

Asemenea activități care exced activității specifice a instituțiilor de credit pot fi desfășurate de acestea ținând seama fie de legătura lor cu grupul din care face parte respectiva instituție de credit, fie de cea cu clientela proprie și aceste considerente au fost avute în vedere la cuprinderea acelor activități în autorizația acordată instituției de credit. O explicație a cuprinderii acestor activități se află în alin. (2) al aceluiași text de lege, care impune obligația compatibilității lor cu cerințele activității bancare și, mai ales, cu cele referitoare la menținerea bunei reputații a instituției de credit și protejarea intereselor deponenților.

O condiție instituită prin alin. (3) privește nivelul total al veniturilor obținute din asemenea activități, care trebuie să nu depășească 10% din veniturile obținute din activitățile prevăzute la art. 18 și este firesc, pentru că în caz contrar, nu ne-am mai afla în fața unei instituții autorizate să desfășoare a activități specifice calității pentru care a fost înființată instituția.

În ceea ce privește operațiunile cu bunuri mobile și imobile pe care le poate desfășura o instituție de credit, art. 21 stabilește condițiile în care aceste instituții se pot angaja. În acest sens, se arată că acestea se pot angaja numai dacă:

a) operațiunile sunt necesare desfășurării în condiții adecvate a activităților pentru care instituția de credit a fost autorizată, și în măsura în care bunurile respective sunt necesare în acest scop;

b) operațiunile au ca obiect bunuri mobile și imobile destinate perfecționării pregătirii profesionale a salariaților, organizării unor spații de odihnă și recreere sau asigurării de locuințe pentru salariați și familiile acestora;

c) operațiunile au ca obiect bunuri mobile și imobile dobândite în urma executării creanțelor, cu respectarea, în privința operațiunilor de închiriere a unor asemenea bunuri, a prevederilor art. 20 alin. (2) și (3).

După cum se poate observa, fiecare dintre aceste operațiuni au în vedere condiții specifice și criterii justificative, care, așa cum au fost circumstanțiate, au temei pentru ca instituția de credit respectivă să se angajeze și să-și realizeze anumite scopuri bine determinate.

Dacă legea a stabilit în mod clar activitățile specifice pentru o instituție de credit, cât și activități conexe în legătură cu cele specifice pentru considerente sociale justificate, legea stabilește, în mod concret, activități care nu pot fi desfășurate de o asemenea instituție.

Pe de o parte nu pot fi desfășurate acele activități care nu sunt prevăzute expres în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cadrul legal care privește instituțiile de credit, iar pe de altă parte, prin dispozițiile art. 22 din acest act normativ se prevede că aceste instituții nu se pot angaja în operațiuni, cum ar fi:

a) gajarea propriilor acțiuni pe contul datoriilor băncii;

b) acordarea de credite garantate cu acțiuni, alte titluri de capital sau cu obligațiuni emise de instituția de credit însăși, sau de o altă entitate aparținând grupului din care face parte aceasta;

c) atragerea de depozite sau alte fonduri rambursabile, titluri sau alte valori, de la public, când instituția de credit se află în stare de insolvență.

Formularea din textul în cauză „cum ar fi" arată că este vorba de o exemplificare, ceea ce conduce la concluzia că pot fi și alte operațiuni care ar fi cuprinse în cadrul operațiunilor care nu pot fi desfășurate de instituțiile de credit, iar cele trei înșiruite ar reprezenta exemple de astfel de operațiuni.

Fiecare dintre cele trei exemple are justificarea sa. Astfel, dacă s-ar permite gajarea propriilor acțiuni pe contul datoriilor băncii,

s-ar ajunge ca acțiunile proprii să fie utilizate pentru acoperirea datoriilor băncii în orice situație, inclusiv atunci când banca ar fi într-o stare de insolvență, ceea ce ar demonstra că, inclusiv în situație extremă, aceasta ar garanta cu acțiuni neacoperite datorii efective ale instituției de credit. În cea de a doua situație s-ar ajunge ca prin garantarea creditelor acordate de bancă cu titluri ale acesteia sau ale altei entități care aparține grupului să nu se recupereze creditele respective, mai ales când se apelează la garanții, căci obiectul acestora îl constituie titluri care reprezintă fonduri bănești proprii ale băncii sau ale unei entități din grup. Mai exact, din executarea garanțiilor, banca va afecta fondurile sale.

În cea de a treia situație, ar fi vorba de o înșelătorie, căci fondurile atrase sunt de la început sortite a nu putea fi restituite, ele intrând într-o bancă insolventă.

Toate aceste exemple demonstrează operațiuni cu urmări negative, justificându-se astfel obligațiile instituției ca o instituție de credit să nu se poată angaja în asemenea operațiuni.

Cum toate cerințele enunțate în faza accesului la activitatea bancară au menirea de a garanta că noua instituție de credit va putea fi o instituție viabilă, este justificat să se aprecieze că acestea sunt condiții minime pentru autorizarea instituției de credit și astfel, activitatea autorității în domeniu constă în analizarea cu responsabilitate a felului cum sunt îndeplinite cerințele minime care, îndeplinite, certifică că suntem în prezența unei instituții de credit viabile în cadrul sistemului.

Secțiunea a 2-a. Condiții minime de desfășurare a activității

În spiritul urmăririi prudențialității care caracterizează relația dintre autoritatea de supraveghere și fiecare instituție de credit, trebuie analizate condițiile minime de desfășurare a activității pe care le impune legea.

În vederea administrării riscurilor, art. 24 din O.U.G. nr. 99/2006 prevede că fiecare instituție de credit trebuie să dispună de un

cadru formal de administrare a activității, cadru care se cere a fi riguros conceput și să includă o structură organizatorică clară, cu linii de responsabilitate bine definite, transparente și coerente, procese eficace de identificare, administrare, monitorizare și raportare a riscurilor la care este sau ar putea fi expusă, mecanisme adecvate de control intern, inclusiv proceduri administrative și contabile riguroase și politici și practici de remunerare care să promoveze și să fie în concordanță cu o administrare sănătoasă și eficace a riscurilor. Această amplă definire a ceea ce trebuie să reprezinte cadrul de administrare a activității se demonstrează a fi tratată cu toată responsabilitatea pe care o impune activitatea desfășurată de o instituție de credit în cadrul căreia trebuie subliniate procesele eficace de identificare, administrare, monitorizare și raportare a riscurilor la care este sau ar putea fi expusă instituția. Acestea sunt în fond modalitățile prin care o abordare cu seriozitate și discernământ din partea factorilor de conducere a activității poate conduce la asigurarea bunei funcționări și viabilitatea instituției de credit.

Scopul asigurării acestor cerințe îl reprezintă tocmai administrarea sănătoasă și eficace a riscurilor. Art. VIII pct. 19 din O.U.G. nr. 113/2013 completează art. 24 din O.U.G. nr. 99/2006 cu alin. (2^1) cuprinzând, cu caracter exemplificativ, riscurile pe care le are în vedere legiuitorul: riscul de credit și al contrapartidei, riscul rezidual, riscul de concentrare, riscul de securitizare, riscul de piață, riscul de rată a dobânzii din activități în afara portofoliului de tranzacționare, riscul operațional, riscul de lichiditate și riscul efectului de levier excesiv. Cum aceste riscuri sunt prezentate cu caracter exemplificativ, trebuie remarcat că în actul emis de autoritatea de supraveghere sunt definite și alte riscuri. Dintre tipurile de riscuri definite în Regulamentul nr. 5/2013[1)] privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit, trebuie arătate următoarele:

1. riscul de conformitate este definit ca fiind riscul actual sau viitor de afectare a profiturilor și a capitalului, care poate conduce la amenzi, daune și/sau rezilierea de contracte sau care poate afecta

---

[1)] M.Of. nr. 841 din 30 septembrie 2014.

reputația unei instituții de credit, ca urmare a încălcărilor sau neconformării cu cadrul legal și de reglementare, cu acordurile, practicile recomandate sau standardele etice;

2. riscul de rata dobânzii constituie riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului ca urmare a unor modificări adverse ale ratelor dobânzii;

3. riscul reputațional reprezintă riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului determinat de percepția nefavorabilă asupra imaginii unei instituții de credit către clienți, contrapartide, acționari, investitori sau autorități de supraveghere;

4. riscul strategic este cel care se referă la riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului determinat de schimbări în mediul de afaceri sau de decizii de afaceri defavorabile, de implementare inadecvată a deciziilor sau de lipsa de reacție la schimbările de mediu de afaceri;

5. riscul de piață se referă la riscul de a înregistra pierderi aferente pozițiilor din bilanț și din afara bilanțului datorită fluctuațiilor nefavorabile pe piață ale prețurilor (ex: prețurile acțiunilor, ratele de dobândă, cursurile de schimb valutar);

6. riscul de model este o pierdere posibilă pe care o instituție de credit ar putea să o înregistreze ca urmare a unor decizii care ar putea fi bazate în principal pe rezultatele modelelor interne, din cauza unor erori în dezvoltarea, implementarea sau utilizarea acestor modele;

7. riscul de credit este riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului ca urmare a neîndeplinirii de către debitor a obligațiilor contractuale sau a eșecului acesteia în îndeplinirea celor stabilite;

8. riscul de țară este definit drept riscul expunerii la pierderi determinate de evenimente petrecute într-o țară străină;

9. riscul de transfer reprezintă riscul ca un debitor să nu poată converti moneda locală într-o monedă străină, astfel fiind în imposibilitatea de a efectua plăți în contul datoriei în moneda străină respectivă;

10. riscul de lichiditate este riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului, determinat de incapacitatea instituției de credit de a-și îndeplini obligațiile la scadența acestora.

Nu trebuie ignorate alte noțiuni definite în această reglementare care au legătură directă cu noțiunea de risc. Astfel, profilul de risc este definit ca fiind suma expunerilor unei instituții de credit la riscuri reale și potențiale, iar apetitul la risc este nivelul absolut al riscurilor pe care o instituție de credit este pregătită să și-l asume în mod aprioric. La rândul său, toleranța la risc reprezintă limitele reale din cadrul apetitului la risc asumat de o instituție de credit.

În concluzie, la descrierea noțiunilor diverselor riscuri în viziunea reglementării în materie, trebuie arătat și sensul unei noțiuni larg inclusă în reglementări de natură prudențială, și anume: riscurile semnificative, care sunt definite a fi riscuri cu impact însemnat asupra situației patrimoniale și/sau reputaționale a instituției de credit.

Înțelegerea sensului acestor noțiuni poate oferi și înțelegerea acestora din punctul de vedere al evoluției instituției de credit, care trebuie urmărite cu atenție în cadrul procesului de supraveghere prudențială desfășurat de Banca Națională a României.

Conform art. 4 din Regulamentul nr. 5/2013, un cadru de administrare a activității riguros conceput trebuie să includă cel puțin următoarele aspecte:

a) structura organizatorică și organizarea;

b) organul de conducere al instituției de credit, respectiv: atribuții și responsabilități, componența și funcționarea, cadrul general pentru desfășurarea activității;

c) administrarea riscurilor;

d) controlul intern;

e) sistemele informaționale și continuitatea activității;

f) cerințele de transparență.

În acest context, o cerință esențială privește obligația instituțiilor de credit de a dispune de reglementări interne privind cadrul de administrare a activității, ele trebuind să adapteze acest cadru în funcție de natura, amploarea și complexitatea riscurilor inerente modelului de afaceri și activităților desfășurate.

De altfel, cadrul legal stabilește cerințe atotcuprinzătoare în materie prin felul în care este formulat textul art. 24 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2006. Astfel, cadrul de administrare, procesele și mecanismele de care se face vorbire în alin. (1) al aceluiași articol trebuie să fie cuprinzătoare, arătându-se că principiile, criteriile tehnice și alte cerințe care trebuie avute în vedere se stabilesc prin reglementările proprii emise în aplicarea legii. Pe aceeași linie se înscrie și cerința care impune că mecanismele de control intern trebuie să asigure cel puțin organizarea funcțiilor de administrare a riscurilor, de asigurare a conformității și de audit intern.

Pornind de la dispoziția imperativă a art. 24 alin. (2^2), Banca Națională a României are obligația de a stabili prin reglementările sale date în aplicarea O.U.G. nr. 99/2006 cerințele privind politica de remunerare a instituției de credit. În acest sens, prin Regulamentul B.N.R. nr. 5/2013, în Capitolul III s-au cuprins politici și practici de remunerare. Astfel, art. 169 prevede că politica de remunerare a unei instituții de credit trebuie să fie accesibilă tuturor angajaților, iar procesul de evaluare a personalului trebuie să fie formalizat în mod corespunzător și să fie transparent pentru angajați. La stabilirea și aplicarea politicilor de remunerare, instituțiile de credit trebuie să respecte, de o manieră și într-o măsură corespunzătoare mărimii și organizării lor interne, precum și naturii, extinderii și complexității activităților desfășurate următoarele principii:

a) politica de remunerare permite și promovează o administrare a riscurilor sănătoasă și eficace, fără a încuraja asumarea de riscuri care depășește nivelul toleranței la risc a instituției de credit;

b) politica de remunerare corespunde strategiei de afaceri, obiectivelor, valorilor și intereselor pe termen lung ale instituției de credit și cuprinde măsuri pentru a evita conflictele de interese;

c) organul de conducere în funcția sa de supraveghere adoptă și revizuiește periodic principiile generale ale politicii de remunerare și este responsabil cu supravegherea implementării acesteia;

d) implementarea politicii de remunerare face obiectul, cel puțin anual, al unei evaluări interne independente, la nivel centralizat, privind conformitatea cu politicile și procedurile de remunerare adoptate de organul de conducere în funcția sa de supraveghere;

e) remunerarea coordonatorilor funcțiilor de administrare a riscurilor și de conformitate este supravegheată direct de către comitetul de remunerare sau, atunci când acesta nu există, de către organul de conducere în funcția sa de supraveghere;

f) politica de remunerare, cu luarea în considerare a criteriilor naționale de stabilire a salariilor, face o distincție clară între criteriile de stabilire:

- a remunerației fixe de bază, care trebuie să reflecte în primul rând experiența profesională relevantă și responsabilitatea organizațională, astfel cum sunt prevăzute în fișa postului unui angajat, ca parte a termenilor de angajare; și
- a remunerației variabile, care trebuie să reflecte o performanță sustenabilă și ajustată la risc, precum și performanța care excedează performanța necesară pentru a îndeplini atribuțiile prevăzute în fișa postului angajatului, ca parte a termenilor de angajare.

O dispoziție specială privește instituțiile de credit semnificative din punct de vedere al mărimii, organizării interne și naturii, extinderii și complexității activităților acestora, care au obligația de a înființa un comitet de remunerare, care trebuie să aibă capacitatea de a emite opinii competente și independente asupra politicilor și practicilor de remunerare și asupra stimulentelor create pentru administrarea riscului capitalului și lichidității și să fie responsabil cu pregătirea deciziilor privind remunerarea, inclusiv a deciziilor care au implicații din perspectiva riscului și administrării acestuia în respectiva instituție de credit.

Art. 24 alin. (4) din O.U.G. nr. 99/2006 abilitează Banca Națională a României să colecteze informații cantitative agregate cu privire la remunerare, în concordanță cu criteriile de transparență și de publicare prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 575/2013 și să le utilizeze pentru a determina tendințele și practicile în materie de remunerare. În acest sens, este util să se cunoască abordarea acestei problematici din perspectiva reglementării europene. Art. 450 din Regulament se referă la politica de remunerare, stabilind obligația instituțiilor cu privire la publicarea cel puțin a informațiilor în materie pentru acele categorii de personal ale căror activități profesionale au un impact semnificativ asupra profilului

de risc al instituției. Legea română stabilește, în mod expres, anumite cerințe, precum publicarea de:

- informații cantitative agregate privind remunerația, defalcate pe domenii de activitate;

- asemenea informații pentru membrii conducerii superioare și membrii personalului ale căror acțiuni au un impact semnificativ asupra profilului de risc al instituției cu indicarea elementelor necesarmente utile de apreciere și anume:

1. sumele aferente remunerației pentru anul financiar, defalcate pe remunerație fixă și variabilă, și numărul de beneficiari;

2. sumele și formele remunerației variabile, defalcate pe numerar, acțiuni, instrumente legate de acțiuni și alte tipuri de instrumente;

3. sumele remunerației amânate datorate și neplătite, defalcate pe părți pentru care au fost îndeplinite cerințele de intrare în drepturi și părți pentru care nu au fost îndeplinite aceste criterii;

4. sumele remunerației amânate acordate pe parcursul anului financiar, plătite și reduse prin intermediul ajustărilor de performanță;

5. plăți legate de noi angajări și plățile compensatorii pentru încetarea raporturilor de muncă, efectuate pe parcursul anului financiar și numărul de beneficiari ai unor astfel de plăți;

6. sumele plăților compensatorii legate de încetarea raporturilor de muncă, acordate pe parcursul anului financiar, numărul de beneficiari și cea mai mare plată de acest tip acordată unei singure persoane;

7. numărul persoanelor care au beneficiat de o remunerație de 1 milion euro sau mai mult pe exercițiu financiar, defalcat pe intervale salariale de 500.000 euro, pentru remunerațiile între 1 milion euro și 5 milioane euro și pe intervale salariale de 1 milion euro pentru remunerațiile mai mari sau egale cu 5 milioane euro.

Cele trei categorii de informații pe care le prevede legea română preluate din reglementarea europeană demonstrează preocuparea pe care autoritatea de supraveghere prudențială trebuie să le colecteze și să le utilizeze astfel încât să poată fi identificate cu responsabilitate tendințele și practicile în materie de

remunerare pe care le aplică instituțiile de credit aflate în sfera de supraveghere a Băncii Naționale a României.

Tot băncii centrale îi revine obligația de a comunica asemenea informații Autorității Bancare Europene, pe care aceasta să le aibă în vedere în activitatea sa. O altă cerință pe care legea română o impune Băncii Naționale a României privește colectarea de informații publicate în concordanță cu prevederile art. 435 alin. (2) lit. c) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013. Trebuie reținut, mai întâi, că art. 435 cuprinde obiective și politici cu privire la gestionarea riscurilor, cu care debutează Titlul II referitor la criterii tehnice privind transparența și publicarea. Textul concret din reglementarea europeană la care face referire legea română privește obligația instituțiilor de a prezenta informații, inclusiv actualizări periodice, cel puțin anuale, referitoare la politica privind diversitatea în materie de selecție a membrilor organului de conducere, obiective și orice ținte relevante stabilite în cadrul politicii respective, precum și măsura în care au fost atinse obiectivele și țintele respective.

Colectarea informațiilor de către Banca Națională a României în acest context este utilă, dar nu suficientă, fapt pentru care legiuitorul român abilitează autoritatea română să le utilizeze cu un scop bine determinat: acela de a compara practicile în materie de diversitate a selecției membrilor consiliilor de administrație și directorilor, respectiv ai consiliilor de supraveghere și ai directoratelor instituțiilor de credit, realizând astfel o analiză cu efecte benefice din această perspectivă.

Totodată, autoritatea din România are și obligația de a comunica aceste informații Autorității Bancare Europene, care are nevoie de astfel de informații pentru activitatea pe care o desfășoară[1)].

[1)] De altfel, textul din art. 24 alin. (5) a intrat în vigoare începând cu 1 ianuarie 2014 în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 113/2013.

Secțiunea a 3-a. Prudențialitatea în ceea ce privește acționariatul unei instituții de credit

Preocuparea legiuitorului pentru asigurarea prudențialității sub toate aspectele existenței unei instituții de credit este reflectată și în dispozițiile legale care reglementează acționariatul unei asemenea instituții.

De principiu, art. 25 din O.U.G. nr. 99/2006 prevede obligația oricărui achizitor potențial de a notifica Banca Națională a României în prealabil, în scris, în legătură cu orice achiziție propusă, trebuind să indice valoarea participației vizate și a informațiilor relevante cuprinse în art. 26 alin. (4), conform căruia Banca Națională a României are obligația de a publica o listă privind informațiile necesare pentru realizarea evaluării. Aceasta a făcut obiectul Secțiunii 1^1 din Capitolul II al Regulamentului nr. 11/2007, unde sunt stabilite, în amănunt, criteriile de evaluarea a acționarilor semnificativi[1)].

Art. 25 alin. (1^1) din O.U.G. nr 99/2006, care a fost introdus prin art. I pct. 2 al Ordonanței nr. 1/2012 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul instituțiilor de credit, începând cu 21 ianuarie 2012[2)], prevede în spiritul aceleiași preocupări că atunci când, din motive obiective, notificarea nu poate fi făcută în prealabil, obligația de notificare revine acestuia de la data achiziționării.

Importanța văzută de legiuitor cu privire la această notificare este ilustrată și de obligația corelativă instituită în sarcina Băncii Naționale a României, de a confirma, în scris, achizitorului potențial, de îndată, dar nu mai târziu de două zile lucrătoare prin care se comunică primirea notificării și, după caz, primirea ulterioară a oricăror informații suplimentare solicitate în condițiile alin. (5), cu obligația de a comunica achizitorului potențial, în fiecare caz, data la care expiră termenul de evaluare. Este demnă

[1)] Consemnate pe larg în capitolul privind autorizarea instituțiilor de credit.

[2)] M.Of. nr. 41 din 18 ianuarie 2012.

de reținut simetria obligațiilor achizitorului potențial și ale autorității pe care legea a avut grijă să le instituie astfel încât să se realizeze cu maximum de celeritate cerințele de prudențialitate cu privire la achizitorul potențial, factor esențial în constituirea unei instituții de credit și în evoluția sa viitoare.

Importanța termenelor înscrise în acest articol asigură evaluarea acestui factor esențial cu eficiență și într-un termen concret, util procesului de autorizare al instituției de credit. Astfel, art. 25 alin. (4) din O.U.G. nr 99/2006 prevede că Banca Națională a României trebuie să realizeze evaluarea cerută de lege în termen de cel mult 60 de zile lucrătoare de la data confirmării scrise a primirii notificării și a tuturor documentelor care trebuie transmise acesteia pe baza listei informațiilor stabilite conform legii. Grija pentru o evaluare profesionistă care trebuie realizată de Banca Națională a României rezultă și din dispoziția legală care prevede că, în cazul în care notificarea depusă nu este însoțită de toate documentele înscrise în reglementările în materie, termenul de evaluare va începe să curgă de la data confirmării de către Banca Națională a României a primirii tuturor acestor documente.

Corelarea termenelor este avută în vedere și atunci când se dispune că, în raport de necesități, Banca Națională a României este abilitată să solicite în scris orice informații suplimentare necesare pentru finalizarea evaluării într-un termen bine determinat și anume: nu mai târziu de expirarea celor 50 de zile lucrătoare din termenul de evaluare, responsabilizând autoritatea cu privire la evaluarea în fond și în termen a persoanelor care au calitatea de achizitor potențial. Acesta are obligația de a transmite asemenea informații suplimentare în termen de 20 de zile lucrătoare de la data comunicării solicitării.

Rolul termenelor este clar justificat. Astfel, referirea la termene în zile lucrătoare marchează voința legiuitorului pentru o perioadă efectivă în care părțile pot activa concret în scopul avut în vedere. Neîndeplinirea obligației achizitorului potențial în termen poate atrage drept sancțiune acțiunea Băncii Naționale a României de a se opune achiziției propuse, dar aceasta nu este lăsată arbitrar la voința autorității, deoarece textul de lege prevede expres că ea poate fi invocată numai dacă există motive rezonabile în acest

sens, pe baza criteriilor cuprinse în reglementări sau dacă informațiile furnizate de achizitorul potențial sunt incomplete. Respectiva perioadă atrage suspendarea termenului de evaluare, dar legea are grijă să sancționeze și fapta autorității care apelează la orice altă solicitare ulterioară care nu mai produce același efect.

În același scop al unei judicioase evaluări trebuie privită dispoziția din art. 25 alin. (7) potrivit căreia Banca Națională a României poate hotărî prelungirea perioadei de suspendare a respectivului termen până la 30 de zile lucrătoare, în situații concret circumstanțiate precum: „dacă achizitorul potențial este:

a) situat sau reglementat într-un stat terț;

b) o persoană fizică sau juridică ori o altă entitate situată într-un stat membru și care nu este supusă supravegherii prudențiale aplicabile instituțiilor de credit, organismelor de plasament colectiv în titluri de valoare, societăților de asigurări de viață, de asigurări generale, pieței de capital sau intermediarilor în asigurări".

Alte aspecte în aceeași materie fac obiectul art. 25 alin. (8)-(10) din O.U.G. nr. 99/2006, care reglementează situații concrete: dacă la finalizarea evaluării Banca Națională a României hotărăște să se opună achiziționării propuse, instituția are obligația să comunice în scris hotărârea sa achizitorului potențial și aceasta trebuie să se întâmple în limita unui termen strict, concret prevăzut în textul de lege. Comunicarea trebuie făcută în termen de două zile lucrătoare de la data adoptării hotărârii și fără a depăși termenul prevăzut pentru realizarea evaluării căci acest termen trebuie respectat, în conformitate cu voința legiuitorului. Comunicarea hotărârii Băncii Naționale a României de opoziție la achiziția propusă trebuie să cuprindă și motivele care au stat la baza hotărârii luate. Textul derogat al art. 25 alin. (8) al acestui articol, introdus prin Legea nr. 312/2015, începând cu 14 decembrie 2015, dă posibilitatea la cererea achizitorului potențial să fie făcută publică o motivație corespunzătoare a hotărârii.

Tot prin același act normativ, a doua situație reglementată de art. 25 alin. (9) se referă atunci când inacțiunea autorității duce, prin efectul legii, la aprobarea implicită a achiziției propuse, arătându-se expres că dacă până la expirarea termenului de evaluare

Banca Națională a României nu se opune în scris achiziției propuse, aceasta se consideră aprobată.

Art. 25 alin. (10) creează o nouă situație, prevăzând că în cazul aprobării achiziției propuse, Banca Națională a României poate stabili un termen maxim pentru finalizarea acestei achiziții și poate prelungi acest termen dacă este necesar. Astfel, autoritatea competentă română este abilitată să aprecieze existența unei necesități care să determine o prelungire a termenului înăuntrul căruia să fie finalizată achiziția propusă.

Scopul examinării notificării în viziunea legiuitorului îl constituie asigurarea unui management prudent și sănătos al instituției de credit prin achiziția propusă și, în acest sens, se ia în considerare posibila influență a achizitorului potențial asupra instituției de credit. După cum arată legea, Banca Națională a României este chemată să evalueze în ce măsură calitatea achizitorului potențial este adecvată. Soliditatea sa financiară în raport cu achiziția propusă se evaluează pe baza criteriilor expres prevăzute de art. 26 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2006 în forma rezultată prin modificările aduse de O.U.G. nr. 25/2009 și Legea nr. 312/2015. Aceste criterii trebuie îndeplinite cumulativ, ele fiind bine determinate. În primul rând, se urmărește reputația achizitorului potențial sub aspectul atât al integrității, cât și al competenței sale profesionale, criterii care îl pot califica, oferind încredere autorității competente cu privire la influența sa benefică asupra instituției de credit.

În al doilea rând, în ceea ce privește persoanele care vor exercita responsabilitățile de administrare sau de conducere a instituției de credit în urma achiziției propuse, Banca Națională a României trebuie să analizeze cu toată atenția reputația, cunoștințele, aptitudinile și experiența acestor persoane, după cum rezultă din forma textului legal începând odată cu modificarea sa prin O.U.G. nr. 113/2013, prin care s-a urmărit întărirea cerințelor de prudențialitate necesară managementului prudent și sănătos pe care legea îl consacră.

În al treilea rând, reglementarea impune analizarea solidității financiare a achizitorului potențial, în special în raport cu tipul de activitate desfășurată la momentul aprobării și cu cea preconizată a fi desfășurată de instituția de credit la care se referă achiziția

propusă. De soliditatea financiară a achizitorului potențial va depinde după aprobarea sa de către autoritatea competentă capacitatea sa pe parcursul întregii perioade, când acesta se va afla în acționariatul instituției de credit de a asigura acesteia fondurile proprii necesare pentru o dezvoltare adecvată în perspectivă, care să constituie o certitudine a viabilității instituției.

În cadrul analizei efectuate, Banca Națională a României trebuie să aibă în vedere și capacitatea instituției de credit de a respecta cerințele prudențiale prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare, de Regulamentul (UE) nr. 575/2013 și de reglementările emise în aplicarea acestora și, după caz, pe cele prevăzute de alte acte normative aplicabile înscrise în art. 26 alin. (1). Respectarea cerințelor prudențiale de către respectiva instituție de credit este subliniată în textul de lege, făcându-se apel la preocuparea de a se conforma permanent acestor cerințe și, în special, cerinței ca grupul din care va face parte să aibă o structură care să permită exercitarea unei supravegheri eficiente, realizarea schimbului eficient de informații între autoritățile competente și împărțirea responsabilităților între aceste autorități.

Totodată, Banca Națională a României are obligația de a urmări printre criteriile pe care trebuie să le îndeplinească achizitorul potențial și pe cel referitor la existența unor motive rezonabile de a suspecta că, în ceea ce privește achiziția propusă, este sau a fost săvârșită o infracțiune ori o tentativă a infracțiunii de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism, în sensul prevederilor legii speciale sau că achiziția propusă ar putea crește un astfel de risc.

În urma analizării în mod cumulativ a criteriilor specificate, Banca Națională a României se va pronunța asupra achiziției propuse, în sensul aprobării acesteia sau al opunerii la aceasta. În această a doua hotărâre, Banca Națională a României se poate opune achiziției propuse numai dacă există motive rezonabile în acest sens, după analizarea criteriilor arătate sau dacă informațiile furnizate de achizitorul potențial sunt incomplete. Oricum, Banca Națională a României nu poate impune nicio condiție prealabilă privind nivelul participației care trebuie să fie achiziționată și nu

poate evalua achiziția propusă pe criteriul necesităților economice ale pieței.

Pentru a se evita inechitatea în tratarea intențiilor de achiziție a unor deținere calificate sau de majorare a unor astfel de participații în aceeași instituție de credit, în cazul în care Banca Națională a României este notificată în legătură cu două sau mai multe asemenea intenții, în mod imperativ legea cere ca Banca Națională a României să asigure un tratament nediscriminatoriu tuturor achizitorilor potențiali.

Aspecte privind evaluarea prevăzută de art. 26 alin. (1) au fost introduse prin art. 26^1 și 26^2 ca urmare a aplicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/2009, începând de la 23 martie 2009[1)].

În vederea realizării acestei evaluări, art. 26^1 arată că Banca Națională a României colaborează prin consultare reciprocă în toate privințele cu alte autorități de supraveghere naționale sau din alte state membre implicate atunci când achizitorul potențial este:

1. o instituție de credit, o întreprindere de asigurări de viață, o întreprindere de asigurări generale, o întreprindere de reasigurare, o firmă de investiții sau o societate de administrare a activelor, autorizată într-un alt stat membru ori în alt sector al sistemului financiar;

2. întreprindere-mamă a unei entități din categoria celor de mai sus care sunt autorizate într-un alt stat membru sau în alt sector al sistemului financiar;

3. persoană fizică sau juridică care controlează o entitate din categoria acelora arătate care sunt autorizate într-un alt stat membru sau în alt sector al sistemului financiar.

În acest scop, Banca Națională a României are obligația să asigure, fără întârziere, schimbul de informații esențiale și relevante pentru realizarea evaluării cu autoritățile de supraveghere implicate și trebuie să ia în considerare toate informațiile esențiale furnizate de acestea, putând solicita acestora toate informațiile pe

---

[1)] Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2009 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului (M.Of. nr. 179 din 23 martie 2009).

care le consideră relevante pentru o corectă evaluare. De altfel, hotărârea Băncii Naționale a României cu privire la achiziția propusă trebuie să indice orice opinie sau rezervă exprimată de autoritatea competentă a achizitorului potențial.

Dacă achizitorul potențial este o entitate reglementată dintr-un stat terț, Banca Națională a României este abilitată să colaboreze cu autoritatea de supraveghere implicată atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) cadrul de supraveghere din statul terț poate fi considerat echivalent de Banca Națională a României;

b) nu există legi, reglementări sau măsuri de natură administrativă din statul terț care să împiedice schimbul de informații;

c) autoritatea de supraveghere din statul terț și-a exprimat disponibilitatea privind încheierea unui acord de colaborare cu Banca Națională a României pentru asigurarea schimbului de informații.

O altă situație în care legea impune notificarea în prealabil, în scris, a Băncii Naționale a României este prevăzută în art. 27 din O.U.G. nr. 99/2006, în forma modificată prin O.U.G. nr. 113/2013. Este vorba de situația când orice persoană fizică sau juridică a decis să cedeze, direct ori indirect, o deținere calificată într-o instituție de credit, persoană juridică română, sau să-și reducă deținerea calificată astfel încât proporția drepturilor sale de vot ori a deținerii la capitalul social să se situeze sub nivelul de 20%, o treime ori de 50% sau astfel încât instituția de credit în cauză să înceteze să mai fie o filială a persoanei respective. Atât în ceea ce privește notificarea adresată Băncii Naționale a României, cât și cu privire la calculul drepturilor de vot este necesar să se aibă în vedere reglementările emise de Banca Națională a României, care asigură cerințele de prudențialitate.

Din aceeași perspectivă, sunt stabilite obligații pentru instituțiile de credit, persoane juridice române, ca și pentru autoritatea competentă română. Astfel, instituțiile de credit au obligația de a informa Banca Națională a României de îndată ce iau cunoștință de orice dobândire sau înstrăinare a participațiilor în capitalul lor care, fie depășește nivelurile prevăzute la art. 25 alin. (1) și (2), fie se situează sub nivelurile prevăzute la art. 27. În acest mod, aceste

instituții, aflate sub supravegherea Băncii Naționale a României în cadrul aspectelor de prudențialitate de care sunt ținute, trebuie să facă asemenea comunicări autorității competente. De altfel, cel puțin o dată pe an, instituțiile de credit au obligația de a comunica identitatea persoanelor care au deținere calificate și nivelul acestora, ocazie cu care supraveghetorul poate confrunta informațiile deținute cu cele transmise. Cu acest prilej se pot constata diferențierile dintre acestea și acționa în virtutea normelor de prudențialitate.

Totodată, Banca Națională a României este ținută de dispozițiile art. 31 alin. (1) din ordonanța de urgență să nu stabilească prin reglementările sale cerințe mai stricte decât cele prevăzute în lege pentru efectuarea notificării și pentru evaluarea achizițiilor directe sau indirecte de deținere calificate la o instituție de credit, persoană juridică română, căci, prin natura lor, reglementările acesteia nu pot deroga de la prevederile legale care sunt imperative și, în același timp, superioare celor emise de Banca Națională a României.

Autoritatea, în virtutea legii, are obligația de a asigura respectarea în mod permanent a acestor cerințe prudențiale, putând solicita în acest sens informațiile pe care le consideră necesare și, în cazul în care aceste cerințe nu sunt respectate, poate dispune sancțiuni și măsuri sancționatoare corespunzătoare, potrivit prevederilor legale.

Secțiunea a 4-a. Cerințe prudențiale cu privire la organizarea și conducerea instituțiilor de credit

O primă cerință se referă la obligația instituțiilor de credit de a se supune reglementărilor și măsurilor adoptate de Banca Națională a României în aplicarea cadrului legislativ în materie: Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare și Regulamentul (UE) nr. 575/2013 în tot ceea ce reprezintă activitatea pe care o desfășoară. În acest spirit, instituțiile de credit trebuie să își organizeze întreaga activitate în

conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase, în concordanță cu cerințele legilor și reglementărilor naționale, cât și cu cele ale reglementărilor europene.

Fiecare instituție de credit are obligația de a deschide cont curent la Banca Națională a României, încă înainte de începerea activității, în conformitate cu reglementările băncii centrale. În acest fel toate operațiunile financiare ale instituției de credit trec prin acest cont, autoritatea competentă cunoscându-le și apreciindu-le în spiritul normelor de prudențialitate, verificându-se inclusiv regimul evitării spălării banilor și finanțării terorismului prin aplicarea consecventă a prevederilor legale în materie.

Prin operațiunile efectuate de instituția de credit atât cu clienții, cât și cu partenerii săi, Banca Națională a României are posibilitatea să urmărească în cadrul regulilor de prudențialitate diversitatea activității acesteia și modul de aplicare și respectare a reglementărilor în domeniu.

Conform art. 103 din ordonanța de urgență, instituția de credit se identifică în toate actele sale oficiale printr-un minim de date prevăzute în legislația aplicabilă, inclusiv numărul și data de înmatriculare în registrul instituțiilor de credit care este deschis de către Banca Națională a României în baza art. 417 din același act normativ, registrul fiind accesibil persoanelor interesate.

În conformitate cu legislația aplicabilă societăților și cu respectarea reglementărilor române și europene în domeniul bancar, instituțiile de credit au obligația de a stabili prin actele constitutive și reglementările lor interne cadrul de administrare al fiecărei instituții, procesele de identificare, administrare, monitorizare și raportare a riscurilor, mecanismele de control intern, precum și politicile și practicile de remunerare ale acesteia. Acestea trebuie întocmite în concordanță cu Regulamentul nr. 5/2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit.

Aceste documente trebuie transmise de instituția de credit către Banca Națională a României, în scopul evaluării respectării cerințelor prudențiale prevăzute de reglementări.

Conform modului prevăzut de Regulamentul nr. 5/2013, instituțiile de credit sunt responsabile pentru existența unui cadru de

administrare a activității riguros conceput, care să includă cel puțin următoarele aspecte:

1. structura organizatorică și organizarea;

2. organul de conducere al instituției cu atribuțiile și responsabilitățile, componența și funcționarea, cadrul general pentru desfășurarea activității;

3. administrarea riscurilor;

4. controlul intern;

5. sistemele informaționale și continuitatea activității;

6. cerințele de transparență.

În acest scop, organul de conducere are obligația de a asigura o structură organizatorică adecvată și transparentă pentru instituția de credit. Structura organizatorică trebuie să promoveze eficacitatea și să demonstreze prudența conducerii instituției atât la nivel individual, cât și la nivelul grupului din care aceasta face parte. Aceasta nu trebuie să afecteze capacitatea organului de conducere de a supraveghea și a administra în mod eficace riscurile cu care se confruntă instituția de credit. Organul de conducere trebuie să evalueze modalitatea în care diferite elemente ale structurii organizatorice se completează și interacționează reciproc și să efectueze orice modificări necesare cu promptitudine.

Pentru a-și îndeplini responsabilitățile pe linia cadrului de administrare a activității, organul de conducere al instituției de credit-mamă, persoană juridică română, trebuie:

a) să stabilească o structură a cadrului de administrare a activității care să contribuie la supravegherea eficace a filialelor sale și care să ia în considerare natura, amploarea și complexitatea diferitelor riscuri la care grupul și filialele acestuia sunt expuse;

b) să aprobe o politică privind cadrul de administrare a activității la nivelul grupului și pentru filialele acestuia, care să includă angajamentul de a îndeplini toate cerințele aplicabile cadrului de administrare a activității;

c) să se asigure că există resurse suficiente pentru fiecare filială în scopul îndeplinirii atât a standardelor la nivel de grup, cât și al standardelor locale privind cadrul de administrare a activității;

d) să dispună de mijloace corespunzătoare pentru a monitoriza că fiecare filială se conformează tuturor cerințelor aplicabile privind cadrul de administrare a activității;

e) să se asigure că liniile de raportare la nivelul grupului sunt clare și transparente, în special în cazul în care liniile de activitate nu se suprapun organizării grupului din punct de vedere juridic.

Organul de conducere trebuie să cunoască și să înțeleagă pe deplin structura operațională a instituției de credit și să se asigure că aceasta este conformă cu strategia de afaceri și profilul de risc aprobate. Acesta este responsabil și pentru aprobarea unor strategii și politici sănătoase pentru stabilirea unor noi structuri.

Organul de conducere al instituției de credit trebuie să definească, să supravegheze și să fie responsabil pentru implementarea unui cadru de administrare a activității care să asigure administrarea efectivă și prudentă a instituției de credit, inclusiv separarea responsabilităților în cadrul organizației și prevenirea conflictelor de interese. Acesta trebuie să aprobe și să revizuiască periodic strategiile și politicile pentru asumarea, administrarea, monitorizarea și diminuarea riscurilor la care instituția de credit este sau ar putea fi expusă, inclusiv acelea care provin din mediul macroeconomic în care instituția își desfășoară activitatea și care sunt legate de stadiul ciclului economic.

Acesta trebuie să monitorizeze și să evalueze periodic eficacitatea cadrului de administrare a activității instituției și să ia măsuri corespunzătoare pentru remedierea oricărei deficiențe. O revizuire a cadrului de administrare a activității și a implementării acestuia trebuie să fie efectuată cel puțin anual.

Organul de conducere în funcția sa de supraveghetor trebuie:

a) să fie pregătit și capabil să conteste și să dispună de capacitatea de a analiza în mod critic, într-o manieră constructivă, propuneri, explicații și informații furnizate de către membrii conducerii superioare;

b) să monitorizeze dacă strategia, toleranța ori apetitul la risc și politicile instituției de credit sunt implementate în mod consecvent și dacă standardele de performanță sunt menținute în conformitate cu interesele financiare pe termen lung și cu solvabilitatea acesteia; și

c) să monitorizeze performanța membrilor conducerii superioare în raport cu respectarea standardelor.

Tot sub aspect prudențial trebuie apreciată cerința prevăzută de art. 22 din Regulamentul nr. 5/2013 care stabilește că instituțiile de credit trebuie să înființeze un comitet de audit, care trebuie, fără a fi limitativ:

a) să monitorizeze eficacitatea controlului intern, auditului intern și administrării riscurilor;

b) să supravegheze auditorii externi ai instituției de credit;

c) să recomande aprobarea de către organul de conducere sau de către acționari a numirii, remunerării și revocării auditorilor externi;

d) să analizeze și să aprobe sfera de cuprindere și frecvența auditului intern;

e) să analizeze rapoartele de audit intern;

f) să verifice adoptarea la timp de către conducerea superioară a măsurilor corective necesare pentru a remedia deficiențele legate de control, neconformarea cu cadrul legal și de reglementare, cu politicile, precum și cu alte probleme identificate de auditori.

Reglementarea instituie obligația ca președintele comitetului de audit să fie independent, iar membrii comitetului în ansamblul său trebuie să aibă experiență practică recentă și relevantă în domeniul piețelor financiare sau trebuie să fi obținut, în urma activităților anterioare, o experiență profesională suficientă legată în mod direct de activitatea pe piețele financiare.

La rândul său, înființarea unui comitet de administrare a riscurilor este expresia unei cerințe prudențiale, după cum rezultă din prevederile art. 23 din același regulament. Acest comitet trebuie să consilieze organul de conducere cu privire la apetitul la risc și strategia globală privind administrarea riscurilor, actuale și viitoare, ale instituției de credit și să asiste organul de conducere în supravegherea implementării strategiei respective de către conducerea superioară.

Totodată, organul de conducere trebuie să asigure că instituția de credit dispune de proceduri interne de alertă corespunzătoare pentru comunicarea îngrijorărilor personalului cu privire la cadrul de administrare a activității.

În ceea ce privește administrarea riscurilor în cadrul instituției de credit, aceasta presupune:

a) existența unei culturi privind riscurile;

b) existența unui cadru de administrare a riscurilor;

c) existența unei politici de aprobare a noilor produse.

Cu privire la primul aspect, art. 29 din regulament prevede că instituțiile de credit trebuie să dezvolte o cultură privind riscurile integrată și la nivel de ansamblu al instituției de credit, bazată pe o deplină înțelegere a riscurilor cu care se confruntă și a modului în care acestea sunt administrate, având în vedere toleranța ori apetitul la risc al instituției.

Referitor la cadrul de administrare a riscurilor, regulamentul impune ca acesta să includă politici, proceduri, limite și controale care să asigure identificarea, măsurarea sau evaluarea, monitorizarea, diminuarea și raportarea riscurilor aferente activităților sale la nivel de linii de activitate și la nivel de ansamblu al instituției de credit. Responsabilitatea finală pentru evaluarea riscurilor aparține exclusiv instituției de credit care trebuie să-și evalueze riscurile în mod critic și nu trebuie să se bazeze exclusiv pe evaluări externe.

Referindu-se la controlul intern al unei instituții de credit, art. 33 din regulament arată că acesta presupune:

a) existența unui cadru solid aferent controlului intern;

b) existența unor funcții independente de control.

În ceea ce privește cadrul aferent controlului intern, acesta trebuie să acopere instituția de credit în ansamblul său, inclusiv activitățile tuturor unităților operaționale, ale funcțiilor-suport și de control și trebuie să fie corespunzător activității unei instituții de credit, cu proceduri solide administrative și contabile.

Funcțiile de control trebuie să includă o funcție de administrare a riscurilor, o funcție de conformitate și o funcție de audit intern. Acestea trebuie să fie stabilite la un nivel ierarhic adecvat și trebuie să existe linii de raportare directe către organul de conducere.

Funcția de administrare a riscurilor trebuie să fie o componentă centrală în cadrul unei instituții de credit și trebuie structurată astfel încât să poată implementa politicile de risc și să poată controla cadrul de administrare a riscurilor. Aceasta trebuie să asigure că toate riscurile semnificative sunt identificate, măsurate

și raportate în mod corespunzător și că instituția de credit dispune de procese eficace de administrare a riscurilor, implicându-se în:

a) elaborarea și revizuirea strategiilor și în procesul decizional;

b) analiza tranzacțiilor cu părți afiliate;

c) identificarea riscurilor generate de complexitatea structurilor juridice a unei instituții de credit;

d) evaluarea modificărilor semnificative;

e) măsurarea și evaluarea internă a riscurilor;

f) monitorizarea riscurilor;

g) aspecte legate de expuneri neaprobate.

Conform art. 49 din regulament, instituțiile de credit trebuie să dispună de o funcție de conformitate permanentă și eficace, pentru administrarea riscului lor de conformitate și trebuie să aprobe și să implementeze o politică de conformitate care trebuie să fie comunicată întregului personal. Funcția de conformitate trebuie să acorde consultanță organului de conducere asupra prevederilor cadrului legal și de reglementare și asupra standardelor pe care o instituție de credit este necesar să le îndeplinească și evaluează posibilul impact al oricăror schimbări ale cadrului legal și de reglementare asupra activităților instituției de credit.

Conform art. 54 din regulament, instituțiile de credit trebuie să dispună de o funcție de audit intern care să evalueze dacă nivelul de calitate al cadrului aferent controlului intern este atât eficace, cât și eficient. Funcția de audit intern trebuie să evalueze conformarea tuturor activităților și unităților operaționale ale unei instituții de credit (inclusiv funcția de administrare a riscurilor și funcția de conformitate) cu politicile și procedurile instituției de credit. Aceasta trebuie să verifice în special integritatea proceselor care asigură credibilitatea metodelor și tehnicilor, ipotezelor și surselor de informații ale instituției de credit, utilizate în modelele sale interne.

În ceea ce privește sistemul informațional și comunicarea, o instituție de credit trebuie să dispună de sisteme informaționale și de comunicare eficace și credibile care să acopere toate activitățile sale semnificative, după cum prevede art. 61 din regulament.

Referitor la transparență, în secțiunea rezervată acestei teme se arată că în vederea asigurării transparenței pe plan intern,

strategiile și politicile trebuie comunicate tuturor angajaților vizați din cadrul unei instituții de credit și o asemenea instituție trebuie să își prezinte poziția sa curentă și perspectivele viitoare într-o manieră clară, echilibrată, exactă și la timp.

În capitolul rezervat procesului intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri, Regulamentul nr. 5/2013 arată că în cadrul acestuia, instituțiile de credit trebuie să realizeze:

a) identificarea, măsurarea, diminuarea și raportarea riscurilor la care instituția de credit este sau poate fi expusă, pentru calcularea și evaluarea continuă a necesităților de capital intern;

b) planificarea și menținerea surselor de capital intern necesare realizării adecvării capitalului la profilul de risc al instituției de credit.

Conform art. 69 din acest act normativ, instituțiile de credit trebuie să informeze autoritatea de supraveghere cu privire la:

a) modul în care este structurat procesul intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri;

b) ipotezele care sunt utilizate pentru determinarea riscurilor pe sectoare și a tipurilor de riscuri;

c) senzitivitatea la risc și nivelurile de încredere utilizate pentru cuantificarea riscurilor;

d) modalitatea de agregare a riscurilor pentru a determina necesarul de capital intern;

e) ipotezele utilizate pentru determinarea disponibilului de capital intern, inclusiv orizontul de timp avut în vedere la planificarea capitalului intern.

Instituțiile de credit sunt responsabile de procesul intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri, precum și la stabilirea unor cerințe de capital intern care să fie conforme cu profilul lor de risc și cu mediul în care acestea își desfășoară activitatea.

Instituțiile de credit trebuie să dispună de un plan explicit privind capitalul, aprobat de către organul de conducere, care să cuprindă cel puțin următoarele:

a) obiectivele instituției de credit și orizontul de timp necesar pentru atingerea obiectivelor respective;

b) o descriere generală a procesului de planificare a capitalului și a responsabilităților aferente acestuia;

c) modul în care instituția de credit se va conforma în viitor cu cerințele de capital;

d) orice limite relevante legate de capital;

e) un plan general pentru situații neprevăzute pentru tratamentul divergențelor și al evenimentelor neașteptate cum ar fi posibilitatea majorării capitalului, restrângerea activității sau utilizarea tehnicilor de diminuare a riscului.

Procesul intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri al instituției de credit trebuie să fie revizuit ori de câte ori se consideră necesar, dar cel puțin anual, astfel încât riscurile să fie acoperite în mod adecvat, iar acoperirea cu capital să reflecte profilul de risc actual al instituției de credit.

În ceea ce privește administrarea riscurilor semnificative, art. 83 din regulament arată că instituțiile de credit trebuie să dispună de un cadru adecvat de administrare a riscului de credit care să ia în considerare apetitul la risc și profilul de risc al instituției de credit, precum și condițiile de piață și cele macroeconomice. Riscul de credit poate rezulta din: expuneri de bilanț și din afara bilanțului, inclusiv credite și sume avansate, investiții, creditare inter-bancare, tranzacții cu instrumente financiare derivate, tranzacții de finanțare prin titluri și activități de tranzacționare. Riscul de credit al contrapartidei include expunerile la riscul de credit rezultat din instrumentele financiare derivate și alte instrumente financiare extrabursiere.

Dacă art. 88 prevede că instituțiile de credit trebuie să asigure că deciziile de creditare sunt luate în mod independent, fără a fi afectate de influențe, presiuni sau conflicte de interese, art. 89 impune că instituțiile de credit trebuie să dispună de criterii, politici și procese solide și bine definite, privind aprobarea noilor expuneri – inclusiv standarde prudente de asumare a expunerilor, operațiunile de modificare, reînnoire și refinanțare a expunerilor existente și identificarea competenței de aprobare corespunzătoare dimensiunii și complexității expunerilor.

Conform art. 99, organul de conducere al instituțiilor de credit aprobă strategiile, politicile și procesele cu privire la administrarea riscului de țară și a riscului de transfer și realizează administrarea astfel încât să se asigure că politicile și procesele respective sunt

implementate în mod eficient și sunt complet integrate în procesul de administrare a riscului general al instituției de credit.

Cu privire la riscul operațional, Regulamentul B.N.R. nr. 5/2013 prevede la art. 150 că o instituție de credit trebuie să stabilească un cadru de administrare a riscului operațional care trebuie să acopere apetitul și toleranța la riscul operațional al instituției de credit și să ia în considerare condițiile de piață și pe cele macroeconomice, în conformitate cu politicile de administrare a acestui risc, inclusiv măsura și modul în care riscul operațional este transferat în afara instituției de credit. În acest sens, instituțiile de credit trebuie să dispună de strategii, politici și procese adecvate de administrare a riscului operațional pentru identificarea, evaluarea, monitorizarea, raportarea și controlul inclusiv diminuarea riscului operațional. Acestea trebuie aprobate și revizuite periodic de organul de conducere.

O atenție deosebită se acordă în reglementare simulărilor de criză, arătându-se expres în art. 174 că instituțiile de credit trebuie să utilizeze simularea de criză ca un instrument de diagnostic pentru înțelegerea profilului lor de risc și ca un instrument anticipativ în cadrul procesului intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri. De aceea, acestea utilizează simulările de criză în funcție de natura, extinderea și complexitatea activității lor, precum și în funcție de profilul lor de risc, trebuind să formalizeze în mod corespunzător, în cadrul unor norme interne, toate informațiile semnificative aferente procesului privind simulările de criză.

Organul de conducere are responsabilitatea finală pentru programul general de simulări de criză al instituției de credit. Simulările de criză trebuie efectuate cu o frecvență corespunzătoare. Aceasta trebuie să fie proporțională cu domeniile de risc și cu nevoia de simulare de criză generală la nivel de ansamblu al instituției. Programul de simulări de criză trebuie să fie susținut de o infrastructură și bază de date corespunzătoare care să permită atât flexibilitate, cât și niveluri adecvate de calitate și control. Astfel, acest program trebuie să poată fi acționat și să informeze organele de decizie de la toate nivelurile corespunzătoare de decizie ale instituției de credit și, în acest sens, instituția trebuie să aibă responsabilități clare, resurse alocate și să dispună de politici și proceduri scrise pentru a facilita implementarea programului de

simulări de criză. Instituțiile de credit trebuie să revizuiască programul în mod regulat, dar cel puțin anual, și să evalueze eficacitatea și adecvarea acestuia la obiective, scop în care eficacitatea și robustețea acestor simulări trebuie să fie evaluată atât cantitativ, cât și calitativ, în contextul modificării condițiilor externe, pentru a asigura că simulările de criză sunt actualizate. În acest scop, regulamentul stabilește metodologii pentru simulările de criză asupra tuturor riscurilor semnificative și arată la art. 206 alin. (1) că simulările din cadrul procesului intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri trebuie să fie în concordanță cu apetitul la risc și strategia instituției și să conțină acțiuni credibile de diminuare întreprinse de conducerea superioară.

În ceea ce privește simulări de criză macroeconomică, se arată că instituțiile de credit sunt responsabile de luarea unei decizii cu privire la categoriile de riscuri cărora li se aplică simularea de criză macroeconomică și măsura în care aceasta este aplicată, acestea trebuie să identifice și să integreze în cadrul scenariilor de criză interdependența la nivelul regiunilor și sectoarelor economice, precum și evoluții manifestate de-a lungul sistemului.

Simulările de criză privesc riscul pe piață, riscul de credit, riscul din securitizare, riscul de lichiditate, riscul de rată a dobânzii din activități în afara portofoliului de tranzacționare, riscul de concentrare și riscul operațional.

Aspecte de prudențialitate sunt avute în vedere și cu privire la condițiile de externalizare a activităților instituției de credit, sens în care art. 232 din regulament prevede că instituția poate, pe baza unei fundamentări corespunzătoare, să externalizeze servicii sau operațiuni privind activitatea de atragere de depozite ori de acordare de credite, pentru care este necesară autorizarea de către Banca Națională a României potrivit legii, doar către furnizori externi care:

a) dețin o autorizație echivalentă celei deținute de instituția de credit; sau

b) sunt abilitați potrivit legislației aplicabile să desfășoare asemenea activități.

Răspunderea finală pentru administrarea corespunzătoare a riscurilor asociate externalizării și pentru activitățile externalizate revine organului de conducere a instituției de credit.

Orice externalizare trebuie să facă obiectul unui contract scris, în cadrul căruia sunt avute în vedere cel puțin următoarele:

a) definirea cu claritate a activității externalizate;

b) stabilirea cerințelor cantitative și calitative specifice privind desfășurarea activității externalizate, care să permită instituției de credit să evalueze dacă prestarea serviciilor este corespunzătoare;

c) prevederea în mod clar a drepturilor și obligațiilor instituției de credit și ale furnizorului extern, urmărindu-se și asigurarea respectării legii și a reglementărilor prudențiale pe durata contractului;

d) includerea unei clauze de încetare a contractului, dacă se consideră necesar și proporțional cu activitatea externalizată, care să permită transferul activității către un alt furnizor extern agreat de instituția de credit sau reincluderea acesteia în cadrul instituției de credit;

e) includerea de prevederi privind protecția informațiilor confidențiale, procesarea acestora și păstrarea secretului bancar de către furnizorul extern, cel puțin în aceeași măsură ca instituția de credit;

f) includerea de prevederi privind monitorizarea și evaluarea permanentă de către instituția de credit a modului de executare a contractului de către furnizorul extern, astfel încât aceasta să poată lua prompt orice măsuri necesare;

g) stabilirea în sarcina furnizorului extern a obligației de a permite accesul complet la datele și informațiile sale în legătură cu serviciile externalizate, funcției de audit intern și funcției de conformitate din cadrul instituției de credit, de a permite, fără restricții, inspectarea și auditarea respectivelor date de către auditorul financiar al instituției de credit;

h) stabilirea în sarcina furnizorului extern a obligației de a permite, în legătură cu serviciile externalizate, accesul direct al Băncii Naționale a României la datele acestuia, precum și efectuarea de către Banca Națională a României de inspecții la fața locului;

i) prevederea în sarcina furnizorului extern a obligației de a solicita acordul prealabil al instituției de credit pentru subcontractarea cu alți furnizori externi a elementelor componente ale serviciilor prestate instituției de credit;

j) includerea unei clauze de denunțare unilaterală a contractului la inițiativa instituției de credit, inclusiv în cazul în care încetarea contractului este solicitată de Banca Națională a României.

După cum se poate observa, procesul de externalizare impune cerințe de prudențialitate stricte pe care instituțiile de credit, cât și furnizorii externi trebuie să le respecte, astfel încât să se asigure condiții propice pentru realizarea externalizării activității negociate de părți în spiritul necesității de prudențialitate urmărită de autoritatea competentă română. În acest sens trebuie înțeles art. 237, potrivit căruia externalizarea activităților semnificative ale instituției de credit trebuie supusă notificării prealabile a Băncii Naționale a României. Aceasta va fi efectuată cu două luni anterior datei la care se preconizează încheierea contractului de externalizare, astfel încât Banca Națională a României să poată evalua în ce măsură sunt respectate cerințele de natură prudențială și, dacă este cazul, să poată dispune măsurile necesare.

Notificarea va fi însoțită de următoarele documente și informații:

a) hotărârea organului competent privind aprobarea externalizării activităților respective, cu prezentarea considerentelor pentru care aceste activități au fost calificate ca fiind semnificative;

b) o descriere a activităților externalizate;

c) fundamentarea oportunității externalizării activităților în cauză, inclusiv din perspectiva riscurilor implicate de externalizare;

d) o prezentare a furnizorului extern, care să cuprindă cel puțin informații privind: denumirea și sfera de activitate, piața de operare și poziția de piață a acestuia, jurisdicția aplicabilă, acționariatul și, dacă este cazul, indicarea apartenenței furnizorului extern la grupul din care face parte instituția de credit și precizarea includerii sau nu a acestuia în supravegherea consolidată la nivel de grup;

e) proiectul contractului de externalizare.

Regulamentul nr. 5/2013 prevede în Titlul III dedicat Fondurilor proprii cerințe de prudențialitate în concordanță cu prevederile Regulamentului (UE) nr. 575/2013.

Referindu-ne la acestea, trebuie subliniat că acestea au un pronunțat caracter tehnic. Astfel, art. 26 din regulamentul european arată că: „Elementele de fonduri proprii de nivel 1 de bază ale instituțiilor constau în:

a) instrumente de capital, sub rezerva îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 28 sau, după caz, la art. 29;

b) conturi de prime de emisiune aferente instrumentelor menționate la litera (a);

c) rezultatul reportat;

d) alte elemente ale rezultatului global acumulate;

e) alte rezerve;

f) fonduri pentru riscuri bancare generale.

Elementele menționate la lit. (c)–(f) sunt considerate elemente de fonduri proprii de nivel 1 de bază doar dacă sunt disponibile instituției pentru a o utiliza nerestricționată și imediată cu scopul de a acoperi riscuri sau pierderi de îndată ce apar".

Întregul regulament cuprinde norme de prudențialitate pe care instituțiile de credit trebuie să le aibă în vedere în activitatea lor și să le cuprindă în reglementările proprii date în aplicarea acestuia.

Revenind la aspectele de prudențialitate privitoare la organizarea și conducerea instituțiilor de credit așa cum sunt prevăzute în O.U.G. nr. 99/2006, trebuie arătat că art. 107 stabilește că instituțiile de credit pot opta între sistemul unitar și cel dualist de administrare. Dacă instituția optează pentru sistemul unitar, în conformitate cu legislația aplicabilă societăților comerciale, conducerea instituției este delegată de către consiliul de administrație la cel puțin 2 directori, iar dacă optează pentru sistemul dualist, directoratul este format din cel puțin 3 membri.

Având în vedere alin. (2^1) introdus prin O.U.G. nr. 113/2013 începând cu data de 15 martie 2015, în cazul unei instituții de credit administrate în sistem unitar, președintele consiliului de administrație nu trebuie să exercite simultan și funcția de director general în cadrul aceleiași instituții, dar, în mod excepțional, cu aprobarea Băncii Naționale a României, acest cumul de funcții poate fi exercitat în cazuri bine justificate.

Ordonanța de urgență prevede în mod expres că fiecare dintre membrii consiliului de administrație și directorii sau, după caz, membrii consiliului de supraveghere și ai directoratului instituției, precum și persoanele desemnate să asigure conducerea structurilor care privesc activitățile de administrare și control al riscurilor, audit intern, juridice, conformitate, trezorerie, creditare, precum și orice alte activități care pot expune instituția de credit unor riscuri semnificative trebuie să dispună în orice moment de o bună

reputație, de cunoștințe, aptitudini și experiență adecvate naturii, extinderii și complexității activității instituției și responsabilităților încredințate și trebuie să-și desfășoare activitatea în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase. Componența respectivelor organe ale instituției de credit trebuie să reflecte în ansamblu o gamă suficient de largă de experiențe profesionale relevante.

Formularea din textul de lege, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013, include abordarea pe bază de prudențialitate a preocupării pe care Banca Națională a României trebuie să o aibă continuu în ceea ce privește persoanele care dețin asemenea calități în administrarea și conducerea oricărei instituții de credit pentru a se realiza finalitatea urmărită de legiuitor.

O altă dispoziție principială arată că responsabilitățile de conducere sau administrare pot fi executate exclusiv de persoane fizice care pot îndeplini cerințele legale. Aceste persoane trebuie să fie aprobate de Banca Națională a României înainte de începerea exercitării responsabilităților lor, așa cum prevede textul legal modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2009, începând cu 23 martie 2009.

Art. 108 alin. (4), în forma modificată prin art. VIII pct. 67 din O.U.G. nr. 113/2013, stabilește că membrii consiliului de administrație și directorii sau, după caz, membrii consiliului de supraveghere și ai directoratului trebuie să dispună, la nivel colectiv, de cunoștințe, aptitudini și experiență adecvate pentru a fi în măsură să înțeleagă activitățile desfășurate de instituția de credit, inclusiv principalele riscuri ale acestora, și să se pronunțe în deplină cunoștință de cauză cu privire la toate aspectele asupra cărora trebuie să decidă potrivit competențelor lor. Legiuitorul privește, atât în mod individual, cât și la nivel colectiv, persoanele care alcătuiesc organele de conducere și de administrare al fiecărei instituție de credit, pentru a se evita în orice moment riscuri pentru instituție care s-ar putea datora managementului defectuos sau lipsurilor de cunoștințe, aptitudini sau experiență ale unor asemenea persoane, ceea ce ar afecta buna desfășurare a activității instituției prin

imposibilitatea pronunțării acestora cu privire la un aspect sau altul asupra căruia trebuie să decidă.

Alin. (4^1) introdus prin același act normativ se referă la calitățile intrinseci ale acestor persoane atunci când prevede că fiecare membru al consiliului de administrație sau, după caz, al consiliului de supraveghere al unei instituții de credit trebuie să-și exercite responsabilitățile cu onestitate, integritate și obiectivitate pentru a putea evalua și pune în discuție în mod eficient deciziile luate de către directori sau de către membrii directoratului, după caz, când este necesar, și pentru a controla și monitoriza în mod eficace procesul de luare a respectivelor decizii. După cum rezultă din textul legal, obiectivul urmărit de legiuitor este eficientizarea deciziilor luate de aceste persoane, iar o asemenea finalitate se poate realiza de aceștia dacă dau dovadă de onestitate, integritate și obiectivitate.

Dacă onestitatea[1)] este definită ca fiind cinste, corectitudine, prin integritate[2)] se înțelege însușirea de a fi integru, cinste, probitate, incoruptibilitate, iar prin obiectivitate[3)] se înțelege însușirea a ceea ce este obiectiv, nepărtinire, imparțialitate. Toate aceste însușiri trebuie îndeplinite de oricare dintre persoanele care sunt abilitate să îndeplinească calitatea de a face parte din organul de conducere al unei instituții de credit și numai prin aceste însușiri aceste persoane asigură eficientizarea deciziilor pe care trebuie să le ia, cât și eficacitatea respectivului proces la care participă. Această normă de prudențialitate este asigurată prin intermediul autorității competente care trebuie, în condițiile legii, să urmărească aprobarea persoanelor pentru funcțiile de administrare sau conducere care vor putea oferi încrederea că pot realiza obiectivul legal.

Alin. (5) al aceluiași articol, introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2009, prevede că persoanele desemnate în calitate de administratori, directori, membri ai consiliului de supraveghere sau ai directoratului, după caz, trebuie să exercite

---

[1)] Dicționarul explicativ al limbii române, Ed. Academiei Române, București, 1975, p. 627.

[2)] Idem, p. 433.

[3)] Idem, p. 614.

efectiv responsabilitățile de administrare sau de conducere ce le revin. Acest text de lege dorește să realizeze concordanța între cerințele prudențiale legate de obținerea calității pe care o dețin persoanele în cauză și cerința prudențială conform căreia aceste persoane să își exercite efectiv responsabilitățile obținute conform legii. Exercitarea efectivă este, pe de o parte, expresia legalității realizării funcției deținute și, pe de altă parte, certitudinea îndeplinirii în mod efectiv a responsabilităților consacrate prin aplicarea normelor de prudențialitate.

În concordanță cu această prevedere trebuie apreciată cea cuprinsă în art. 108^1, introdus prin pct. 69 din O.U.G. nr. 113/2013 care, la alin. (1) stabilește că membrii consiliului de administrație și directorii sau, după caz, membrii consiliului de supraveghere și ai directoratului trebuie să aloce timp suficient pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin. În consecință, se cere persoanelor în cauză atât exercitarea în mod efectiv a responsabilităților lor, cât și alocarea de timp suficient pentru îndeplinirea acestora deoarece prin această corelare se poate asigura atingerea obiectivelor avute în vedere la stabilirea normelor prudențiale aplicate pentru aprobarea deținerii de către aceștia a funcțiilor în care activează.

Aceleași considerente au fost în atenția legiuitorului și atunci când a prevăzut că numărul mandatelor pe care o persoană le poate deține, în același timp, se apreciază în funcție de circumstanțele individuale, precum și de natura, extinderea și complexitatea activității instituției de credit, iar aprecierea în cauză revine autorității competente care deține toate informațiile necesare pentru o corectă apreciere.

Alin. (2^1) al aceluiași articol, introdus prin O.U.G. nr. 113/2013, prevede că în cazul instituțiilor de credit semnificative din perspectiva dimensiunii, a organizării interne și a naturii, extinderii și complexității activităților desfășurate, cu excepția cazului în care reprezintă statul, astfel de persoane, atunci când cumulează mai multe mandate, nu se pot afla în mai mult de una dintre următoarele situații:

a) exercită un mandat într-o funcție executivă, concomitent cu două mandate în funcții neexecutive;

b) exercită concomitent patru mandate în funcții neexecutive.

Acest text de lege prezintă o situație specială, clar determinată, care privește instituții de credit semnificative, cu excepția cazului în care reprezintă statul, la care se referă la persoane care cumulează mai multe mandate aflate în una dintre situațiile specificate concret în formularea textului. Textul trebuie apreciat în condițiile bine determinate de legiuitor pentru a se încadra în circumstanțele avute în vedere de legiuitor.

Pentru o corectă aplicare a textului, prin același act normativ s-a introdus alin. (2^2) care arată expres că „în scopul aplicării alin. (2^1), se consideră ca fiind un singur mandat:

a) mandatele în funcții executive sau neexecutive deținute în cadrul aceluiași grup;

b) mandatele în funcții executive sau neexecutive deținute în cadrul instituțiilor de credit și firmelor de investiții care sunt membre ale aceleiași scheme de protecție instituțională, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 113 alin. (7) din Regulamentul (UE) nr. 575/2013;

c) mandatele în funcții executive și neexecutive deținute în cadrul entităților, financiare sau nefinanciare, în care instituția de credit are o deținere calificată".

Art. 113 referitor la calculul cuantumurilor ponderate la risc al expunerilor din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 arată expres la alin. (7):

„Cu excepția expunerilor care generează elemente de fonduri proprii de nivel 1 de bază, elemente de fonduri proprii de nivel 1 suplimentar și elemente fonduri proprii de nivel 2, instituțiile pot, sub rezerva aprobării prealabile acordate de autoritățile competente, să nu aplice cerințele prevăzute la prezentul articol alineatul (1) pentru expunerile față de contrapărțile cu care instituțiile au intrat într-un sistem instituțional de protecție care constă într-un acord de stabilire contractuală sau legală a responsabilităților care protejează instituțiile respective și le asigură, în special, lichiditatea și solvabilitatea pentru a evita falimentul, în cazul în care este necesar. Autoritățile competente sunt împuternicite să acorde aprobarea dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) cerințele prevăzute la alin. (6) lit. (a), (d) și (e) sunt respectate;

b) acordurile încheiate asigură că sistemul instituțional de protecție poate acorda sprijinul necesar, în temeiul angajamentelor care stau la baza lui, din fonduri care îi sunt imediat disponibile;

c) sistemul instituțional de protecție dispune de sisteme adecvate și uniformizate pentru monitorizarea și clasificarea riscurilor, oferind o imagine completă a situațiilor de risc ale tuturor membrilor, considerați individual, precum și a sistemului instituțional de protecție în ansamblul său, cu posibilitățile corespunzătoare de a-și exercita influența; sistemele în cauză permit monitorizarea adecvată a expunerilor în stare de nerambursare, în conformitate cu art. 178 alin. (1);

d) sistemul instituțional de protecție realizează propria analiză a riscurilor, pe care o comunică membrilor;

e) sistemul instituțional de protecție întocmește și publică anual un raport consolidat care cuprinde bilanțul, contul de profit și pierderi, raportul de situație și raportul privind riscurile cu privire la sistemul instituțional de protecție în ansamblul său, sau un raport care cuprinde bilanțul agregat, contul agregat de profit și pierderi, raportul de situație și raportul privind riscurile cu privire la sistemul instituțional de protecție în ansamblul său;

f) membrii sistemului instituțional de protecție sunt obligați să dea un preaviz de cel puțin 24 de luni în cazul în care doresc să pună capăt sistemului instituțional de protecție;

g) utilizarea multiplă a elementelor eligibile pentru calculul fondurilor proprii (denumită în continuare „multipla utilizare a fondurilor proprii"), precum și orice constituire inadecvată de fonduri proprii între membrii sistemului instituțional de protecție sunt excluse;

h) sistemul instituțional de protecție se bazează pe o largă participare a instituțiilor de credit cu un profil de activitate predominant omogen;

i) adecvarea sistemelor menționate la literele (c) și (d) este aprobată și monitorizată la intervale regulate de către autoritățile competente relevante".

Și art. 108^1 alin. (2^3) introdus prin același act normativ vine să lămurească textul alin. (2^1), arătând că „mandatele deținute în organizații sau entități care nu urmăresc, în mod predominant, obiective comerciale nu trebuie avute în vedere în sensul alin. (2^1)".

Pe de altă parte, legea îndrituiește Banca Națională a României să poată aproba deținerea unui mandat suplimentar, într-o funcție

neexecutivă pentru persoanele arătate la art. 108[1] alin. (1), luând în considerare complexitatea atribuțiilor conferite de toate mandatele deținute și trebuie să informeze periodic Autoritatea Bancară Europeană în legătură cu astfel de aprobări.

Legea consacră autoritatea Băncii Naționale a României, prevăzând, în mod expres, că aceasta este îndreptățită să analizeze în ce măsură sunt respectate condițiile minime prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 și reglementările emise în aplicarea acesteia, să evalueze toate circumstanțele și informațiile legate de activitatea, reputația, integritatea morală și de experiența acestor persoane și să decidă dacă, atât la nivel individual, cât și la nivel colectiv, sunt îndeplinite cerințele legale. Astfel, se subliniază responsabilitatea autorității competente în ceea ce privește asemenea persoane, pentru care trebuie să analizeze, să evalueze și să decidă în consecință.

Referitor la persoanele care alcătuiesc consiliul de administrație sau, după caz, consiliul de supraveghere, art. 110 din ordonanța de urgență stabilește că în afară de condițiile prevăzute de legislația în vigoare, o astfel de persoană nu poate fi aleasă într-un asemenea organism, iar dacă a fost aleasă decade din mandatul său în situațiile expres prevăzute de lege. Aceste situații sunt:

1. persoana îndeplinește o altă funcție în cadrul respectivei instituții de credit, cu excepția cazului în care, în cazul sistemului unitar, este și director al acesteia;

2. în ultimii 5 ani, persoanei i s-a retras de către autoritatea de supraveghere aprobarea de a exercita responsabilități de administrare sau de conducere într-o instituție de credit, o instituție financiară sau o întreprindere de asigurare sau reasigurare sau o altă entitate care desfășoară activitate în sectorul financiar ori a fost înlocuită din funcția exercitată în astfel de entități din motive care îi pot fi imputate;

3. îi este interzis, printr-o dispoziție legală, o hotărâre judecătorească sau o decizie a unei alte autorități să exercite responsabilități de administrare sau conducere într-o entitate de natura celor arătate mai sus ori să desfășoare activitate într-unul dintre domeniile specifice acestor entități.

Același regim este aplicabil și directorilor care nu sunt membri ai consiliului de administrație și, după caz, membrilor directoratului.

După cum se poate observa, legiuitorul stabilește, în mod concret, interdicții pentru persoanele care se fac vinovate de fapte ce le sunt imputabile și care determinaseră anterior un temei rezultat din lege, hotărâre judecătorească, ori măsură administrativă pentru aplicarea unei asemenea interdicții.

În ansamblul acestui capitol, s-au reliefat norme de prudențialitate stabilite de reglementările legale în materie necesare pentru a se asigura crearea unui cadru propice pentru ca o instituție de credit să poată fi stabilă și viabilă în cadrul sistemului bancar, urmărindu-se prevenirea și limitarea riscurilor specifice activității bancare.

Această prudențialitate se poate asigura tocmai prin intermediul autorității de supraveghere care este îndrituită să realizeze finalitatea urmărită de lege și care are mijloacele legale pentru a instaura și a menține continuu, prin intermediul supravegherii pe care o desfășoară, un sistem bancar viabil și sănătos propice pentru economia și statul de drept.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul V
Autorizarea instituțiilor de credit, persoane juridice române

O cerință de prudențialitate, devenită principiu în legătură cu autorizarea instituțiilor de credit este cea înscrisă în art. 32 din O.U.G. nr. 99/2006, conform căreia „instituțiile de credit, persoane juridice române, se pot constitui și pot funcționa numai pe baza autorizației emise de Banca Națională a României". Această dispoziție de principiu oferă încrederea pentru clienții care știu că orice instituție de credit care activează este bazată pe autorizația emisă de autoritatea de supraveghere care, în conformitate cu legea, asigură supravegherea permanentă a acesteia. Această încredere este susținută și de prevederea cuprinsă în alin. (3) al aceluiași articol care certifică faptul că Banca Națională a României acordă autorizație numai dacă este încredințată că instituția de credit poate asigura desfășurarea unei activități în condiții de siguranță și de respectare a cerințelor unei administrări prudente și sănătoase care să asigure protejarea intereselor deponenților și ale altor creditori și buna funcționare a sistemului bancar. Această bună funcționare a sistemului bancar se bazează tocmai pe respectarea prevederilor legale din reglementările interne primare, dar și al celor europene, care, toate în ansamblu, oferă convingerea că, prin respectarea lor de către instituția de credit, asigură siguranță cu privire la desfășurarea de către aceasta a activității bancare.

În aplicarea legii, Banca Națională a României a emis Regulamentul nr. 11 din 13 noiembrie 2007, care a suportat modificări și completări prin Regulamentul nr. 1 din 6 ianuarie 2009[1)] și prin

[1)] M.Of. nr. 28 din 14 ianuarie 2009.

Regulamentul nr. 4 din 23 martie 2009[1]. Acest act normativ reglementează procedura, condițiile de autorizare și documentația ce trebuie prezentată Băncii Naționale a României în procesul de autorizare a băncilor, a băncilor de economisire și creditare în domeniul locativ, a băncilor de credit ipotecar și a organizațiilor cooperatiste de credit, persoane juridice române, dar și al sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din state terțe.

Principial, în art. 3 se stabilește că procesul de autorizare cuprinde două etape:

- aprobarea constituirii instituției de credit;
- autorizarea funcționării acesteia.

Încă de la început, reglementatorul stabilește că aprobarea constituirii instituției de credit nu garantează obținerea autorizației de funcționare, arătând că aceasta indică doar permisiunea dată acționarilor de a proceda la constituirea instituției de credit în concordanță cu reglementările legale în materie. Fiecare etapă are rolul său și trebuie strict desfășurată astfel încât să dea încrederea necesară autorității că viitoarea instituție corespunde cerințelor legale și că va asigura desfășurarea în cele mai bune condiții a activității bancare. De aceea, apare firească prevederea care arată că apariția unor modificări față de condițiile în care a fost acordată aprobarea de constituire a instituției de credit va determina o nouă evaluare din partea Băncii Naționale a României în cea de-a doua etapă a procesului de autorizare, existând posibilitatea revocării hotărârii de aprobare a constituirii atunci când aceste modificări sunt contrare reglementărilor legale.

Banca Națională a României este abilitată să hotărască cu privire la o cerere de autorizare a unei instituții de credit, putând acorda aprobarea de constituire sau putând respinge cererea într-un termen de 4 luni de la data primirii cererii de autorizare însoțită de documentația prevăzută în reglementări, potrivit art. 33 alin. (1) din ordonanța de urgență.

În acest context, art. 4 alin. (1) din Regulamentul nr. 11/2007 prevede în mod expres că în fiecare etapă a procesului de autorizare este necesar ca în susținerea cererii de autorizare să fie

---

[1] M.Of. nr. 180 din 23 martie 2009.

transmise toate documentele și informațiile prevăzute în reglementare și, în același sens, se susține dreptul Băncii Naționale a României care poate solicita orice informație sau documente suplimentare, în cazul în care cele prezentate nu sunt suficiente sau relevante pentru realizarea evaluării ori dacă documentația prezintă alte deficiențe. Acest drept al Băncii Naționale a României se întemeiază pe prevederile art. 33 alin. (3) din ordonanță care, pe de o parte, obligă autoritățile să facă solicitarea în scris, ceea ce atribuie greutatea necesară acțiunii acesteia și, pe de altă parte, se stabilește un termen înăuntrul căruia se poate face solicitarea. Acest termen este de 3 luni de la primirea cererii de autorizare. Momentul primirii acesteia este cert, deoarece legiuitorul a statuat obligația Băncii Naționale a României de a comunica titularului cererii, atunci când este cazul, în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea cererii documentele care nu au fost prezentate, conform reglementărilor în vigoare, și care trebuie depuse de îndată.

Este util de observat că Regulamentul B.N.R. are o prevedere cuprinsă în art. 4 alin. (2^1) care abilitează titularii cererii de autorizare să aibă inițiativa proprie de a prezenta autorității orice informații și documente considerate de aceștia necesare în susținerea cererii.

În același timp, autoritatea este îndreptățită, conform alineatului anterior, să obțină informații necesare și prin realizarea de interviuri profesionale cu persoanele nominalizate să exercite responsabilități de administrare sau de conducere, care sunt presupuse a cunoaște asemenea informații.

Odată făcută solicitarea de informații sau documente de către Banca Națională a României, titularul cererii are la dispoziție un termen de o lună de la data comunicării solicitării pentru prezentarea informațiilor și a documentelor cerute, termen considerat suficient de legiuitor, care, de altfel, stabilește suspendarea termenului de 4 luni instituit. O dispoziție expresă a ordonanței de urgență prevede că informațiile și documentele trebuie să fie prezentate cel târziu cu 30 de zile anterior datei expirării termenului în care Banca Națională a României trebuie să se pronunțe asupra cererii de autorizare.

Potrivit Regulamentului, în vederea obținerii aprobării de constituire, solicitanții trebuie să prezinte Băncii Naționale a României o cerere de autorizare, conform reglementării acesteia, însoțită de următoarele informații și documente:

a) procura autentică sau, după caz, delegația avocațială, semnată de toți acționarii direcți ai băncii, prin care aceștia desemnează una sau mai multe persoane pentru a-i reprezenta în relația cu Banca Națională a României pe parcursul instrumentării cererii de autorizare;

b) proiectul actului constitutiv. În situația deschiderii de sedii secundare odată cu înființarea băncii, în cadrul proiectului actului constitutiv se vor menționa și obiectul de activitate al respectivelor sedii secundare, datele de identificare ale persoanelor care asigură conducerea acestora, precum și limita mandatului ce le este acordat;

c) o informare cu privire la cota-parte din capitalul social și din drepturile de vot deținute de acționarii direcți și de acționarii semnificativi indirecți și documentația prevăzută în regulament;

d) documentația prevăzută în regulament, pentru persoanele desemnate să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere în calitate de administrator, director, respectiv de membru al consiliului de supraveghere sau al directoratului;

e) planul de activitate, semnat de acționarii semnificativi direcți și indirecți ai băncii și însușit de persoanele desemnate să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere în calitate de administrator, director, respectiv de membru al consiliului de supraveghere sau al directoratului, întocmit în conformitate cu prevederile regulamentului;

f) lista persoanelor care au legături strânse cu banca. Pentru persoanele care au legături strânse cu banca, altele decât acționarii direcți, acționarii semnificativi indirecți și persoanele desemnate să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere, se va remite documentația prevăzută de regulament;

g) orice alte informații pe care acționarii le consideră de natură să susțină viabilitatea proiectului prezentat.

Toate aceste documente au semnificația lor în procesul formării convingerii Băncii Naționale a României că viitoarea instituție de credit poate asigura desfășurarea activității în condiții de siguranță

care să realizeze obiectivele preconizate. Spre exemplu, cerința prezentării planului de activitate, semnat de acționarii semnificativi și însușit de persoanele desemnate să exercite responsabilități de administrare și conducere are drept scop responsabilizarea acestor persoane încă din prima fază a procesului de autorizare asupra planului de activitate care este asumat de toți acționarii semnificativi care, prin semnătura dată, se angajează asupra viabilității planului așa cum a fost conceput, iar însușirea de către viitorii conducători certifică faptul că aceștia îl vor aduce la îndeplinire întocmai astfel încât activitatea instituției să se realizeze cu respectarea cerințelor unei administrări prudente și sănătoase.

Documentația cerută conform art. 20 lit. d) oferă certitudinea cu privire la conducători că îndeplinesc cerințele necesare pentru a fi aprobați în calitățile propuse.

Fiecare document trebuie înțeles și însușit în măsura în care oferă informații certe care să formeze convingerea autorității cu privire la viabilitatea proiectului și la perspectiva instituției de credit. În același sens trebuie interpretate documentele solicitate de Regulamentul B.N.R. pentru fiecare dintre acționarii semnificativi direcți și indirecți, persoane juridice (art. 21), pentru fiecare dintre persoanele nominalizate să exercite responsabilități de administrare sau conducere (art. 22), pentru fiecare dintre persoanele care au legături strânse cu banca (art. 24).

Reglementarea stabilește cu exactitate elementele necesare pe care trebuie să le cuprindă planul de activitate, și anume:

a) descrierea obiectivelor, politicilor și strategiilor băncii;

b) cadrul formal de administrare a activității băncii;

c) prezentarea proceselor de identificare, administrare, monitorizare și raportare a riscurilor;

d) prezentarea mecanismelor de control intern;

e) estimările situațiilor financiare pe primii 3 ani de activitate, întocmite cu luarea în considerare a Ordinului B.N.R. nr. 13/2007 privind situațiile financiare FINREP la nivel individual, aplicabile instituțiilor de credit, și a Ordinului B.N.R. nr. 6/2007 privind situațiile financiare consolidate conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, solicitate instituțiilor de credit în scopuri de supraveghere prudențială.

În cuprinsul art. 23 alin. (1) se detaliază cerinţele referitoare la fiecare dintre aceste elemente:

a) prezentarea obiectivelor propuse a fi realizate în primii 3 ani de activitate;

b) descrierea clientelei şi a segmentului de piaţă pe care banca intenţionează să desfăşoare activitate;

c) descrierea categoriilor de activităţi ce urmează a fi efectuate în primii 3 ani de activitate şi, în mod corespunzător, a produselor şi serviciilor oferite şi a politicii de preţ/tarifare aferente acestora. Pentru fiecare dintre aceste categorii de activităţi se va indica şi data probabilă la care vor fi introduse în oferta băncii;

d) volumul activităţii şi cota de piaţă, pe total şi pe categorii de activităţi, pentru primii 3 ani de funcţionare;

e) descrierea politicilor privind cunoaşterea clientelei;

f) descrierea politicilor de capitalizare şi a surselor de finanţare;

g) structura activelor;

h) descrierea reţelei teritoriale propuse a fi dezvoltată de bancă în primii 3 ani de activitate;

i) valoarea investiţiilor aferente creării suportului tehnic necesar desfăşurării activităţilor propuse şi realizării structurii organizatorice şi graficul de realizare a acestora;

j) politicile în domeniul externalizării unor activităţi, activităţile propuse a fi externalizate şi tipurile de entităţi (din cadrul sau din afara grupului) către care se va realiza externalizarea în primii 3 ani de activitate;

k) indicarea sistemelor de plăţi la care banca optează să se conecteze şi a modalităţii de conectare;

l) politica de personal, referitoare cel puţin la recrutarea şi instruirea personalului. Pentru fiecare poziţie din structura organizatorică a băncii, relevantă pentru activitatea acesteia, se vor indica cerinţele de onorabilitate, pregătire şi experienţă profesională. În cazul persoanelor care ocupă funcţii de conducere în cadrul compartimentelor relevante ale băncii şi al persoanelor care asigură conducerea nemijlocită a sediilor secundare ale acesteia, cerinţele menţionate vor fi detaliate.

Cadrul formal de administrare a activităţii băncii, prevăzut la alin. (1) lit. b), va cuprinde: proiectul structurii organizatorice a

băncii, definirea liniilor de responsabilitate, atribuţiile fiecărui compartiment/centru de responsabilitate al băncii şi relaţiile dintre acestea (fluxurile informaţionale), atribuţiile sucursalelor şi ale altor sedii secundare ale băncii, atribuţiile comitetelor specializate ale băncii, competenţele organelor de administrare şi/sau de conducere ale băncii (consiliu de administraţie, directori, respectiv consiliu de supraveghere şi directorat), ale persoanelor care asigură conducerea compartimentelor din cadrul băncii sau a sucursalelor şi a altor sedii secundare şi ale altor salariaţi care efectuează operaţiuni în numele şi pe contul băncii. După caz, va fi prezentată şi poziţia instituţiei de credit în cadrul grupului din care face parte, din perspectiva structurilor şi liniilor de administrare în cadrul acestuia.

Prezentarea proceselor de identificare, administrare, monitorizare şi raportare a riscurilor, prevăzută la alin. (1) lit. c), va include cel puţin:

a) descrierea profilului de risc, cu menţionarea nivelurilor de la care riscurile sunt considerate semnificative;

b) politicile pentru fiecare dintre următoarele riscuri: riscul de credit, riscul de diminuare a valorii creanţei, riscul de credit al contrapartidei, riscul de poziţie, riscul de decontare, riscul valutar, riscul de marfă şi riscul operaţional, precum şi pentru orice alte riscuri aferente activităţii desfăşurate, considerate semnificative;

c) metodele de determinare a cerinţelor de capital pentru acoperirea riscurilor (riscul de credit, riscul de diminuare a valorii creanţei, riscul de credit al contrapartidei, riscul de poziţie, riscul de decontare, riscul valutar, riscul de marfă şi riscul operaţional) avute în vedere a fi utilizate în primii 3 ani de activitate. Alegerea metodelor va avea în vedere condiţiile stabilite prin reglementări în care acestea pot fi utilizate;

d) estimările anuale ale nivelului fondurilor proprii şi estimările cerinţelor de capital pentru acoperirea riscurilor pe primii 3 ani de activitate, întocmite cu luarea în considerare a Ordinului B.N.R. nr. 12/2007 privind raportarea cerinţelor minime de capital pentru instituţiile de credit;

e) estimări privind nivelul expunerilor mari pe primii 3 ani de funcţionare, cu luarea în considerare a Regulamentului B.N.R. şi al Comisiei Naţionale a Valorilor Mobiliare nr. 16/21/2006 privind

expunerile mari ale instituţiilor de credit şi ale firmelor de investiţii, aprobat prin Ordinul B.N.R. şi al Comisiei Naţionale a Valorilor Mobiliare nr. 13/110/2006, şi a Ordinului B.N.R. nr. 2/2008 privind raportarea expunerilor mari de către instituţiile de credit.

Descrierea mecanismelor de control intern prevăzute în alin. (1) lit. d) se va referi la modul de organizare a funcţiilor de control al riscurilor, de asigurare a conformităţii şi de audit intern, în conformitate cu reglementările Băncii Naţionale a României

Estimările situaţiilor financiare, prevăzute în alin. (1) lit. e), vor fi însoţite de calcule de fundamentare a principalelor posturi şi elemente ale situaţiilor financiare, precum şi de raportul unui auditor financiar asupra examinării informaţiilor financiare prognozate, întocmit în conformitate cu Standardele internaţionale privind angajamentele de asigurare relevante şi cu contractul încheiat între părţi.

Auditorul financiar trebuie să fie membru activ al unui organism profesional recunoscut de Federaţia Internaţională a Contabililor (IFAC) şi care a asimilat Codul de etică pentru contabilii profesionişti emis de aceasta şi trebuie să dispună de personal cu experienţă în domeniul financiar-bancar, pentru care va fi transmis Băncii Naţionale a României un curriculum vitae din care să rezulte experienţa cerută.

În formularea fiecărui detaliu se poate observa preocuparea reglementatorului de a oferi autorităţii de autorizare probe pentru formarea convingerii sale cu privire la viitoarea instituţie de credit.

Trebuie văzut în aceste prevederi tocmai posibilitatea pentru autoritate de a compara documentaţia prezentată cu cerinţele concrete, înscrise în prevederile art. 11-12.

Banca Naţională a României trebuie să fie informată cu privire la identitatea acţionarilor direcţi şi indirecţi ai băncii şi cu privire la participaţiile acestora.

Calitatea acţionarilor direcţi şi indirecţi ai unei bănci trebuie să corespundă cerinţelor asigurării unui management prudent şi sănătos al instituţiei de credit, prevăzute de lege şi de regulament.

Evaluarea calităţii acţionarilor semnificativi direcţi şi indirecţi, precum şi a solidităţii financiare a acestora în raport cu participaţia ce urmează a fi deţinută în bancă se realizează pe baza criteriilor prevăzute la art. 26 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2006, care se referă la:

a) reputația acționarului semnificativ;
b) soliditatea financiară a acționarului semnificativ;
c) capacitatea băncii de a respecta cerințele prudențiale;
d) suspiciuni privind spălarea banilor sau finanțarea terorismului.

Evaluarea grupului de persoane fizice și/sau juridice care acționează concertat va avea în vedere criteriile la nivel individual și/sau la nivelul grupului, după caz.

Evaluarea calității acționarilor direcți care nu urmează să dețină participații calificate la bancă va avea în vedere criteriul prevăzut de regulament. Banca Națională a României va putea, de la caz la caz, să ia în considerare în procesul de evaluare a acestor acționari și alte criterii dintre cele prevăzute în reglementare.

Dacă o participație calificată într-o bancă urmează să fie deținută indirect prin una sau mai multe persoane, fiecare dintre aceste persoane, având calitatea de acționar semnificativ indirect, este supusă evaluării de către Banca Națională a României. Aceasta poate decide evaluarea doar a persoanei care are calitatea de ultim deținător indirect al participației și a persoanelor care urmează să dețină în mod direct participații la instituția de credit vizată, cu excepția cazului în care Banca Națională a României consideră ca fiind necesară evaluarea unuia sau a mai multor deținători intermediari din lanțul de participații.

Persoanele nominalizate să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere a băncii trebuie să dispună de reputație și experiență adecvate naturii, extinderii și complexității activității instituției de credit și responsabilităților încredințate, pentru asigurarea unui management prudent și sănătos al băncii.

Îndeplinirea cerinței de experiență profesională necesită cunoștințe teoretice și practice adecvate cu privire la activitățile ce urmează a fi desfășurate de bancă, precum și experiență într-o funcție de conducere, dobândită într-o entitate comparabilă ca dimensiune și activitate cu banca.

Cel puțin unul dintre directori, respectiv dintre membrii directoratului, trebuie să ateste cunoașterea limbii române.

Banca Națională a României evaluează, de la caz la caz, pentru fiecare persoană nominalizată să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere, luând în considerare informațiile

legate de activitatea, experienţa şi reputaţia persoanei în cauză, precum şi orice alte circumstanţe relevante.

Vor putea fi avute în vedere, pentru ultimii 10 ani, în măsura în care prezintă relevanţă, situaţii cum ar fi:

a) persoana respectivă se află sau s-a aflat în conflict cu vreo autoritate de supraveghere din domeniul financiar-bancar din România ori din străinătate, a fost sancţionată sau i s-a refuzat o autorizaţie de către o asemenea autoritate ori s-a aflat în altă situaţie care prin aspectele relevate ar putea avea efecte negative asupra imaginii băncii la care persoana în cauză este nominalizată să exercite responsabilităţi de administrare şi/sau de conducere;

b) persoana a exercitat, fără aprobarea autorităţii menţionate la lit. a), o funcţie pentru care, potrivit dispoziţiilor legale aplicabile, era prevăzută obligativitatea obţinerii unei astfel de aprobări;

c) în exercitarea unei funcţii de administrare şi/sau de conducere a unei instituţii de credit, persoană juridică română, sau a unei sucursale a unei instituţii de credit străine, persoana nu şi-a asumat responsabilităţile decurgând din această calitate sau a participat la adoptarea şi/sau aplicarea unor decizii privind activitatea acesteia, prin care s-a urmărit satisfacerea unor interese individuale ori de grup;

d) o instituţie de credit a înregistrat o evoluţie necorespunzătoare a indicatorilor de prudenţă sau a făcut obiectul unor măsuri de supraveghere specială, de administrare specială ori al altor măsuri similare instituite de autoritatea competentă, ca urmare a activităţii desfăşurate în perioada în care persoana a exercitat funcţia de administrare şi/sau de conducere a instituţiei de credit în cauză;

e) entităţile la care persoana respectivă exercită sau a exercitat responsabilităţi de administrare şi/sau de conducere ori la care este sau a fost acţionar semnificativ ori asociat s-au aflat în conflict cu vreo autoritate din România ori din străinătate, însărcinată cu supravegherea în domeniul financiar-bancar, au fost supuse vreunei sancţiuni dispuse de o asemenea autoritate sau aceasta le-a refuzat ori le-a retras o autorizaţie;

f) persoana a făcut sau face obiectul unor proceduri penale ori administrative.

La evaluarea persoanelor nominalizate să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere a unei bănci se va avea în vedere și dacă planul de activitate prezentat și însușit de acestea are la bază o abordare realistă și denotă profesionalism.

Persoanele propuse în calitate de auditor financiar trebuie să îndeplinească cerințele prevăzute de lege și să nu se afle în vreo situație de incompatibilitate sau de conflict de interese prevăzută de legislația în vigoare.

Persoanele propuse în calitate de auditor financiar trebuie să aibă experiență relevantă în domeniul auditării situațiilor financiare ale instituțiilor de credit.

În cazul auditorilor financiari, persoane juridice, cel puțin auditorul financiar, persoană fizică, care coordonează echipa ce va realiza auditul financiar al băncii trebuie să îndeplinească cerința prevăzută la alineatul anterior.

În ceea ce privește planul de activitate, acesta trebuie să conțină obiective realizabile în orizontul de timp vizat, în conformitate cu prevederile legale în materie.

În cadrul cerințelor generale trebuie semnalate:

- denumirea băncii, care trebuie să fie în limba română, cu o excepție determinată de proveniența acesteia, în cazul în care banca face parte dintr-un grup a cărui societate-mamă este situată în afara României și preia în denumirea sa, parțial sau în totalitate, denumirea utilizată în cadrul grupului;
- sediul instituției, care trebuie să fie teritoriul României, atât sediul social, cât și sediul real;
- obiectul de activitate, în cadrul căruia vor fi incluse numai activitățile pentru care este fundamentată în mod corespunzător în planul de activitate capacitatea băncii de a le desfășura.

Reglementatorul acordă o atenție deosebită criteriilor de evaluare a acționarilor semnificativi, deoarece aceștia oferă indiciile cu privire la persoanele care au inițiat proiectul și care vor fi pe tot parcursul existenței instituției de credit cele care vor susține nemijlocit activitatea acesteia. Cum evaluarea reputației acționarului semnificativ are în vedere atât integritatea acestuia, cât și competența sa profesională, reglementarea Băncii Naționale a României stabilește, în mod expres, aspectele și situațiile care trebuie să fie avute în vedere la evaluarea acestor elemente, și anume:

a) existenţa unei condamnări pentru infracţiuni de corupţie, spălare de bani, infracţiuni contra patrimoniului, abuz în serviciu, luare sau dare de mită, fals şi uz de fals, deturnare de fonduri, evaziune fiscală, primire de foloase necuvenite, trafic de influenţă, mărturie mincinoasă, infracţiuni prevăzute de legislaţia specială în domeniul financiar-bancar, de legislaţia privind societăţile comerciale, insolvenţa sau protecţia consumatorilor ori pentru orice alte fapte relevante;

b) acţionarul semnificativ a fost sau este cercetat penal ori judecat pentru oricare dintre infracţiunile prevăzute la lit. a);

c) investigaţii în curs ori derulate în trecut şi/sau măsuri aplicate acţionarului ori impunerea unor sancţiuni administrative pentru nerespectarea prevederilor care reglementează domeniul bancar, financiar, al valorilor mobiliare, al activităţii de asigurare sau al pieţelor de valori mobiliare ori al instrumentelor financiare şi al mijloacelor de plată sau oricărei alte legislaţii privind serviciile financiare;

d) investigaţii în curs ori derulate în trecut şi/sau măsuri şi sancţiuni aplicate de orice organism de reglementare ori profesional pentru nerespectarea oricăror prevederi relevante.

În plus faţă de cele prevăzute mai sus, la evaluarea integrităţii acţionarului semnificativ se va avea în vedere măsura în care lipsa corectitudinii în afacerile derulate în trecut poate submina integritatea şi credibilitatea acestuia. În acest sens, Banca Naţională a României trebuie să aibă în vedere situaţii cum ar fi:

a) orice indiciu că acţionarul nu a fost transparent, deschis şi cooperant în relaţia sa cu autoritatea de supraveghere sau cu autoritatea de reglementare, inclusiv orice indiciu că acesta a încercat să evite evaluarea în cadrul unei proceduri de autorizare a unei entităţi reglementate, a ignorat cu bună ştiinţă obligaţia de notificare a intenţiei de dobândire a unei participaţii calificate într-o entitate reglementată sau a încercat să evite evaluarea prudenţială căreia trebuia să i se supună în calitate de achizitor potenţial al unei participaţii calificate;

b) acţionarului i s-a refuzat înregistrarea, autorizarea, acordarea calităţii de membru sau i s-a refuzat licenţierea pentru o activitate comercială, o afacere ori o profesie, i-a fost revocată, retrasă sau

radiată o asemenea înregistrare, autorizare, calitate de membru sau licenţă ori a fost exclus de către un organism de reglementare sau profesional;

c) acţionarul a fost demis sau eliberat dintr-o poziţie de trust, dintr-o relaţie fiduciară sau o situaţie similară ori i s-a cerut demisia sau retragerea dintr-o asemenea poziţie;

d) acţionarul are interdicţie de a ocupa o funcţie de conducere într-o entitate comercială. Acţionarul este prezumat a avea o bună reputaţie până la proba contrarie.

La evaluarea acţionarilor semnificativi, situaţiile prevăzute mai sus vor fi avute în vedere şi în privinţa persoanelor controlate sau conduse în trecut ori în prezent de acţionarul semnificativ, persoană fizică, şi, respectiv, în privinţa persoanelor controlate de acţionarul semnificativ, persoană juridică.

Banca Naţională a României evaluează relevanţa situaţiilor cum sunt cele prevăzute anterior, de la caz la caz, având în vedere gravitatea circumstanţelor caracteristice fiecărei situaţii, precum şi faptul că asemenea situaţii pot fi semnificative considerate împreună, chiar dacă luate separat pot să nu prezinte relevanţă.

Dacă acţionarul semnificativ este o entitate comercială sau o instituţie, cerinţa de integritate trebuie să fie satisfăcută atât de persoana juridică, cât şi de persoanele care asigură conducerea activităţii acesteia.

În realizarea evaluării integrităţii acţionarului semnificativ, Banca Naţională a României poate lua în considerare informaţiile relevante din punctul de vedere al integrităţii oricărei persoane aflate în legătură cu acesta, cum ar fi orice persoană care are sau pare să aibă o relaţie de familie ori de afaceri relevantă cu acţionarul.

Cerinţele de integritate sunt evaluate indiferent de nivelul participaţiei calificate pe care acţionarul urmează să o deţină şi de implicarea sa în administrarea băncii sau de influenţa pe care îşi propune să o exercite asupra acesteia.

Competenţa profesională a acţionarului semnificativ cuprinde competenţa în administrare, denumită competenţă managerială, şi competenţa în sfera activităţilor financiare desfăşurate de bancă, denumită competenţă tehnică.

Competenţa managerială se evaluează având în vedere experienţa anterioară a acţionarului în achiziţionarea şi administrarea de participaţii în entităţi comerciale, care trebuie să demonstreze abilitate, diligenţă şi conformarea la standardele relevante.

Competenţa tehnică se evaluează având în vedere experienţa anterioară a acţionarului dobândită ca acţionar care a exercitat controlul asupra unor instituţii de credit ori instituţii financiare şi/sau ca persoană care a administrat şi/sau a condus activitatea unor asemenea instituţii. În acest caz, de asemenea, experienţa trebuie să demonstreze abilitate, diligenţă şi conformarea la standardele relevante.

Dacă acţionarul semnificativ este o persoană juridică, evaluarea competenţei profesionale trebuie să vizeze atât persoana juridică însăşi, cât şi persoanele care asigură conducerea activităţii acesteia.

Evaluarea competenţei tehnice trebuie să aibă în vedere în special activităţile financiare desfăşurate în prezent de către acţionar şi/sau de entităţile din grupul din care acesta face parte.

La evaluarea cerinţelor privind competenţa se va ţine cont de particularităţile fiecărui caz, în special de nivelul participaţiei ce urmează a fi deţinută în bancă şi de gradul de implicare preconizat al acţionarului în administrarea băncii respective.

Se vor avea în vedere situaţii cum ar fi:

a) acţionarul semnificativ nu este în poziţia de a exercita sau nu intenţionează să exercite o influenţă asupra băncii. În acest caz, va putea fi dovedită doar îndeplinirea cerinţei privind competenţa managerială;

b) acţionarul semnificativ urmează să participe la capitalul băncii cu scopul de a-şi diversifica portofoliul şi/sau de a obţine dividende ori venituri din capital, şi nu cu scopul de a se implica în administrarea băncii în cauză. În acest caz, se va dovedi îndeplinirea cerinţei privind competenţa managerială, iar cerinţele de competenţă profesională pot să fie reduse semnificativ;

c) acţionarul semnificativ urmează să deţină controlul asupra băncii sau să exercite o influenţă puternică asupra acesteia, spre exemplu prin intermediul unei participaţii care conferă un drept de veto. În acest caz, se va dovedi îndeplinirea cerinţei privind competenţa managerială, iar nivelul competenţei profesionale trebuie

să fie mai ridicat, cu luarea în considerare și a naturii și complexității activităților propuse.

Cerințele de reputație se pot considera îndeplinite dacă:

a) acționarul semnificativ este o persoană fizică sau juridică deja considerată a fi de bună reputație în calitatea sa de acționar semnificativ la o entitate reglementată și supravegheată de o autoritate competentă din România sau dintr-un alt stat membru;

b) acționarul semnificativ este o persoană fizică ce asigură conducerea și/sau administrarea activității unei entități reglementate și supravegheate de Banca Națională a României, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor sau de Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private ori de o autoritate de supraveghere similară dintr-un alt stat membru;

c) acționarul semnificativ este entitate reglementată și supravegheată de Banca Națională a României, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Comisia de Supraveghere a Asigurărilor sau de Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private ori de o autoritate de supraveghere similară dintr-un alt stat membru.

Evaluarea cerințelor de reputație poate fi facilitată de cooperarea cu autoritatea de supraveghere competentă din statul terț ale cărui reglementări privind cerințele de reputație sunt considerate echivalente, dacă:

a) acționarul semnificativ este o persoană fizică sau juridică deja considerată a avea o bună reputație în calitate de acționar semnificativ al unei entități reglementate și supravegheate de o autoritate de supraveghere dintr-un stat terț;

b) acționarul semnificativ este o persoană fizică ce asigură conducerea și/sau administrarea activității unei entități reglementate și supravegheate de o autoritate de supraveghere dintr-un stat terț;

c) acționarul semnificativ este o entitate reglementată și supravegheată de o autoritate de supraveghere dintr-un stat terț.

Soliditatea financiară a acționarului semnificativ se evaluează din perspectiva capacității acestuia de a finanța participația sa și de a menține o structură financiară solidă, precum și de a asigura administrarea prudentă și sănătoasă a băncii în viitorul anticipat. Această capacitate trebuie să fie reflectată în obiectivul general al

participării sale la capitalul băncii și în politica sa privind această participare și, de asemenea, în cazul acționarului ce urmează să dețină controlul asupra băncii, în obiectivele financiare prognozate, compatibile cu strategia cuprinsă în planul de activitate.

În cazul acționarului ce urmează să dețină controlul asupra băncii, soliditatea financiară a acestuia se analizează în corelație cu criteriul menționat la art. 12 alin. (2) lit. c) din Regulament, referitor la capacitatea băncii de a respecta cerințele prudențiale.

Banca Națională a României analizează dacă mecanismele de finanțare utilizate de acționarul semnificativ pentru a finanța participația la capitalul băncii sau dacă relațiile financiare existente între acționarul semnificativ și bancă pot genera conflicte de interese care pot destabiliza structura financiară a băncii.

Analiza solidității financiare a acționarului semnificativ trebuie să fie raportată la natura acționarului și să fie proporțională cu participația sa la capitalul băncii, distingându-se, din perspectiva profunzimii și metodelor de realizare a analizei, între situația în care acționarul urmează să exercite controlul asupra băncii și cea în care acesta urmează să exercite doar o influență semnificativă; chiar și în situația din urmă trebuie să se ia în considerare implicarea pe care acționarul o va avea în administrarea băncii.

Informațiile cerute pentru evaluarea solidității financiare a acționarului semnificativ depind de statutul juridic al acționarului (de exemplu: instituție de credit sau instituție financiară supusă supravegherii prudențiale; persoană juridică, alta decât o instituție de credit sau instituție financiară; persoană fizică).

Dacă acționarul semnificativ este o entitate reglementată și supravegheată prudențial de către o altă autoritate de supraveghere din România, dintr-un alt stat membru sau dintr-un stat terț ale cărui reglementări în domeniul prudențial sunt considerate echivalente, Banca Națională a României va lua în considerare evaluarea situației financiare a acționarului realizată de autoritatea sa de supraveghere, coroborat cu documentele transmise direct de către autoritatea de supraveghere a acționarului semnificativ.

Evaluarea adecvării calității acționarului semnificativ are în vedere și dacă banca va fi în măsură să se conformeze cerințelor prudențiale prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului

nr. 99/2006 şi de reglementările date în aplicarea acesteia şi, în special, dacă grupul din care va face parte are o structură care să permită exercitarea unei supravegheri eficiente, realizarea unui schimb eficient de informaţii cu autorităţile competente şi determinarea distribuirii responsabilităţilor între autorităţile competente.

Structura grupului se referă la membrii grupului, inclusiv la societăţile-mamă şi filiale, precum şi la regulile de administrare şi conducere intragrup (mecanismele de luare a deciziilor, nivelul de independenţă, administrarea capitalului).

Evaluarea aspectelor referitoare la exercitarea unei supravegheri eficiente are în vedere ca Banca Naţională a României să nu fie împiedicată să îşi îndeplinească obligaţiile de supraveghere de legăturile strânse ale băncii cu alte persoane fizice sau juridice ori de legile, reglementările sau măsurile administrative din alt stat, care guvernează persoana fizică sau juridică aflată în legături strânse cu banca, ori de dificultăţi în punerea în aplicare a acestor legi, reglementări sau măsuri administrative.

Evaluarea prudenţială a acţionarului semnificativ trebuie să vizeze capacitatea sa de a susţine o organizare adecvată a băncii în cadrul grupului. Atât banca, cât şi grupul trebuie să aibă un cadru de administrare şi conducere clar şi transparent şi o organizare adecvată, inclusiv un sistem de control intern eficient şi funcţii de control independente (administrarea riscurilor, conformitate şi audit intern).

Banca Naţională a României va lua în considerare şi dacă acţionarul semnificativ va fi în măsură:

a) să furnizeze băncii susţinerea financiară de care aceasta ar putea avea nevoie pentru activitatea preconizată;

b) să furnizeze capitalul de care banca ar putea avea nevoie pentru dezvoltarea viitoare a activităţii;

c) să implementeze orice soluţie adecvată pentru a ajusta viitoarele necesităţi de fonduri proprii ale băncii.

Calitatea unui acţionar semnificativ nu va fi considerată adecvată dacă:

a) acţionarul este suspectat sau cunoscut, pe plan intern ori internaţional, ca fiind implicat în operaţiuni de spălare a banilor

sau în tentative de acest fel, indiferent dacă acestea sunt legate ori nu de achiziţia propusă;

b) acţionarul este suspectat sau cunoscut, pe plan intern ori internaţional, ca fiind terorist sau că finanţează acte de terorism;

c) acţionarul este stabilit într-un stat sau teritoriu considerat de către FATF – GAFI – Grupul de Acţiune Financiară Internaţională ca fiind „necooperant" ori într-un stat sau teritoriu care nu a întreprins suficiente măsuri pentru a se conforma cu recomandările FATF – GAFI.

Evaluarea criteriului privind spălarea banilor şi finanţarea terorismului se realizează în corelaţie cu evaluarea integrităţii şi indiferent de valoarea sau de alte caracteristici ale participaţiei ce se intenţionează a fi deţinută în bancă. Fondurile utilizate pentru participarea la capital trebuie să provină din surse licite, iar mecanismul de finanţare trebuie să fie transparent. În acest sens, se va demonstra cel puţin că fondurile respective sunt virate prin intermediul unor instituţii de credit sau instituţii financiare care fac obiectul supravegherii de către autorităţi competente din state membre sau din state terţe, considerate ca având sisteme echivalente.

Toate cerinţele stabilite pentru evaluarea acţionarilor semnificativi au menirea de a asigura certitudini cu privire la reputaţia persoanelor respective, ceea ce este foarte important pentru viitoarea existenţă a unei instituţii de credit dacă se ţine seama de înţelesul noţiunii de acţionar semnificativ aşa cum este definită în art. 2 alin. (2) lit. (b) din Regulament, căci este vorba de o persoană fizică sau juridică ori un grup de persoane fizice sau juridice care acţionează concertat, care deţine direct sau indirect participaţii calificate în instituţia de credit.

După comunicarea făcută de Banca Naţională a României cu privire la hotărârea sa de a acorda aprobarea de constituire a unei instituţii de credit în termenul legal de 4 luni de la data primirii cererii de autorizare însoţită de documentaţia stabilită, instituţia de credit trebuie ca, în cel mult două luni, să prezinte Băncii Naţionale a României documentele care atestă constituirea legală a instituţiei de credit, în condiţiile Legii societăţilor nr. 31/1990 şi în conformitate cu proiectul prezentat iniţial. În termen de cel mult 4 luni de la data primirii acestor documente, Banca Naţională a

României are obligația să hotărască cu privire la acordarea autorizației de funcționare a instituției de credit. Când apreciază că documentele prezentate sunt incomplete sau insuficiente pentru evaluarea respectării condițiilor prevăzute pentru acordarea autorizației, Banca Națională a României, aflată în procesul de analiză a cererii, poate solicita orice informații și documentele suplimentare.

Documentația care trebuie prezentată în această etapă este cuprinsă în art. 25 alin. (2) din Regulament:

a) copia legalizată a actului constitutiv sau un exemplar original al acestuia. Data certă a actului constitutiv reprezintă momentul subscrierii capitalului social;

b) scrisoare din partea depozitarului fondurilor destinate să constituie capitalul social, care să confirme suma vărsată de fiecare acționar într-un cont special deschis pentru colectarea capitalului social, blocat până în momentul înmatriculării băncii;

c) informare cu privire la cota-parte din capitalul social și drepturile de vot deținute în mod indirect de acționarii semnificativi, sub semnătura reprezentantului/reprezentanților acționarilor direcți;

d) comunicare privind identitatea auditorului financiar, însoțită de documentația prevăzută în Regulament;

e) copia certificată a certificatului de înregistrare eliberat de oficiul registrului comerțului și a încheierii de înmatriculare;

f) comunicare privind existența reglementărilor proprii referitoare la desfășurarea activității, sub semnătura persoanelor desemnate să exercite responsabilități de conducere în calitate de director sau membru al directoratului;

g) raportul unui auditor financiar, întocmit în conformitate cu standardele internaționale în materie, care să confirme existența sistemului informatic și din care să rezulte adecvarea acestuia la specificul și volumul activității ce urmează a fi desfășurată în primii 3 ani de activitate, avându-se în vedere cel puțin următoarele aspecte: capacitatea de a desfășura activitățile propuse, gradul de securitate a informației, capacitatea respectării regulilor sistemelor de plăți la care banca optează să se conecteze, capacitatea de a furniza raportările solicitate de Banca Națională a României, capacitatea de conectare la rețeaua de comunicații interbancare, capacitatea de a permite utilizarea unor sisteme de colectare a

datelor, determinarea indicatorilor de prudență bancară, îndeplinirea de către sistemele de prelucrare automată a datelor în domeniul financiar-contabil a criteriilor minimale prevăzute de reglementările în vigoare.

Referitor la auditorul financiar se cere ca acesta să fie membru activ al unui organism profesional recunoscut de Federația Internațională a Contabililor (IFAC) și care a asimilat Codul de etică pentru contabilii profesioniști emis de aceasta și trebuie să dispună de personal cu experiență în ceea ce privește sistemele informatice pentru care va fi transmis Băncii Naționale a României un curriculum vitae din care să rezulte experiența cerută. Totodată, va fi transmisă și dovada calității de auditor financiar autorizat să desfășoare această activitate pe teritoriul României, precum și copia actului eliberat de Camera Auditorilor Financiari din România, care atestă calitatea de membru al acesteia și se va completa și semna chestionarul prevăzut în Anexa nr. 5 din Regulament.

Dacă persoana propusă în această calitate a fost aprobată și îndeplinește o astfel de calitate la o altă instituție de credit sau la o sucursală a unei instituții de credit străine, documentația arătată va fi înlocuită cu o declarație prin care să se confirme că informațiile deja existente în evidența Băncii Naționale a României nu au suferit modificări sau se comunică modificările intervenite.

Cerințele pe care reglementatorul le-a instituit pentru auditorul financiar trebuie să ofere siguranța pentru autoritate cu privire la calitățile acestuia, de care depinde certitudinea unei verificări corecte asupra activității desfășurate de instituția de credit.

O situație specială reglementată este cea referitoare la deschiderea uneia sau mai multor sucursale sau sedii secundare odată cu înființarea băncii, când se prevede obligația transmiterii către Banca Națională a României a următoarelor:

a) copia certificată a certificatului de înmatriculare la oficiul registrului comerțului și a încheierii de înmatriculare, în cazul deschiderii de sucursale, respectiv certificatul constatator care să ateste înregistrările efectuate în registrul comerțului cu privire la deschiderea altor sedii secundare decât sucursalele, inclusiv cu privire la înregistrarea conducătorilor acestor sedii secundare;

b) adresa completă și numărul de telefon și/sau de fax ale sucursalei sau ale sediului secundar;

c) pentru persoana/persoanele desemnată/desemnate să asigure conducerea sediului secundar, copie de pe actul de identitate, a cărei conformitate cu originalul va fi certificată de titular, curriculum vitae, redactat în conformitate cu prevederile art. 22 alin. (1) lit. b), și certificat de cazier judiciar, cu aplicarea în mod corespunzător a prevederilor art. 22 alin. (2).

În legătură cu necesitatea parvenirii la Banca Națională a României a unor informații și documente suplimentare, art. 33 alin. (7) din O.U.G. nr. 99/2006 îndreptățește autoritatea să le solicite în scris în termen de o lună de la data primirii documentației, iar titularul are la dispoziție tot un termen de o lună de la data comunicării solicitării pentru prezentarea acestora. De altfel, legea îi oferă acestuia și posibilitatea furnizării din proprie inițiativă a oricăror informații și documente considerate relevante de către acesta, după cum le califică legiuitorul, operațiune care trebuie realizată cel târziu cu 30 de zile anterior datei expirării celor 4 luni de care dispune Banca Națională a României pentru acordarea autorizației de funcționare a instituției de credit. Această prevedere trebuie privită în corelație cu cea de la alin. (8) care dispune că informațiile și documentele prezentate cu depășirea termenelor pentru depunere nu mai sunt luate în considerare la evaluarea cererii de autorizare și se restituie titularului acesteia.

După o analiză profesionistă, Banca Națională a României trebuie să comunice în scris titularului cererii hotărârea sa cu privire la autorizarea funcționării instituției de credit ori la respingerea acesteia, în care caz autoritatea este obligată să indice și motivele care au stat la baza acesteia.

Autorizația de funcționare emisă este valabilă pe o perioadă nedeterminată dar, fiind *intuitu personae*, nu poate fi transferată unei alte entități.

Instituțiile de credit autorizate sunt înregistrate în registrul ținut de Banca Națională a României, în conformitate cu prevederile art. 417 din O.U.G. nr. 99/2006, registrul fiind accesibil persoanelor interesate.

Totodată, Banca Națională a României are obligația de a notifica Autorității Bancare Europene orice autorizație acordată, pentru ca denumirea instituției de credit să fie inclusă în lista instituțiilor de credit întocmită și actualizată de Autoritatea Bancară Europeană, listă care se publică pe website-ul acesteia.

Pe de altă parte, în calitate de supraveghetor consolidant, Banca Națională a României are obligația de a furniza autorităților competente implicate și Autorității Bancare Europene toate informațiile referitoare la grupurile bancare, cât și informațiile privind entitățile între care există legături strânse, precum și referitor la cadrul formal de administrare a activității cu privire la structura juridică, de guvernanță și organizatorică la nivel de grup. Aceasta se realizează în spiritul colaborării consacrate între autoritățile de supraveghere pe bază consolidată.

De altfel, art. 37 din O.U.G. nr. 99/2006 prevede că încă înainte de a autoriza o instituție de credit, persoană juridică română, Banca Națională a României are obligația de a se consulta cu autoritățile competente ale unui alt stat membru în următoarele situații:

1. când instituția de credit, persoană juridică română, este o filială a unei instituții de credit autorizate în statul membru respectiv;

2. când instituția de credit, persoană juridică română, este o filială a societății-mamă a unei instituții de credit autorizate în statul membru respectiv;

3. când instituția de credit, persoană juridică română, este controlată de aceleași persoane care controlează o instituție de credit autorizată în statul membru respectiv.

O obligație similară privește Banca Națională a României care trebuie să se consulte cu autoritățile naționale de supraveghere în domeniul valorilor mobiliare sau în domeniul supravegherii societăților de asigurare ori cu autoritățile corespunzătoare dintr-un alt stat membru în cazurile în care instituția de credit, persoană juridică română este o filială a unei societăți de asigurare, a unei societăți de servicii de investiții financiare sau a unei firme de investiții ori a societății-mamă a uneia dintre acestea autorizate într-un alt stat membru sau este controlată de aceeași persoană care controlează astfel de instituții.

Legiuitorul continuă și stabilește că orice consultare se face în mod special în contextul evaluării calității acționariatului și al reputației și experienței persoanelor implicate în administrarea și/sau conducerea unei alte entități din cadrul aceluiași grup, cărora urmează să li se încredințeze responsabilități în administrarea sau conducerea instituției de credit, persoană juridică română.

În același scop al evaluării, Banca Națională a României este îndreptățită să solicite informații și Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor este obligat să-i furnizeze acesteia informații cu privire la riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului referitoare la persoanele sau entitățile în cauză.

În ceea ce privește motivele pentru care Banca Națională a României este îndrituită să respingă o cerere de autorizare, art. 38 din ordonanța de urgență prevede următoarele motive:

1. când documentația prezentată este incompletă ori nu este întocmită conform cu dispozițiile legale în vigoare și/sau informațiile furnizate nu prezintă relevanță ori sunt insuficiente pentru evaluarea respectării condițiilor cerute pentru acordarea autorizației;

2. când instituția de credit nu dispune de fonduri proprii separate sau capitalul inițial se situează sub nivelul minim stabilit de Banca Națională a României;

3. când forma juridică este alta decât cea prevăzută pentru categoria instituției de credit care se intenționează a fi constituită;

4. când din evaluarea planului de activitate prezentat rezultă că instituția de credit nu poate asigura realizarea obiectivelor propuse în condițiile respectării cerințelor cuprinse în reglementările în materie;

5. când Banca Națională a României nu este satisfăcută de calitatea persoanelor care asigură administrarea și/sau conducerea instituției de credit, întrucât reputația sau experiența profesională a acestora nu este adecvată naturii, volumului și complexității activității instituției sau nu corespunde necesității asigurării unui management prudent și sănătos;

6. când calitatea acționariatului nu corespunde cerințelor reglementărilor în vigoare;

7. când legăturile strânse dintre instituția de credit și alte persoane fizice sau juridice ori dispozițiile legale, măsurile de natură

administrativă din jurisdicția unui stat terț ce guvernează una sau mai multe persoane fizice sau juridice cu care instituția de credit are legături strânse sau dificultăți în aplicarea acestor dispoziții sau măsuri sunt de natură să împiedice exercitarea eficientă a supravegherii prudențiale;

8. când înainte de obținerea aprobării de constituire, fondatorii au făcut comunicări publice cu privire la funcționarea instituției de credit;

9. când nu sunt respectate alte condiții prevăzute de lege sau de reglementările emise în aplicarea acesteia.

După cum se poate observa, motivele pe care legiuitorul le consideră justificate pentru ca activitatea de supraveghere să respingă cererea de autorizare sunt bine circumstanțiate astfel încât Banca Națională a României să le analizeze cu mult discernământ și să se pronunțe cu responsabilitate, nefăcând loc subiectivismului în tratarea cererii de autorizare.

De aceea, se poate spune cu toată convingerea că soluția dată de Banca Națională a României se bazează pe aspecte care rezultă cu claritate din informațiile și documentele de care a beneficiat și nu lasă loc de interpretări discutabile referitoare la hotărârea sa de respingere a cererii de autorizare a unei instituții de credit.

Caracterul permanent al autorizației de funcționare a instituției de credit demonstrează, pe de o parte, faptul că se asigură o permanentă supraveghere prudențială a instituției de credit care își desfășoară activitatea în baza autorizației obținute, iar pe de altă parte, că atunci când se va constata o deviere de la cerințele legale, autoritatea va acționa prin sancțiuni și măsuri în concordanță cu legea și, când va fi cazul, acțiunea acesteia va avea ca urmare însăși retragerea autorizației de funcționare, care reprezintă mai mult decât o sancțiune sau o măsură, oprindu-se continuarea activității desfășurate de instituția de credit prin actul autorizației care i-a dat dreptul acesta, făcând ca, prin retragerea autorizației, activitatea instituției de credit să înceteze. Această acțiune este o confirmare a concepției legiuitorului care, în art. 10, a statuat că „în vederea desfășurării activității în România, fiecare instituție de credit trebuie să dispună de o autorizație", potrivit respectivei ordonanțe de urgență.

Retragerea autorizației nu este o acțiune subiectivă a autorității în domeniu, ci, conform legii, Banca Națională a României capătă posibilitatea de a retrage autorizația acordată unei instituții de credit numai în cazul uneia dintre situațiile înscrise expres în art. 39. Acest text de lege stabilește în mod concret situațiile care pot determina autoritatea să retragă autorizația de funcționare a unei instituții de credit, și anume:

a. când instituția de credit nu și-a început activitatea pentru care a fost autorizată în termen de 1 an de la data acordării autorizației sau a încetat să mai desfășoare activitate de mai mult de 6 luni;

b. când autorizația a fost obținută pe baza unor informații false sau prin orice alt mijloc ilegal;

c. când instituția de credit nu mai îndeplinește condițiile care au stat la baza acordării autorizației;

d. când instituția de credit nu mai îndeplinește cerințele prudențiale prevăzute în prevederile exprese ale Regulamentului (UE) nr. 575/2013 sau dispuse potrivit art. 226 alin. (3) și (6) din ordonanța de urgență sau există elemente care conduc la concluzia că într-un termen scurt instituția de credit nu își va mai putea îndeplini obligațiile față de creditorii săi și, în special, nu mai poate garanta siguranța activelor care i-au fost încredințate de către deponenții săi;

e. când instituția de credit săvârșește una dintre faptele prevăzute de art. 228 din ordonanța de urgență.

După cum se poate observa, toate motivele prevăzute în art. 39 cuprind un grad de periculozitate foarte mare, cu precădere față de deponenți și ceilalți creditori ai instituției de credit, cât și datorită nerespectării condițiilor legale ori a cerințelor de prudențialitate cuprinse în reglementări care nu o mai fac capabilă să desfășoare activitatea pentru care a fost autorizată.

În cazul primului motiv arătat, instituția de credit s-a autodescalificat atunci când fie nu a mai fost capabilă să pornească și să desfășoare activitatea pentru care a solicitat autorizația și a obținut-o, fie, chiar dacă a desfășurat-o o perioadă de timp, nu-și mai justifică existența deoarece o perioadă calificată de lege ca fiind suficient de îndelungată – peste 6 luni – nu a mai fost capabilă să mai desfășoare singură activitatea pentru care a fost autorizată. În oricare dintre aceste situații, păstrarea autorizației de

funcționare nu se mai justifică, nemaiputându-se menține încrederea în posibilitatea acesteia de a activa conform cu o instituție de credit viabilă în sistem.

Istoria relativ recentă a demonstrat cel puțin situația când o instituție de credit autorizată nu și-a început activitatea pentru care a fost autorizată o perioadă de peste 1 an în două cazuri (băncile „Fortuna" și „Eurobank"). E drept că aceasta s-a întâmplat în anii 1990, la începutul perioadei de constituire a sistemului bancar românesc pe baza reglementărilor în vigoare atunci. Asemenea situații reflectă un risc pentru sistem deoarece în cadrul acestuia coexistă, alături de instituțiile de credit active, și una care, deși deține o autorizație de funcționare asemenea celorlalte, nu a desfășurat nicio operațiune bancară o perioadă mare de timp sau nu mai este capabilă să desfășoare această activitate de o perioadă definită, deși anterior desfășurase activitatea.

Asemenea situații impun, conform legii, intervenția autorității de supraveghere prudențială abilitată să intervină și să retragă autorizația respectivei instituții de credit pentru a ieși din sistem.

Situația arătată la art. 39 lit. b) evidențiază o autorizație obținută prin vicierea voinței autorității care a fost determinată să o acorde pe baza unor informații false sau prin orice alt mijloc ilegal. Voința fiind viciată, suntem în prezența unei fapte cu caracter infracțional care va fi sancționată ca atare, dar în ceea ce privește autorizația, actul în sine ar fi lovit de nulitate și, în acest context, legiuitorul a considerat justificată retragerea unei asemenea autorizații.

Cea de a treia situație se referă la cazul în care, la momentul acordării autorizației, instituția de credit a îndeplinit condițiile legale care au justificat acordarea acesteia, dar, ulterior, autoritatea de supraveghere constată că acele condiții nu mai sunt îndeplinite și, într-o asemenea situație, instituția de credit nu este justificată să dețină o astfel de autorizație, fapt ce l-a determinat pe legiuitor să o treacă în rândul situațiilor pentru care Banca Națională a României capătă posibilitatea de a o retrage.

Dacă situația descrisă mai sus se referă la o instituție de credit care îndeplinea condițiile de acordare a autorizației, situația de la art. 39 lit. d) se referă la un moment ulterior, când instituția de credit deține o autorizație obținută în mod legal pe baza îndeplinirii

condițiilor de acordare, atunci când instituția de credit nu mai îndeplinește cerințele de prudențialitate instituite prin reglementări, putând afecta în mod serios desfășurarea activității bancare, dar și atunci când constatările autorității conduc la concluzia că într-un termen scurt instituția în cauză nu va mai fi capabilă să-și îndeplinească obligațiile, ceea ce va avea urmări grave pentru siguranța deponenților și a altor creditori și, astfel, se justifică măsura de retragere a autorizației acesteia.

Ultimul dintre motive se referă la săvârșirea uneia dintre faptele care, conform art. 228 din ordonanța de urgență, îndrituiește Banca Națională a României să aplice sancțiuni ori măsuri sancționatoare. La prima vedere, autoritatea de supraveghere prudențială este pusă într-o dilemă: de a opta între aplicarea art. 228-229 și aplicarea art. 39 lit. e). Prima opțiune oferă băncii sancționate posibilitatea de a-și continua existența, atunci când aceasta, ulterior, va avea o conduită care să justifice menținerea sa în sistem ca urmare a corijării. Prin cea de a doua opțiune, astfel cum textul de lege a fost modificat prin art. VIII pct. 29 din O.U.G. nr. 113/2013, începând cu data de 1 ianuarie 2014, autoritatea intervine în mod energic și elimină instituția de credit din sistem, retrăgându-i autorizația de funcționare.

Toate cele 5 situații clar circumstanțiate dau posibilitatea Băncii Naționale a României de a-și îndeplini misiunea de autoritate națională și de a retrage autorizația acordată unei instituții de credit executând astfel o operă de curățare din sistem a unei componente care putea afecta activitatea bancară desfășurată în România.

Legiuitorul stabilește și alte modalități care pot conduce la ieșirea unei instituții de credit din sistem. Aceasta se poate realiza fie din inițiativa acționariatului instituției de credit, fie în cazurile care pot determina încetarea de drept a valabilității autorizației. Legea, prin art. 40, dă posibilitatea acționariatului să poată renunța la autorizație, atunci când hotărăște dizolvarea și lichidarea instituției de credit. O asemenea lichidare este condiționată, conform textului de lege, fiind permisă numai în cazul în care aceasta nu se află în vreuna din situațiile de insolvență prevăzute de lege pentru declanșarea falimentului, căci, dacă ar fi într-o asemenea situație, prin hotărârea acționariatului s-ar aduce atingere legii speciale,

fiind afectați, în același timp, deponenții și ceilalți creditori ai instituției de credit, iar autoritatea de supraveghere prudențială trebuie să vegheze ca aceasta să nu se întâmple.

În situația renunțării la autorizație, instituția de credit are obligația să comunice Băncii Naționale a României hotărârea adunării generale a acționarilor, respectiv a membrilor privind dizolvarea și lichidarea sa, însoțită cel puțin de un plan de lichidare a activului și de stingere a pasivului, care să aibă ca obiectiv asigurarea plății integrale a creanțelor deponenților și ale altor creditori. Numai după evaluarea acestui plan, Banca Națională a României este îndrituită să aprobe dizolvarea și lichidarea instituției de credit, confirmând, în acest sens, încetarea valabilității autorizației, existând într-o asemenea situație certitudinea că prin renunțarea acționariatului nu se aduce atingere intereselor tuturor creditorilor.

Dispozițiile art. 41 din ordonanța de urgență stabilesc, în mod expres, situațiile în care autorizația unei instituții de credit își încetează de drept valabilitatea. Acestea sunt:

1. a avut loc o fuziune sau o divizare a instituției de credit în urma căreia aceasta își încetează existența;

2. a avut loc o transformare a instituției de credit în altă categorie de instituție de credit;

3. s-a pronunțat o hotărâre de declanșare a procedurii falimentului instituției de credit;

4. în alte cazuri prevăzute de ordonanța de urgență.

Dacă primele două situații se referă la forme de modificare a instituției de credit când este firesc ca prin încetarea existenței acesteia să înceteze de drept autorizația care se referea la o instituție de credit care nu mai există, în cea de a treia situație este vorba de un act judecătoresc născut dintr-o procedură legală care va avea ca finalitate încetarea instituției de credit la o dată ulterioară, dar sigură, spre care aceasta se îndreaptă.

Încetarea valabilității autorizației unei instituții de credit ca urmare a fuziunii sau divizării ori ca urmare a dizolvării și lichidării acesteia are ca urmare publicarea de către Banca Națională a României a informației atât în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, cât și în cel puțin două cotidiene de circulație națională pentru a se aduce la cunoștința celor interesați.

Aceeași procedură privește hotărârea Băncii Naționale a României de retragere a autorizației, care trebuie, de asemenea, să fie comunicată în scris instituției de credit, împreună cu motivele care au stat la baza hotărârii.

Hotărârea își produce efecte fie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, fie de la o dată ulterioară, specificată în hotărârea respectivă.

Ținând seama de rolul Autorității Bancare Europene, legea prevede că acesteia trebuie să i se notifice retragerea autorizației unei instituții de credit împreună cu motivele care au stat la baza hotărârii Băncii Naționale a României de retragere și, după caz, încetarea valabilității autorizației așa cum i s-a comunicat inițial acordarea autorizației instituției de credit.

Un alt efect care trebuie reținut este prevăzut în art. 44 alin. (2) din ordonanța de urgență, conform căruia de la data intrării în vigoare a hotărârii de retragere a autorizației, respectiv a încetării valabilității acesteia în cazul renunțării acționariatului la autorizația instituției de credit și în cazul pronunțării hotărârii de declanșare a falimentului unei asemenea instituții, respectiva instituție de credit nu mai poate desfășura alte activități decât cele strict legate de lichidare.

Aspecte privind autorizarea celorlalte forme de instituții de credit. În cazul băncilor de economisire și creditare în domeniul locativ, Regulamentul nr. 11/2007 prevede că, în vederea obținerii aprobării de constituire, documentația depusă la Banca Națională a României trebuie să includă și Condițiile generale de afaceri, Condițiile generale ale contractelor de economisire-creditare și tipurile de contracte oferite clienților. În planul de activitate întocmit, banca trebuie să justifice realizarea pe termen lung a unui raport colectiv clienți-bancă de cel puțin 1, estimările situațiilor financiare fiind întocmite pentru primii 10 ani de activitate.

Reglementarea cuprinde prevederi cu caracter tehnic, dintre care trebuie semnalate:

- procedura de reziliere a contractelor de economisire-creditare;
- procedura de derulare simplificată a acestor contracte;
- modul de finanțare a imobilelor;
- tipurile de contracte oferite de către aceste bănci clienților.

Prima procedură enunțată trebuie să prevadă cel puțin următoarele:

a) cota din masa de repartizare care poate fi utilizată pentru restituirea economiilor din contractele reziliate;

b) termenul în care banca de economisire și creditare în domeniul locativ va efectua restituirea economiilor atrase, calculat de la data depunerii cererii de reziliere;

c) posibilitatea amânării restituirii economiilor în condițiile în care cota din masa de repartizare nu poate asigura plata acestora;

d) stabilirea unei perioade maxime în care restituirea poate fi amânată, perioadă care nu va putea depăși 6 luni de la data depunerii cererii de reziliere;

e) până la restituirea economiilor atrase, banca de economisire și creditare în domeniul locativ va continua să bonifice la acestea dobânda stabilită conform contractului.

Cea de a doua procedură trebuie să fie clar stabilită în Condițiile generale de afaceri și să țină seama cel puțin următoarele cerințe:

a) de la data deschiderii procedurii, atragerea de noi economii și acordarea de noi credite încetează, activitatea băncii de economisire și creditare în domeniul locativ fiind limitată doar la colectarea ratelor și dobânzilor aferente creditelor aflate în portofoliul acesteia, în vederea restituirii economiilor atrase până la data deschiderii procedurii;

b) de la data deschiderii procedurii, banca de economisire și creditare în domeniul locativ va utiliza toate mijloacele de care dispune, inclusiv disponibilitățile bănești, plasamentele și participațiile aferente capitalurilor proprii, pentru restituirea la cererea clienților a economiilor atrase;

c) pe perioada derulării procedurii simplificate, banca de economisire și creditare în domeniul locativ va continua să bonifice la economiile atrase dobânda stabilită conform contractului;

d) procedura va stabili în mod clar care este ordinea de prioritate la restituirea economiilor atrase și criteriile în funcție de care se determină această ordine de prioritate, astfel încât să se asigure egalitate de tratament pentru toți clienții băncii de economisire și creditare în domeniul locativ;

e) în cazul pronunțării unei hotărâri judecătorești de începere a procedurii falimentului băncii de economisire și creditare în domeniul locativ, procedura de derulare simplificată se încheie.

Finanțarea imobilelor se poate realiza în următoarele cazuri și cu îndeplinirea următoarelor condiții:

a) să aibă o destinație preponderent locativă;

b) dacă acestea nu au o destinație preponderent locativă și nu contribuie la aprovizionarea zonelor de locuit sau la satisfacerea nevoilor de ordin social-cultural, finanțarea să se realizeze numai în limita cotei deținute de spațiile locative în totalul construcției;

c) dacă imobilele au destinație preponderent comercială, industrială sau social-culturală ori sunt utilizate în totalitate în scopuri comerciale, industriale sau social-culturale, finanțarea să se realizeze numai dacă acestea contribuie la aprovizionarea zonelor de locuit sau la satisfacerea nevoilor de ordin social-cultural.

În același timp, trebuie reținută definirea data unui imobil cu destinație preponderant locativă pentru care se cere ca suprafața utilă folosită în scopuri locative să fie mai mare decât suprafața utilă folosită în alte scopuri.

Art. 37 alin. (1) din Regulamentul B.N.R. nr. 11/2007 stabilește că tipurile de contracte ce vor fi oferite de astfel de bănci trebuie să fie proiectate astfel încât să asigure respectarea următoarelor cerințe:

a) un timp de așteptare uniform și cât mai scurt posibil;

b) o perioadă minimă de economisire de cel puțin 18 luni;

c) diferența dintre rata dobânzii percepute la credite și rata dobânzii bonificate la economii pe un tip de contract să nu fie mai mare de 4%;

d) cea mai mare rată a dobânzii la economiile atrase, bonificată de banca de economisire și creditare în domeniul locativ, să nu depășească cea mai mică rată a dobânzii percepută la creditele acordate.

Totodată, se prevede că, la evaluarea unui tip de contract, Banca Națională a României trebuie să aibă în vedere, pentru a proteja clientela acestor instituții de credit, și nivelul comisioanelor și a altor speze bancare care cad în sarcina clientului, astfel încât să se asigure un echilibru între interesele băncii și cele ale clienților acesteia.

Cum reglementarea cere ca aceste *Condiții generale de afaceri*, Condiții generale ale contractelor de economisire-creditare și tipurile de contracte propuse clienților să fie însoțite de raportul unui auditor financiar, aceasta cere ca un asemenea auditor financiar să dispună de personal cu experiență în acest domeniu pentru care va transmite Băncii Naționale a României, la cerere, un curriculum vitae din care să rezulte experiența solicitată.

Conform art. 42 din Regulament, autorizația de funcționare a unei bănci de economisire și creditare în domeniul locativ va fi însoțită de aprobările pentru Condițiile generale de afaceri, Condițiile generale ale contractelor de economisire-creditare și tipurile de contracte, care certifică numai că acestea au fost întocmite, în conformitate cu prevederile legale.

Pentru *autorizarea băncilor de credit ipotecar* se cere ca planul de activitate să cuprindă și prezentarea emisiunilor de obligațiuni ipotecare prevăzute a fi efectuate în primii 3 ani de activitate, care va include informații privind data estimată a fiecărei emisiuni și principalele caracteristici ale împrumuturilor obligatare și ale portofoliilor de credite ipotecare afectate acestora.

Cu privire la *autorizarea organizațiilor cooperatiste de credit*, pe lângă dispozițiile generale arătate, se prevede că, în vederea obținerii aprobării de constituire, casa centrală va prezenta Băncii Naționale a României o cerere de autorizare a cooperativei de credit care se afiliază casei deja autorizate, însoțită de următoarea documentație:

1. proiectul actului constitutiv;

2. lista cuprinzând membrii cooperatori;

3. documentele legale pentru membrii cooperatori care au subscris părți sociale reprezentând cel puțin 10% din capitalul social al cooperativei de credit;

4. indicarea razei teritoriale de operare a cooperativei de credit, cu specificarea vecinătăților;

5. comunicare privind identitatea persoanelor nominalizate să exercite responsabilități de administrare și/sau conducere a cooperativei de credit, însoțită de documentația legală aferentă;

6. aprobarea casei centrale pentru auditorul financiar al cooperativei de credit;

7. acordul de afiliere al casei centrale;

8. un raport asumat de consiliul de administrație sau, după caz, de consiliul de supraveghere al casei centrale, care va cuprinde fundamentarea deciziei de aprobare a afilierii cooperativei de credit.

În acest raport, casa centrală trebuie să evidențieze, în principal:

1. evaluarea făcută asupra activității pe care o va desfășura cooperativa de credit;

2. evaluarea persoanelor nominalizate să exercite responsabilități de conducere a cooperativei de credit;

3. alte considerente care au stat la baza deciziei de aprobare a afilierii cooperativei de credit.

Având în vedere că a revenit casei centrale obligația de a prezenta Băncii Naționale a României cererea de autorizare a respectivei cooperative de credit, în mod similar, relația celor două instituții se desfășoară la finalitatea primei etape a procesului de autorizare al acelei cooperative, deoarece art. 54 prevede că hotărârea autorității în domeniu cu privire la aprobarea sau respingerea constituirii acesteia va fi comunicată casei centrale, aceasta urmând să o remită cooperativei de credit în cauză.

În cea de-a doua fază, pentru obținerea autorizației de funcționare a respectivei cooperative de credit, tot casa centrală acționează, prezentând Băncii Naționale a României următoarele documente:

1. copia certificată a certificatului de înmatriculare al cooperativei de credit, eliberat de oficiul registrului comerțului;

2. scrisoarea din partea instituției de credit la care a fost deschis contul destinat colectării vărsămintelor la capitalul social, scrisoare prin care să se confirme suma vărsată de fiecare membru cooperator și faptul că acest cont a fost blocat până la înmatricularea cooperativei de credit;

3. documentul care atestă efectuarea vărsămintelor corespunzătoare părților sociale subscrise la capitalul casei centrale, în vederea afilierii;

4. copia legalizată a actului constitutiv sau un exemplar original al acestuia;

5. comunicare privind existența reglementărilor referitoare la desfășurarea activității, sub semnătura persoanelor nominalizate să exercite responsabilități de conducere a cooperativei de credit.

În mod similar, Banca Națională a României va comunica decizia sa de aprobare a cererii de autorizare, însoțită de autorizația de funcționare și de aprobarea pentru directori, respectiv membrii directoratului cooperativei, sau, după caz, decizia sa de respingere a cererii de autorizare, cuprinzând motivele care au stat la baza deciziei către casa centrală, care are obligația de a o remite de îndată solicitantului.

Regulamentul B.N.R. stabilește, în mod expres, procedura autorizării casei centrale și a cooperativelor de credit afiliate, arătând că se depune o cerere potrivit modelului din Anexa nr. 7 la Regulament însoțită de următoarea documentație pentru casa centrală:

1. proiectul actului constitutiv, în care se vor menționa și obiectul de activitate al sediilor secundare, datele de identificare ale persoanelor desemnate să asigure conducerea acestora, precum și limita mandatului ce le este acordat;

2. lista cuprinzând cooperativele de credit ce se vor afilia;

3. comunicarea privind persoanele nominalizate să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere a casei centrale, cu toate cerințele legale pentru fiecare dintre acestea;

4. proiectul actului constitutiv-cadru;

5. planul de activitate însușit de persoanele desemnate să exercite responsabilități de administrare și/sau de conducere.

Acest plan va cuprinde prezentarea obiectivelor, politicilor și strategiilor care vor viza atât casa centrală, cât și rețeaua cooperatistă de credit în ansamblul său și va include și o descriere a modului de organizare a transferului de fonduri intra-rețea. Prezentarea cadrului formal de administrare a activității organizațiilor cooperatiste de credit la nivelul rețelei va trebui să menționeze și modul de exercitare de către casa centrală și sucursalele acesteia a atribuțiilor de reprezentare, îndrumare, reglementare, supraveghere, control și informare a cooperativelor de credit afiliate.

Cererea colectivă de aprobare a constituirii va fi semnată de persoanele împuternicite prin procură sau delegație avocațială, la nivelul fiecărei cooperative de credit, de membrii cooperatori să îi reprezinte în relația cu Banca Națională a României pe parcursul procesului de autorizare a casei centrale și a cooperativelor de credit afiliate.

În cea de a doua fază, pentru obținerea autorizațiilor de funcționare a casei centrale și a cooperativelor de credit afiliate, în termenul legal, se vor depune la Banca Națională a României, pentru fiecare organizație cooperatistă de credit din rețea, următoarele documente:

1. copia certificată a certificatului de înmatriculare eliberat de oficiul registrului comerțului și a încheierii de înmatriculare;

2. scrisoare din partea depozitarului fondurilor destinate să constituie capitalul social, care să confirme suma vărsată de fiecare membru cooperator ori cooperativă de credit într-un cont special deschis pentru colectarea capitalului social, blocat până la momentul înmatriculării organizației cooperatiste de credit;

3. copia legalizată a actului constitutiv sau un exemplar original al acestuia;

4. comunicarea privind existența reglementărilor proprii, precum și a reglementărilor-cadru, în cazul casei centrale;

5. confirmarea casei centrale privind îndeplinirea cerințelor legale referitoare la stabilirea razelor teritoriale de operare ale cooperativelor de credit afiliate;

6. comunicarea privind identitatea auditorului financiar, însoțită de copia actului eliberat de Camera Auditorilor Financiari din România, care atestă calitatea de membru al acestuia și de chestionarul prevăzut în Anexa nr. 5, completat și semnat;

7. raportul auditorului financiar, în conformitate cu prevederile art. 25 din Regulament.

Pe baza acestor documente, Banca Națională a României va acorda autorizația de funcționare pentru casa centrală și cooperativele de credit afiliate.

Autorizarea sucursalelor instituțiilor de credit din state terțe. Denumirea sucursalei înființate în România de către o instituție de credit dintr-un stat terț va cuprinde denumirea instituției de credit, urmată de cuvântul *„sucursală"* și localitatea ori țara unde sucursala își are sediul.

În vederea obținerii aprobării de înființare a sucursalei, instituția de credit dintr-un stat terț solicitantă trebuie să prezinte Băncii Naționale a României o cerere de autorizare, conform modelului

prevăzut în Anexa nr. 8 a Regulamentului B.N.R. nr. 11/2007, însoțită de următoarea documentație:

1. copia legalizată a actului constitutiv;

2. extras din registrul comerțului din țara de origine, care să ateste cel puțin înmatricularea instituției de credit străine și identitatea reprezentanților săi;

3. chestionarul prevăzut în Anexa nr. 2, completat și semnat de reprezentanții legali ai instituției de credit dintr-un stat terț;

4. ultimele 3 situații financiare auditate și cele mai recente situații financiare interimare ale instituției de credit din statul terț și, după caz, cele întocmite la nivelul perimetrului de consolidare contabilă din care face parte instituția de credit, întocmite conform Standardelor Internaționale de raportare financiară sau unor reglementări conforme cu directivele contabile europene;

5. declarația autorității competente cu supravegherea instituției de credit din statul terț că nu se opune sau că aprobă, după caz, înființarea sucursalei în România;

6. hotărârea organului statutar al instituției de credit străine referitoare la deschiderea unei sucursale pe teritoriul României, din care să rezulte cel puțin:

- adresa sediului sucursalei;
- operațiunile pe care sucursala urmează să le desfășoare pe teritoriul României, fără a exceda obiectului de activitate al instituției de credit respective;
- suma ce va fi pusă la dispoziția sucursalei drept capital de dotare conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006;
- identitatea persoanelor (cel puțin două) împuternicite să conducă activitatea sucursalei și să angajeze legal în România instituția de credit din statul terț și competențele acestora.

7. planul de activitate însușit de conducătorii propuși ai sucursalei instituției de credit din statul terț și de reprezentanții legali ori statutari ai acesteia;

8. lista persoanelor care au legături strânse cu instituția de credit străină;

9. pentru sucursalele instituțiilor de credit specializate, documentația specifică prevăzută în regulament;

10. orice alte informații pe care instituția de credit le consideră de natură să susțină viabilitatea proiectului prezentat.

Pentru obținerea autorizației de funcționare, în acest caz se cere să se prezinte Băncii Naționale a României toate documentele care atestă îndeplinirea tuturor formalităților pentru înființarea sucursalei și, în acest scop, documentația trebuie să cuprindă:

1. scrisoare din partea depozitarului fondurilor destinate să constituie capitalul de dotare al sucursalei, care să confirme depunerea acestuia de către instituția de credit din statul terț într-un cont rămas blocat până la înmatricularea sucursalei în registrul comerțului;

2. copia certificată a certificatului eliberat de oficiul registrului comerțului, din care să rezulte înregistrarea sucursalei;

3. comunicarea privind identitatea auditorului financiar, însoțită de documentația prevăzută de regulament;

4. raportul unui auditor financiar, întocmit în conformitate cu standardele internaționale în materie.

Dacă neacordarea autorizației de funcționare atrage în mod automat revocarea aprobării constituirii, acordarea autorizației de funcționare determină debutul activității unei instituții de credit, persoană juridică română sau al unei sucursale a unei instituții de credit dintr-un stat terț care are un caracter permanent până la o eventuală retragere a acesteia, conform legii, de către autoritatea de supraveghere prudențială abilitată în acest sens. Pe toată perioada de activitate, aceasta se află sub supravegherea continuă a Băncii Naționale a României care, prin rolul său, oferă garanția viabilității sale și a legalității activității acesteia în concordanță cu reglementările în vigoare.

Dintre celelalte prevederi care trebuie reținute sub aspectul prudențialității urmărite de către Banca Națională a României, art. 74 din Regulament statuează că Banca Națională a României va lua în considerare informațiile puse la dispoziție în cadrul procesului de autorizare numai în măsura în care acestea prezintă relevanță, în funcție de circumstanțele specifice fiecărui caz și, totodată, stabilește dreptul acestei autorități de a verifica afirmațiile făcute de solicitanți în cadrul procesului de autorizare, prin solicitarea de documente care să probeze că cele declarate corespund adevărului sau prin obținerea unei confirmări din partea altor autorități naționale sau străine, după caz.

Capitolul VI
Regimul instituțiilor de credit din alte state membre

Având în vedere faptul că, în conformitate cu reglementările europene, în România pot să își desfășoare activitatea și instituții de credit din alte state membre ale UE și reglementarea națională cuprinde prevederi legale care constituie regimul juridic al acestor instituții de credit cuprinse în activitatea bancară desfășurată pe teritoriul românesc. În acest sens, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cu modificările și completările ulterioare, consacră un capitol acestor instituții de credit. Astfel, se arată expres că instituțiile de credit autorizate și supravegheate de autoritatea competentă dintr-un alt stat membru pot desfășura în România activitățile prevăzute de art. 18 alin. (1) lit. a)-n[1]) și anume:

1. atragerea de depozite și de alte fonduri rambursabile;

2. acordarea de credite, incluzând printre altele: credite de consum, credite ipotecare, factoring cu sau fără regres, finanțarea tranzacțiilor comerciale inclusiv forfetare;

3. leasing financiar;

4. servicii de plată; acestea sunt prevăzute expres în art. 8 din O.U.G. nr. 113/2009 privind serviciile de plată și anume:

a) servicii care permit depunerea de numerar într-un cont de plăți, precum și toate operațiunile necesare pentru funcționarea contului de plăți;

b) servicii care permit retrageri de numerar dintr-un cont de plăți, precum și toate operațiunile necesare pentru funcționarea contului de plăți;

c) efectuarea următoarelor operațiuni de plată în cazul în care fondurile nu sunt acoperite printr-o linie de credit: debitări directe,

inclusiv debitări directe singulare, operațiuni de plată printr-un card de plată sau un dispozitiv similar, operațiuni de transfer-credit, inclusiv operațiuni cu ordine de plată programată;

d) efectuarea următoarelor operațiuni de plată în cazul în care fondurile sunt acoperite printr-o linie de credit deschisă pentru un utilizator al serviciilor de plată: debitări directe, inclusiv debitări directe singulare, operațiuni de plată printr-un card de plată sau un dispozitiv similar, operațiuni de transfer-credit, inclusiv ordine de plată programată;

e) emiterea și/sau acceptarea la plată a instrumentelor de plată;

f) remiterea de bani;

g) efectuarea operațiunilor de plată în care consimțământul plătitorului pentru realizarea unei operațiuni de plată este dat prin intermediul oricăror mijloace de telecomunicație, digitale sau informatice, și plata este efectuată către operatorul sistemului sau rețelei informatice ori de telecomunicații care acționează exclusiv că intermediar între utilizatorul serviciilor de plată și furnizorul bunurilor și serviciilor.

Textul inițial al art. 18 din O.U.G. nr. 99/2006 a fost modificat începând cu data de 1 aprilie 2010 prin O.U.G. nr. 26/2010.

5. emiterea și administrarea altor mijloace de plată, cum ar fi cecuri, cambii și bilete la ordin, în măsură în care nu se încadrează la punctul de mai sus;

6. emiterea de garanții și asumare de angajamente;

7. tranzacționare în cont propriu și/sau pe contul clienților, în condițiile legii, cu:

- instrumente ale pieței monetare, cum ar fi: cecuri, cambii, bilete la ordin, certificate de depozit;
- valută;
- contracte futures și options financiare;
- instrumente având la baza cursul de schimb și rată dobânzii;
- titluri de valoare și alte instrumente financiare transferabile.

8. participare la emisiunea de titluri de valoare și alte instrumente financiare, prin subscrierea și plasamentul acestora ori prin plasament și prestarea de servicii legate de astfel de emisiuni[1)];

[1)] Modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013, începând cu dată de 1 ianuarie 2014.

9. servicii de consultanță cu privire la structura capitalului, strategia de afaceri și alte aspecte legate de afaceri comerciale, servicii legate de fuziuni și achiziții și prestarea altor servicii de consultanță;

10. administrare de portofolii și consultanță legată de această;

11. custodie și administrare de instrumente financiare;

12. intermediere pe piață interbancară;

13. prestare de servicii privind furnizarea de date și referințe în domeniul creditării;

14. închiriere de casete de siguranță;

15. emitere de moneda electronică, activitate introdusă prin O.U.G. nr. 26/2010, începând cu data de 1 aprilie 2010.

Aceste activități pot fi desfășurate prin înființarea de sucursale sau prin prestarea de servicii în mod direct, bineînțeles sub condiția că aceste activități să se regăsească în autorizația acordată de autoritatea competentă din statul membru de origine și, în același timp, să asigure respectarea legislației românești adoptate în scopul protejării interesului general.

Legea română prevede că desfășurarea de asemenea activități se poate realiza fie prin înființarea de sucursale, fie prin prestarea de servicii în mod direct.

În ceea ce privește prima formă, art. 46 din O.U.G. nr. 99/2006 arată că pentru înființarea unei sucursale de către o instituție de credit dintr-un stat membru nu este necesară obținerea unei autorizații din partea Băncii Naționale a României, atâta timp cât respectiva instituție de credit a obținut autorizația din partea autorității competente din statul membru de origine, ținând seama de relația stabilită între autoritățile competențe din statele membre ale UE.

Totodată, unei asemenea sucursale nu i se pretinde să asigure un capital de dotare la nivelul său.

Legea stabilește principial că o instituție de credit autorizată și supravegheată într-un alt stat membru este abilitată să înființeze o sucursala în România pe baza notificării transmise Băncii Naționale a României de către autoritatea competentă din statul membru de origine.

Astfel, se certifică de respectiva autoritate competentă că este vorba de o instituție de credit care este autorizată și supravegheată

de către aceasta, existând pentru Banca Națională a României certitudinea că respectiva instituție este reglementată și își desfășoară activitatea în aceleași condiții ca și instituțiile de credit autorizate și supravegheate de Banca Națională a României, ținând seama de reglementarea similară existentă și în România și în respectivul stat membru căci legislația care le reglementează este de aceiași sorginte, fiind aplicabilă în toate statele membre UE.

Încă înainte de începerea activității, Banca Națională a României are obligația ca în termen de 2 luni de la primirea notificării să comunice instituției de credit în cauză, dacă este cazul, lista actelor normative din România, adoptate în scopul protejării interesului general, care reglementează condiții specifice în care anumite activități pot fi desfășurate. În acest fel, respectiva instituție de credit, *ab initio*, este în cunoștință de cauză cu privire la reglementările române în materie pe care trebuie să le cunoască, să le aplice și să le respecte în desfășurarea întregii sale activități.

Conform prevederilor art. 48 alin. (2) din ordonanța de urgență, notificarea trebuie să fie însoțită de următoarele date și informații:

a) un program de activitate al sucursalei, incluzând cel puțin tipurile de activități care urmează a fi desfășurate de aceasta și structura organizatorică a sucursalei;

b) adresa sediului sucursalei de unde pot fi obținute documente;

c) identitatea persoanelor responsabile cu conducerea activității sucursalei;

d) nivelul și structura fondurilor proprii, precum și suma cerințelor de fonduri proprii ale instituției de credit, potrivit art. 92 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013.

Această cerință pusă în acord cu reglementarea europeană a fost introdusă începând cu 1 ianuarie 2014, în baza Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 113/2013.

Textul reglementării europene prevede că instituțiile de credit îndeplinesc în orice moment următoarele cerințe de fonduri proprii:

- rată a fondurilor proprii de nivel 1 de bază de 4.5%;
- rată a fondurilor proprii de nivel 1 de 6%;
- rată a fondurilor proprii totale de 8%.

Aceste instituții își calculează ratele capitalului astfel:

a) rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază reprezintă fondurile proprii de nivel 1 de bază ale instituției exprimate ca procent din cuantumul total al expunerii de risc;

b) rata fondurilor proprii de nivel 1 reprezintă fondurile proprii de nivel 1 ale instituției exprimate ca procent din cuantumul total al expunerii la risc;

c) rata fondurilor proprii totale reprezintă fondurile proprii ale instituției exprimate ca procent din cuantumul total al expunerii la risc.

Același text al reglementării europene arată expres că cuantumul total al expunerii la risc este egal cu suma literelor (a)-(f) din acest alineat, după ce au fost luate în considerare dispozițiile prevăzute în art. 92 alin. (4);

a) cuantumurile expunerilor ponderate la riscul de credit și la riscul de diluție, calculate în conformitate cu titlul II și cu art. 79, în ceea ce privește toate activitățile economice ale unei instituții de credit, excluzând cuantumurile ponderate la risc ale expunerilor din portofoliul de tranzacționare al instituției;

b) cerințele de fonduri proprii determinate în conformitate cu titlul IV sau cu partea a patra, după caz, aplicabile portofoliului de tranzacționare al instituției pentru:

- riscul de poziție;
- expunerile mari care depășesc limitele prevăzute la art. 395-401 ale Regulamentului, în măsură în care o instituție este autorizată să depășească limitele respective;

c) cerințele de fonduri proprii determinate în conformitate cu titlul IV sau V, cu excepția art. 379, după caz, pentru:

- riscul valutar;
- riscul de decontare;
- riscul de marfă.

d) cerințele de fonduri proprii calculate în conformitate cu titlul VI pentru riscul aferent ajustărilor de credit pentru instrumentele financiare derivate, altele decât instrumentele financiare derivate de credit recunoscute pentru reducerea cuantumurilor ponderate la risc al expunerilor pentru riscul de credit;

e) cerințele de fonduri proprii determinate în conformitate cu titlul III pentru riscul operațional;

f) cuantumurile ponderate la risc ale expunerilor determinate în conformitate cu titlul II pentru riscul de contraparte care decurge din portofoliul de tranzacționare al instituției pentru următoarele tipuri de tranzacții și contracte:

- contracte enumerate în anexa II și instrumente financiare derivate de credit;
- tranzacțiile de răscumpărare, operațiunile de dare sau luare de titluri de valoare sau mărfuri cu împrumut;
- tranzacții de creditare în marjă pe bază de titluri de valoare sau mărfuri;
- tranzacțiile cu termen lung de decontare.

Alin. (4) din același text prevede că următoarele dispoziții se aplică în ceea ce privește calculul cuantumurilor expunerii totale la risc menționate la alin. (3):

a) cerințele de fonduri proprii menționate la alin. (3) lit. (c), (d) și (e) le include pe cele care rezultă din toate activitățile economice ale unei instituții;

b) instituțiile multiplică cu 12,5 cerințele de fonduri proprii prevăzute la alin. (3) lit. (b)–(e).

Prezentarea detaliată a dispozițiilor art. 92 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013 are menirea de a face cunoscute cerințele de fonduri proprii stabilite de reglementarea europeană necesare atât pentru sucursalele instituțiilor de credit din alte state membre ale UE care urmează să activeze în România, dar și pentru instituțiile de credit, persoane juridice române, pentru care sunt valabile aceleași cerințe în calitate de instituții care își desfășoară activitatea pe teritoriul unui stat membru UE.

Legea stabilește că sucursala instituției de credit din alt stat membru este îndrituită să înceapă activitatea fie de la dată primirii comunicării Băncii Naționale a României cu privire la lista actelor normative, conform art. 48, fie de la dată expirării termenului de 2 luni prevăzut în același text de lege, în lipsa unei comunicări. Stabilirea cu exactitate a momentului începerii activității sucursalei este importantă atât pentru aceasta, cât și pentru autoritatea de

supraveghere prudențială pentru aprecierea aspectelor de legalitate a modului de desfășurare a activității sucursalei.

O situație nouă în ceea ce privește relația dintre autoritate și respectiva instituție de credit este prevăzută în art. 48 alin. (4), care arată că aceasta din urmă are obligația de a notifica în scris Băncii Naționale a României orice intenție de modificare a informațiilor comunicate conform alin. (2) lit. (a)-(c), cu cel puțin o luna înainte de dată la care modificarea urmează să fie efectuată. În acest termen, Banca Națională a României comunică instituției de credit, dacă apreciază că este necesar, noile condiții în care activitatea acesteia urmează să fie desfășurată pe teritoriul României.

Referitor la furnizarea de servicii în mod direct de către o instituție de credit autorizată și supravegheată într-un alt stat membru, această poate fi realizată pe baza notificării transmise Băncii Naționale a României de către autoritatea competență din statul membru de origine, notificare ce înscrie activitățile pe care instituția de credit intenționează să le desfășoare în România.

În ceea ce privește denumirea acesteia, se prevede expres că, în scopul exercitării activităților specifice, instituția de credit dintr-un alt stat membru poate utiliza pe teritoriul României denumirea pe care o utilizează și în statul membru de origine. O situație de excepție este prevăzută în cazul în care există pericolul unor confuzii și atunci este stabilit că, în scopul asigurării unei clarificării corespunzătoare, Banca Națională a României este îndreptățită să solicite că denumirea să fie însoțită de o mențiune explicativă.

Tocmai pentru asigurarea respectării corespunzătoare a prevederilor legale din legea română, se arată expres în art. 51 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2006 că „sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din alte state membre le sunt aplicabile dispozițiile privind secretul profesional în domeniul bancar cuprinse în același act normativ"[1)], ca și dispozițiile art. 102 alin. (2) si art. 103 din Ordonanța de urgență.

Art. 102 alin. (2) prevede că fiecare instituție de credit are obligația de a deschide cont curent la Banca Națională a României, înainte de începerea activității, conform reglementărilor emise de

---

[1)] Prezentate la p. 275-296.

această, ceea ce este firesc și pentru orice sucursală a unei instituții de credit din alt stat membru care dorește să își desfășoare activitatea în România.

Art. 103, astfel cum a fost modificat prin pct. 65 din O.U.G. nr. 113/2013, aplicabil începând cu data de 1 ianuarie 2014, stabilește că, în toate actele sale oficiale, instituția de credit se identifica printr-un minim de date, conform legislației aplicabile, cu menționarea numărului și datei de înmatriculare în registrul instituțiilor de credit, în care sunt cuprinse și sucursalele instituțiilor de credit din alte state membre care desfășoară activitate în România.

Referitor la documentele contabile ale acestor sucursale, legiuitorul a prevăzut obligații ferme. Astfel, sucursalele instituțiilor de credit din alte state membre au obligația publicării în limba română a documentelor contabile ale instituției de credit de care aparțin, și anume: situațiile financiare anuale, situațiile financiare anuale consolidate, raportul întocmit de organele de administrare sau conducere și, după caz, raportul consolidat, întocmit de aceste organe, opiniile persoanelor responsabile pentru auditarea situațiilor financiare anuale și a situațiilor financiare anual consolidat-întocmite și auditate conform legislației din statul membru de origine. Această dispoziție imperativă a legii asigură autorității române de supraveghere prudențială informarea adecvată cu privire la sucursala instituției de credit din alt stat membru care își desfășoară activitatea în România, cât și cu privire la instituția de credit în cauză, astfel încât să îi asigure certitudinea cu privire la viabilitatea acesteia și la stabilitatea sa, atât de importante pentru clienții din România.

În acest context, trebuie relevate și dispozițiile legale care prevăd că asemenea sucursale nu au obligația de a publica situații financiare anuale referitoare la activitatea proprie, dar li se poate solicita să publice anumite date și informații legate de activitatea proprie, conform reglementărilor în domeniu.

Instituțiile de credit din alte state membre au dreptul de a deschide reprezentanțe în România, potrivit reglementărilor emise de Banca Națională a României. În acest scop, acestea au obligația de a notifica autoritățile române în condițiile legii. Art. 53 alin. (2) arată care este natura juridică a acestor reprezentanțe. Acestea sunt obligate să-și limiteze activitatea la acte de cercetare a pieței, de

reprezentare și de publicitate și nu pot efectua în niciun fel de activități supuse prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Relația dintre instituțiile de credit din alte state membre și autoritatea română de supraveghere prudențială este ilustrată și de aspectele legate de competențele pe care ordonanța de urgență amintită le-a stabilit pentru Banca Națională a României în acest domeniu.

Astfel, conform art. 59, instituțiile de credit din alte state membre care au deschis o sucursală pe teritoriul României au obligația de a raporta periodic Băncii Naționale a României date și informații privind activitățile desfășurate în România, potrivit reglementărilor emise de aceasta. Raportarea se face atât în scop statistic sau informativ, cât și în scopuri de supraveghere. Aceste date și informații intră sub incidența art. 214; textul art. 59 a fost astfel modificat prin art. VIII pct. 38 din O.U.G. nr. 113/2013. Art. 214 evidențiază obligația de păstrare a secretului profesional asupra oricărei informații confidențiale de care iau cunoștință în cursul exercitării atribuțiilor lor de membrii consiliului de administrație și salariații Băncii Naționale a României, precum și auditorii financiari sau experții numiți de autoritatea competentă română pentru efectuarea de verificări la sediul instituțiilor de credit.

Art. 215 alin. (1), modificat începând de la data de 31 decembrie 2011 prin art. VIII pct. 25 din O.U.G. nr. 13/2011, prevede posibilitatea Băncii Naționale a României de a schimba informații cu autoritățile competente din celelalte state membre în concordanță cu legislația în materie, cât și obligația de a transmite informații Autorității Bancare Europene, conform Regulamentului (UE) nr. 1093/2010[1)] al Parlamentului European și al Consiliului. Această reglementare europeană prevede la art. 31 că: „Autoritatea îndeplinește un rol de coordonare generală între autoritățile competente, în special în cazul unor evoluții negative care ar putea pune în pericol buna funcționare și integritatea pieței financiare sau stabilitatea sistemului financiar din Uniune.

[1)] JO L nr. 331 din 15 decembrie 2010.

Autoritatea promovează o reacție coordonată la nivelul Uniunii, printre altele prin:

a) facilitarea schimbului de informații între autoritățile competente;

b) determinarea sferei și, în măsura în care este posibil și oportun, verificarea fiabilității informațiilor care trebuie puse la dispoziția tuturor autorităților competente în cauză;

c) fără a aduce atingere articolului 19, efectuarea medierii facultative la cererea autorităților competente sau din proprie inițiativă;

d) notificarea imediată a CERS cu privire la orice posibilă situație de urgență;

e) adoptarea tuturor măsurilor necesare în cazul unor evoluții care pot pune în pericol funcționarea piețelor financiare în vederea facilitării coordonării acțiunilor întreprinse de autoritățile competente relevante;

f) centralizarea informațiilor primite în conformitate cu articolele 21 și 35 de la autoritățile competente ca rezultat al obligațiilor legale de raportare pentru instituțiile active în mai multe state membre; Autoritatea comunică aceste informații celorlalte autorități competente vizate".

În ceea ce privește colectarea informațiilor, art. 35 stabilește:

1) La cererea Autorității, autoritățile competente ale statelor membre furnizează Autorității toate informațiile necesare pentru îndeplinirea mandatului conferit acesteia prin prezentul regulament, cu condiția ca destinatarul să aibă în mod legal acces la informațiile relevante și ca solicitarea de informații să fie proporțională cu natura mandatului în cauză.

2) Autoritatea poate, de asemenea, solicita ca informațiile să-i fie transmise la intervale regulate și în formate specificate. Astfel de solicitări se efectuează, acolo unde este posibil, formate de raportare comune.

3) La cererea justificată corespunzător a unei autorități competente dintr-un stat membru, Autoritatea poate oferi orice informație necesară pentru a permite autorității competente respective să își îndeplinească atribuțiile în conformitate cu obligațiile de secret profesional stabilite în legislația sectorială și la articolul 70.

4) Înainte de a solicita informații în conformitate cu prezentul articol și pentru a evita duplicarea obligațiilor de raportare, Autoritatea ia în considerare statisticile existente relevante întocmite și difuzate de Sistemul statistic european și de Sistemul European al Băncilor Centrale.

5) Atunci când informațiile nu sunt disponibile sau nu sunt transmise în timp util de către autoritățile competente, Autoritatea poate adresa o cerere justificată corespunzător și motivată altor autorități de supraveghere, ministerului responsabil pentru finanțe, în cazul în care acesta are la dispoziția sa informații prudențiale, băncii centrale naționale sau institutului statistic al statului membru în cauză.

6) În cazul în care informațiile nu sunt disponibile sau nu sunt transmise în timp util în temeiul alineatelor (1) sau (5), Autoritatea poate adresa direct instituțiilor financiare implicate o cerere justificată corespunzător și motivată. În aceasta se explică de ce sunt necesare informațiile referitoare la instituțiile financiare implicate.

Autoritatea informează autoritățile competente în cauză cu privire la cereri în conformitate cu prezentul alineat și cu alineatul (5).

La solicitarea autorității, autoritățile competente sprijină Autoritatea în procesul de colectare a acestor informații.

7) Autoritatea poate utiliza informațiile confidențiale primite în temeiul prezentului articol exclusiv în scopul îndeplinirii atribuțiilor care îi revin în temeiul prezentului regulament.

Revenind la prevederile art. 59 din O.U.G. nr. 99/2006 se impune sublinierea din alin. (1^1), introdus prin aceiași O.U.G. nr. 113/2013, potrivit căreia Banca Națională a României poate solicita instituțiilor de credit din alte state membre informații și date, în special pentru a evalua dacă sucursala din România este semnificativă, potrivit prevederilor legal citate de textul de lege. În acest sens, se face referire la art. 173^1 introdus prin art. I pct. 17 din O.U.G. nr. 26/2010, care statuează considerarea unei sucursale ca fiind semnificativă. Principiul instituit prin acest articol referitor la colaborarea autorităților competențe din statul membru de origine și cele din statul membru gazdă în tratarea respectivei sucursale aplicat într-un asemenea caz are ca urmare, în lipsa unei decizii comune, soluția potrivit căreia decizia luată de autoritățile competente din

statul membru gazdă este definitivă și opozabilă autorității competente din statul membru de origine, care trebuie să o aplice în mod corespunzător. De asemenea, în aceleași considerente se aplică în mod corespunzător și prevederile art. 210^1, 210^2 și 210^3, care au intrat în vigoare începând tot cu 31 octombrie 2010.

În cadrul atribuțiilor sale, Banca Națională a României, atunci când constată că o instituție de credit din alt stat membru, care are o sucursală sau furnizează servicii în mod direct în România, nu respectă dispozițiile legale adoptate în România în legătură cu care este competentă, solicită instituției de credit în cauza să ia măsuri de remediere a situației constatate, stabilindu-i și termenul de remediere.

Dacă Banca Națională a României consideră că autoritatea competentă din statul membru de origine nu și-a îndeplinit sau nu-și va îndeplini obligația de a lua fără întârziere toate măsurile necesare pentru a se asigura că instituția de credit remediază situația de nerespectare sau pentru a evita riscul de nerespectare, aceasta poate supune cazul spre soluționare Autorității Bancare Europene, constituită în baza Regulamentului (UE) nr. 1093 /2010. Așa cum rezultă din prevederile art. 5 din această reglementare, autoritatea este un organism al Uniunii cu personalitate juridică, care în fiecare stat membru deține cea mai extinsă capacitate juridică recunoscută persoanelor juridice conform legislației naționale. Pentru a înțelege la justă valoare rolul și importanța Autorității Bancare Europene se impune a cunoaște sarcinile și competențele Autorității așa cum sunt reliefate în art. 8 al reglementării:

a) de a contribui la elaborarea de standarde și practici comune de înaltă calitate în materie de reglementare și supraveghere, în special prin furnizarea de avize către instituțiile Uniunii și prin elaborarea de ghiduri, recomandări și proiecte de standarde tehnice de reglementare și de punere în aplicare care trebuie să se bazeze pe actele legislative menționate la articolul 1 alin. (2);

b) de a contribui la aplicarea consecventă a actelor juridice cu caracter obligatoriu ale Uniunii, în special prin sprijinirea unei culturi comune de supraveghere, garantarea unei aplicări consecvente, eficiente și eficace a actelor menționate la art. 1 alin. (2), prevenirea arbitrajului de reglementare, medierea și rezolvarea

dezacordurilor între autorităţile competenţe, asigurarea unei supravegheri eficace şi consecvente a instituţiilor financiare, precum şi a unei funcţionări coerente a colegiilor de supraveghere şi luarea de măsuri, printre altele, în situaţii de urgenţă;

c) de a stimula şi a facilita delegarea de sarcini şi responsabilităţi între autorităţile competenţe;

d) de a coopera îndeaproape cu Comitetul European pentru Risc Sistemic, în special prin furnizarea către acesta a informaţiilor necesare pentru îndeplinirea sarcinilor sale şi prin garantarea faptului că avertismentelor şi recomandărilor acestuia li se dă curs în mod corespunzător;

e) de a organiza şi a realiza evaluări *inter pares* ale autorităţilor competenţe, inclusiv de a emite ghiduri şi recomandări şi de a identifica cele mai bune practici, pentru a consolida consecvenţa rezultatelor în materie de supraveghere;

f) de a monitoriza şi a evalua evoluţiile pieţei în domeniile sale de competenţă, inclusiv, după caz, tendinţele în materie de credite în special pentru persoane fizice şi IMM-uri;

g) de a realiza analize economice ale pieţelor pentru a şi îndeplini atribuţiile în cunoştinţă de cauză;

h) de a promova protecţia deponenţilor şi a investitorilor;

i) de a contribui la funcţionarea consecventă şi coerentă a colegiilor de supraveghere, la monitorizarea, evaluarea şi măsurarea riscurilor sistemice, la elaborarea şi coordonarea planurilor de redresare şi de restructurare, asigurând un nivel înalt de protecţie a deponenţilor şi a investitorilor pe întreg teritoriul Uniunii şi elaborând metode de restructurare a instituţiilor financiare falimentare, precum şi o evaluare a necesităţii de a avea instrumente de finanţare corespunzătoare, în conformitate cu articolele 21-26;

j) de a realiza orice alte sarcini specifice prevăzute în prezentul regulament sau în alte acte legislative;

k) de a publică pe site-ul său şi de a actualiza periodic informaţiile privind domeniul său de activitate, în special, în sfera să de competenţă, informaţii privind instituţiile financiare înregistrate, pentru a garanta că informaţiile sunt uşor accesibile publicului;

l) de a prelua, după caz, toate sarcinile existente şi în curs ale Comitetului european al inspectorilor bancari (CEIB).

Pentru a efectua sarcinile, Autoritatea deţine competenţele prevăzute de prezentul regulament, în special:

a) de a elabora proiecte de standarde tehnice de reglementare în cazurile specifice menţionate la articolul 10;

b) de a elabora proiecte de standarde tehnice de punere în aplicare în cazurile specifice menţionate la articolul 15;

c) de a emite ghiduri şi recomandări, astfel cum se prevede la articolul 16;

d) de a emite recomandări în cazurile specifice menţionate la art. 17 alin. (3);

e) de a lua decizii individuale adresate autorităţilor competenţe în cazurile specifice menţionate la art. 18 alin. (3) şi 19 alin. (3);

f) în cazurile legate de dreptul direct aplicabil al Uniunii, de a lua decizii individuale adresate instituţiilor financiare în cazurile specifice menţionate la art. 17 alin. (6), la art. 18 alin. (4) şi la art. 19 alin. (4);

g) de a emite avize către Parlamentul European, Consiliu sau Comisie, astfel cum se prevede la art. 34;

h) de a colecta informaţiile necesare referitoare la instituţiile financiare astfel cum se prevede la art. 35;

i) de a dezvoltă metodologii comune pentru evaluarea efectului pe care caracteristicile produselor şi procesele de distribuţie îl au asupra poziţiei financiare a instituţiilor şi asupra protecţiei consumatorilor;

j) de a furniza o bază de date accesibilă la nivel central cu instituţiile financiare înregistrate în domeniul său de competenţă, în cazurile specificate în actele menţionate la art. 1 alin. (2).

Pentru remedierea situaţiei semnate în art. 60 alin. (1^1) din O.U.G. nr. 99/2006, Banca Naţională a României este îndreptăţită să ceară sprijinul Autorităţii Bancare Europene, cu aplicarea corespunzătoare a prevederilor art. 19 din Regulament care reglementează soluţionarea dezacordurilor dintre autorităţile competente în contexte transfrontaliere, arătându-se că „atunci când o autoritate competentă nu este de acord cu procedura sau cu conţinutul unei măsuri sau cu lipsa de acţiune din partea unei autorităţi competenţe din alt stat membru în cazurile specificate în actele menţionate la articolul 1 alin. (2), Autoritatea, la cererea uneia sau mai multor

autorități competențe în cauză, poate sprijini autoritățile în efortul acestora de a ajunge la un acord, în conformitate cu procedura stabilită la alin. (2)-(4) din prezentul articol".

Autoritatea Bancară Europeană va lua orice decizie în termen de 24 de ore, potrivit art. 19 alin. (3). Acest text precizează că „dacă autoritățile competențe în cauză nu au reușit să ajungă la un acord în cadrul fazei de conciliere menționată la alin. (2), Autoritatea poate, în conformitate cu procedura stabilită la articolul 44 alin. (1) al treilea și al patrulea paragraf, să ia o decizie prin care să le impună acestora să adopte anumite măsuri sau să se abțină de la adoptarea de măsuri în vederea soluționării chestiunii, cu scopul de a asigura conformitatea cu dreptul UE, decizia având caracter obligatoriu pentru autoritățile competențe vizate".

Totodată, Banca Națională a României și autoritatea competentă implicată pot beneficia de asistența acordată, din proprie inițiativă, de Autoritatea Bancară Europeană, în temeiul art. 19 alin. (1) parag. 2 din regulament, în vederea ajungerii la un acord cu autoritatea competentă din statul membru de origine. Astfel, în text se arată că „în cazurile prevăzute de legislația menționată la art. 1 alin. (2) și în cazul în care, pe baza unor criterii obiective, poate fi identificat un dezacord între autoritățile competențe din diferite state membre, Autoritatea poate, din proprie inițiativă, să sprijine autoritățile în efortul acestora de a ajunge la un acord în conformitate cu procedura stabilită la alin. (2)-(4)".

Alin. (2) relevă că „autoritatea stabilește un termen-limită pentru concilierea autorităților competente, ținând seama de eventualele termene specificate în actele menționate la art. 1 alin. (2), precum și de complexitatea și urgența situației. În această etapă, Autoritatea are rol de mediator".

Art. 61 din O.U.G. nr. 99/2006, în forma rezultată după modificarea sa prin art. VIII pct. 44 din O.U.G. nr. 113/2013, instituie două principii, prin care se relevă independența de acțiune a autorității competențe române, arătându-se concret că:

1) dispozițiile art. 59 și 60 nu aduc atingere competențelor autorităților române de a dispune măsurile corespunzătoare pentru prevenirea sau sancționarea încălcărilor de pe teritoriul României

ale prevederilor legale și reglementare adoptate în scopul protejării interesului general și altor dispoziții de ordine publică;

2) adoptarea de măsuri care să include interzicerea desfășurării de către instituția de credit în culpă a oricăror activități viitoare pe teritoriul României.

Asemenea principii asigură în mod cert independența autorității competente române în ceea ce privește supravegherea prudențială a acestor instituții pe teritoriul României, astfel încât să se asigure obiectivele unei supravegheri eficiente.

În același spirit trebuie interpretate și prevederile art. 63 din ordonanța de urgență, care îndreptățesc Banca Națională a României să acționeze în folosul interesului general. În acest scop, se prevede că, înainte de a urmă procedura prevăzută la art. 60, în situații de urgență, până la luarea unor măsuri de către autoritatea competență din statul membru de origine sau a unor măsuri de reorganizare, autoritatea competentă română are posibilitatea de a lua orice măsuri preventive necesare protejării împotriva instabilității financiare care ar amenința grav interesele colective ale deponenților, ale investitorilor și ale celorlalți clienți din România ai instituției de credit.

După cum se poate observa, este vorba de măsuri cu caracter preventiv care se dovedesc a fi necesare în conjunctura respectivă impusă de protecția împotriva instabilități financiare constatate de autoritatea română ca fiind o amenințare gravă față de interesele colective, care ar pune în pericol un mare număr de persoane protejate în România prin acțiunile autorității competente îndrituite în acest sens de lege.

În acest spirit, legiuitorul român a introdus art. 63 alin. (1^1)-(1^6) din O.U.G. nr. 113/2013, instituindu-se principii bine determinate referitoare la măsurile preventive pe care le poate lua Banca Națională a României, astfel încât acestea să poată asigura efectiv protejarea clientelei împotriva instabilității financiare care ar fi amenințată grav în interesele sale. Astfel:

1. orice măsură preventivă trebuie să fie proporțională cu obiectivul urmărit, care a determinat-o;

2. măsurile preventive pot include suspendarea plăților;

3. măsurile preventive nu pot avea ca efect favorizarea creditorilor din România a instituției de credit față de creditorii acesteia din alte state membre;

4. măsurile preventive își încetează efectele la adoptarea unei măsuri de reorganizare de către autoritățile administrative sau judecătorești din statul membru de origine;

5. autoritatea competentă română este abilitată să decidă încetarea masurilor preventive în cazul în care consideră că acestea au devenit caduce în raport cu situațiile prevăzute la art. 60, dacă aceste măsuri nu și-au încetat efectele ca urmare a adoptării unei măsuri de reorganizare, conform alin. (1^4);

6. măsurile preventive dispuse trebuie să fie comunicate de îndată Comisiei Europene, Autorității Bancare Europene și autorităților competențe din alte state membre interesate.

Prin modul în care au fost formulate aceste texte de lege cu caracter principial se urmărește o clarificare, în mod circumstanțial, a rolului măsurilor preventive, astfel încât să se atingă scopul prevăzut de lege ți să poată fi, în același timp, cunoscute de instituțiile și autoritățile în domeniu la nivel european.

Prin același act normativ, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013, s-a introdus și art. 63^1 care prevede că orice măsură adoptată potrivit dispozițiilor art. 61 și 63 care implică sancțiuni sau restricții ale dreptului de liberă prestare de servicii ori a dreptului de stabilire trebuie motivată corespunzător și comunicată instituției de credit în cauză.

Formularea potrivit cărei hotărârea Băncii Naționale a României trebuie motivată corespunzător reflectă grija legiuitorului față de activitatea autorității competente române în relația cu instituția de credit din alt stat membru, având preocuparea de a-i solicita autorității să-și motiveze cu responsabilitate sancțiunile sau restricțiile aplicate astfel încât acestea să fie justificate corespunzător pentru a da posibilitatea instituției de credit în cauza să beneficieze de dreptul de a contesta măsura, în condițiile legii române, așa cum arată, de altfel, și prevederea alin. (2) din același articol.

Acest drept al instituției de credit este în concordanță cu dispoziția alin. (3) care obligă Banca Națională a României ori alte autorități române care aplică măsuri în conformitate cu prevederile

art. 61 și 63 să fie precaute în a nu institui un tratament discriminator sau restrictiv pe considerente legate de faptul că instituția de credit respectivă este autorizată în alt stat membru. Această precauție este determinată de faptul că față de orice entitate din orice alt stat membru trebuie să se aplice un regim similar cu cele autorizate în România, existând un mod unitar de abordare a unei instituții de credit, indiferent de autoritatea de autorizare a acesteia, din perspectiva reglementărilor europene în materie care se aplică și pe teritoriul României.

Buna colaborare dintre autoritățile competente din aceste state este reflectată și în dispoziția art. 64 care prevede că autoritatea competentă din statul membru de origine are obligația de a informa Banca Națională a României asupra faptului că autorizația unei instituții de credit care-și desfășoară activitatea pe teritoriul României a fost retrasă sau și-a încetat valabilitatea în orice alt mod, iar de la data la care Banca Națională a României ia cunoștință de acest fapt, aceasta este obligată să întreprindă măsurile necesare pentru a împiedica instituția de credit în cauza să mai inițieze noi tranzacții pe teritoriul României și, în acest mod, să asigure protejarea intereselor deponenților și ale altor creditori. Este firească o asemenea abordare, deoarece prin retragerea autorizației de funcționare de către autoritatea competentă din statul membru de origine sau prin încetarea valabilității autorizației, respectiva instituție de credit nu mai are temei legal de a desfășura activitate bancară nici pe teritoriul României, căci activitatea desfășurată se baza tocmai pe autorizația care nu mai este valabilă, ceea ce s-ar afla în situația că după acea dată, instituția de credit în cauză să desfășoare activitate bancară fără autorizație, aflându-se, astfel, în ilegalitate.

Tocmai pentru o bună desfășurare a activității sale pe teritoriul României, legea, prin dispoziția art. 66, dă dreptul acestor instituții de credit să-și facă publicitate în România prin intermediul oricăror mijloace de comunicare disponibile, sub condiția respectării prevederilor legale de interes general din România privind forma și conținutul publicității. Această prevedere demonstrează libertatea de acțiune pentru instituțiile de credit din alte state membre care desfășoară activități în România, care se pot manifesta asemenea

instituțiilor de credit autorizate de autoritatea competentă română, putând să-și facă publicitate în rândul eventualilor clienți din țară.

Analizând reglementarea regimului privind instituțiile de credit din alte state membre, rezultă că acestea își pot desfășura activitatea în România, în concordanță cu reglementările române în vigoare și cu reglementările europene aplicabile pentru toate statele membre UE.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul VII
Regimul aplicabil instituțiilor de credit din state terțe

Instituțiile de credit care au sediul social în state terțe au posibilitatea legală de a desfășura activități în România, dar numai dacă sunt îndeplinite în mod cumulativ următoarele condiții:

1. activitatea se desfășoară prin înființarea unei sucursale, cu respectarea corespunzătoare a prevederii cuprinse în art. 45 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013, conform căruia toate sucursalele înființate pe teritoriul României de către o astfel de instituție de credit sunt considerate o singură sucursală;

2. sucursala trebuie sa fie autorizată de Banca Națională a României;

3. autoritatea competentă din statul de origine nu se opune înființării sucursalei în România;

4. trebuie respectate dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare, ale Regulamentului (UE) nr. 575/2013 și ale reglementărilor emise în aplicarea acestora.

Această condiție a fost modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013, cu aplicare de 1 ianuarie 2014 și, după cum se observă, instituțiile de credit din aceste state trebuie să respecte toate reglementările române în vigoare, dar și reglementările europene în materie, care, conform Constituției României, fac parte din legislația română, fiind chiar prioritare.

La analizarea autorizării acestora de către Banca Națională a României, aceasta va urmări să existe confirmarea autorității competente din statul de origine prin care aceasta nu se opune înființării sucursalei în România și faptul că activitățile pe care dorește să le desfășoare pe teritoriul României nu exced obiectului

său de activitate, autorizat de autoritatea competentă din statul terț de origine.

Este de reținut că activitățile ce pot fi desfășurate prin intermediul sucursalei din România sunt cele prevăzute în autorizația acordată de Banca Națională a României, care sunt în concordanță cu dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare, iar, pe de altă parte, că activitatea unei asemenea sucursale este supusă supravegherii prudențiale a Băncii Naționale a României, conform legii.

În ceea ce privește denumirea sucursalei, art. 68 prevede că aceasta poate să utilizeze denumirea instituției de credit folosită în statul terț de origine. Totuși, în cazul în care există pericolul unor confuzii, pentru considerentul asigurării unei clarificări corespunzătoare, Banca Națională a României este abilitată să solicite ca această denumire să fie însoțită de o mențiune explicativă.

Referitor la cerințele de autorizare și cele privind desfășurarea activității stabilite, instituțiile de credit, persoane juridice române, se aplică în mod corespunzător sucursalelor instituțiilor de credit din state terțe cu mențiunile incluse în prevederile din capitolul rezervat acestor instituții. Astfel, se cere Băncii Naționale a României să acorde autorizație sucursalei din România unei instituții de credit dintr-un stat terț numai sub condiția convingerii sale că instituția de credit în cauză are posibilitatea să asigure desfășurarea activității pe teritoriul României în condiții de siguranță și cu respectarea cerințelor unei administrări prudente și sănătoase și, în același timp, că sunt asigurate condiții adecvate pentru realizarea supravegherii. Convingerea autorității române este determinată de informațiile pe care aceasta le obține de la instituția de credit în cauză, cât și de la autoritatea competentă din statul terț, pe care le analizează din perspectiva propriei experiențe cu profesionalism și este încredințată că va putea realiza în cele mai bune condiții supravegherea prudențială a acelei instituții.

În conformitate cu prevederile art. 37 alin. (4) din O.U.G., în scopul evaluării calității persoanelor care sunt acționari sau sunt implicate în administrarea sau conducerea unei alte entități din cadrul aceluiași grup, cărora li se încredințează responsabilități în administrarea sau conducerea instituției de credit sau care au

legătura cu proiectul de autorizare prezentat, la cererea Băncii Naționale a României, Oficiul National pentru Prevenirea si Combaterea Spălării Banilor furnizează acesteia informații cu privire la riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, referitoare la persoanele si entitățile implicate. Această prevedere inclusă prin alin. (2^1) la art. 69 a fost introdusă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2010, cu aplicare de la 13 decembrie 2010.

În calitatea pe care o deține, Banca Națională a României are obligația de a notifica Comisiei Europene si Comitetului Bancar European orice autorizație pe care a acordat-o unei sucursale a unei instituții de credit cu sediul într-un stat terț, conform prevederii înscrise începând din 13 decembrie 2011 în baza Ordonanței nr. 13/2011.

Referitor la capitalul inițial al sucursalei, acesta se asigură prin punerea la dispoziția acesteia, în formă bănească, a capitalului de dotare de către instituția de credit din statul terț, la nivelul prevăzut prin reglementările Băncii Naționale a României, care nu poate fi mai mic decât echivalentul în lei a 5 milioane euro. Din formularea textului de lege este de reținut că valoarea minimă a capitalului de dotare trebuie să fie cel puțin la nivelul capitalului minim solicitat unei instituții de credit, persoană juridică română, capital considerat necesar pentru ca instituția să-și poată desfășura în bune condiții activitatea propusă, iar menționarea expresă că acesta trebuie sa fie în formă bănească se justifică prin faptul că, prin natura obiectului său de activitate, o instituție de credit desfășoară o activitate care implică exclusiv utilizarea de sume bănești, astfel încât cuprinderea în capitalul de dotare a oricăror bunuri nu ar sluji obiectivelor acesteia.

Conducerea activității sucursalei din România trebuie să fie asigurată de cel puțin două persoane, care sunt împuternicite să angajeze legal în România instituția de credit. Aceste persoane, conform art. 16 din Regulamentul nr. 11/2007 privind autorizarea instituțiilor de credit, persoane juridice române și a sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din state terțe, cu modificările si completările ulterioare, trebuie să dispună de reputație și experiența adecvate naturii, extinderii și complexității activității instituției de credit și responsabilităților încredințate, pentru asigurarea

unui management prudent și sănătos al băncii. În același spirit, se arată că îndeplinirea cerinței de experiență profesională necesită cunoștințe teoretice și practice adecvate cu privire la activitățile care urmează a fi desfășurate de bancă, precum și experiența într-o funcție de conducere dobândită într-o entitate comparabilă ca dimensiune și activitate cu banca.

O altă cerință explicabilă pentru conducătorii de sucursale ale instituțiilor de credit din state terțe este cea care solicită cel puțin unuia dintre directori, respectiv dintre membrii directoratului să ateste cunoașterea limbii române, ceea ce este în concordanță cu faptul că întreaga activitate a sucursalei se desfășoară în România, unde intră în legătură cu clientela autohtonă și autoritățile române.

De altfel, regulamentul în cauză consacră Capitolul VII tocmai autorizării sucursalelor instituțiilor de credit din state terțe, în care, pentru obținerea aprobării de înființare se solicită documentația care trebuie să includă, printre altele, și extras din registrul comerțului din țara de origine, care să ateste cel puțin înmatricularea instituției de credit străine și identitatea reprezentanților acesteia, dar și ultimele 3 situații financiare auditate și cele mai recente situații financiare interimare ale instituției de credit din statul terț și, după caz, cele întocmite la nivelul perimetrului de consolidare contabilă din care face parte instituția de credit, întocmite conform Standardelor internaționale de raportare financiară sau unor reglementări conforme cu directivele contabile europene. Art. 67 din acest regulament cuprinde întreaga documentație care trebuie să însoțească cererea de autorizare prezentată de instituția de credit din statul terț pentru autorizarea sucursalei din Romania. Conform alin. (2) din același articol, din hotărârea organului statutar al instituției de credit în cauza trebuie sa rezulte cel puțin următoarele informații:

1. adresa sediului sucursalei;

2. operațiunile pe care acesta urmează sa le desfășoare pe teritoriul României fără a excede obiectului de activitate al instituției de credit respective;

3. suma ce va fi pusă la dispoziția sucursalei drept capital de dotare, în condițiile legii;

4. identificarea persoanelor, cel puțin două, împuternicite să conducă activitatea sucursalei și să angajeze legal în Romania instituția de credit din statul terț și competențele acestora, cu prezentarea documentației stabilite de reglementările legale în vigoare.

Aceste informații minime, pe lângă documentația depusă, sunt strict necesare pentru ca autoritatea competentă română să acorde aprobarea de înființare a sucursalei, iar după prezentarea documentelor care atestă îndeplinirea formalităților pentru înființarea sucursalei, va trebui prezentată și o documentație care cuprinde:

1. scrisoarea din parte depozitarului fondurilor destinate să constituie capitalul de dotare al sucursalei, care să confirme depunerea acestuia de către respectiva instituție de credit într-un cont rămas blocat până la înmatricularea sucursalei în registrul comerțului;

2. copia certificată a certificatului eliberat de Oficiul registrului comerțului, din care să rezulte înregistrarea sucursalei;

3. comunicarea privind identitatea auditorului financiar, însoțită de documentația cerută de regulament;

4. raportul auditorului financiar, întocmit în conformitate cu standardele internaționale în materie, care să confirme existența sistemului informatic și din care să rezulte adecvarea acestuia la specificul și volumul activității care urmează a fi desfășurată în primii 3 ani de activitate, cu luarea în considerare a prevederilor art. 25 alin. (3)-(5) din regulament.

Numai după analizarea acestor documente, autoritatea competentă română va putea acorda autorizația de funcționare a sucursalei, moment de la care sucursala în cauză își va putea începe activitatea pe teritoriul României, sub supravegherea Băncii Naționale a României.

De altfel, după cum precizează art. 72 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2006, la evaluarea calității instituției de credit din statul terț, inclusiv a persoanelor care au deținere calificate la respectiva instituție de credit, se au în vedere criteriile prevăzute la art. 26 alin. (1), care se aplică în mod corespunzător, precum și cel puțin următoarele considerente:

1. nivelul fondurilor proprii, al cerințelor de fonduri proprii și lichiditatea instituției de credit;

2. dispozițiile legale sau măsuri de natură administrativă existente în statul de origine al instituției de credit sau dificultatea în aplicarea acestor dispoziții sau măsuri, din perspectiva eventualelor impedimente în exercitarea de către Banca Națională a României a supravegherii sucursalei.

După cum se poate observa, legislația română, inclusiv ca urmare a modificărilor aduse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013, cu aplicare de la 1 ianuarie 2014, are în vedere situația concretă, particulară a respectivei instituții de credit și a situației din statul de origine al acesteia.

Pentru autoritatea competentă română este importantă legătura strânsă dintre instituția de credit din statul terț și diverse persoane fizice sau juridice. Conform art. 72 alin. (2), Banca Națională a României acordă respectivei instituții de credit autorizație pentru deschiderea sucursalei în România, numai dacă această legătură nu împiedică exercitarea eficientă a funcțiilor sale de supraveghere. Această condiție trebuie bine analizată, sub toate aspectele, pentru a se asigura în perspectivă eficiența funcțiilor de supraveghere pe care Banca Națională a României trebuie să le exercite.

Tocmai din această perspectivă trebuie interpretat textul art. 73, care stabilește că orice modificări semnificative la nivelul acționariatului instituției de credit din statul terț sau ale persoanelor aflate în legături strânse cu aceasta, inclusiv cele decurgând dintr-un proces de fuziune și/sau de divizare în care este implicată instituția de credit respectivă, determină o nouă evaluare din partea Băncii Naționale a României. Este firesc ca orice asemenea modificare să fie adusă la cunoștința autorității competente române pentru a se pronunța, în conformitate cu legea și reglementările date în aplicarea acesteia, cu privire la situația nouă a respectivei instituții de credit, cu privire la acționariatul și legăturile strânse ale acesteia, asigurându-se în acest mod o supraveghere eficientă a acelei sucursale. Noua evaluare la care aceasta este supusă poate avea ca urmare, în condițiile legii, retragerea autorizației acordate sucursalei din România, dacă nu mai sunt îndeplinite condițiile care au stat la baza autorizării acesteia.

Principial, autorizația acordată unei sucursale a unei instituții de credit dintr-un stat terț poate fi retrasă de autoritatea competentă

care a acordat-o, în condițiile prevăzute de art. 39, în aceleași condiții cu autorizația acordată unei instituții de credit, persoană juridică română.

Referitor la încetarea valabilității autorizației unei asemenea sucursale, art. 75 din O.U.G. nr. 99/2006 prevede expres situațiile în care poate avea loc. Aceste sunt:

1. instituția de credit în cauză sau, în situația în care aceasta este implicată într-un proces de fuziune ori divizare, în urma căreia își încetează existența, entitatea rezultată renunță la autorizație, hotărând dizolvarea și lichidarea sucursalei;

2. în urma unor procese de reorganizare la nivelul instituției de credit sau al grupului din care face parte, inclusiv procese de fuziune sau de divizare, activitatea sucursalei din România este preluată de o altă instituție de credit sau de o sucursală din România a unei instituții de credit dintr-un alt stat membru sau dintr-un stat terț;

3. autorizația acordată instituției de credit este retrasă de autoritatea competentă din statul de origine sau își încetează valabilitatea în orice mod;

4. s-a pronunțat o hotărâre de deschidere a procedurii falimentului instituției de credit sau o altă procedură care implică lichidarea acesteia.

După cum se poate observa, încetarea valabilității autorizației sucursalei unei instituții de credit dintr-un stat terț este întotdeauna rezultatul unei acțiuni care privește instituția de credit a cărei sucursală este și, ca efect al acesteia, sucursala trebuie să urmeze soarta decisă de respectiva instituție de credit, sucursala neavând personalitate juridică.

În primele două situații există obligația instituției de credit de a notifica Băncii Naționale a României decizia sa privind dizolvarea și lichidarea sucursalei din România și de a transmite acesteia cel puțin un plan de lichidare a activului și de stingere a pasivului, care să asigure plata integrală a creanțelor deponenților și ale altor creditori. Această preocupare este a autorității române competente, în concordanță cu scopul asigurării supravegherii prudențiale reliefate de art. 164 din O.U.G. nr. 99/2006, care se realizează pentru

protejarea intereselor deponenților și asigurarea stabilității și viabilității întregului sistem bancar.

Evidențiindu-se legătura strânsă din această perspectivă dintre instituția de credit în cauza și Banca Națională a României, art. 75 alin. (3) prevede că hotărârea de dizolvare și lichidare nu produce efecte decât după confirmarea de către aceasta din urmă a încetării valabilității autorizației sucursalei comunicată respectivei instituții de credit.

Prevederea cuprinsă în art. 41 alin. (2) este aplicabilă și în cazul sucursalelor instituțiilor de credit din state terțe, în sensul că încetarea valabilității autorizației sucursalei se publică de către Banca Națională a României în Monitorul Oficial al României, Partea IV-a și în cel puțin două cotidiene de circulație națională pentru a se asigura încunoștințarea clientelei sucursalei și a tuturor persoanelor interesate.

Legea consacră obligația sucursalelor instituțiilor de credit din state terțe de a publica în limba română, în același scop, documentele contabile ale instituției de credit de care aparțin, cuprinzând situațiile financiare anuale, situațiile financiare anuale consolidate, raportul întocmit de organele de administrare sau conducere și, după caz, raportul consolidat, opiniile persoanelor responsabile cu auditarea situațiilor financiare anuale și a situațiilor financiare anuale consolidate, întocmite și auditate conform legislației din statul terț.

Totodată, legea arată că atunci când cerințele din statul terț cu privire la întocmirea documentelor contabile respective sunt conforme sau echivalente cu cele prevăzute de reglementările contabile adoptate la nivelul UE, sucursala din România a instituției de credit din statul terț respectiv nu are obligația de a publica situațiile financiare anuale referitoare la activitatea proprie, dacă, în condiții de reciprocitate, instituțiile de credit din statele membre beneficiază de același tratament în statul terț respectiv. În acest caz, acestor sucursale li se poate solicita să publice anumite date și informații legate de activitatea proprie, conform reglementărilor contabile emise în temeiul dispozițiilor Legii contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Acest text de lege este urmarea modificării prin O.G. nr. 1/2012, începând cu 21 ianuarie 2012[1)].

În ceea ce privește modul de aplicare a cerințelor prudențiale, art. 77 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2006 prevede că Banca Națională a României poate excepta de la aplicarea unor cerințe prudențiale sucursalele instituțiilor de credit din unele state terțe în anumite condiții, și anume:

1. dacă în urma evaluării efectuate se constată că în statul terț de origine există un cadru de reglementare prudențial echivalent celui stabilit prin legislația română;

2. dacă autoritatea competentă din acest stat exercită o supraveghere adecvată a instituției de credit, inclusiv în ceea ce privește activitatea sucursalei din România;

3. dacă acest regim poate fi aplicat în condiții de reciprocitate și fără ca prin aceasta să se instituie un tratament mai favorabil decât cel prevăzut pentru instituțiile de credit din alt state membre care desfășoară activitate în România.

Instituțiile de credit din state terțe au obligația de a notifica Banca Națională a României deschiderea de reprezentanțe în România, conform reglementarilor române în materie. Este prevăzut expres că reprezentanțele trebuie să-și limiteze activitatea la cercetarea pieței, reprezentare si publicitate și nu pot efectua niciun fel de activități, conform art. 78 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2006.

O dispoziție legală de principiu stabilește că atunci când, prin acordurile încheiate la nivelul UE cu state terțe, este prevăzut un alt regim în privința instituțiilor de credit din aceste state care desfășoară activitate în statele membre decât cel prevăzut în reglementarea română, prevederile acestor acorduri se aplică cu prioritate.

[1)] M.Of. nr. 41 din 18 ianuarie 2012.

BCU IASI

Capitolul VIII
Desfășurarea activității instituțiilor de credit în afara teritoriului României

Instituțiile de credit, persoane juridice române, autorizate și supravegheate de Banca Națională a României, pot să își desfășoare activitatea atât în alte state membre, cât și în state terțe, în condițiile prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare.

În alte state membre, aceste instituții de credit pot desfășura activitățile prevăzute la art. 18 alin. (1) lit. a)-n[1]), prin înființarea de sucursale sau prin prestarea de servicii în mod direct, fără a fi necesară autorizarea lor de către autoritatea competentă din statul membru gazdă cu condiția ca respectivele activități să se regăsească în autorizația acordată de Banca Națională a României, așa cum prevede art. 80 din O.U.G. nr. 113/2013, în forma modificată.

Prevederea cuprinsă în art. 45 alin. (2) se aplică în mod corespunzător și sucursalelor instituțiilor de credit, persoane juridice române, care se deschid în alte state membre în sensul că toate sucursalele aceleiași instituții de credit înființate pe teritoriul aceluiași stat membru sunt considerate o singură sucursală.

Instituția de credit, persoana juridică română, care intenționează sa înființeze o sucursală într-un alt stat membru are obligația să transmită Băncii Naționale a României o notificare în acest sens, pe care să o însoțească de următoarele date și informații:

1. statul membru pe teritoriul căruia urmează sa fie înființată sucursala;

2. un program de activitate al sucursalei, incluzând cel puțin tipurile de activități care urmează să fie desfășurate de aceasta și structura organizatorică a sucursalei;

3. adresa sediului sucursalei de unde pot fi obținute documente;

4. identitatea persoanelor desemnate să asigure conducerea sucursalei și informații privind reputația și experiența profesională a acestora.

Primind aceste date și informații, autoritatea competentă română acționează conform procedurii legale. Aceasta are obligația ca în termen de 3 luni de la primirea notificării să transmită autorității competente din statul membru gazdă informațiile primite și totodată informează despre aceasta instituția de credit respectivă. Legea stabilește o excepție determinată de cazul în care, având în vedere activitățile ce urmează sa fie desfășurate de sucursala, Banca Națională a României are motive sa considere că structura administrativă sau situația financiara a instituției de credit sunt inadecvate. În aceste condiții, Banca Națională a României poate sa se opună înființării sucursalei și, în consecință, refuză să transmită informațiile către autoritatea competentă din statul membru gazdă. În acest caz informează instituția de credit și îi comunică motivele care au stat la baza deciziei sale în cadrul termenului de 3 luni de la primirea notificării acestuia. Pentru a se asigura legalitatea pentru instituția de credit, legiuitorul prevede dreptul acesteia de a contesta, în condițiile legii, actul prin care se comunică refuzul transmiterii informațiilor ori lipsa unui răspuns din partea Băncii Naționale a României în termenul legal prevăzut.

Când transmite autorității competente din statul membru gazdă informațiile furnizate de instituția de credit, Banca Națională a României comunică respectivei autorități informații privind nivelul și structura fondurilor proprii, precum și suma cerințelor de fonduri proprii ale instituției de credit, calculate potrivit art. 92 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013.

Autoritatea competentă din statul membru gazdă odată informată este îndreptățită să comunice instituției de credit condițiile în care, în scopul protejării interesului general, activitățile pot fi desfășurate în statul membru gazdă.

În acest cadru legal, sucursala poate începe activitatea sa de la data la care autoritatea respectivă i-a făcut comunicarea sau, în lipsa unei asemenea comunicări, la expirarea unui termen de 2 luni de la data primirii de către autoritate a informațiilor comunicate de Banca Națională a României

Orice intenție de modificare a informațiilor furnizate de instituția de credit se desfășoară în condițiile concrete prevăzute în art. 82 alin. (2).

Cealaltă variantă legală, în lipsa constituirii unei sucursale, este reglementată de art. 83. Conform acestuia, instituția de credit, persoana juridică română, care intenționează să presteze pentru prima dată servicii în mod direct într-un alt stat membru, este îndreptățită să notifice aceasta către Banca Națională a României. Respectiva notificare trebuie să indice statul membru gazdă și activitățile, în condițiile legii, pe care instituția de credit intenționează să le desfășoare în acest stat membru. În termen de o lună de la primirea notificării, Banca Națională a României o transmite autorității competente din statul membru gazdă, iar instituția de credit în cauza poate să presteze servicii în mod direct din momentul efectuării notificării.

O obligație clară care revine Băncii Naționale a României, în virtutea art. 84, în forma modificată prin O.G. nr. 13/2011, este aceea de a informa Comisia Europeană și Autoritatea Bancară Europeană cu privire la numărul și natura cazurilor în care aceasta s-a opus înființării de către o instituție de credit, persoană juridică română, a unei sucursale într-un alt stat membru sau continuării desfășurării activității unei astfel de sucursale.

Având în vedere schimburile de informații dintre autoritatea competentă din Romania și cea din statul membru gazdă, se pot realiza acțiuni cu efecte benefice pentru desfășurarea activității de către orice instituție de credit, persoană juridică română, pe teritoriul respectivului stat membru gazdă.

În acest spirit, autoritatea competentă din statul membru gazdă este îndrituită să informeze Banca Națională a României că o instituție de credit, persoană juridică română, care are o sucursală sau care prestează în mod direct servicii pe teritoriul statului membru respectiv, nu respectă sau există un risc semnificativ să nu respecte prevederile legale adoptate în acel stat membru pentru transpunerea Directivei 2013/36/UE sau dispozițiile Regulamentului (UE) nr. 575/2013. Odată informată, Banca Națională a României este îndreptățită să dispună, de îndată, toate măsurile pentru a se asigura că instituția de credit respectivă remediază

situația sau acționează în vederea prevenirii riscului de neconformare. Aceste măsuri sunt comunicate fără întârziere autorității competente din statul membru gazdă. Pe de altă parte, orice măsură dispusă în acest temei care implică sancțiuni sau restricții ale dreptului de prestare de servicii în mod direct sau de deschidere de sucursale pe teritoriul altui stat membru trebuie să fie motivată corespunzător și trebuie comunicată instituției de credit în cauză, pentru a i se da posibilitate să o conteste, dacă este cazul[1)].

Același act normativ constituie temeiul legal al regimului instituit pentru instituția de credit, persoana juridică română, care desfășoară activitate pe teritoriul altui stat membru, supusă dispozițiilor legale în vigoare în statul membru gazdă, adoptate pentru transpunerea Directivei 2013/36/UE sau în scopul protejării interesului general și măsurilor sau sancțiunilor dispuse de autoritățile statului membru respectiv pentru prevenirea sau sancționarea încălcărilor acestora. Se arată expres că aceste măsuri pot include interzicerea desfășurării de către instituția de credit în culpă a oricăror activități viitoare pe teritoriul statului membru gazdă.

Pornind de la considerentele adoptării Directivei europene, trebuie arătat că „obiectivul principal și obiectul prezentei directive este de a coordona dispozițiile naționale privind accesul la activitatea instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, modalitățile de guvernanță și cadrul lor de supraveghere... Prin urmare, prezenta directivă ar trebui citită împreună cu Regulamentul (UE) nr. 575/2013 și împreună cu respectivul regulament ar trebui să formeze cadrul juridic care reglementează activitățile bancare, cadrul de supraveghere și normele prudențiale aplicabile instituțiilor de credit și firmelor de investiții".

Art. 24 alin. (2) din directivă prevede, în acest sens, că autoritățile competente își furnizează reciproc, fără întârziere, informații esențiale sau relevante pentru evaluare. În art. 44 din directivă se arată că „statele membre gazdă pot ... să își exercite competențele acordate în temeiul prezentei directive pentru a lua măsurile adecvate în scopul prevenirii sau sancționării încălcărilor comise

---

[1)] Introdusă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013 începând de la 1 ianuarie 2014.

pe teritoriul lor dispozițiilor adoptate în temeiul prezentei directive sau din motive de interes general. Aceste măsuri includ și posibilitatea de a împiedica instituțiile de credit care au comis nereguli să efectueze noi tranzacții pe teritoriile lor".

Așa cum rezultă din textul reglementarii române, s-a urmărit o corelare între Directiva europeană la ale cărei texte am făcut referiri și reglementările naționale ale statului membru gazdă date în aplicarea acesteia, astfel încât să se asigure scopul urmărit în vederea protejării interesului general, avut în vedere prin adoptarea reglementărilor unitare și a celor naționale.

În același spirit al reglementării europene, legiuitorul român a statuat o prevedere determinată de situații de urgență, pe care a înscris-o în art. 87 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2006, în forma modificată începând cu data de 14 decembrie 2015 prin Legea nr. 312/2015.

În asemenea situații, înainte de a urma procedura prevăzută la art. 85, autoritatea competentă din statul membru gazdă poate lua până la dispunerea de către Banca Națională a României a măsurilor corespunzătoare, potrivit art. 85 alin. (1) sau până la aplicarea unor măsuri de reorganizare, măsuri preventive necesare protejării împotriva instabilității financiare care ar amenința grav interesele colective ale deponenților, ale investitorilor și ale celorlalți clienți, de pe teritoriul statului membru respectiv, a instituției de credit, persoana juridică română, care își desfășoară activitatea în statul membru gazdă. Acest drept al autorității competente din statul membru gazdă este corelat în textul de lege cu obligația acestuia de a informa despre aceasta Banca Națională a României în cel mai scurt timp.

Prin alin. (1^1) introdus prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013, legiuitorul îndrituiește Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă din statul membru de origine sau în calitate de autoritate competentă din statul membru afectat, atunci când are obiecțiuni față de măsurile preventive dispuse de autoritatea competentă din statul membru gazdă. În această situație, Banca Națională a României trebuie să supună cazul spre soluționare Autorității Bancare Europene, în care scop cere sprijinul acesteia, în condițiile art. 19 din Regulamentul (EU)

nr. 1093/2010[1]. Textul de lege arată că Banca Națională a României poate beneficia de asistența acordată, din proprie inițiativă, de autoritatea bancară europeană, în vederea ajungerii la un acord cu autoritatea competentă din statul membru gazdă.

Prevederea cuprinsă în alin. (2) al art. 87 arată că la solicitarea Comisiei Europene, Banca Națională a României are obligația de a comunica opinia sa cu privire la măsurile preventive adoptate de autoritatea competentă din statul membru gazdă.

Cum Banca Națională a României este îndrituită, conform legii, să dispună retragerea autorizației de funcționare a unei instituții de credit, persoană juridică română, tot aceasta, în conformitate cu prevederile art. 88, are obligația de a informa, de îndată, autoritățile competente din statele membre gazdă cu privire la retragerea autorizației unei instituții de credit, persoană juridică română, care desfășoară activitate pe teritoriul acelor state membre, făcând referiri la consecințele retragerii autorizației sau cu privire la încetarea valabilității autorizației, după caz[2].

Așa cum prevede art. 91, instituțiile de credit, persoane juridice române, au posibilitatea de a desfășura activitățile prevăzute în autorizația acordată de Banca Națională a României și pe teritoriul unui stat terț, dar numai prin înființarea unei sucursale. Înființarea acesteia este supusă aprobării prealabile, conform reglementărilor emise de aceasta. De altfel, toate unitățile operaționale înființate pe teritoriul unui stat terț sunt considerate a fi o singură sucursală.

Legea îndreptățește Banca Națională a României să poată respinge cererea de aprobare a înființării sucursalei în anumite cazuri bine determinate. Astfel, pe baza informațiilor deținute și a documentației prezentate de instituția de credit, persoana juridică română, Banca Națională a României este abilitată să se pronunțe în acest sens, când consideră că:

a) instituția de credit nu dispune de un management adecvat sau de o situație financiară corespunzătoare, în raport cu activitatea propusă a fi desfășurată prin intermediul sucursalei;

---

[1] Vezi *supra* p. 230.

[2] Acest text de lege a fost modificat în forma actuală prin punctul 61 din O.U.G. nr. 113/2013, începând cu 1 ianuarie 2014.

b) cadrul legislativ existent în statul terţ sau modul de aplicare a acestuia împiedică exercitarea de către Banca Naţională a României a funcţiilor sale de supraveghere;

c) instituţia de credit înregistrează o evoluţie necorespunzătoare a indicatorilor de prudenţă bancară sau nu îndeplineşte alte cerinţe stabilite prin reglementările în vigoare.

Toate aceste considerente ale autorităţii competente române constituie motive legale pentru respingerea solicitării respectivei instituţii de credit şi au menirea de a preîntâmpina consecinţe nedorite din punct de vedere prudenţial pentru instituţia de credit ori afectarea exercitării funcţiilor de supraveghere de către Banca Naţională a României.

Textul de lege prevede, principial, ca orice modificare a elementelor care sunt avute în vedere la aprobarea înfiinţării sucursalei este supusă aprobării prealabile a Băncii Naţionale a României.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul IX
Fuziunea și divizarea instituțiilor de credit

Fuziunea sau divizarea instituțiilor de credit, persoane juridice române, se efectuează în concordanță cu dispozițiile legale în materie și cu respectarea reglementărilor Băncii Naționale a României.

Cum instituțiile de credit sunt societăți comerciale pe acțiuni, acestor instituții le sunt aplicabile prevederile Legii societăților nr. 31/1990, cu modificările și completările ulterioare.

În această lege, la art. 238 sunt definite noțiunile de fuziune și de divizare a societăților comerciale. Astfel, alin. (1) arată că „fuziunea este operațiunea prin care:

a) una sau mai multe societăți sunt dizolvate fără a intra în lichidare și transferă totalitatea patrimoniului lor unei alte societăți în schimbul repartizării către acționarii societății sau societăților absorbite de acțiuni la societatea absorbantă și, eventual, al unei plăți în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acțiunilor astfel repartizate; sau

b) mai multe societăți sunt dizolvate fără a intra în lichidare și transferă totalitatea patrimoniului lor unei societăți pe care o constituie, în schimbul repartizării către acționarii lor de acțiuni la societatea nou-constituită și, eventual, al unei plăți în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acțiunilor astfel repartizate".

La rândul său, în alin. (2) al aceluiași articol, divizarea este definită ca fiind „operațiunea prin care:

a) o societate, după ce este dizolvată fără a intra în lichidare, transferă mai multor societăți totalitatea patrimoniului său, în schimbul repartizării către acționarii societății divizate de acțiuni la societățile beneficiare și, eventual, al unei plăți în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acțiunilor astfel repartizate;

b) o societate, după ce este dizolvată fără a intra în lichidare, transferă totalitatea patrimoniului său mai multor societăți

nou-constituite, în schimbul repartizării către acţionarii societăţii divizate de acţiuni la societăţile nou constituite şi, eventual, al unei plăţi în numerar de maximum 10% din valoarea nominală a acţiunilor astfel repartizate".

Divizarea poate avea loc si prin transferul simultan al patrimoniului societăţii divizate către una sau mai multe societăţi existente şi una sau mai multe societăţi nou constituite.

Este de interes să semnalăm şi alte dispoziţii din Legea nr. 31/1990 în această materie. Astfel, art. 239 prevede că fuziunea sau divizarea se hotărăşte de fiecare societate în parte, iar art. 241 stabileşte că „administratorii societăţilor care urmează a participa la fuziune sau la divizare vor întocmi un proiect de fuziune sau de divizare, care va cuprinde:

a) forma, denumirea si sediul social ale tuturor societăţilor implicate în fuziune sau divizare;

b) fundamentarea si condiţiile fuziunii sau ale divizării;

c) condiţiile alocării de acţiuni la societatea absorbantă sau la societăţile beneficiare;

d) data de la care acţiunile sau părţile sociale prevăzute la lit. c) dau deţinătorilor dreptul de a participa la beneficii şi orice condiţii speciale care afectează acest drept;

e) rata de schimb a acţiunilor sau părţilor sociale şi cuantumul eventualelor plăţi în numerar;

f) cuantumul primei de fuziune sau de divizare;

g) drepturile conferite de către societatea absorbantă sau beneficiară deţinătorilor de acţiuni care conferă drepturi speciale si celor care deţin alte valori mobiliare în afară de acţiuni sau masurile propuse în privinţa acestora;

h) orice avantaj special acordat experţilor la care se face referire la art. 243^3 şi membrilor organelor administrative sau de control ale societăţilor implicate în fuziune sau divizare;

i) data situaţiilor financiare ale societăţilor participante, care au fost folosite pentru a se stabili condiţiile fuziunii sau ale divizării;

j) data de la care tranzacţiile societăţii absorbite sau divizate sunt considerate din punct de vedere contabil ca aparţinând societăţii absorbante sau uneia ori alteia dintre societăţile beneficiare;

k) în cazul divizării:

- descrierea și repartizarea exactă a activelor și pasivelor care urmează a fi transferate fiecăreia dintre societățile beneficiare;

- repartizarea către acționarii sau asociații societății divizate de acțiuni, respectiv părți sociale, la societățile beneficiare și criteriul pe bază căruia se face repartizarea".

Conform art. 249, fuziunea sau divizarea produce efecte:

a) în cazul constituirii uneia sau mai multor societăți noi, de la data înmatriculării în registru comerțului a noii societăți sau a ultimei dintre ele;

b) în alte cazuri, de la data înregistrării hotărârii ultimei adunări generale care a aprobat operațiunea, cu excepția cazului în care, prin acordul părților, se stipulează că operațiunea va avea efect la o altă dată, care nu poate fi însă ulterioară încheierii exercițiului financiar curent al societății absorbante sau societăților beneficiare, nici anterioare încheierii ultimului exercițiu financiar încheiat al societății sau societăților ce își transferă patrimoniul.

După cum prevede art. 250, fuziunea sau divizarea are următoarele consecințe:

a) transferul, atât în raporturile dintre societatea absorbită sau divizată și societatea absorbantă/societățile beneficiare, cât și în raporturile cu terții, către societatea absorbantă sau fiecare dintre societățile beneficiare al tuturor activelor și pasivelor societății absorbite/divizate; acest transfer va fi efectuat în conformitate cu regulile de repartizare stabilite în proiectul de fuziune/divizare;

b) acționarii sau asociații societății absorbite sau divizate devin acționari, respectiv asociați ai societății absorbante, respectiv ai societăților beneficiare, în conformitate cu regulile de repartizare stabilite în proiectul de fuziune/divizare;

c) societatea absorbită sau divizată încetează să existe.

Nicio acțiune sau parte socială la societatea absorbantă nu poate fi schimbată pentru acțiuni/părți sociale emise de societatea absorbită și care sunt deținute:

a) de către societatea absorbantă, direct sau prin intermediul unei persoane acționând în nume propriu, dar în contul societății; sau

b) de către societatea absorbită, direct sau prin intermediul unei persoane acţionând în nume propriu, dar în contul societăţii.

Nicio acţiune sau parte socială la una dintre societăţile beneficiare nu poate fi schimbată pentru acţiuni la societatea divizată, deţinute:

a) de către societatea beneficiară în cauză, direct sau prin intermediul unei persoane acţionând în nume propriu, dar pe seama societăţii; sau

b) de către societatea divizată, direct sau prin intermediul unei persoane acţionând în nume propriu, dar pe seama societăţii.

În ceea ce priveşte aspectele legate de nulitatea unei fuziuni sau divizări, art. 251 arată că: „Nulitatea unei fuziuni sau divizări poate fi declarată numai prin hotărâre judecătorească".

De la data realizării sale, potrivit art. 249, fuziunea, respectiv divizarea, poate fi declarată nulă doar dacă nu a fost supusă unui control judiciar în conformitate cu prevederile art. 37 sau dacă hotărârea uneia dintre adunările generale care au votat proiectul fuziunii sau al divizării este nulă ori anulabilă.

Procedurile de anulare şi de declarare a nulităţii fuziunii sau divizării nu pot fi iniţiate după expirarea unui termen de 6 luni de la data la care fuziunea sau divizarea a devenit efectivă, în temeiul art. 249, sau dacă situaţia a fost rectificată.

Dacă neregularitatea ce poate conduce la declararea nulităţii unei fuziuni sau divizări poate fi remediată, instanţa competentă acordă societăţilor implicate un termen pentru rectificarea acesteia.

Hotărârea definitivă de declarare a nulităţii unei fuziuni sau divizări va fi înaintată din oficiu de către instanţă oficiilor registrului comerţului de la sediile societăţilor implicate în fuziunea sau divizarea respectivă.

Hotărârea definitivă de declarare a nulităţii unei fuziuni ori divizări nu aduce atingere prin ea însăşi valabilităţii obligaţiilor născute în sarcina sau în beneficiul societăţii absorbante ori societăţilor beneficiare, angajate după ce fuziunea sau divizarea au devenit efective, în temeiul art. 249, înainte ca hotărârea de declarare a nulităţii să fie publicată.

În cazul declarării nulităţii unei fuziuni, societăţile participante la fuziunea respectivă răspund solidar pentru obligaţiile societăţii absorbante, angajate în perioada menţionată la alin. (6).

În cazul declarării nulităţii unei divizări, fiecare dintre societăţile beneficiare răspunde pentru propriile obligaţii, angajate în perioada prevăzută la alin. (6). Societatea divizată răspunde, de asemenea, pentru aceste obligaţii, în limita cotei de active nete transferate societăţii beneficiare în contul căreia au luat naştere obligaţiile respective.

S-au semnalat astfel prevederi legale cu caracter general aplicabile societăţilor comerciale, conform dispoziţiilor Legii nr. 31/1990, aplicabile şi instituţiilor de credit, persoane juridice române. Aceste prevederi generale sunt completate cu cele speciale cuprinse în Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările si completările ulterioare. Astfel, art. 93 arată că fuziunea se poate realiza:

a) între două sau mai multe instituţii de credit;

b) între instituţii de credit şi instituţii financiare;

c) între instituţii de credit şi societăţi prestatoare de servicii auxiliare.

În acest fel se poate constata că o instituţie de credit nu poate fuziona decât cu instituţii din sfera sa de activitate, limitându-se la alte instituţii de credit, instituţii financiare ori societăţi prestatoare de servicii auxiliare care desfăşoară asemenea servicii în interesul instituţiei de credit.

Oricare dintre operaţiunile de fuziune şi de divizare care privesc o instituţie de credit este supusă aprobării prealabile a Băncii Naţionale a României, conform reglementărilor emise de aceasta. În acest sens, Norma B.N.R. nr. 5/2000 prevede norme de prudenţialitate. Astfel, înainte de solicitarea autorizării Băncii Naţionale a României, banca ori băncile participante la fuziune sau, după caz, la divizare trebuie să ia toate măsurile necesare astfel încât să se asigure că banca ori băncile preconizate să rezulte îndeplinesc cerinţele de natură prudenţială sau de altă natură stabilite de Banca Naţională a României prin reglementări. În cazul fuziunii se va solicita potrivit legii şi avizul Consiliului Concurenţei pentru realizarea acesteia.

Pentru îndeplinirea cerinţei privind capitalul minim al băncii ori băncilor rezultate în urma fuziunii sau divizării, inclusiv în cazul în care acestea sunt bănci nou-constituite, li se aplică regimul prevăzut în reglementări pentru băncile autorizate.

În vederea autorizării fuziunii sau, după caz, a divizării, banca ori băncile participante vor depune la Banca Naţională a României următoarea documentaţie:

a) cererea de autorizare, semnată de conducătorii băncilor participante, anexă la prezentele norme;

b) proiectul de fuziune, respectiv de divizare, însoţit, dacă este cazul, de avizul eliberat de Consiliul Concurenţei în cazul fuziunii;

c) hotărârile adunărilor generale extraordinare ale băncilor ori băncii respective privind fuziunea sau, după caz, divizarea;

d) proiectul actului ori actelor constitutive sau al actului ori actelor de modificare a actului constitutiv al băncii ori băncilor rezultate, după caz, însoţit de o comunicare privind repartiţia acţiunilor;

e) bilanţul contabil de fuziune sau, după caz, de divizare;

f) studiul de fezabilitate pentru banca ori băncile rezultate, care să includă şi estimări ale bilanţului şi contului de profit şi pierderi pentru următorii 3 ani, întocmite potrivit normelor metodologice specifice emise de Banca Naţională a României;

g) raportarea indicatorilor de prudenţă bancară pentru banca ori băncile rezultate, calculaţi în conformitate cu reglementările emise de Banca Naţională a României pe baza datelor din bilanţul de fuziune sau de divizare, după caz;

h) raportul auditorilor externi independenţi ai băncilor participante privitor la fuziune, respectiv la divizare, care să se refere cel puţin la conţinutul documentelor prevăzute la lit. e) şi f);

i) comunicare privind identitatea acţionarilor semnificativi, a conducătorilor, a membrilor consiliului de administraţie, a cenzorilor şi a auditorului independent propuşi ai băncii ori băncilor rezultate, însoţită, dacă este cazul, de documentaţia prevăzută pentru aceştia în normele privind autorizarea băncilor emise de Banca Naţională a României;

j) orice alte informaţii pe care banca ori băncile participante le consideră de natură să susţină viabilitatea proiectului prezentat.

În cazul realizării unei fuziuni între o bancă persoană juridică română şi o bancă persoană juridică străină se va transmite şi acordul autorităţii de supraveghere din ţara de origine a băncii străine.

În cazul în care banca străină participantă la fuziune nu are o sucursală sau o filială-bancă persoană juridică română autorizată să funcţioneze pe teritoriul României, documentaţia prezentată se va completa cu o descriere a băncii străine, însoţită de ultimele 3 rapoarte anuale, certificate de auditori independenţi, o descriere a sistemului de reglementare din ţara de origine şi declaraţia autorităţii de supraveghere, în conformitate cu prevederile normelor privind autorizarea băncilor.

În termen de cel mult 3 luni de la primirea cererii de autorizare, Banca Naţională a României se va pronunţa asupra acesteia, în sensul autorizării fuziunii sau, după caz, a divizării ori a respingerii cererii de autorizare.

Banca ori băncile rezultate vor putea desfăşura activităţi bancare pe baza hotărârii privind autorizarea fuziunii, respectiv a divizării şi sunt supuse tuturor reglementărilor aplicabile băncilor autorizate.

Hotărârea privind autorizarea va fi emisă cu o valabilitate de 6 luni de la data comunicării. Pentru motive întemeiate termenul poate fi prelungit la cerere.

Concomitent cu autorizarea fuziunii sau a divizării, după caz, Banca Naţională a României va retrage autorizaţia băncii ori băncilor care îşi încetează existenţa, inclusiv sucursalelor băncilor străine.

Hotărârea privind retragerea autorizaţiei băncii/băncilor care îşi încetează existenţa va produce efecte începând cu data fuziunii, respectiv a divizării.

Originalul autorizaţiilor retrase se va restitui Băncii Naţionale a României în termenul legal prevăzut.

În termen de 5 zile lucrătoare de la îndeplinirea formalităţilor de înregistrare şi publicitate, dar nu mai târziu de 4 luni de la data comunicării hotărârii privind autorizarea fuziunii sau, după caz, a divizării, se vor transmite Băncii Naţionale a României documen-

tele care atestă realizarea conform proiectului prezentat a operaţiunii de fuziune sau, după caz, de divizare şi efectuare a menţiunilor corespunzătoare în registrul comerţului, referitoare la înmatricularea băncii ori băncilor nou-înfiinţate, radierea băncii ori băncilor care îşi încetează existenţa, majorarea sau, după caz, reducerea capitalului social, precum şi celelalte menţiuni, însoţite de actul constitutiv sau, după caz, de actul modificator al actului constitutiv, în formă autentică, şi dovada sediului social, care să respecte prevederile normelor Băncii Naţionale a României privind autorizarea băncilor.

În termen de cel mult 2 luni de la primirea documentelor menţionate, în condiţiile respectării prevederilor legale în vigoare, Banca Naţională a României va decide cu privire la autorizarea băncii ori băncilor rezultate în urma fuziunii, respectiv a divizării.

Apariţia unor modificări faţă de proiectul iniţial va determina o nouă evaluare din partea Banca Naţională a României. În cazul în care aceste modificări sunt contrare prevederilor legale sau prezentelor norme, aceasta va putea revoca hotărârea privind autorizarea fuziunii sau, după caz, a divizării şi va respinge cererea de autorizare.

În cazul unei decizii favorabile va confirma faptul că procesul de autorizare s-a încheiat şi va proceda, după caz, la eliberarea autorizaţiilor de funcţionare pentru banca ori băncile rezultate, inclusiv sucursale ale băncilor străine sau la modificarea corespunzătoare a autorizaţiilor băncii ori băncilor beneficiare, în situaţia fuziunii prin absorbţie ori a divizării realizate prin împărţirea întregului patrimoniu ori transmiterea unei părţi din patrimoniu la două sau mai multe bănci autorizate.

Întreaga documentaţie va fi prezentată în limba română. Pentru documentele redactate într-o limbă străină se va prezenta şi traducerea legalizată a acestora. Documentele întocmite sau legalizate de o autoritate străină vor fi supralegalizate în condiţiile prevăzute de legislaţia română.

O cerinţă care trebuie avută în vedere şi care întăreşte importanţa obţinerii aprobării prealabile din partea Băncii Naţionale a României este dispoziţia legală care stabileşte că fuziunea sau divizarea pot fi înregistrate în Registrul Comerţului sub condiţia

acestei aprobări prealabile. În scopul asigurării acestei aprobări, Banca Națională a României are obligația de a analiza documentele prezentate, precum și toate celelalte informații disponibile pentru a se asigura că sunt îndeplinite cerințele legale în materie.

De aceea, pentru evaluarea corectă a operațiunii de fuziune sau de divizare se are în vedere, după caz, fără a fi limitative, următoarele considerente:

1. îndeplinirea condițiilor pentru autorizarea unei instituții de credit;

2. adecvarea capitalului la nivelul instituției ori a instituțiilor de credit rezultate;

3. transparenta structurii instituției ori a instituțiilor rezultate, astfel încât aceasta să permită desfășurarea unei supravegheri eficiente;

4. calitatea persoanelor care asigură administrarea sau conducerea instituției ori a instituțiilor de credit rezultate;

5. existența acordului autorității competente din statul membru în situația înființării de sucursale în România ale instituțiilor de credit din statele membre ca rezultat al fuziunii sau al divizării cu instituții de credit, persoane juridice române;

6. îndeplinirea condițiilor pentru autorizarea sucursalelor instituțiilor de credit din state terțe care se înființează ca rezultat al fuziunii sau al divizării cu instituții de credit, persoane juridice române;

7. existenta unui acord de cooperare intre Banca Națională a României și autoritatea competentă din statul terț a instituției de credit implicate în operațiunea de fuziune ori de divizare[1)].

Considerentele avute în vedere de legiuitor prin art. 94 au menirea sa ofere autorității competente române o informare cât mai detaliată și elemente cât mai variate cu privire la operațiunea de fuziune sau de divizare asupra căreia Banca Națională a României este chemată să se pronunțe.

[1)] Prevederile de la punctele 5-7 au fost introduse prin Legea nr. 312/2015 începând cu data de 14 decembrie 2015.

Tot Legea nr. 312/2015[1)] a fost actul normativ care a dus la modificarea art. 95 și 96, ca și la introducerea art. 95[1] din O.U.G. nr. 99/2006.

Astfel, instituțiile de credit, persoane juridice române, care se înființează ca rezultat al fuziunii sau al divizării, precum și instituțiile de credit, persoane juridice române, care continuă să existe în urma unei asemenea operațiuni, trebuie să îndeplinească toate condițiile legale prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare, de Regulamentul (UE) nr. 575/2013, cu modificările ulterioare și de reglementările emise în aplicarea acestora.

Este stabilit expres că instituțiile de credit, persoane juridice române, și sucursalele instituțiilor de credit din state terțe, care se înființează ca rezultat al fuziuni sau al divizării, au obligația de a obține autorizația din partea Băncii Naționale a României.

Aceasta este îndreptățită să respingă o cerere de aprobare prealabilă a unei fuziuni sau divizări dacă nu sunt îndeplinite cerințele prevăzute în actele normative române și europene indicate în reglementare.

Toate prevederile legale prevăzute în această materie se aplică în mod corespunzător oricărei operațiuni care presupune un transfer total sau semnificativ de patrimoniu de la sau către o instituție de credit, persoană juridică română, indiferent de modalitatea în care se realizează o astfel de operațiune, dacă aceasta este hotărâtă de organele statutare a instituțiilor de credit implicate în operațiune.

[1)] Legea nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar (M.Of. nr. 920 din 11 decembrie 2015).

Capitolul X
Secretul profesional în domeniul bancar şi relaţia cu clientela

Activitatea bancară implică o relaţionare amplă între instituţiile de credit şi multitudinea de clienţi ai acestora, în cadrul căreia apar informaţii variate care trebuie gestionate astfel încât să nu aducă atingere intereselor părţilor şi să nu afecteze raporturile juridice dintre acestea.

Încă de la momentul iniţierii de raporturi juridice între părţi, acestea îşi transmit unele altora o mulţime de informaţii pe care urmează, ulterior, să le gestioneze şi care pot afecta părţile, dacă nu se respectă un regim adecvat de utilizare a diverselor informaţii.

Păstrarea corespunzătoare a informaţiilor obţinute de la clienţi garantează încrederea acestora în instituţia căreia i-au comunicat datele şi informaţiile respective şi le oferă convingerea că nu vor fi înstrăinate în defavoarea lor. De aceea, instituţiile de credit trebuie să ia toate măsurile care pot asigura păstrarea informaţiilor obţinute de la clientelă în cele mai sigure condiţii, astfel încât acestea să nu ajungă la alte persoane care le-ar putea utiliza în alte scopuri.

Instituţiile de credit sunt conştiente că, pe lângă serviciile oferite clientelei, aceasta le alege în considerarea încrederii pe care o are faţă de o anumită instituţie. Selectarea unei asemenea instituţii se face ţinând seama de modul în care aceasta asigură păstrarea informaţiilor pe care le deţine de la fiecare client în parte. De multe ori, instituţia de credit obţine de la client informaţii pe care acesta nu le-a destăinuit nici soţilor sau rudelor apropiate şi păstrarea acestora în mod necorespunzător poate afecta existenţa în perspectivă a clienţilor. De aceea, în orice moment, instituţia de credit şi oricare dintre angajaţii săi trebuie să acorde atenţia cuvenită pentru păstrarea datelor şi informaţiilor obţinute de la clienţi. Orice scurgere de asemenea date sau informaţii poate

produce consecințe nedorite, cu urmări grave pentru persoana afectată. Într-o asemenea situație, clientul afectat, pe lângă că își pierde încrederea în acea instituție de credit, poate înceta raportul juridic cu aceasta, dar și poate solicita despăgubirile cuvenite pentru prejudiciul cauzat. Reacția unui client afectat de modul cum i-au fost păstrate informațiile se poate perpetua și la alți clienți ai aceleiași instituții de credit sau chiar la virtuali clienți care nu se vor mai orienta către serviciile acesteia.

În acest context, fiecare instituție de credit este interesată să-și educe proprii angajați să folosească toate metodele posibile pentru păstrarea confidențialității asupra datelor și informațiilor căpătate de la clientelă, căci simpla neglijență a unui angajat poate afecta imaginea și încrederea clientelei față de instituție, inclusiv cu consecințe materiale asupra acesteia.

Interesul față de păstrarea confidențialității instituției de credit asupra datelor și informațiilor obținute de la clienți a determinat legiuitorul să reglementeze cât mai judicios această materie în cuprinsul legii speciale care privește domeniul instituțiilor de credit.

Astfel, capitolul II din cadrul Titlului II al ordonanței de urgență, intitulat „Cerințe prudențiale și secretul profesional" acordă atenția cuvenită acestei materii. Încă de la început, din formulare, trebuie apreciat că păstrarea secretului profesional este privită asemenea unei cerințe prudențiale pe care orice instituție de credit trebuie să o respecte. Cum ansamblul cerințelor prudențiale stabilite de lege se află în atenția și sub supravegherea prudențială a autorității naționale în domeniu, rezultă că problema este în obiectivul acesteia, tocmai pentru a se asigura urmărirea corespunzătoare a felului în care își desfășoară activitatea fiecare instituție de credit.

Legiuitorul reglementează în mod adecvat această problemă oferind fundamentul necesar raportului dintre părți.

În primul rând, se definește sfera elementelor cuprinse în confidențialitatea pe care trebuie să o păstreze instituția de credit. Dacă prin confidențialitate se înțelege că o parte trebuie să păstreze date și informații destăinuite de altă parte, care sunt și trebuie să rămână taine pentru orice persoană căreia nu i-au fost comunicate de titularul acestora, pentru instituția de credit este clar definită

sfera datelor și informațiilor care trebuie păstrate strict. Astfel, conform art. 111 din O.U.G. nr. 99/2006, instituția de credit are obligația legală de a păstra confidențialitatea „asupra tuturor faptelor, datelor și informațiilor referitoare la activitatea desfășurată, precum și asupra oricărui fapt, dată sau informație, aflate la dispoziția sa, care privesc persoana, proprietatea, activitatea, afacerea, relațiile personale sau de afaceri ale clienților ori informații referitoare la conturile clienților, la serviciile prestate sau la contractele încheiate cu clienții". Dacă prin fapt se înțelege fie „întâmplare sau împrejurare reală, lucru petrecut în realitate", fie „acțiune săvârșită de cineva"[1], informația are înțelesul de „lămurire asupra unei persoane sau asupra unui lucru"[2]. Pornind de la sensul noțiunilor în cauză, trebuie remarcat că acestea capătă semnificații deosebite în ceea ce privește informațiile legate de existența unor persoane care pot fi folosite în defavoarea acestora cu variate consecințe.

Legiuitorul, prin însușirea indicată în text, arată în mod clar la ce se pot referi acestea, demonstrând diversitatea aspectelor pe care le pot cuprinde și, implicit, consecințele pe care le pot atrage pentru fiecare persoană dacă ajung la cunoștința altora. Un element de circumstanțiere subliniat de legiuitor îl constituie faptul că aceste informații sunt „aflate la dispoziția sa", ceea ce fac responsabilă instituția de credit care le deține și are obligația de a le păstra, deoarece i-au fost comunicate exclusiv pentru a fi utilizate în interesul activității sale, neputând fi comunicate altora, datorită caracterului confidențial sub regimul căruia i-au fost comunicate.

În ceea ce privește informațiile referitoare la conturile clienților, legea arată concret ce are în vedere: respectiv solduri, rulaje, operațiuni de rulare, astfel încât instituția de credit să aibă cunoștință și prin aceasta să asigure confidențialitatea asupra tuturor acestor informații.

Dacă, din punct de vedere generic, noțiunea de client este definită ca reprezentând: „persoana care cumpără (regulat) de la un magazin, consumă ceva într-un local public etc., considerată în

---

[1] Dicționarul explicativ al limbii române, Ed. Academiei Române, București, 1975, p. 323.

[2] Idem, p. 428.

raport de persoana sau întreprinderea de la care cumpără, consumă etc."[1], art. 111 alin. (2) din O.U.G. nr. 99/2006 stabilește înțelesul noțiunii în raport de domeniul pe care îl reglementează, arătând că se consideră client al unei instituții de credit „orice persoană cu care, în desfășurarea activităților prevăzute la art. 18 și la art. 20, instituția de credit a negociat o tranzacție, chiar dacă respectiva tranzacție nu s-a finalizat și orice persoană care beneficiază de serviciile unei instituții de credit, inclusiv persoanele care au beneficiat în trecut de serviciile unei instituții de credit".

După cum se poate observa, legea are grijă să circumstanțieze în modul cel mai clar noțiunea definită, arătând că se referă la persoana care a intrat într-un raport juridic cu instituția de credit în desfășurarea oricăreia dintre activitățile permise să le efectueze aceasta ca urmare a temeiului legal recunoscut de lege. Este suficient să se fi angajat într-o negociere cu privire la o tranzacție cele două părți, indiferent de finalitatea acesteia, arătându-se expres că referința la noțiunea de client privește și situația în care nu s-a finalizat tranzacția intrată în negociere, deoarece persoana în cauză a căpătat calitatea de client încă de la momentul debutului negocierii cu respectiva instituție de credit. Sfera clienților include atât persoana care beneficiază de serviciile instituției de credit în prezent, cât și cea care a beneficiat de acestea în trecut. Având în vedere formularea din textul de lege, putem considera că noțiunea privește și persoana care ar putea deveni client al instituției de credit, dacă aceasta a început o negociere, care încă nu a fost finalizată, dar ar putea fi finalizată ulterior, persoana oferind date și informații în ceea ce îl privește și acestea având un caracter confidențial trebuie păstrate în același regim.

Dacă subiectul pasiv este determinat în prevederile art. 111, art. 112 stabilește la fel de clar subiectul activ al obligației, care poate fi „orice persoană care exercită responsabilități de administrare și/sau conducere ori care participă la activitatea unei instituții de credit".

Ținând seama de prevederile legale în materie, în sfera acestor persoane intră, în primul rând, fiecare dintre membrii consiliului de

---

[1] Idem, p. 163.

administrație și directorii sau, după caz, membrii consiliului de supraveghere și ai directoratului unei instituții de credit, precum și persoanele desemnate să asigure conducerea structurilor care privesc activitățile de administrare și control al riscurilor, audit intern, juridice, conformitate, trezorerie, creditare, precum și orice alte activități care pot expune instituția de credit unor riscuri semnificative. Toate aceste persoane trebuie să își desfășoare activitatea în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase, or păstrarea confidențialității informațiilor obținute în desfășurarea activității implică tocmai respectarea unei reguli de practică bancară prudentă și sănătoasă.

În sfera subiectului activ sunt cuprinse toate persoanele care au calitatea de angajat al instituției de credit și, în această calitate, au luat cunoștință de date și informații de natura celor proteguite de lege. Având în vedere prevederea legală, în această sferă sunt cuprinse și persoanele care au avut calitatea de angajat al instituției de credit, în care calitate au luat cunoștință, chiar dacă în prezent nu o mai au, rămân supuse obligației. Considerăm că în această sferă trebuie cuprinse și persoanele care nu au sau nu au avut calitatea de angajați, dar au fost desemnați de conducerea instituției de credit să desfășoare activități care au implicat obținerea de date și informații de la clienți de natura celor proteguite de aceste prevederi legale. În această situație trebuie cuprinsă orice persoană care a luat cunoștință de asemenea date și informații în cursul exercitării responsabilităților ei în legătură cu instituția de credit, având în vedere că aceasta este condiția *sine qua non* care atrage oricărei persoane răspunderea pentru încălcarea acestei obligații. Acest text de lege a fost modificat în forma actuală prin Legea nr. 227/2007[1)], începând cu data de 21 iulie 2007.

În alin. (2) al aceluiași articol se stabilește pentru persoanele care au calitatea de subiect activ al faptei sancționate obligațiile pe care acestea trebuie să le respecte. Aceste persoane nu au dreptul de a folosi sau de a dezvălui asemenea fapte sau date. Semnalând sensurile celor două verbe: a folosi înseamnă „a face uz (de ceva),

[1)] M.Of. nr. 480 din 18 iulie 2007.

a utiliza, a întrebuinţa"[1)], iar a dezvălui are înţelesul de „a da la iveală, a face cunoscut (prin vorbe, scris, imagini etc.), a destăinui, a divulga"[2)]. Având în vedere aceste înţelesuri putem trage concluzia că interdicţia impusă de a nu folosi înseamnă că persoana în cauză nu are dreptul să folosească acele date şi informaţii de care a luat cunoştinţă atât pentru sine, cât şi pentru altul, ceea ce implică interdicţia de a avea un folos pentru sine sau pentru altul din informaţiile obţinute ca urmare a desfăşurării activităţii de serviciu cu care este mandatat de instituţia de credit.

Totodată, aceste persoane nu au dreptul de a dezvălui informaţiile pe care le deţin în asemenea condiţii deoarece astfel pot prejudicia persoanele în cauză. Textul circumstanţiază foarte clar că dezvăluirea nu trebuie făcută nici în timpul activităţii acestora, nici după încetarea acesteia sub condiţia că, dacă acele informaţii ar deveni publice, acestea ar dăuna intereselor ori prestigiului instituţiei de credit sau clientului acesteia.

Sfera subiecţilor activi este extinsă, conform art. 112 alin. (3), cu persoanele care obţin informaţii de natura celor specificate, din rapoarte ori alte documente ale instituţiei de credit. Rezultă că aceste persoane nu au avut, în mod nemijlocit, contactul cu clienţii instituţiei, dar au avut contact cu respectivele date şi informaţii din documentele instituţiei la care au avut acces prin natura activităţii desfăşurate de acestea. Aceste persoane, prin dezvăluirea pe care ar face-o, ar putea „dăuna intereselor ori prestigiului instituţiei de credit sau clientului acestuia" şi, de aceea, legiuitorul înţelege să asigure protejarea acesteia, incluzând şi această categorie de persoane în sfera celor răspunzători de o eventuală folosire sau dezvăluire de astfel de date şi informaţii. Spre exemplu, auditorii instituţiei de credit, care nu au un contact nemijlocit cu clienţii acesteia, dar iau cunoştinţă de asemenea informaţii din documentele supuse auditului devin, în virtutea acestui text de lege, răspunzători pentru afectarea confidenţialităţii informaţiilor deţinute de respectiva instituţie de credit.

[1)] Dicţionarul explicativ al limbii române, op. cit., p. 344.
[2)] Idem, p. 262.

După ce definește fapta, categoriile de persoane care pot deveni subiecte active și pasive, legea prevede, în mod expres, excepțiile întemeiate care justifică furnizarea de astfel de date și informații. Astfel, art. 113 alin. (1) arată că obligația impusă de art. 111 nu poate fi opusă autorității competente în exercitarea atribuțiilor sale de supraveghere la nivel individual sau, după caz, consolidat ori subconsolidat. Cum este firesc, autoritatea de supraveghere este îndrituită să cunoască toate documentele instituției de credit pentru a-și îndeplini atribuțiile sale în vederea efectuării în orice moment al supravegherii în mod adecvat a băncii. Dacă autoritatea ia cunoștință de asemenea date și informații proteguite de dispozițiile art. 111, acest lucru nu poate fi calificat ca o divulgare de informații de către persoanele din cadrul instituției de credit, deoarece aceasta din urmă este obligată, conform legii, de a pune la dispoziția autorității a tuturor informațiilor și documentelor de care aceasta are nevoie pentru a-și îndeplini sarcinile legale rezultate din asigurarea unei supravegheri prudențiale adecvate. De altfel, după cum rezultă din prevederile art. 112 alin. (3), același regim legal privitor la păstrarea confidențialității asupra datelor și informațiilor obținute din activitatea instituțiilor de credit revine și persoanelor care au luat cunoștință de acestea din rapoartele ori alte documente ale instituțiilor de credit.

Legea stabilește cu claritate care sunt situațiile pe care le clarifică ca fiind excepții de la obligația prevăzută de art. 111 din ordonanța de urgență, stabilind, în mod expres, care sunt acestea când informații de natura secretului profesional pot fi furnizate.

Prima dintre situațiile enunțate se referă la solicitarea titularului de cont sau a moștenitorilor acestuia, inclusiv a reprezentanților legali și/sau statutari, ori cu acordul expres al acestora.

Titularul de cont este persoana care ar fi într-un asemenea caz subiectul pasiv, cel care ar fi vătămat în situația în care din cadrul instituției de credit i s-ar divulga date sau informații. Dacă acesta le solicită instituției de credit și aceasta răspunde pozitiv solicitării sale nu se poate vorbi de o divulgare, deoarece acesta are dreptul să cunoască în orice moment orice informație în legătură cu situația sa financiară la respectiva instituție de credit și la relația sa cu aceasta. Într-o asemenea situație este firesc să se considere că

nu poate fi vorba de o divulgare a secretului profesional în ceea ce îl priveşte.

Moştenitorul acestuia, fiind un continuator al persoanei sale, după deces, capătă, în virtutea calităţii sale, certificate prin certificatul emis de notar, drepturile şi obligaţiile titularului de cont şi astfel, la solicitarea sa i se comunică toate informaţiile la care este îndreptăţit, nefiind vorba de divulgarea secretului profesional referitor la titularul de cont pe care îl succede.

Reprezentantul legal sau statutar este persoana care reprezintă titularul, în virtutea legii sau a actului prin care a fost mandatat. Cum se arată în doctrină, „prin efectul reprezentării, cel reprezentat devine în mod direct parte în actul juridic încheiat de reprezentantul său în limitele puterilor conferite, ca şi când l-ar fi încheiat el însuşi"[1]. Astfel, acesta, în baza mandatului primit, poate solicita informaţia de la instituţia de credit, iar aceasta, verificându-i calitatea, îi poate transmite informaţia fără a se încălca în acest mod obligaţia prevăzută în art. 111 din O.U.G. nr. 99/2006.

În ceea ce priveşte acordul expres al acestora, trebuie consemnat faptul că persoana în cauză, care este îndreptăţită a primi informaţia, îşi exprimă voinţa juridică în sensul că instituţia de credit este abilitată să ofere respectiva informaţie în concordanţă cu acordul expres exprimat. În concluzie, în această situaţie nu este afectat titularul de cont, client al instituţiei de credit, la transmiterea informaţiei de către instituţie.

A doua situaţie înscrisă în art. 113 alin. (2) se referă la cazurile în care instituţia de credit justifică un interes legitim. Această situaţie trebuie probată în ceea ce priveşte interesul legitim pe care instituţia de credit trebuie să-l justifice. Existenţa acestuia exonerează de răspundere şi nu poate fi vorba de încălcarea obligaţiei de păstrare a confidenţialităţii.

Cea de a treia situaţie se referă la solicitarea scrisă a altor autorităţi sau instituţii ori din oficiu, dacă prin lege specială aceste autorităţi sau instituţii sunt îndrituite, în scopul îndeplinirii atribuţiilor lor specifice, să solicite şi/sau să primească astfel de

---

[1] *M. Mureşan*, în *M.N. Costin, M. Mureşan, V. Ursa*, Dicţionar de drept civil, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1980, p. 457.

informații și sunt identificate clar informațiile care pot fi furnizate de către instituțiile de credit în acest scop. După cum rezultă din textul de lege, trebuie subliniate cele trei condiții care conduc la îndeplinirea acestei situații de excepție:

1) existența unei legi speciale care îndrituiește anumite autorități sau instituții bine determinate să solicite instituțiilor de credit anumite informații cu privire la clienții acestora sau le obligă pe acestea să furnizeze informațiile respective din oficiu, către autoritățile sau instituțiile în cauză;

2) analizarea solicitărilor autorității sau instituției abilitate de lege pentru a se transmite răspunsul adecvat în cauză;

3) identificarea în mod clar a informațiilor care pot fi furnizate de către instituțiile de credit pentru a se asigura îndeplinirea atribuțiilor specifice ale solicitanților.

În această ordine de idei, alin. (3) din text arată că, în cererea scrisă adresată instituției de credit, trebuie să se precizeze temeiul legal al solicitării de informații, identitatea clientului la care se referă informațiile confidențiale care se solicită, categoria informațiilor solicitate și scopul pentru care se solicită acestea. Instituția de credit va verifica îndeplinirea tuturor acestor cerințe înainte de formularea și transmiterea răspunsului său către autoritatea sau instituția solicitatoare.

În concluzie, suntem în prezența unei excepții *ex lege*, care rezultă dintr-o obligație legală, cu aceeași valoare precum obligația instituită prin art. 111.

În cel de-al patrulea caz enunțat în art. 113 alin. (2) este vorba de o solicitare expresă care îl privește pe soțul titularului de cont. În acest caz poate veni solicitarea fie de la acesta, care va trebui să însoțească solicitarea de dovada că a introdus în instanță cerere de împărțire a bunurilor comune, fie de la instanța sesizată cu cererea soțului. În acest mod, legea sprijină înfăptuirea justiției oferind acesteia informațiile necesare pentru acordarea unei corecte soluții.

Același scop este slujit în cea de a cincea excepție, când la solicitarea instanței de judecată trebuie transmise acesteia informațiile solicitate pentru soluționarea diferitelor cauze deduse judecății, fără a se face vreo distincție între acestea.

Cea de a șasea excepție este condiționată de:

1) solicitarea executorului judecătoresc;

2) se referă la conturile debitorilor urmăriți și

3) în scopul realizării procedurii de executare silită. Este de reținut că lit. f) din alin. (2) al art. 113 a fost modificată de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013[1)] începând cu 1 ianuarie 2014.

Următoarea excepție a fost introdusă prin Legea nr. 71/2011[2)], începând de la data de 1 octombrie 2011 și privește solicitarea notarului în cadrul procedurii succesorale notariale și trebuie privită în concordanță cu prima excepție din același text de lege, care îl îndrituiește pe moștenitorul titularului de cont să solicite și să obțină respectivele informații.

Art. 113 alin. (4) din O.U.G. nr. 99/2006 reia prevederea obligației înscrisă în art. 111 și stabilește cu claritate că personalul instituției de credit nu poate utiliza în folos personal sau în folosul altuia, direct ori indirect, informațiile confidențiale pe care le deține sau de care a luat cunoștință în orice mod. Reluarea ideii deja exprimate în mod detaliat are menirea de a conștientiza personalul instituției de credit asupra responsabilității sale în respectarea obligației legale.

S-ar putea considera prevederea cuprinsă în art. 114 ca fiind o altă excepție de la art. 111, însă aceasta trebuie privită ca o obligație legală în sprijinirea actului de justiție. Cum oricine are obligația de a furniza procurorului sau instanței de judecată, la solicitarea acestora, informațiile necesare, este normal ca și instituțiile de credit să-și îndeplinească o asemenea obligație, inclusiv cu privire la informații de natura secretului bancar. De altfel, legiuitorul în întemeierea textului face referire la dispozițiile privind metodele speciale de supraveghere sau cercetare din Codul de procedură penală, care trebuie aplicate în mod corespunzător. Formularea acestui text de lege este în vigoare începând cu data de 1 februarie 2014, în baza modificării aduse prin Legea nr. 255/2013[3)].

[1)] M.Of. nr. 830 din 23 decembrie 2013.

[2)] M.Of. nr. 409 din 10 iunie 2011.

[3)] M.Of. nr. 515 din 14 august 2013.

Un text de lege de sine stătător consacră fapte despre care legiuitorul arată că acestea nu se consideră încălcări ale obligației de păstrare a secretului bancar. Astfel, efectuarea unor asemenea fapte, înșirate în cuprinsul art. 115, are ca urmare considerentul că, în cazul aprecierii încălcării obligației de păstrare a secretului bancar, o asemenea faptă nu există și nu ar putea fi sancționată persoana care ar comunica asemenea informații. În acest sens, este firesc ca furnizarea de date agregate prin care identitatea și informațiile privind activitatea fiecărui client nu pot fi identificate să nu poată fi considerată a prejudicia un anumit client, deoarece din datele agregate comunicate nu poate fi identificat acesta și nici informațiile privitoare la acesta.

În mod similar trebuie apreciată furnizarea de date structurilor constituite sub forma centralei riscurilor bancare, centralei incidentelor de plăți sau fondului de garantare a depozitelor, organizate în condițiile legii. Trebuie să se rețină că aceste structuri constituite prin acte normative au sarcini legale care le impun cu necesitate cunoașterea de asemenea date și personalul acestora este ținut, de asemenea, de obligația păstrării confidențialității asupra acestor date și informații, neexistând riscul ca informațiile transmise de instituțiile de credit să poată fi utilizate în folosul cuiva, direct sau indirect, aducându-se astfel atingere intereselor ori prestigiului unei instituții de credit sau ale unui client al acesteia.

Nu se consideră încălcare a obligației de păstrare a confidențialității furnizarea de date auditorului financiar al instituției de credit deoarece acesta, prin activitatea pe care o desfășoară, verifică toate documentele instituției de credit și, în acest mod, intră în contact cu fel de fel de date și informații, inclusiv ale clienților băncii și, de altfel, și acesta este ținut de aceeași obligație. Ca atare, furnizarea de date către acesta nu poate fi calificată ca o încălcare a obligației respective, fiindcă, din punct de vedere legal, există obligația de a i se comunica acestuia orice fel de date și informații, neexistând riscul ca astfel să se dăuneze „intereselor ori prestigiului unei instituții de credit sau unui client al acesteia".

Cuprinderea în această categorie a furnizării de informații la cererea instituțiilor de credit corespondente este justificată de faptul că și respectivele instituții de credit sunt ținute de

respectarea aceleiaşi obligaţii, nefiind vorba de o divulgare de informaţii. Pe de altă parte, trebuie sesizat că legiuitorul a condiţionat furnizarea de informaţii către asemenea instituţii de credit, condiţia fiind ca informaţiile furnizate să aibă legătură cu operaţiunile derulate prin conturile de corespondent.

Furnizarea de date şi informaţii entităţilor aparţinând grupului din care face parte instituţia de credit este calificată de lege ca nefiind încălcare a obligaţiei de păstrare a secretului bancar deoarece entităţile din grup au aceleaşi interese cu respectiva instituţie de credit şi acestea sunt ţinute de o obligaţie similară. Pe de altă parte, trebuie reţinut că furnizarea de date şi informaţii către acestea este concret circumstanţiată, căci furnizarea acestora se face ţinând seama de necesitatea determinată de organizarea supravegherii pe bază consolidată, cât şi pentru combaterea spălării banilor şi a finanţării terorismului.

În rândul faptelor care nu se consideră încălcări ale obligaţiei de păstrare a secretului bancar a fost introdusă prin Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 26/2010[1)], începând cu data de 1 aprilie 2010, şi fapta de transmitere de către Centrala riscurilor bancare a Băncii Naţionale a României a informaţiilor existente în baza sa de date instituţiilor de credite. După cum reiese din descrierea faptei, se poate constata că este vorba de un schimb de informaţii între o structură a Băncii Naţionale a României şi instituţiile de credit, or ambele părţi sunt obligate să respecte aceeaşi obligaţie, neexistând riscul înstrăinării acestora în exterior sistemului bancar, cu consecinţe de natura celor proteguite de legiuitor.

Tocmai pentru o întărire a păstrării secretului bancar, legea extinde obligaţia de păstrare a confidenţialităţii şi asupra persoanelor abilitate să solicite şi/sau să primească informaţii de natura secretului bancar, stabilindu-se, în mod expres, în art. 116, că aceste persoane le pot utiliza numai în scopul pentru care le-au solicitat sau le-au fost furnizate, potrivit legii. Astfel, se garantează scopul avut în vedere la instituirea obligaţiei în cauză prin lege.

În ceea ce priveşte stabilirea unor principii de conlucrare de către instituţiile de credit cu clienţii lor, art. 117^2 introdus prin

---

[1)] M.Of. nr. 208 din 1 aprilie 2010.

O.U.G. nr. 113/2013 prevede că instituțiile de credit pot derula tranzacții cu clienții doar pe baze contractuale, ceea ce reflectă că aceste relații reprezintă acordul de voință al părților contractante. În acest mod se dorește ca instituțiile de credit să acționeze într-o manieră prudentă și, în același timp, să se asigure respectarea legislației specifice în domeniul protecției consumatorului, „o legislație care s-a diversificat având ca obiectiv întărirea protecției consumatorului". În acest scop se prevede că documentele contractuale trebuie să fie redactate astfel încât să permită clienților înțelegerea tuturor termenilor și condițiilor contractuale, în special a prestațiilor la care aceștia se obligă potrivit contractului încheiat. În acest sens, se arată, în mod expres, că instituțiile de credit nu pot pretinde clientului dobânzi, penalități, comisioane ori alte costuri și speze bancare, dacă plata acestora nu este stipulată în contract. De altfel, această prevedere este firească deoarece părțile trebuie ca acestea să fie rezultatul voinței lor comune consfințită prin contractul care reprezintă acordul părților.

Aceeași reglementare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013, a stabilit în același sens, tot de la 15 martie 2015, că instituțiile de credit nu pot condiționa acordarea de credite sau furnizarea altor produse ori servicii clienților de vânzarea ori cumpărarea acțiunilor sau a altor titluri de capital ori a instrumentelor financiare emise de instituția de credit ori de o altă entitate aparținând grupului din care face parte instituția de credit sau de acceptare de către client a altor produse ori servicii oferite de instituția de credit ori de o entitate aparținând grupului acesteia, care nu au legătură cu operațiunea de creditare sau cu produsul ori serviciul solicitat. Această prevedere se dorește a fi o modalitate de apărare a clientului de eventuale abuzuri pe care le-ar putea întreprinde instituția de credit și reprezintă o măsură în domeniul protecției consumatorului. De altfel, această prevedere este în concordanță cu interdicția prevăzută la art. 22 alin. (2) lit. b) din aceeași ordonanță de urgență care prevede expres că instituțiile de credit nu pot desfășura activități precum acordarea de credite garantate cu acțiuni, alte titluri de capital sau cu obligațiuni emise de instituția de credit însăși sau de o altă entitate aparținând grupului din care face parte instituția de credit.

Legea instituie ca obligație pentru fiecare instituție de credit întocmirea și păstrarea la sediul social și la sucursalele sale a unui exemplar al documentelor contractuale, precum și documentația internă aferentă tranzacțiilor derulate, evidența zilnică a înregistrărilor pentru fiecare client din care să rezulte cel puțin caracteristicile tranzacțiilor derulate, soldul datorat clientului sau instituției de credit și orice informații privitoare la relațiile sale de afaceri cu clienții și cu alte persoane pe care Banca Națională a României le prevede prin reglementări. Documentația de care se face vorbire reprezintă dovada legăturii instituției de credit cu clienții săi și oferă Băncii Naționale a României posibilitatea analizării din perspectiva prudențialității, pe care autoritatea este îndreptățită să o supravegheze permanent asigurându-se, în același timp, protecția consumatorilor față de eventualele abuzuri ale instituției de credit în raporturile juridice cu clienții săi.

În aceeași ordine de idei, instituțiile de credit, persoane juridice române, au obligația legală să înregistreze toate tranzacțiile și să formalizeze toate sistemele și procesele prevăzute de reglementările naționale și de cele europene. În acest mod, Banca Națională a României va putea realiza verificarea conformității cu respectivele cerințe prudențiale în orice moment al îndeplinirii supravegherii sale prudențiale cu efecte benefice pentru instituția de credit și clienții săi, cât și în ansamblu pentru întregul sistem bancar supravegheat.

Prevederea statuată în art. 120 din O.U.G. nr. 99/2006, potrivit căreia, „contractele de credit, inclusiv contractele de garanție reală sau personală, încheiate de o instituție de credit constituie titluri executorii" trebuie privită ca o necesitate de ordin prudențial căci, în acest mod, instituțiile de credit au posibilitatea să recupereze cu celeritate sumele pe care debitorii acestora aveau obligația de a le restitui creditorilor și care pot afecta capacitatea acestor instituții de a asigura acordarea în continuare de credite. Fiind vorba de un înțeles general pe care îl reprezintă recuperarea creditelor acordate, care, neplătite, afectează intereselor deponenților și celorlalți creditori ai băncilor. Aceasta se poate înțelege dacă se face apel la noțiunea de titlu executoriu. Acesta este definit ca înscrisul întocmit de către organul competent, cu respectarea prevederilor legii, în

virtutea căruia devine posibilă punerea în executare pe cale silită a creanței[1]. Așa cum se arată în doctrină[2], „executarea nu e posibilă decât în raport cu obiectul pe care titlul executoriu l-a determinat". De asemenea, se arată că „pentru a fi pusă în executare hotărârea trebuie să îndeplinească anumite cerințe stabilite de lege"[3], dintre care prima este ca hotărârea să fi rămas definitivă ori să fi devenit irevocabilă.

Stabilind caracterul de titlu executoriu prin lege pentru contractele de credit încheiate de instituțiile de credit cu clienții lor, ca și pentru contractele de garanție reală sau personală, s-a urmărit apărarea sistemului bancar și fiecare instituție de credit de riscul pe care îl reprezintă neplata obligațiilor pe care le au clienții, ceea ce ar putea conduce la stabilitatea și viabilitatea întregului sistem bancar, care este scopul însuși pentru care s-a reglementat supravegherea prudențială bancară.

Secretul profesional în domeniul bancar asigură garantarea încrederii clienților în instituțiile de credit cu care hotărăsc să încheie raporturi juridice, ceea ce s-a demonstrat de-a lungul vremii a avea o importanță deosebită în întărirea sistemului bancar.

Reglementarea problematicii secretului profesional în domeniul bancar și relația cu clientela are menirea de a asigura o relaționare cât mai bună între instituțiile de credit și clienții acestora, în beneficiul ambelor părți.

---

[1] *M.N. Costin*, în *M.N. Costin, I. Leș, M.St. Minea, D. Radu*, Dicționar de drept procesual civil, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 455.

[2] *S. Zilberstein, V.M. Ciobanu*, Tratat de executare silită, Ed. Lumina Lex, București, 2001, p. 148.

[3] Idem, p. 151 și urm.

Capitolul XI
Supravegherea prudențială a instituțiilor de credit

Supravegherea prudențială a entităților care alcătuiesc sistemul bancar din România constituie una dintre atribuțiile principale ale Băncii Naționale a României, care se evidențiază printr-o specificitate ce o deosebește de activitățile de control desfășurate în alte domenii de activitate socială și economică.

Pentru a putea realiza în mod clar deosebirea dintre cele două activități, este util să fie analizate cele două noțiuni care le definesc.

În primul rând, este necesar de subliniat felul în care sunt definite noțiunile în cauza în Dicționarul explicativ al limbii române. Într-un prim sens, cel în care este utilizată noțiunea de control, Dicționarul o definește drept „analiză permanentă sau periodică a unei activități, a unei situații etc., pentru a urmări mersul ei și pentru a lua măsuri de îmbunătățire"[1]. La rândul său, noțiunea de supraveghere[2] este definită ca acțiunea de a supraveghea (definite în Dicționar drept „a observa, a păzi cu grija, cu atenție, a avea sub control") și rezultatul ei.

Formulările din textul Dicționarului ar putea conduce la concluzia că noțiunile sunt identice. Totuși, o analiză a celor două noțiuni se impune în sensul specific al activităților în cauza, în raport de reglementările în materie privind aceste activități.

În doctrina dreptului administrativ, termenul de control a fost utilizat în sensul de verificare a rezultatelor[3]. Ca atare, controlul

---

[1] Dicționarul explicativ al limbii române, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1998, p. 221.

[2] Idem, p. 1046.

[3] *I. Alexandru*, Știința administrației, Ed. Economica, București, 2001, p. 340.

este exercitat asupra tuturor activităților, astfel încât orice activitate este supusă unei verificări care să certifice că activitatea respectivă s-a desfășurat în conformitate cu reglementările în materie și că rezultatele activității corespund, atât din punct de vedere al oportunității, cât și din cel al legalității, scopului urmărit prin realizarea respectivei activități.

De altfel, în exercitarea unei activități este avută în vedere componenta controlului încă de la declanșarea acesteia, ceea ce constituie o premisă a faptului că pe acest considerent se asigură atât desfășurarea în bune condiții a acelei activități, cât și asigurarea obținerii rezultatului urmărit ca scop al respectivei activități.

Controlul privește atât activitatea în sine, cât și actele emise în cadrul acesteia, dar și organele care desfășoară această activitate.

Controlul se exercită atât asupra persoanelor fizice, atunci când exercită o activitate reglementată de un act normativ sau când sunt ținute să respecte o reglementare în calitate de cetățean sau de participant la un raport juridic, cât și asupra persoanelor juridice, indiferent de felul acestora.

Controlul este omniprezent în toate activitățile desfășurate ținând seama de faptul că și acesta constituie mijlocul prin care se asigură realizarea obiectivului urmărit de reglementări pentru desfășurarea cu rezultate benefice a oricărei activități.

Ca atare, controlul poate fi definit ca fiind activitatea desfășurată de persoane anume împuternicite, în conformitate cu reglementările legale în domeniu, prin care se verifică modul de realizare a unei activități sau de aplicare a unui act de către autorități instituite sau alte persoane, în condiții anume reglementate pentru atingerea scopului urmărit. Controlul poate fi apreciat ca eficient în raport de rezultatele obținute în urma activității sau a aplicării actului care face obiectul acestuia.

Supravegherea este o varietate a controlului, desfășurată în condiții anume stabilite de reglementarea în materie, fiind specifică unei anume activități care face obiectul acesteia. În mod concret, supravegherea prudențială se prezintă ca o modalitate specifică utilizată în domeniul bancar pentru verificarea normelor și indicatorilor de prudențialitate a instituțiilor de credit.

Analiza instituției supravegherii prudențiale bancare demonstrează specificul acestei activități, rolul său, modul de desfășurare și finalitatea urmărită de legiuitor pentru asigurarea funcționării și viabilității sistemului bancar din România, ca și a componentelor sale, în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase.

Importanța fiecărei componente a sistemului și a acestuia în ansamblul său determină interesul societății de a asigura pârghii concrete pentru verificarea modului de derulare a operațiunilor bancare și, în consecință, găsirea modalităților specifice pentru realizarea unui control concertat asupra sistemului bancar. În acest spirit trebuie evidențiat rolul specific al fiecărei componente a sistemului de verificare în domeniul bancar.

Fiecare componentă a sistemului beneficiază, prin structura organizatorică reglementată de legislația în vigoare, de modalități concrete care pot supune activitatea bancară desfășurată și oricare dintre operațiunile efectuate unei analize amănunțite care are drept finalitate, pe de o parte, legalitatea tuturor acțiunilor și actelor instituției de credit, iar, pe de altă parte, întărirea instituției și asigurarea viabilității ei, cu puternic impact social-economic, spre binele acționarilor și angajaților săi, dar mai ales al clienților acesteia.

Este lesne de înțeles necesitatea unor verificări cât mai ample, conjugate, a diverșilor factori angrenați în proceduri, care pot verifica viabilitatea instituției bancare și evoluția sa sănătoasă pe piață.

Orice instituție de credit, în calitatea sa de societate comercială, află în Legea nr. 31/1990, republicată, de control cu caracter general, iar în O.U.G. nr. 99/2006 și în reglementările date în aplicarea acesteia, dispoziții cu caracter specific aplicabile instituțiilor de credit.

În scopul auditării situațiilor financiare, fiecare instituție de credit are obligația să încheie contracte cu auditorii financiari, care trebuie să fie persoane juridice autorizate de Camera Auditorilor Financiari din România, în condițiile legii.

Legea consacră trei obligații esențiale ale auditorului financiar, și anume:

- de a întocmi un raport anual, căruia legea îi cere să fie însoțit și de o poziție personalizată („opinia sa"), „din care să rezulte dacă

situațiile financiare prezintă o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare, a fluxurilor de trezorerie a băncii și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată";

- de a analiza practicile și procedurile controlului și auditului intern și de a face recomandări, în raport de cele constatate, și
- de a furniza orice detaliu, clarificări, explicații referitoare la datele cuprinse în situațiile financiare ale băncii, ori de câte ori acestea sunt solicitate de Banca Națională a României.

Legea consacră o obligație a auditorului financiar în calitatea sa de factor cooperant cu autoritatea de supraveghere bancară interesată în respectarea legalității în domeniu, prin care i se cere auditorului financiar al unei instituții de credit să informeze autoritatea de supraveghere cu celeritate asupra aspectelor constatate în exercitarea atribuțiilor sale, cu privire la orice act sau fapt, de care a luat cunoștință, în legătură cu instituția de credit sau cu entitățile care intră în perimetrul de consolidare.

Activitatea auditorului financiar nu exclude rolul de maximă importanță acordat de lege și celelalte reglementări controlului intern și auditului intern.

În concordanță cu reglementările Băncii Naționale a României, controlul intern este definit că fiind un proces continuu la care participa consiliul de administrație, conducătorii, precum și personalul instituțiilor de credit, prin care se furnizează o asigurare rezonabilă asupra atingerii obiectivelor stabilite prin reglementări, iar auditul intern ca o activitate independentă, destinată îmbunătățirii activități instituțiilor de credit, fie prin îndeplinirea unor angajamente de audit, fie prin acordarea unor servicii de consultanță a structurilor ori entităților auditate.

Obiectivele acestui control intern constau în:

a) desfășurarea activităților în condiții de eficiență și eficacitate;

b) furnizarea unor informații credibile, relevante, complete și oportune structurilor implicate în luarea deciziilor în cadrul instituției de credit și utilizatorilor externi ai informațiilor;

c) asigurarea conformității activităților instituțiilor de credit cu cadrul legal și cu politicile și procedurile proprii.

Conducătorilor instituțiilor de credit le revin responsabilități pe linia monitorizării, funcționării adecvate și eficiente a sistemului

de control intern. Activitățile de control se constituie ca parte integrantă a activităților zilnice ale instituțiilor de credit și au în vedere riscurile identificate. Ele se definesc pentru fiecare nivel organizatoric al instituției și implică două etape:

a) stabilirea politicilor și procedurilor de control;

b) verificarea respectării politicilor și procedurilor de control stabilite.

Trebuie realizată o repartizare corespunzătoare a atribuțiilor la toate nivelurile organizatorice și să se asigure că personalului nu-i sunt stabilite responsabilități care să conducă la conflicte de interese, iar în cazul apariției unor asemenea conflicte, acestea trebuie supuse unei monitorizări independente exercitate de persoane neimplicate direct în activitățile respective.

În vederea organizării unui sistem de control eficient, instituțiile de credit trebuie să dispună de canale de comunicare care să asigure că personalul cunoaște politicile și procedurile cu implicații asupra atribuțiilor și responsabilităților sale și că orice alte informații relevante ajung în timp util la acesta.

În cadrul monitorizării permanente a eficacității sistemului de control intern, trebuie să se ia în considerare modificările intervenite în condițiile interne și externe de desfășurare a activității, iar conducătorii au responsabilitatea de a stabili un sistem de detectare a deficiențelor sistemului de control intern și de a întreprinde măsuri pentru soluționarea respectivelor deficiențe.

Având ca obiectiv al auditului intern îmbunătățirea activității instituțiilor de credit, acestea trebuie să organizeze auditul intern ca o componentă a activității de monitorizare a sistemului de control intern și a evaluării gradului de adecvare a nivelului fondurilor proprii în funcție de riscurile la care instituțiile de credit sunt expuse, în vederea asigurării unei evaluări independente a adecvării politicilor și procedurilor stabilite și a modului în care acestea sunt respectate.

Reglementarea băncii centrale stabilește principiile fundamentale ale auditului intern că fiind: *1)* permanentă; *2)* independența; *3)* obiectivitatea și imparțialitatea; *4)* integritatea și competența profesională; *5)* confidențialitatea.

Instituțiile de credit au obligația elaborării statutului auditului intern, care stabilește cel puțin următoarele:

a) obiectivele și sfera de cuprindere ale auditului intern;

b) poziția auditului intern în cadrul instituției de credit, competențele și responsabilitățile acestuia;

c) responsabilitățile coordonatorului activității de audit intern;

d) termenii și condițiile în care auditorii interni pot furniza servicii de consultanță sau pot îndeplini alte sarcini speciale.

Activitatea de audit intern presupune parcurgerea a cel puțin următoarelor etape:

a) planificarea activității de audit intern;

b) examinarea și evaluarea informațiilor avute la dispoziție;

c) comunicarea rezultatelor;

d) monitorizarea implementării recomandărilor date.

Auditul intern poate utiliza, în funcție de obiectivul urmărit, una dintre următoarele forme de audit, specifice unui angajament de audit:

a) audit financiar, ce are ca obiectiv verificarea credibilității sistemului contabil și informatic și a situațiilor financiare anuale;

b) audit de conformitate, ce are ca obiectiv verificarea conformității cu legile, reglementările, politicile și procedurile;

c) audit operațional, ce are ca obiectiv verificarea calității și adecvării sistemelor și procedurilor, analiza critică a structurii organizatorice, evaluarea adecvării metodelor și resurselor în raport cu obiectivele stabilite;

d) audit al conducerii, ce are ca obiectiv evaluarea din punct de vedere calitativ a modului în care este exercitată funcția de conducere pentru îndeplinirea obiectivelor instituției de credit.

Formele de control care se exercită în activitatea bancară atât în interiorul, cât și din exteriorul instituției se conjugă în mod armonios cu activitatea de supraveghere prudențială desfășurată de Banca Națională a României, care implică și verificarea modului în care aceste forme de control acționează, conform principiilor de prudențialitate, pentru a asigura viabilitatea unei instituții de credit și întărirea sistemului bancar din România.

Particularizând în raport de instituția controlului utilizat în toate celelalte sectoare de activitate, utilizat, de altfel și în

domeniul bancar, instituția supravegherii prudențiale este întâlnită într-un domeniu în care se impune observarea permanentă a fiecărei componente a unui sistem și a efectelor activității acesteia asupra sistemului.

În domeniul bancar, evoluția necorespunzătoare a unei instituții de credit poate produce consecințe care pot fi uneori dezastruoase asupra altor instituții din sistem, ceea ce poate duce la periclitarea sistemului, chiar până la pragul colapsului.

Supravegherea prudențială bancară este activitatea pe care o desfășoară autoritatea de supraveghere bancară asupra entităților componente ale sistemului bancar românesc, care constă în urmărirea modului în care acestea respectă reglementările prin care sunt statuate cerințele prudențiale care să asigure atât aplicarea unei politici și practici bancare prudente în interesul instituției de credit respective și a clienților acesteia, cât și reabilitarea și viabilitatea întregului sistem[1)].

Supravegherea prudențială a unei instituții de credit se desfășoară pe întregul interval cuprins între acordarea autorizației de funcționare și retragerea autorizației, iar raportul juridic dintre banca centrală în calitatea sa de autoritate de supraveghere și instituția de credit există și se manifestă, în mod diferențiat, în raport de aspectele specifice momentului analizat, pe tot parcursul supravegherii. Ba chiar mai mult, ca efect al aceluiași raport și în perioada reorganizării unei instituții de credit și după retragerea autorizației și instrumentarea procedurii în cadrul falimentului, se manifestă obligații ale instituției de credit și drepturi ale autorității de supraveghere.

Supravegherea prudențială creează un raport juridic *sui generis* între supraveghetor și supravegheat, care se manifestă în mod diferit la momentul autorizării entității care va intra sub incidența supravegherii prudențiale, pe parcursul desfășurării activității bancare, când se întâlnește cu autoritatea în calitate de reglementator al normelor de prudențialitate bancară, de supraveghetor căruia trebuie să-i prezinte raportări periodice sau să-i supună toate

---

[1)] *I. Silberstein*, Aspecte juridice în relația dintre banca centrală și băncile comerciale, în R.R.D.A. nr. 2/2003, p. 55.

documentele verificării efectuate de personalul anume investit în acest scop de către supraveghetor, se prezintă în față acestuia când își îndeplinește calitatea de organ de jurisdicție atunci când soluționează contestațiile pe care le promovează sau îi contestă soluția în fața celei mai înalte instanțe judecătorești, dar și în calitate de instituție de autorizare, ori de câte ori are loc o modificare a situației instituției, pentru care este necesară autorizarea prealabilă a Băncii Naționale a României

O analiză a fiecărui moment contribuie la formarea imaginii asupra complexului de relații care se manifestă în cadrul raportului juridic de supraveghere prudențială și demonstrează, pe lângă complexitatea acestei instituții, și unicitatea ei în ansamblul activităților de verificare, cunoscute în general prin varietatea formelor de control.

Din această analiză rezultă și caracterul singular al supravegherii bancare, diferențiind-o calitativ de oricare dintre formele de manifestare ale controlului și, implicit, de ceea ce înseamnă, în esență sa, controlul.

Supravegherea prudențială a oricărei instituții de credit se desfășoară pe toată perioada existenței acesteia de la momentul acordării autorizației și până la retragerea acesteia.

Supravegherea se realizează atât prin raportări periodice pe care instituțiile de credit trebuie să le transmită, în conformitate cu reglementările în domeniu, cât și prin inspecțiile pe care personalul de specialitate al autorității de supraveghere le desfășoară la sediul instituției de credit și la sediile secundare ale acesteia.

Aceste inspecții se desfășoară atât în cadrul unor tematici generale aplicabile tuturor entităților din sistem, cât și în perioadele consacrate verificării concrete a modului în care se aplică practic reglementările în materie de către instituția supusă acțiunii de supraveghere.

Trebuie subliniată obligația instituțiilor de credit de a comunica Băncii Naționale a României toate reglementările proprii, prilej cu care aceasta analizează respectivele reglementări în raport de cerințele de natură principială înscrise în legislația în vigoare, iar în cazul în care constată că acestea nu concordă cu normele prudențiale, este abilitată să ceară instituției de credit în cauză modificarea

acestora, astfel încât să se asigure realizarea unei activități eficiente, evitându-se periclitarea credibilității și viabilității instituției, astfel, încă din faza obținerii autorizației de funcționare, instituția de credit are obligația de a comunica Băncii Naționale a României reglementările proprii referitoare la desfășurarea activității, reglementări care, fiind incluse în documentația pentru autorizare sunt analizate de banca centrală și constituie un element de apreciere în adoptarea hotărârii de acordare a autorizației de funcționare a respectivei instituții.

Pe tot parcursul desfășurării activității, ori de câte ori o banca adoptă reglementări proprii pentru diverse aspecte ale activității sale bancare, aceasta are obligația de a le comunica autorității de supraveghere pentru a le avea la cunoștință în cadrul activității de supraveghere pe care o va desfășura la respectiva instituție de credit. De altfel, atât legea, cât și reglementările Băncii Naționale a României prevăd cu privire la obligația de elaborarea reglementărilor proprii de către instituțiile de credit, cât și de comunicare a acestora la autoritatea de supraveghere.

Reglementările proprii constituie actele normative emise de organele statutare ale instituției de credit, care instituie atât norme pentru personalul propriu, cât și pentru operațiunile pe care instituția le efectuează, ca și pentru raporturile care se stabilesc între aceasta și clienții săi. Acestea constituie temeiul în baza căruia se apreciază activitatea desfășurată de instituția de credit, contractele încheiate cu clienții și toate actele care emană de la această.

În cadrul acțiunilor de supraveghere desfășurată de aparatul de inspecție bancară din cadrul Băncii Naționale a României sunt analizate toate documentele instituției în raport de reglementările proprii, pentru a se constata modul de respectare a acestora de către conducătorii și personalul instituției, acestea constituind și un temei, în caz de nerespectare, pentru aplicarea de sancțiuni.

Raportul juridic cunoscut în cadrul supravegherii prudențiale bancare este un raport *ex lege* între autoritatea de supraveghere, care are dreptul de a verifica modul în care sunt respectați indicatorii de prudențialitate stabiliți prin reglementările în vigoare, și instituția de credit, care are obligația de a pune la dispoziție toate informațiile și documentele necesare pentru a se exercita dreptul său.

Obligația respectării reglementărilor Băncii Naționale a României de către instituțiile de credit își află suportul legal în dispozițiile art. 25 alin. (2) din Legea nr. 312/2004 privind Statutul B.N.R., care se referă la împuternicirea băncii centrale „să emită reglementări" și „să ia măsuri pentru impunerea respectării acestora", ceea ce constituie premisa obligației semnalate și temei juridic al drepturilor băncii centrale în sus-amintitul raport juridic.

Pornind de la principiile instituite prin lege, Banca Națională a României emite reglementări care detaliază cerințele de prudențialitate impuse instituțiilor de credit, stabilind în acest scop și termenul de raportare periodică cu privire la îndeplinirea indicatorilor de prudențialitate în cadrul activității de ansamblu desfășurată de fiecare instituție de credit.

În consecință, în conformitate cu reglementările emise de Banca Națională a României în aplicarea legii, instituția de credit transmite raportarea periodică prin care aduce la cunoștință autorității de supraveghere felul în care s-a încadrat, prin activitatea pe care o desfășoară, în cerințele prudențiale prevăzute de reglementări.

Pe baza informațiilor periodice comunicate de instituțiile de credit, este oferită Băncii Naționale a României o imagine concretă și concludentă cu privire la situația fiecăreia dintre acestea[1)].

Autoritatea de supraveghere prudențială analizează informațiile și, în raport de acestea, apreciază cum trebuie tratată instituția de credit, încadrând-o în poziția corespunzătoare în cadrul sistemului. Dacă se constată încălcări ale prevederilor legale sau regulamentare chiar din aceste raportări este suficient ca autoritatea de supraveghere să treacă la aplicarea unei sancțiuni sau a unei măsuri.

De altfel, referitor la această modalitatea de supraveghere, Comitetul de Supraveghere Bancară de la Basel (septembrie 1997), în „Principiile de bază pentru supravegherea bancară eficientă", pe care o denumește „supravegherea pe bază de documente", arată că supraveghetorii vor colecta, revizui și analiza rapoartele prudențiale și statisticile prezentate de bănci pe o singură bază sau pe baze

---

[1)] *I. Silberstein*, Cooperarea părților în actul de supraveghere, în Piața financiară nr. 7-8/2002, p. 55.

consolidate, rapoarte care pot atesta conformitatea la cerințele prudențiale.

Se apreciază că monitorizarea pe baza documentelor poate adesea identifica probleme mai ales în intervalul dintre două inspecții pe teren și poate acționa pentru corectarea lor promptă înainte ca acestea să devină serioase.

Astfel de rapoarte sunt folosite pentru identificarea tendințelor nu numai a fiecărei instituții în parte, dar și în ansamblul sistemului bancar, putând, în același timp, reprezenta o bază a discuțiilor periodice purtate de autoritatea de supraveghere cu managementul instituției.

Pe de altă parte, rapoartele constituie un element cheie în baza de examinare a supravegherii efectuate pe teren, la sediul respectivei instituții de credit.

Autoritatea de supraveghere poate, în urma analizei documentelor transmise de bancă, să solicite și alte informații și date care pot oferi o corectă apreciere a situației acesteia.

Supraveghetorii au ocazia de a asigura validarea informației prin examinarea la fața locului, prilej cu care se verifică certitudinea acestei informații. Examinările pe teren, la sediul instituției de credit, implică verificarea:

- acurateței rapoartelor primite de la acesta;
- ansamblului operațiunilor și condițiilor instituției în cauză;
- adecvării sistemelor de management al riscurilor băncii și procedurilor de control intern;
- calității portofoliului de împrumut și adecvării provizioanelor specifice de risc;
- competenței manageriale;
- adecvării contabile și sisteme de management al informației;
- aspectelor identificate în procesul supravegherii pe bază de raportări și documente;
- conformării băncii la normele legale și condițiile stipulate în autorizația de funcționare.

Această modalitate de supraveghere se realizează prin inspecții desfășurate atât la sediul social al instituțiilor de credit, persoane juridice române, cât și la sediile sucursalelor și ale altor sedii secundare ale acestora din țară și din străinătate, iar în cazul

sucursalelor instituțiilor străine autorizate să-și desfășoare activitatea în România la sediile acestora.

Legiuitorul arată expres că pentru verificarea sucursalelor deschise în statele membre al UE de către instituțiile de credit, persoane juridice române, Banca Națională a României poate efectua inspecții la sediul acestora, cu informarea prealabilă a autorităților competente din acele state sau poate solicită acestor autorități să realizeze verificarea.

De altfel, pentru verificarea instituțiilor de credit române care funcționează în străinătate, Banca Națională a României cooperează cu autoritățile de supraveghere bancară din statele respective.

În cadrul acțiunilor de cooperare dintre autoritățile de supraveghere se încheie acte bilaterale prin care se stabilesc modalitățile de colaborare și de informare reciprocă cu privire la asigurarea supravegherii instituțiilor de credit din aceste țări[1)].

Banca Națională a României desfășoară acțiuni de supraveghere prudențială la sediile sucursalelor băncilor străine, acțiuni care pot fi desfășurate în colaborare cu autoritățile competente din țara de origine, situație în care echipele de inspecție pot include și reprezentanți ai acestei autorități.

Pentru realizarea unei corecte și eficiente supravegheri, legea stabilește obligativitatea transmiterii de informații de către holdingul financiar, ca și de toate instituțiile de credit, instituțiile financiare, de asigurări sau alte entități aflate în categoria celor care intră în perimetrul de consolidare, precum și de instituțiile care nu sunt incluse în acest perimetru.

Activitatea de supraveghere este îndemnată să stabilească clar liniile directoare privind frecvența și scopul examinărilor. Politicile și procedurile de verificare trebuie adaptate pentru a asigura o manieră de lucru clară și cu obiective clare.

În cadrul acțiunilor de verificare desfășurate la sediul instituției de credit ori la sediile secundare ale acesteia, personalul de inspecție bancară atrage atenția asupra modului de aplicare a

---

[1)] *C. Bichi*, Controlul țării de origine-implicații pentru România, în Piața financiară nr. 5/2002, p. 48.

reglementărilor, stabilind un climat de cooperare cu personalul instituției verificate.

Cooperarea părților este determinată de interesul comun al acestora față de evoluția instituției de credit, de asigurarea administrării corespunzătoare a fondurilor, de respectarea indicatorilor prudențiali și de viabilitatea instituției în cadrul sistemului.

Cooperarea nu exclude, ci, din contra, impune supraveghetorilor obligația de a analiza cu profesionalism și responsabilitate documentele și informațiile pe care le obțin cu ocazia inspecției pe teren[1)].

Supraveghetorii trebuie să se asigure că fiecare instituție de credit își menține registrele în acord cu normele și practicile contabile care să le permită obținerea unei imagini reale și autentice asupra condiției financiare a instituției și asupra gradului său de profitabilitate, precum și dacă datele publicate ale acesteia reflectă realitatea.

Deoarece activitatea bancară, prin însăși natură sa, presupune asumarea anumitor riscuri, persoanele însărcinate cu supravegherea bancară trebuie să cunoască aceste riscuri și să verifice dacă instituțiile de credit au luat măsurile adecvate pentru gestionarea lor.

O parte importantă a procesului de supraveghere este reprezentat de capacitatea supraveghetorilor de a dezvolta și utiliza reglementările și cerințele prudențiale pentru a controla aceste riscuri, inclusiv adecvarea de capital, rezervele minime obligatorii, nivelul activelor, gradul de lichiditate, managementul riscului și controlul intern.

Cerințele minime de adecvare a capitalului trebuie să reflecte riscurile pe care instituția de credit trebuie să și le asume și supraveghetorii trebuie să aprecieze capacitatea acesteia de a absorbi eventualele pierderi.

Având în vedere că o parte esențială a oricărui sistem de supraveghere este evaluarea politicilor, practicilor și procedurilor băncii cu privire la acordarea creditelor și realizarea investițiilor, supraveghetorii trebuie să se asigure că funcția de creditare și investiție este fondată pe principii sănătoase.

[1)] *I. Silberstein*, Aspecte juridice în relația dintre banca centrală și băncile comerciale, în R.R.D.A. nr. 2/2003, p. 56.

Menținerea politicilor prudente de creditare, procedurile de aprobare a împrumuturilor și documentația care trebuie să stea la baza acesteia sunt condițiile esențiale pentru această funcție. Ținând seama de acestea, supraveghetorii trebuie să aprecieze gradul în care instituția de credit decide creditarea în absența unui conflict de interese sau a unei presiunii exterioare nedorite. Totodată, supraveghetorii trebuie să se asigure că instituțiile de credit au stabilit și aplicat politicile adecvate, practicile și procedurile necesare evaluării calității activelor și adecvării provizioanelor și rezervelor de risc și că ele înregistrează și mențin un capital adecvat împotriva eventualelor expuneri din extrabilanțier când se înregistrează riscuri contingente.

Supraveghetorii trebuie să se asigure că instituțiile de credit posedă sisteme de management al informației capabile să identifice concentrările de risc și să restrângă expunerile instituției la riscul unui singur debitor sau al unui grup de debitori aflați în relație.

Pe de altă parte, aceștia trebuie să evalueze politicile, practicile și procedurile instituției de credit cu privire la cunoașterea clientelei, în concordanță cu prevederile reglementării Băncii Naționale a României privind standardele de cunoaștere a clientelei, ajungând la prevenirea folosirii instituției, intenționat sau neintenționat, în scopuri frauduloase.

Supraveghetorii trebuie să se asigure că politicile și practicile efective sunt aplicate consecvent și că managementul acționează ținând seama de constatările negative identificate de auditori pe care le-a corectat pentru a evita afectarea reputației instituțiilor de credit. În caz contrar, s-ar putea ajunge la concluzia că instituția de credit nu este condusă în mod adecvat. De altfel, implicarea unei instituții de credit, fie și involuntar, în acțiuni cu caracter fraudulos, are ca urmare afectarea reputației acesteia și, implicit, subminarea încrederii publicului în instituție.

Problema fraudei în instituțiile de credit sau a fraudei în care este implicată o instituție de credit trebuie să-l preocupe pe supraveghetorul bancar din trei motive:

- poate afecta solvabilitatea instituției, precum și integritatea și viabilitatea sistemului;

- poate indica slăbiciunea controlului intern care impune o atenție și o supraveghere sporită;
- poate atrage implicații de ordin reputațional care se pot extinde la nivelul sistemului.

Supraveghetorul nu are rolul de a investiga o fraudă în bancă, cel mult el poate analiza documentele la care are acces, ceea ce îi poate forma o opinie avizată cu privire la cauzele care au condus la respectiva fraudă. Când există indicii care îl conduc la concluzia că poate fi vorba de o activitate cu caracter infracțional, este îndreptățit conform principiilor de drept să sesizeze organele competente în materie.

Cu acest prilej, supraveghetorul poate pune la dispoziția acestora informațiile și documentele pe care le deține sau de care are cunoștință. Într-un asemenea caz, nu poate fi invocat secretul profesional în activitatea bancară, deoarece acesta constituie un mijloc de apărare față de activitatea legală desfășurată în mediul bancar și nicidecum nu poate fi utilizat pentru acoperirea unei activități infracționale. Mai mult, există obligația legală a oricărei persoane care a luat cunoștință de o acțiune cu caracter infracțional de a o sesiza organelor în drept.

Pe lângă sesizarea aspectului penal, supraveghetorii vor analiza și efectele unor asemenea fapte din punctul de vedere al prudențialității bancare și vor acționa pentru prevenirea acestora asupra altor instituții de credit, căutând, în același timp, să mențină situația sub control la instituția în cauză.

În cadrul activității pe care o desfășoară, supraveghetorii trebuie să stabilească contacte regulate cu conducerea instituției de credit și să cunoască în detaliu operațiunile instituției.

Prezenta activitate a supraveghetorilor[1)] la sediul instituției de credit, contactele cu conducerea acesteia sunt modalități concrete prin intermediul cărora se realizează o legătura eficientă între supraveghetor și instituția supusă supravegherii, cu efecte benefice pentru evoluția acesteia, preîntâmpinarea unor fenomene de natură a afecta buna desfășurare a activității acesteia, inclusiv prevenirea

---

[1)] *I. Silberstein*, Raporturile dintre banca centrală și băncile comerciale din perspectiva supravegherii, în Piața financiară nr. 6/2002, p. 47.

intrării instituției de credit în încetare de plăți și încetarea riscului de sistem.

După cum se poate constata, supravegherea prudențială se realizează în mod conjugat atât din analiza raportărilor periodice comunicate de instituțiile de credit supuse acestei activități, cât și din constatările proprii, realizate efectiv cu ocazia acțiunilor de verificare la sediul principal sau la sediile secundare ale acestora.

Referitor la acțiunile desfășurate pe teren, este de subliniat faptul că analiza și verificarea actelor se face prin sondaj și numai atunci când se constată fapte care demonstrează necesitatea aprofundării acestei verificări trebuie verificate toate documentele legate de respectivele operațiuni.

Spre deosebire de control, care implică o activitate de verificare a tuturor actelor și operațiunilor persoanei supuse controlului, în cadrul supravegherii prudențiale se verifică documentele în măsura în care ele pot oferi indicii cu privire la aplicarea normelor de prudențialitate sau afectează indicatorii de prudențialitate stabiliți prin reglementările în domeniu.

Supravegherea prudențială bancară este o activitate de urmărire în concret a modului în care fiecare instituție de credit aplică normele de prudențialitate instituite de autoritatea de supraveghere și se integrează în indicatorii de prudențialitate stabiliți, aplicabile în raport de situația corespunzătoare respectivei instituții.

Cele două modalități practice de efectuare a activității de supraveghere asigură o permanentă verificare prin care se apreciază situația calitativă a instituției de credit urmărită, conform legii, de către autoritatea în domeniu.

Pentru a se evita intrarea unei bănci într-o situație vulnerabilă, este de dorit să se conjuge activitatea de control a organelor proprii și a auditorilor financiari cu activitatea de supraveghere prudențială desfășurată de autoritatea în domeniu, pe tot parcursul existenței instituției de credit, într-un mod eficient.

Capitolul XII
Regimul juridic sancționator în domeniul instituțiilor de credit

Din perspectiva reglementării aplicabile instituțiilor de credit – Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului – Banca Națională a României, fiind abilitată cu autorizarea și, în special, supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, legiuitorul consideră că, „în exercitarea funcțiilor sale", aceasta capătă și competența de a dispune măsuri, în sensul larg, la care ne vom referi în continuare, și sancțiuni.

În formularea amintită se reflectă ideea continuității „în exercitarea funcțiilor sale", astfel încât apare firesc ca autoritatea care exercită supravegherea prudențială permanentă să fie îndrituită ca, oricând pe parcursul exercitării acesteia, când situația impune, să aplice și măsuri și sancțiuni, ținând seama că tot această autoritate poate urmări și modul de aplicare a acestora, cât și efectele aplicării lor pentru respectiva instituție de credit. De asemenea, în respectiva formulare trebuie apreciată și întinderea aplicării de măsuri și/sau sancțiuni, căci acestea vor putea fi aplicate numai pentru sfera de *„exercitare a funcțiilor"* pe care le are Banca Națională a României și le îndeplinește în virtutea prevederilor legale în materie.

Articolul 225 din actul normativ în cauză stabilește sfera de competență a Băncii Naționale a României în dispunerea măsurilor și a sancțiunilor. Din punct de vedere subiectiv, textul de lege prevede că aplicarea de măsuri și sancțiuni se referă, pe de o parte, la o instituție de credit, persoană juridică română, care se află sub jurisdicția Băncii Naționale a României în materie de supraveghere prudențială, iar pe de altă parte, la persoanele responsabile din cadrul acesteia. Din punct de vedere obiectiv, aceste măsuri sau sancțiuni le aplică Banca Națională a României pentru încălcarea

dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006, „ale reglementărilor sau ale altor acte emise în aplicarea acesteia, referitoare la supraveghere sau la condițiile de desfășurare a activității, ori ale Regulamentului (UE) nr. 575/2013". În consecință, sfera obiectivă de aplicare a măsurilor sau sancțiunilor este determinată numai de actele normative citate, neputând fi dispuse pentru încălcarea altor acte normative, deși constatate de Banca Națională a României.

Aplicarea o poate face Banca Națională a României numai pentru măsurile prevăzute de art. 226 din ordonanța de urgență și pentru sancțiuni și măsuri sancționatoare înscrise în art. 229 din același act normativ.

În alin. (2) al aceluiași text de lege, legiuitorul instituie modalitățile prin care Banca Națională a României poate să-și exercite competența, iar acestea sunt în număr de patru, și anume:

1. în mod direct, prin intermediul personalului său, anume împuternicit în acest sens;

2. în colaborare cu alte autorități când, în conformitate cu legea, acțiunea sa se exercită într-o asemenea colaborare și numai cu autoritatea anume îndrituită prin lege în acest sens, cu care a constatat faptele culpabile care îndreptățesc luarea unei măsuri sau aplicarea unei sancțiuni;

3. prin delegarea competențelor sale către alte autorități, cu păstrarea responsabilității pentru competențele delegate, acțiune care se poate realiza doar în virtutea unor dispoziții exprese ale legii, în condițiile în care legiuitorul arată expres că Banca Națională a României își păstrează responsabilitățile pentru competențele delegate, aceasta exercitând în continuare supravegherea instituției de credit în cauză și

4. prin sesizarea instanțelor judiciare competente.

Considerăm că această din urmă modalitate trebuie privită în corelație, pe de o parte, cu obligația legală de a sesiza organele de cercetare penală, când din activitatea de supraveghere prudențială se constată săvârșirea unei fapte de natură penală care intră în sfera acestor organe, iar pe de altă parte, cu dreptul oricărei instituții de a se adresa instanțelor judecătorești în cauze care sunt de competența acestora.

Art. 225 alin. (3) cuprinde o dispoziție imperativă în ceea ce privește sancțiunile și măsurile sancționatoare pe care Banca Națională a României le aplică potrivit art. 229 din O.U.G. nr. 99/2006. Această prevedere legală imperativă cere ca acestea să fie eficace și proporționale cu faptele și deficiențele constatate și să fie de natură a avea un efect descurajant.

Eficacitatea sancțiunilor și a măsurilor sancționatoare este determinată de scopul urmărit de legiuitor ca acestea să aibă ca urmare întărirea activității desfășurate de instituțiile de credit și îmbunătățirea situației acestora în concordanță cu cerințele de prudențialitate reglementate de legislația în materie și, în același timp, se cere ca acestea să aibă un efect descurajant, în sensul că, după aplicare, instituția de credit în cauză sau persoanele cu funcții de conducere care, prin acțiunea lor, au afectat buna activitate ori legalitatea operațiunilor bancare, să nu mai întreprindă nimic de asemenea natură, oferind încrederea că au fost descurajate pentru a mai face ceva care să ducă la consecințe negative în ceea ce privește respectiva instituție de credit.

Cerința referitoare la proporționalitatea sancțiunilor și a măsurilor sancționatoare cu faptele și deficiențele constatate implică responsabilitatea personalului Băncii Naționale a României care este chemat să le aplice în sensul consemnării faptelor constatate cu exactitate în actele de verificare atât în privința analizării cauzelor care impun sancțiuni ori măsuri sancționatoare, cât și cu privire la efectele pe care le vor determina acestea pentru a se realiza eficiența în perspectivă pentru evoluția instituției de credit.

Modul de abordare a aplicării de sancțiuni sau măsuri sancționatoare este stabilit expres prin cerințe concrete de prevederile alin. (4) din același articol. Acesta se referă atât la stabilirea tipului acestora, cât și cu privire la cuantumul amenzii, care trebuie avută în vedere de Banca Națională a României în estimarea circumstanțelor reale și personale relevante ale săvârșirii faptei. Acestea trebuie analizate concret pentru a se identifica ceea ce este relevant în fiecare caz în parte cu privire la situația, sub aspect subiectiv și obiectiv, în care cel vinovat a acționat, săvârșind fapta ori faptele care să impună sancțiuni sau măsuri sancționatoare. Această conduită va putea garanta că o responsabilă aplicare de sancțiuni

sau măsuri sancționatoare va avea eficiența scontată în cel mai scurt timp și cu efecte benefice pentru viabilitatea instituției de credit în cadrul sistemului bancar român.

În acest text de lege sunt prevăzute criterii care trebuie să fie urmărite de Banca Națională a României la stabilirea tipului sancțiunii sau a măsurii sancționatoare și a amenzii care, conform legii, are înscrisă o valoare minimă și una maximă în cazul supus analizei.

Trecând în revistă aceste criterii, trebuie evidențiat faptul că prevederea legislativă instituie 8 criterii care, în esență, oferă capacitatea pentru autoritatea națională de supraveghere prudențială să cântărească cu justețe și obiectivitate atât fapta constatată, cât și consecințele pe care le poate atrage putând numai în consecință să conducă la aplicarea unei sancțiuni sau a unei măsuri sancționatoare care să se demonstreze a fi utilă și, în același timp, să fie echilibrată și eficientă în fiecare caz constatat. Numai astfel oricare dintre acestea va avea ca efect atât responsabilizarea instituției de credit în cauză, inclusiv sub aspectul contestării acesteia, cât și eficientizarea acțiunilor de supraveghere prudențială în scopul întăririi și viabilității instituției de credit și a sistemului bancar, în ansamblul său.

Primul criteriu evidențiat îl reprezintă *gravitatea și durata faptei*, care marchează consecințele în ceea ce privește riscurile și efectele pe care le produc asupra existenței și evoluției respectivei instituții de credit. Gravitatea privește, în egală măsură, atât momentul la care a fost săvârșită fapta, cât și în perspectivă pentru instituția de credit. Cântărirea în mod profesionist a faptei săvârșite sub toate aspectele posibile este rezultatul unei judicioase supravegheri prudențiale a autorității în materie care se poate pronunța asupra esenței gravității faptei în fiecare caz, preîntâmpinând consecințele care se pot extinde în situația unei aprecieri limitate a gravității acesteia. Analizarea duratei faptei este esențială deoarece, prin întinderea acesteia, consecințele negative se pot extinde, ceea ce poate amplifica în timp efectele care pot conduce la creșterea costurilor pentru instituția de credit respectivă, cât și la prelungirea situației în care aceasta s-ar afla în încălcarea unor reglementări legale privitoare la cerințele de prudențialitate.

Cel de-al doilea criteriu de apreciere este de ordin subiectiv, referindu-se la *gradul de vinovăție a persoanei fizice sau juridice responsabile*. Conform acestuia, se analizează persoana responsabilă, în raport de reglementările existente în materie și de sarcinile atribuite, care determină cine este responsabil și în ce fel se întinde responsabilitatea acestuia. Astfel, se verifică dacă fapta care generează răspunderea este rezultatul acțiunii persoanei juridice sau al uneia sau mai multor persoane fizice care erau anume individualizate prin acte interne ale conducerii persoanei juridice. În raport de constatările organului de supraveghere prudențială se stabilește cu exactitate persoana responsabilă și, în continuare, se urmărește gradul de vinovăție al fiecărei persoane și, în raport de întinderea acestuia, se apreciază care va fi sancțiunea sau măsura sancționatoare care va fi aplicată fiecărei persoane în cauză. O măsurare exactă a acestui criteriu va avea drept consecință limitarea eventualei contestații, cât și modul de soluționare a contestației de către organul abilitat conform legii.

Un alt criteriu subiectiv este determinat de *soliditatea financiară a persoanei fizice sau juridice responsabile*. Acest aspect se analizează ulterior criteriului anterior, prin care se cunoaște persoana responsabilă și gradul său de vinovăție. Textul de lege în cauză exemplifică posibilitățile de stabilire a solidității financiare a persoanei, atât pentru persoanele fizice, cât și pentru persoanele juridice. Astfel, pentru persoanele fizice responsabile este analizat venitul anual al fiecăreia dintre acestea, iar pentru persoanele juridice responsabile cifra de afaceri totală a fiecăreia, astfel încât amenda aplicabilă să fie rezonabilă în raport de aceste criterii pentru a putea fi achitată, iar sancțiunea să-și poată produce efectul scontat de legiuitor.

Tocmai pentru o apreciere echitabilă în fiecare situație în parte, legea prevede că *„în măsura în care acestea pot fi determinate"* există cerința să se analizeze *„importanța profiturilor realizate sau a pierderilor evitate de către persoana fizică sau juridică responsabilă, în beneficiul acesteia"*.

Echilibrarea se realizează printr-o cântărire a situației pro și contra, ceea ce demonstrează interesul legiuitorului în tratarea cu obiectivitate a subiectului supus unei sancțiuni sau unei măsuri

sancționatoare pentru aprecierea judicioasă atât a condițiilor în care s-a săvârșit fapta, cât și în echilibrarea amenzii aplicabile. Această analiză cu „plus" și „minus" asigură posibilitatea de evaluare judicioasă atât a faptei, cât, mai ales, a subiectului căruia i se aplică sancțiunea sau măsura sancționatoare.

Cel de-al cincilea criteriu are în vedere *„prejudiciile cauzate terților"*, tot *„în măsura în care pot fi determinate"*. Astfel, se au în vedere nu numai avantajele sau dezavantajele create instituției de credit prin fapta producătoare de prejudicii acesteia, ci și prejudiciile cauzate terților, deoarece și acest efect trebuie luat în considerare atunci când autoritatea de supraveghere prudențială este chemată să-și exercite această atribuție, bineînțeles sub condiția posibilității unei determinări obiective a respectivelor prejudicii.

Tot pentru o judicioasă analiză a subiectului faptei, supraveghetorul are la dispoziție, conform legii, și alte criterii de natură subiectivă, precum *„gradul de cooperare a persoanei fizice sau juridice responsabile cu Banca Națională a României"*, respectiv *„încălcările săvârșite anterior de persoana fizică sau juridică responsabilă"*, ca și *„orice consecințe potențial sistemice ale faptei săvârșite"*.

Fiecare dintre criteriile menționate are rolul său, deloc neglijabil, în aprecierea faptei săvârșite de persoana responsabilă. Astfel, gradul de cooperare al acesteia cu autoritatea națională de supraveghere prudențială reflectă seriozitatea și buna-credință a subiectului în cauză în relația cu autoritatea. Suntem în prezența unui istoric al relațiilor dintre părți care demonstrează cum, de-a lungul vremii, persoana în cauză și-a desfășurat activitatea, cooperând cu autoritatea în materie pentru respectarea cerințelor de prudențialitate în cadrul respectivei instituții de credit, fiind un factor responsabil în acțiunea de supraveghere prudențială a acesteia.

Analizarea încălcărilor săvârșite anterior de persoana în cauză poate constitui un criteriu substanțial în evaluarea subiectului respectiv, care poate fi la prima faptă sau aceasta se poate adăuga altora săvârșite anterior și, în consecință, respectiva persoană nu a dovedit posibilitatea de corijare și preocuparea pentru respectarea cerințelor de prudențialitate în cadrul instituției de credit în care activează.

Desigur că, pentru o judicioasă analiză a faptei săvârșite de persoana responsabilă, trebuie să se urmărească cu discernământ „orice consecințe potențial sistematice ale faptei săvârșite", căci numai o privire exhaustivă a faptei și persoanei responsabile poate avea ca urmare consecința urmărită de legiuitor: întărirea instituției de credit în cauză și, astfel, salvgardarea întregului sistem.

În contextul celor prezentate, trebuie înțeleasă prevederea din alin. (5) al acestui articol de lege care îi stabilește Băncii Naționale a României o competență strict necesară exercitării funcției sale, și anume aceea de a colecta toate informațiile necesare și de a efectua toate cercetările necesare subsumate acestui scop. Prin aceste posibilități, Banca Națională a României va fi capabilă să atingă țelul urmărit de legiuitor și să aibă o perspectivă obiectivă pentru exercitarea funcțiilor sale.

Pentru a conferi substanță acestei competențe, legiuitorul completează articolul în cauză cu încă trei alineate, fiecare cu un rost bine determinat.

Alin. (6) extinde competențele Băncii Naționale a României prevăzută în alin. (5) cu alte trei competențe cuprinse în mod detaliat în acest text, și anume:

1. competența de a solicita furnizarea tuturor informațiilor necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor care revin Băncii Naționale a României, inclusiv a informațiilor care trebuie furnizate, în scopuri de supraveghere și în scopuri statistice, la intervale regulate și în formatele specificate;

2. competența de a efectua toate cercetările necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor care revin Băncii Naționale a României, în legătură cu orice persoană fizică sau juridică prevăzută la alin. (7), având domiciliul sau sediul social în România;

3. competența de a efectua toate inspecțiile necesare la sediile persoanelor juridice menționate la alin. (7) și la sediul oricărei alte entități incluse în supravegherea consolidată pentru care Banca Națională a României este supraveghetor consolidant, cu condiția notificării prealabile a autorităților competente implicate.

Detalierea prin intermediul celor trei competențe arătate a competenței prevăzute cu caracter general în art. 225 alin. (5) din ordonanța de urgență explică în mod concret ceea ce legiuitorul a

dorit să includă în competența respectivă, prevăzând totodată că aceasta nu trebuie să aducă atingere celorlalte prevederi ale ordonanței de urgență ca și ale Regulamentului (UE) nr. 575/2013. În felul acesta, competența înscrisă în alin. (5) este integrată în ansamblul prevederilor care guvernează materia și, astfel, acele competențe devin un tot unitar în viziunea legiuitorului care dorește ca toate competențele Băncii Naționale a României să se completeze în folosul unei supravegheri prudențiale adecvate pentru instituțiile de credit. De altfel, în alin. (7) se folosește termenul „necesare", în sensul că tot ce va întreprinde Banca Națională a României trebuie să aibă în vedere tot ceea ce este necesar pentru a se realiza o cât mai eficientă supraveghere prudențială a instituțiilor de credit. În acest scop, aceasta poate solicita furnizarea tuturor informațiilor, poate efectua toate cercetările și toate inspecțiile astfel încât să-și îndeplinească atribuțiile, inclusiv cele legate de supravegherea consolidată pentru care Banca Națională a României este supraveghetor consolidant. Tocmai pentru a nu da naștere la discuții sau interpretări, legiuitorul arată că aceste competențe au un caracter exhaustiv, referindu-se la toate informațiile, cercetările și inspecțiile, pe care le caracterizează ca fiind necesare îndeplinirii sarcinilor sale. În acest mod, competențele Băncii Naționale a României sunt clar statuate, ba chiar pentru înțelegerea competenței cu privire la efectuarea tuturor cercetărilor necesare, alin. (8) din textul de lege include *expressis verbis* dreptul:

1. de a solicita prezentarea de documente;

2. de a examina evidențele și registrele persoanelor aflate sub supravegherea sa, inclusiv prin ridicarea de fotocopii sau extrase ale acestora;

3. de a obține explicații scrise sau verbale de la orice asemenea persoană sau de la reprezentanții sau personalul acesteia și

4. de a intervieva orice altă persoană, cu consimțământul acesteia în scopul colectării de informații referitoare la obiectul unei cercetări.

Lărgirea sferei de competență a Băncii Naționale a României, realizată prin modificarea textului de lege începând cu data de 1 ianuarie 2014, prin O.U.G. nr. 113/2013, oferă autorității de supraveghere prudențială cadrul legislativ necesar pentru extin-

derea posibilității acesteia de a instrumenta în mod nemijlocit modalități de verificare a activității instituțiilor de credit și de aplicare de sancțiuni sau măsuri sancționatoare care să conducă la eficientizarea activității bancare, atât la nivelul fiecărei instituții de credit, cât și a sistemului bancar în ansamblul său.

În ceea ce privește obligația de furnizare a informațiilor cerute de lege, ea este aplicabilă, conform art. 225 alin. (7), persoanelor juridice și fizice enunțate:

- instituțiile de credit cu sediul în România;
- societățile financiare holding cu sediul în România;
- societățile financiare holding mixte cu sediul în România;
- societățile financiare holding cu activitate mixtă cu sediul în România;
- persoane fizice care aparțin entităților arătate;
- terțele persoane către care persoanele juridice enunțate mai sus au externalizat anumite funcții operaționale sau activități.

Trebuie remarcat că Banca Națională a României este abilitată să dispună unei instituții de credit, persoană juridică română, să întreprindă într-un stadiu incipient toate demersurile necesare pentru a remedia deficiențele în cazurile în care constată fie că respectiva instituție de credit nu respectă cerințele legale din reglementările în materie, fie că autoritatea de supraveghere dispune de indicii că în următoarele 12 luni este probabil ca instituția de credit să nu se conformeze prevederilor legale în materie.

Referitor la acest text din art. 226 trebuie făcute unele observații. Ținând seama de faptul că Banca Națională a României supraveghează permanent, din punct de vedere prudențial, activitatea fiecărei instituții de credit, aceasta este în măsură să constate încă dintr-un stadiu incipient deficiențele care pot să apară în activitatea acesteia și, ca atare, este chemată să sancționeze cu celeritate și să întreprindă toate demersurile necesare pentru remedierea oricăror deficiențe astfel încât să se prevină ca instituția de credit să ajungă într-o situație deficitară care, în timp, se poate agrava ducând, eventual, la consecințe cu urmări nefaste. Prevenirea într-un stadiu incipient are menirea unei preîntâmpinări prealabile a unor consecințe viitoare agravante pentru instituția de credit. Aceasta se poate realiza în orice moment al activității deoa-

rece monitorizarea Băncii Naționale a României, fiind continuă, oricare supraveghetor, prin experiența sa, are posibilitatea să înțeleagă evoluția situației respectivei instituții de credit. În acest context, este firesc ca autoritatea de supraveghere să aibă capacitatea sesizării indiciilor cu privire la neconformarea la cerințele legale de prudențialitate, chiar cu un an înainte. Sesizând indicii, supraveghetorul trebuie să acționeze eficient în prealabil pentru ca instituția de credit să nu ajungă într-o situație care, ulterior, să nu mai poată fi salvată. În acest fel, acesta este responsabilizat, prin lege, să acționeze într-o asemenea manieră încât să-și demonstreze eficiența.

Formulările „într-un stadiu incipient" și „este probabil" constituie expresii ale preocupării legiuitorului în sensul unei asemenea eficiențe.

Față de aceste considerente, legiuitorul îndrituiește Banca Națională a României să aplice măsurile enunțate la art. 226 alin. (3). De altfel, Banca Națională a României este îndreptățită conform textului de lege să nu se limiteze la măsurile indicate, putând utiliza orice modalitate pe care o apreciază ca fiind necesară pentru supravegherea respectivei instituții de credit. Lista măsurilor pe care Banca Națională a României le poate aplica în asemenea situații reprezintă o gamă largă de care autoritatea națională trebuie să țină seama și să selecteze, cu discernământ și profesionalism, măsura ce se demonstrează a fi aplicată în fiecare caz în parte.

Prima dintre măsuri o constituie obligarea instituției de credit de a dispune de fonduri proprii la un nivel mai mare decât cel al cerințelor în materie statuată prin reglementări tocmai pentru acoperirea riscurilor și a acelor elemente ale riscurilor neacoperite. Nivelul de fonduri proprii stabilit conform legii trebuie astfel adaptat la nevoile concrete ale respectivei instituții de credit la momentul constatat și la situația constatată cu obiectivitate la aceasta, astfel încât riscurile să poată fi acoperite fără probleme. Cerințele de prudențialitate sunt impuse pentru situația generică, în consecință, constatarea unor riscuri mai mari impune un nivel de fonduri proprii superior, în concordanță cu situația concretă constatată la respectiva instituție de credit, care trebuie să se încadreze în

măsura dispusă. Legiuitorul arată preocuparea sa în aplicarea acestei măsuri, cel puțin în cele 6 situații expres enunțate la alin. (4) al aceluiași articol, în care, în mod detaliat, se fac trimiteri la anumite texte de lege care cuprind cerințe prudențiale concrete care impun luarea respectivei măsuri.

În ceea ce privește cea de-a doua măsură se poate afirma că, dacă autoritatea de supraveghere a constatat nerespectarea dispozițiilor art. 24 și 148 din O.U.G. nr. 99/2006, aceasta este abilitată să solicite instituției de credit în cauză să-și îmbunătățească cadrul de administrare, strategiile, procesele și mecanismele implementate astfel încât să se ajungă la respectarea prevederilor celor două articole arătate.

Alte măsuri au în vedere anumite solicitări imperative pe care Banca Națională a României este abilitată să le facă tocmai în scopul asigurării întăririi instituției de credit. Astfel, Banca Națională a României este îndreptățită:

- să solicite să aplice o politică specifică de provizionare sau un tratament specific al activelor din perspectiva cerințelor de fonduri proprii;
- să solicite reducerea riscurilor aferente operațiunilor, produselor sau sistemelor acesteia.

Totodată, Banca Națională a României este îndrituită să dispună instituției de credit:

- limitarea componentei variabile a remunerației la un procentaj din veniturile totale nete, dacă nivelul acesteia nu este în concordanță cu menținerea unei baze de capital sănătoase;
- utilizarea profiturilor nete pentru întărirea fondurilor proprii;
- înlocuirea persoanelor desemnate să asigure conducerea sucursalelor sale;
- prezentarea unui plan de restabilire a conformității cu cerințele legale de supraveghere, care să detalieze demersurile și acțiunile ce vor fi întreprinse în acest sens, stabilind termenul de implementare a acestora și îmbunătățirile ulterioare aduse acestui plan.

Alte măsuri îi cer autorității naționale de supraveghere să impună cerințe de raportare suplimentare sau cu o frecvență sporită, inclusiv de raportare a pozițiilor de capital sau de lichiditate, fie cerințe de lichiditate specifice, inclusiv restricții în ceea

ce privește neconcordanțele între scadențele activelor și datoriilor instituției de credit ori publicarea de informații suplimentare.

O altă măsură aplicabilă privește limitarea deținerilor calificate în entități financiare sau nefinanciare, situație în care respectiva instituție de credit este obligată la înstrăinarea acestora.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013 a dispus ca începând cu data de 15 martie 2015 să se modifice măsura înscrisă la alin. (3) lit. d), în sensul restricționării sau limitării activității, operațiunilor ori a rețelei instituției de credit, inclusiv prin retragerea aprobării acordate pentru înființarea sucursalelor din străinătate ori prin solicitarea încetării activităților care implică riscuri excesive la adresa solidității instituției de credit și a introdus o nouă măsură referitoare la limitarea sau interzicerea distribuirii profitului din elemente distribuibile către acționarii sau membrii instituției ori plata de dobândă către deținătorii de instrumente de capital de nivel 1 suplimentar, dacă interdicția nu reprezintă caz de nerambursare pentru instituția de credit.

După cum se poate observa, suntem în prezența unei largi game de măsuri pe care Banca Națională a României le poate lua, cu discernământ, după o evaluare exactă și concretă a situației specifice a fiecărei instituții de credit, semnalând ceea ce este util pentru aceasta, astfel încât să se asigure întărirea și viabilitatea acesteia, cu efecte benefice pentru fiecare în parte și pentru sistemul bancar în ansamblul său.

Aplicarea măsurii se va face sub supravegherea prudențială a Băncii Naționale a României în continuare pentru a se urmări cum este aplicată în practică respectiva măsură și cum aceasta influențează evoluția actuală și viitoare a respectivei instituții de credit.

Este demn de interes de observat cum legiuitorul tratează în alineatele următoarele aspecte privind anumite cerințe. Astfel, în scopul determinării nivelului adecvat al fondurilor proprii, în concordanță cu prevederile exprese ale unor articole din ordonanța de urgență indicate concret, solicită Banca Națională a României să determine dacă este necesară impunerea unei cerințe suplimentare de fonduri proprii peste cerința de fonduri proprii pentru acoperirea riscurilor la care instituția de credit este sau ar putea fi expusă,

situație în care poate lua în considerare anumite elemente indicate expres în art. 226 alin. (5).

De asemenea, conform alin. (6), în scopul determinării nivelului corespunzător al cerințelor de lichiditate, pe baza verificării și evaluării realizate, conform textelor de lege expres enunțate, Banca Națională a României este abilitată să evalueze dacă impunerea vreunei cerințe specifice de lichiditate este necesară pentru a acoperi riscurile de lichiditate la care instituția de credit este sau ar putea fi expusă, situație în care va lua în considerare anumite cerințe prevăzute în textul de lege cu trimitere la textele legale în materie care reglementează acest domeniu.

Este de reținut că art. 226 care a făcut obiectul analizei a fost modificat în această formă prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2013, fiind aplicabil de la 1 ianuarie 2014 și, în același timp, se prevede că dispozițiile sale nu aduc atingere prerogativelor Băncii Naționale a României de a aplica sancțiunile și/sau măsurile sancționatoare prevăzute la art. 229, după cum se arată în forma modificată a art. 226^1, prin Legea nr. 312/2015, începând cu data de 14 decembrie 2015.

Legiuitorul prevede, în mod expres, faptele care pot atrage aplicarea de sancțiuni sau măsuri sancționatoare. Este vorba de 17 categorii care sunt descrise clar în cuprinsul fiecărui alineat, înscriindu-se și temeiul juridic care a făcut obiectul încălcării de către subiectul responsabil care urmează a fi sancționat. Prin modul în care art. 228 din ordonanța de urgență le reglementează trebuie reținut că, pe de o parte, fiecare faptă este descrisă în mod concret, neputând da naștere la interpretări sau la o abordare subiectivă a instituției competente de aplicare a sancțiunii, iar pe de altă parte, enunțarea temeiului juridic în raport de care se constată respectiva faptă dă posibilitatea analizării, în mod responsabil, în virtutea textului legal care este încălcat, fapta care va genera sancțiunea aplicată. În acest fel, persoana căreia i se aplică sancțiunea nu este lăsată la tratarea în mod subiectiv ori chiar nejustificat din partea agentului constatator.

Prima dintre faptele care pot determina aplicarea de sancțiuni, înscrisă la art. 228 alin. (1) pct. a), se referă la faptul că instituția de credit a obținut autorizația sa de funcționare prin utilizarea unor

informații false sau prin orice alt mijloc ilegal. O asemenea utilizare se poate demonstra că ar putea fi de natură penală ori civilă. Dacă ne-am referi la uzul de fals ne-am afla în domeniul penalului, atrăgându-se sancțiunile prevăzute de Codul penal pentru fapta astfel încriminată. Într-o asemenea situație, s-ar putea ajunge la aplicarea unei sancțiuni de ordin bancar ca efect al celei penale, în ceea ce privește situația de a fi în prezența unei fapte de natură civilă, atunci când, prin vicierea consimțământului unei persoane, se aplică sancțiunea civilă a nulității. În speță, Banca Națională a României, căreia i s-a viciat voința prin informații false sau prin alt mijloc ilegal atunci când a decis acordarea autorizației de funcționare, este repusă într-o situație de legalitate, fiind îndreptățită să aplice retragerea autorizației acordate respectivei instituții de credit. Nu vedem ce altă sancțiune s-ar putea acorda într-o astfel de situație, căci un avertisment sau o amendă aplicată unei persoane fizice vinovate de această faptă nu ar putea soluționa aspectul de legalitate al acordării autorizației de funcționare unei instituții de credit care, ca urmare a unor mijloace dolosive, a căpătat recunoașterea legală. Aplicarea de avertisment sau amendă persoanei juridice, în speță instituția de credit autorizată, ar face posibilă menținerea acelei instituții, care astfel și-a câștigat recunoașterea legală. În acest mod, după aplicarea unei asemenea sancțiuni, s-ar ajunge ca sancțiunea să se aplice unei persoane care a obținut recunoașterea prin mijloace dolosive și astfel, executând sancțiunea, să-și păstreze un statut de legalitate, când, de fapt, acesta nu a fost valabil în niciun moment al existenței sale. Pe aceste considerente, susținem că singura sancțiune firească este retragerea autorizației de funcționare.

Este de remarcat că, din formularea textului de lege, faptele înscrise ca temei pentru aplicarea de sancțiuni sau măsuri sancționatoare se referă la instituția de credit, care este tratată ca subiectul care înfăptuiește respectivele fapte. Astfel, instituția de credit „nu informează Banca Națională a României" [în cazurile de la lit. b) ori c)], aceasta „nu dispune" [lit. d)] ori „nu raportează" sau „raportează" [lit. e)-i)]. De asemenea, instituția de credit săvârșește faptele, așa cum în mod expres legiuitorul prevede la art. 228 de care se face vorbire. În același timp, legea dă posibilitatea sancțio-

nării atât a persoanei juridice – instituția de credit care săvârșește faptele enunțate în textul de lege, dar și a persoanei fizice care, prin natura calității sale, devine responsabilă și, prin semnătura sa, angajează instituția de credit în săvârșirea efectivă a respectivelor fapte, cu consecințe negative în procesul activității persoanei juridice. În acest sens, considerăm că atât persoana juridică, cât și persoana fizică răspunde de fapta pe care o săvârșește fiecare în parte, în raport de rolul său și, ca atare, este justificată sancționarea ambelor persoane, fiecare pentru ceea ce a săvârșit.

Trimiterea concretă la fiecare text de lege evocă temeiul juridic în susținerea răspunderii persoanei care urmează a fi sancționată.

În același sens trebuie interpretată prevederea de la art. 228 alin. (2) care are în vedere o încălcare gravă a prevederilor Legii nr. 656/2002[1)] pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare, ținând seama de gravitatea faptelor cuprinse în acest act normativ.

Încadrarea corectă a faptei constatate de autoritatea de supraveghere prudențială are ca efect aplicarea justificată a sancțiunii prevăzută de lege.

Articolului 229 îi revine sarcina de a cuprinde totalitatea sancțiunilor care pot fi aplicate pentru faptele înscrise în ordonanța de urgență. Sancțiunile pot fi avertismentul, amenda sau retragerea aprobării acordate persoanelor prevăzute de art. 108 alin. (1). Avertismentul este de două feluri:

1. cel comunicat în scris persoanei sancționate și

2. cel făcut public prin care se indică persoana fizică, instituția de credit, societatea financiară holding sau societatea financiară holding mixtă responsabilă și fapta săvârșită.

După cum se poate observa, gravitatea faptei poate conduce la diferențierea formei de avertisment prin modul în care este făcut cunoscut, fie la nivelul persoanei sancționate, fie la nivel public, ceea ce are cu totul alt efect, acesta fiind cunoscut la un nivel larg, publicul aflând astfel persoana fizică vinovată de săvârșirea faptei,

---

[1)] M.Of. nr. 702 din 12 octombrie 2012.

instituția căreia îi aparține și în ce constă fapta săvârșită. În cel de al doilea caz, prin publicitatea făcută pot apărea consecințe pentru persoana respectivă sau pentru instituție, la nivelul de percepere public cu efecte de perspectivă, în special pentru abordarea instituției în cauză.

În ceea ce privește amenda, se poate constata că nu s-a prevăzut un minim al acesteia, ci numai un maxim până la care se poate întinde, rămânând în sarcina organului constatator să aprecieze gravitatea faptei și mărimea amenzii în raport de aceasta. Limita maximă a amenzii este îndestulătoare și cu consecințe deloc neglijabile pentru persoana fizică sancționată, după cum se poate observa din formularea „până la 10% din valoarea totală netă a cifrei de afaceri realizată în exercițiul financiar precedent" ori din formularea „până la echivalentul a 5 milioane de euro la cursul de schimb din 17 iulie 2013". Formularea se referă la persoana juridică sau la persoana fizică, după caz, dar amenda se poate întinde și până la „de două ori valoarea beneficiului obținut prin săvârșirea faptei", bineînțeles sub condiția ca acesta să poată fi determinat.

Persoanele prevăzute de art. 108 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2006 sunt persoanele care conduc efectiv instituția de credit sau structurile esențiale în activitatea acesteia. În consecință, rolul acestora în buna desfășurare a activității instituției este determinant, cu consecințe deosebite asupra destinului acesteia, ceea ce face ca autoritatea de supraveghere prudențială să urmărească continuu activitatea acestor persoane, trebuind să acționeze prompt ori de câte ori constată încălcări ale reglementărilor prudențiale. În acest spirit trebuie privită și aplicarea sancțiunii de retragere a aprobării acordate unor asemenea persoane prin îndepărtarea celor vinovați de săvârșirea unor astfel de fapte. În asemenea situații, autoritatea care este îndreptățită să acorde aprobarea deținerii de funcții este chemată să poată acționa, când se justifică, în sensul retragerii aprobării acordate, înlăturând astfel pe cel vinovat de săvârșirea unei fapte care a avut consecințe asupra bunei activități a instituției de credit. În acest fel, în urma analizei modului în care s-a respectat responsabilitatea încredințată, Banca Națională a României are capacitatea necesară de a aprecia fapta săvârșită și de a aplica sancțiunea care se impune, inclusiv retragerea aprobării acordate

pentru deținerea funcției în cadrul căreia a acționat. Ca atare, asemenea sancțiune este perfect justificată în concepția legiuitorului în vederea asigurării desfășurării bunei activități a instituției de credit.

Pe lângă sancțiunile enunțate, legea instituie și măsuri sancționatoare care pot fi aplicate, în virtutea ordonanței de urgență în cauză, de aceeași autoritate. Astfel de măsuri pot fi, în raport de prevederile art. 229 alin. (2), următoarele:

- ordin de încetare a conduitei ilicite a persoanei fizice sau juridice și de abținere de la recuperarea acestora;
- interzicerea temporară a exercitării unor funcții într-o instituție de credit de către persoanele prevăzute la art. 108 alin. (1) sau de către persoanele desemnate să asigure conducerea sucursalelor instituției de credit, responsabile de săvârșirea faptei;
- retragerea autorizației acordate instituției de credit;
- suspendarea exercitării drepturilor de vot ale acționarului sau acționarilor responsabili.

O analiză a specificității fiecăreia dintre măsurile sancționatoare enunțate în textul de lege ne relifează de la început cui i se adresează fiecare dintre acestea. Astfel, dacă interzicerea temporară a exercitării unei funcții se adresează persoanei fizice care deține respectiva funcție, retragerea autorizației de funcționare se referă exclusiv la instituția de credit, persoana juridică care exercită activitatea în baza autorizației care, ca urmare a măsurii sancționatoare, a fost retrasă. Ordinul de încetare a conduitei ilicite poate privi în egală măsură atât una dintre persoanele fizice care deține calitatea în cadrul instituției de credit, cât și persoana juridică care desfășoară activitatea bancară, în timp ce suspendarea exercitării drepturilor de vot se referă la unul sau mai mulți acționari responsabili. În acest fel, ansamblul măsurilor sancționatoare privește, în mod diferențiat, persoanele responsabile de săvârșirea respectivelor fapte, fiecare putând fi sancționat în raport de răspunderea sa, ceea ce implică o analiză atentă și diferențiată a autorității de supraveghere prudențială în raport de fapta fiecăruia, de gravitatea acesteia și de consecințele ei asupra activității prezente și viitoare a instituției de credit.

O prevedere legală, cea de la alin. (3) din același articol, reliefează corelația cu privire la aplicarea măsurilor sancționatoare cu cea a sancțiunilor, arătându-se expres că măsurile pot fi aplicate concomitent cu dispunerea de sancțiuni sau independent de acestea. Astfel, după cum este cazul, autoritatea de supraveghere prudențială apreciază, când se justifică, să le aplice concomitent, spre exemplu, una dintre primele două măsuri sancționatoare cu sancțiuni de natura avertismentului sau a amenzii.

Prevederea de la alin. (4) al articolului în cauză este relevantă: „Sancțiunile prevăzute la alin. (1) lit. a), b), d), e), f) și măsura sancționatorie prevăzută la alin. (2) lit. a) se aplică persoanelor cărora le poate fi imputată fapta, întrucât aceasta nu s-ar fi produs dacă persoanele respective și-ar fi exercitat în mod corespunzător responsabilitățile care decurg din îndatoririle funcției lor stabilite conform legislației aplicabile societăților, reglementărilor emise în aplicarea prezentei ordonanțe de urgență și cadrului intern de administrare ori, după caz, persoanelor în privința cărora Banca Națională a României constată că acestea nu își desfășoară activitatea în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase și/sau că nu mai corespund cerințelor de reputație și competență adecvată naturii, extinderii și complexității activității instituției de credit și responsabilităților încredințate".

Relevanța prevederii legale constă în înțelegerea necesității aplicării concomitente a sancțiunilor și măsurilor sancționatorii determinată de temeiurile juridice avute în vedere și, în același timp, de regulile practicii bancare prudente și sănătoase.

Introducerea în lege a art. 229[1], de la 1 ianuarie 2014, prin O.U.G. nr. 113/2013, extinde aplicarea de sancțiuni și măsuri sancționatoare și celor care se fac vinovați de faptele cuprinse la lit. a)-d), dintre care ultimele două pentru a avea repercusiuni deosebite asupra instituției de credit în cauză, dacă ne gândim la efectele rezultate din „efectuarea de operațiuni fictive și fără acoperire reală, în scopul prezentării incorecte a poziției financiare sau expunerii instituției de credit" sau care pot conduce la „periclitarea credibilității și/sau viabilității instituției de credit prin administrarea necorespunzătoare a fondurilor".

În ceea ce privește regimul sancționator aplicabil acționarilor instituției de credit pentru fapte săvârșite de aceștia, art. 230 din ordonanța de urgență arată în mod clar la care dintre acestea se referă și care constituie contextul restrictiv al aplicării acestora: „În cazul în care persoanele care dețin participații calificate la instituția de credit, persoană juridică română, nu mai îndeplinesc cerințele prevăzute de lege și de reglementările emise în aplicarea acesteia privind calitatea acționariatului unei instituții de credit sau exercită o influență de natură să pericliteze administrarea prudentă a instituției de credit, Banca Națională a României dispune măsurile adecvate pentru încetarea acestei situații. În acest sens, (...) Banca Națională a României poate dispune suspendarea exercitării drepturilor de vot aferente acțiunilor deținute de acționarii sau membrii respectivi".

O asemenea măsură are menirea de a bloca acțiunile unor acționari care ar putea, prin faptele lor, să pericliteze administrarea prudentă a instituției de credit, ceea ce ar avea consecințe atât față de activitatea de supraveghere prudențială desfășurată de autoritate, cât și față de viabilitatea instituției de credit.

Ca efect al măsurii dispuse conform art. 230 alin. (1), se prevede în alin. (2) că aceștia nu mai pot achiziționa noi acțiuni ale respectivei instituții de credit, tocmai pentru a nu-și extinde numărul de acțiuni, protejându-se astfel instituția de credit față de cei ce exercită o influență de natură să pericliteze administrarea prudențială a instituției de credit.

În același scop, începând din 16 iulie 2009, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2009 s-a introdus un alineat care dă temei acționarilor al căror exercițiu al drepturilor de vot nu este suspendat să poată ține adunarea generală și să poată lua orice hotărâre de competența acesteia, cu majoritatea prevăzută de lege sau, după caz, de actul constitutiv, cu mențiunea că, într-un asemenea caz, majoritatea respectivă se raportează la capitalul social deținut de acționarii în cauză.

Începând de la 1 aprilie 2010, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26/2010, s-a instituit că atunci când este aplicată măsura suspendării drepturilor de vot acționarilor reprezentând întregul capital social al instituției de credit, Banca Națională a

României este îndreptățită să hotărască retragerea autorizației respectivei instituții de credit, dispunându-se dizolvarea urmată de lichidarea acesteia, în conformitate cu prevederile art. 255.

Prin modificările succesive aduse actului normativ în cauză, legiuitorul a urmărit să creeze un cadru juridic adecvat instituției de credit printr-o continuă responsabilizare a acționarilor acesteia, în care scop, art. 230[1], introdus începând cu 16 iulie 2009 prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2009, stabilește că „în scopul remedierii unei situații de deteriorare semnificativă a indicatorilor prudențiali și de performanță financiară ai unei instituții de credit, persoană juridică română, sau al prevenirii apariției unei deteriorări semnificative previzibile a acestora, de natură să pericliteze în perspectivă apropiată capacitatea instituției de credit de a respecta cerințele prudențiale, Banca Națională a României este abilitată să adopte următoarele măsuri:

a) să solicite persoanelor care au deținere calificate să susțină financiar instituția de credit prin majorarea capitalului social;

b) să solicite persoanelor care au deținere calificate să susțină financiar instituția de credit, prin acordarea de împrumuturi eligibile pentru a fi incluse în calculul fondurilor proprii conform reglementărilor în materie emise de Banca Națională a României și/sau convertirea în acțiuni a unor astfel de împrumuturi;

c) să interzică repartizarea totală sau parțială a profitului pe alte destinații decât cele prevăzute de lege ca fiind obligatorii, până când Banca Națională a României constată remedierea situației financiare a instituției de credit".

Analizarea acestor măsuri care pot fi adoptate de Banca Națională a României apar firești în ideea asigurării de resurse financiare instituției de credit pentru ca aceasta să fie capabilă să-și desfășoare activitatea în condițiile respectării cerințelor prudențiale în conformitate cu reglementările în materie. Toate cele trei măsuri au ca scop o susținere financiară adecvată, mai ales în cazul în care se impune o remediere a situației financiare a instituției de credit. Asemenea măsuri trebuie privite ca o consecință firească a însuși interesului acționarilor de a asigura viabilitatea instituției de credit, în care scop obligarea acestora la majorarea capitalului acesteia poate fi realizată fie printr-o majorare efectivă, fie prin acordarea

de împrumuturi eligibile, dar și prin nerepartizarea din profit pentru destinații care nu sunt prevăzute de lege ca fiind obligatorii.

Neconformarea acționarilor la măsuri dispuse de Banca Națională a României și nerespectarea termenelor impuse de aceasta are ca urmare aplicarea corespunzătoare a prevederilor art. 230 alin. (1) și (3).

Dacă, ulterior dispunerii suspendării executării dreptului de vot al acționarilor semnificativi, sunt îndeplinite în mod cumulativ condițiile expres prevăzute în art. 230^1 alin. (3), Banca Națională a României are posibilitatea de a revoca măsura, existând certitudinea remedierii situației financiare a respectivei instituții de credit.

Totodată, este de reținut că măsura sancționatoare privind suspendarea drepturilor de vot ale acționarilor responsabili își încetează efectele, conform legii, la data la care achiziționarea unei deținere calificate ori majorarea acesteia este aprobată, cu aplicarea corespunzătoare a procedurii prevăzute la art. 25 alin. (3)-(9).

O situație specială în care se poate afla o persoană care a achiziționat o deținere calificată de acțiuni la o instituție de credit este reglementată de art. 232. O asemenea persoană care nu a ținut seama de opoziția formulată de Banca Națională a României are obligația să-și vândă acțiunile aferente deținerii calificate astfel achiziționate, în termenul legal de 3 luni de la data comunicării opoziției autorității de supraveghere prudențială. În acest fel, se respectă dreptul de proprietate al acelor persoane, dar se sancționează modul achiziționării deținerii acestora. În continuare, în cazul nerespectării prevederilor legale, legiuitorul oferă soluția legală de impunere a legalității, atribuind Băncii Naționale a României mijlocul legal de acțiune. Astfel, ca urmare a expirării termenului în care acțiunile trebuiau vândute, Banca Națională a României este îndrituită să dispună instituției de credit aflate sub supravegherea sa anularea acțiunilor respective, emiterea unor noi acțiuni purtând același număr și vânzarea acestora, urmând ca prețul încasat din vânzare să fie consemnat la dispoziția deținătorului inițial, după reținerea cheltuielilor ocazionate de vânzare. Pentru aducerea la îndeplinire a hotărârii autorității, legea stabilește răspunderea consiliului de administrație, respectiv a directoratului instituției de credit, dar, în același timp, are în vedere și o

situație concretă când, din lipsă de cumpărători, vânzarea nu are loc sau se realizează numai o vânzare parțială a acțiunilor nou-emise. Într-un astfel de caz, instituția de credit are obligația de a proceda la reducerea corespunzătoare a capitalului social cu diferența dintre capitalul social înregistrat și cel deținut de acționarii cu drept de vot.

Același regim juridic este aplicabil și persoanelor care nu s-au conformat obligației de notificare a achiziției unei deținere calificate, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (1) și care, în termenul prevăzut de Banca Națională a României, nu furnizează acesteia informațiile și documentația necesare evaluării prevăzute la art. 26 alin. (1). În acest fel se poate constata preocuparea legiuitorului de a asigura autorității de supraveghere prudențială instrumentele legale necesare pentru asigurarea unei depline legalități în ceea ce privește autorizarea și recunoașterea persoanelor care capătă calitatea de acționari calificați la o instituție de credit.

Cadrul legal procedural cu privire la constatarea faptelor și aplicarea sancțiunilor este cuprins în dispozițiile art. 233-236 din O.U.G. nr. 99/2006. Astfel, constatarea faptelor consemnate în Capitolul VII al ordonanței de urgență se face de către personalul Băncii Naționale a României împuternicit în acest sens, ceea ce implică faptul că numai salariații acesteia care dețin o astfel de împuternicire au calitatea de a constata în mod valabil fapte de natura celor cuprinse în acest capitol.

Contestarea acestora se poate face numai în situațiile consemnate în textul legii, respectiv pe baza raportărilor făcute de instituția de credit, persoană juridică română, potrivit legii sau la solicitarea expresă a Băncii Naționale a României ori în cursul verificărilor desfășurate la sediile acestora. În urma constatărilor efectuate în una dintre aceste situații, supraveghetorii din cadrul Băncii Naționale a României consemnează în actul de supraveghere încheiat care, prin intermediul direcției de specialitate, se prezintă conducerii executive a instituției. Actele privind dispunerea de măsuri și aplicarea de sancțiuni și măsuri sancționatoare pot fi emise de oricare dintre conducătorii executivi: guvernator, prim-viceguvernator sau viceguvernatorii Băncii Naționale a României, după caz. De principiu, dintre aceștia, coordonatorul

Direcției de supraveghere este cel care emite asemenea acte, pe considerentul că acesta este în cunoștință de cauză atât cu privire la situația generală a oricărei instituții de credit aflate sub supravegherea Băncii Naționale a României, cât și cu privire la acțiunile concrete de realizare a supravegherii fiecărei instituții de credit și la rezultatele acestor acțiuni.

Dintre sancțiunile care se pot aplica, unele dintre acestea nu pot face obiectul actului unuia dintre conducătorii executivi, și anume:

- retragerea aprobării acordate persoanelor prevăzute de art. 108 alin. (1);
- retragerea autorizației de funcționare a instituției de credit și
- suspendarea exercitării dreptului de vot al acționarilor sau membrilor instituției de credit.

Pentru aplicarea acestor sancțiunii este stabilită competența Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României. Organul colegial de conducere este cel îndrituit să acorde atât aprobarea exercitării funcțiilor de conducere la nivelul instituțiilor de credit pentru oricare dintre persoanele enunțate la art. 108 alin. (1), cât și autorizarea de funcționare a instituției de credit și deci, este firesc ca organul îndrituit cu acordarea competenței să fie și cel îndreptățit cu retragerea acesteia. Pe de altă parte, gravitatea unei asemenea sancțiuni impune o responsabilitate sporită pe care nu și-o poate asuma decât organul de conducere colectivă a autorității de supraveghere prudențială.

În același fel trebuie apreciată și sancțiunea acordată unuia sau mai multor acționari semnificativi ai unei instituții de credit, care au obținut aprobarea inițială de deținere a unei asemenea calități.

Forma actuală a textului art. 233 alin. (2) privitor la aplicarea de sancțiuni este rezultatul modificării aduse prin Legea nr. 312/2015, începând cu data de 14 decembrie 2015. Cu aceeași dată a fost introdus alin. (3) al aceluiași articol, prin care se stabilește dispoziția imperativă, conform căreia „în cazul aplicării sancțiunii și/sau măsurii sancționatoare, actul trebuie să cuprindă cel puțin elementele de identificare a persoanei vinovate, descrierea faptei și a circumstanțelor acesteia, temeiul de drept al aplicării sancțiunii administrative și/sau măsurii sancționatoare și sancțiunea administrativă și/sau măsura sancționatoare aplicată".

Aceste cerințe constituie, în fond, baza justificativă pe care este fundamentată oricare dintre sancțiunile ori măsurile sancționatoare aplicate și ele oferă temei atât actului de aplicare, cât și celui al eventualei contestări din partea persoanei căreia i-a fost aplicată, care vor putea fi avute în vedere într-o asemenea situație.

Legea stabilește un termen, ba chiar un interval, în cadrul căruia se prescrie aplicarea sancțiunilor și măsurilor sancționatoare (art. 234). Având în vedere considerentul doctrinar, conform căruia „prescripția extinctivă asigură stabilitatea și certitudinea raporturilor juridice"[1] aceasta „face ca titularul unui drept subiectiv (...) care a rămas inactiv un anumit răstimp, să-și piardă ocrotirea dreptului respectiv"[2].

Tocmai asemenea considerente trebuie să aibă în vedere Banca Națională a României responsabilă cu supravegherea prudențială a instituțiilor de credit ori de câte ori constată încălcări ale disciplinei bancare să aplice sancțiuni și măsuri sancționatoare cu celeritate, astfel încât să ducă la redresarea cât mai rapidă a situației financiare a respectivei instituții de credit și la disciplinarea personalului de conducere al acesteia pentru a se apăra și întări instituția de credit în cauză. De aceea, legiuitorul instituie un termen rezonabil cuprins între un an de la data constatării faptei de către supraveghetor și 3 ani de la data săvârșirii faptei de către făptuitor. Este un interval rezonabil pentru o autoritate responsabilă de menirea sa consacrată de lege și un timp suficient pentru a se eficientiza instituția și a se sancționa o faptă generatoare de consecințe financiare deloc neglijabile pentru instituția de credit.

Celelalte prevederi ale aceluiași articol al ordonanței de urgență au menirea de a sublinia necesitatea cunoașterii exacte a urmărilor aplicării sancțiunilor. Astfel, alin. (4) stabilește obligația Băncii Naționale a României de a publica, de îndată, pe website-ul său oficial, sancțiunile aplicate care nu au fost contestate și pe cele care au avut ca urmare respingerea în mod definitiv, precum și informații privind tipul și natura încălcării săvârșite și identitatea per-

---

[1] *M. Costin*, în *M. Costin, M. Mureșan, V. Ursa*, Dicționar de drept civil, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1980, p. 395.

[2] Idem, p. 348.

soanelor fizice sau juridice sancționate, după ce aceasta a fost informată cu privire la aplicarea sancțiunii. O asemenea prevedere oferă o imagine cât mai clară a situației sancționatoare și a efectelor acestora fie ca urmare a necontestării lor, fie ca urmare a respingerii contestațiilor. Înscrierea tuturor informațiilor enunțate în textul de lege asigură posibilitatea cunoașterii exacte a faptelor și persoanelor care au generat aplicarea de sancțiuni, făcută în mod public.

Legiuitorul a avut în vedere să menționeze expres că aplicarea sancțiunilor de drept bancar nu înlătură răspunderea materială, civilă sau penală, după caz, astfel că acestea sunt concomitente, întărind responsabilizarea persoanelor care activează în cadrul instituțiilor de credit.

Începând cu data de 1 ianuarie 2014, prin O.U.G. nr. 113/2013 au fost introduse alin. (4)-(7) care au creat un cadru legal pentru publicitatea sancțiunilor aplicate de Banca Națională a României băncii centrale, care are obligația publicării acestora, i s-a prevăzut un comportament adecvat în legătură cu procedura publicității, stabilindu-se, expres, trei situații în care publicarea sancțiunilor se face fără a se indica identitatea entităților implicate – alin. (5) – menționând, totodată, că atunci când asemenea circumstanțe pot înceta într-un termen rezonabil, Banca Națională a României are posibilitatea să amâne publicarea sancțiunilor până la încetarea respectivelor circumstanțe – alin. (6). De altfel, Banca Națională a României are obligația de a păstra toate informațiile publicate pe website-ul său oficial cel puțin 5 ani, iar datele cu caracter personal le păstrează doar cât timp este necesar, în condițiile Legii nr. 677/2001[1)], cu modificările și completările ulterioare. Regimul aplicat publicității sancțiunilor aplicate de autoritatea națională de supraveghere prudențială îmbină interesul general impus de întărirea sistemului bancar cu interesul individual avut în vedere de Legea privind datele cu caracter personal.

În scopul întăririi supravegherii prudențiale a instituțiilor de credit, începând cu data de 1 ianuarie 2014, prin același act nor-

---

[1)] Legea nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (M.Of. nr. 790 din 12 decembrie 2001).

mativ s-au introdus art. 234^1 și 234^2 care îndrituiesc Banca Națională a României să stabilească mecanisme eficiente și credibile pentru încurajarea raportării încălcărilor reglementărilor în materie și obligă instituțiile de credit să dispună de proceduri adecvate pentru raportare internă de către angajați a încălcărilor disciplinei bancare.

Banca Națională a României are, conform art. 234^1, în același scop, obligații legate de relația cu Autoritatea Bancară Europeană, pe care trebuie să o informeze atât cu privire la toate sancțiunile și interdicțiile permanente aplicate, conform legii, cât și cu privire la stadiul procedurii de contestare și rezultatul acesteia. De asemenea, Banca Națională a României este abilitată să solicite Autorității Bancare Europene actualizarea sau eliminarea din baza de date a informațiilor comunicate, atunci când au intervenit schimbări cu privire la stadiul procedurii de contestare a sancțiunii ori acestea au fost soluționate în mod definitiv în favoarea contestatarului, astfel încât să existe informații cât mai exacte și în folosul persoanei sancționate care a utilizat calea legală a contestației.

Întregul regim sancționator este conceput din perspectiva scopului esențial de întărire a sistemului bancar și al fiecărei instituții de credit în parte, pentru asigurarea disciplinei bancare în limitele prudențialității avute în vedere de reglementările în vigoare.

BCU IAȘI / CENTRU DE RESURSE BIBLIOGRAFICE

Capitolul XIII
Redresarea și rezoluția instituțiilor de credit

Adaptarea reglementărilor bancare din România la reglementările europene în materie a cunoscut un moment important prin emiterea Legii nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar[1]. Prin această lege se stabilesc reguli și proceduri privind redresarea și rezoluția unor categorii de entități din domeniul financiar-bancar, clar determinate încă din art. 1 al acestui act normativ.

Textul de lege evidențiază că „în exercitarea competențelor sale decurgând din prezenta lege în relație cu o entitate prevăzută la alin. (1), Banca Națională a României are în vedere natura activității desfășurate, structura acționariatului, forma juridică, profilul de risc, dimensiunea, statutul juridic și gradul de interconectare al acesteia cu alte instituții sau cu sistemul financiar în general, extinderea și complexitatea activității acesteia, calitatea de membră a unui sistem instituțional de protecție... sau a altor sisteme de sprijin reciproc", în concordanță cu reglementările europene la care se face vorbire în context.

Numai acest alineat și poate fi considerat suficient de relevant pentru aprecierea rolului pe care legiuitorul înțelege să-l atribuie Băncii Naționale a României în cadrul activității de redresare și rezoluție a instituțiilor de credit. De altfel, în economia Titlului I al legii, care se referă la domeniul de aplicare, definiții și autorități, se reliefează sensul noțiunilor care trebuie avute în vedere în înțelegerea rolului acestei instituții din perspectiva actului normativ în cauză.

Textul art. 3 din noua lege cuprinde, în mod clar, sfera persoanelor juridice cărora Banca Națională a României le este autoritate

---

[1] M.Of. nr. 920 din 11 decembrie 2015.

de rezoluție, în sensul prevăzut de art. 2 alin. (1) pct. 6 din același act normativ, care definește autoritatea de rezoluție ca fiind autoritatea desemnată de un stat membru ca autoritatea împuternicită să aplice instrumente de rezoluție și să exercite competențe de rezoluție, astfel cum acestea sunt reglementate, în mod detaliat, în textele exprese ale acestei legi.

În acest sens, se arata că „Banca Națională a României este autoritatea de rezoluție pentru:

a) instituțiile de credit, persoane juridice române;

b) sucursalele din România ale instituțiilor de credit din state terțe;

c) entități prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. b), c) sau d), care fac parte dintr-un grup supus supravegherii pe bază consolidată, a cărui societate-mamă este o instituție de credit sau care, în cazul în care societatea-mamă este o societate financiară holding sau o societate financiară holding-mixtă, include și o instituție de credit".

În acest fel este stabilită sfera entităților asupra cărora acționează calitatea de autoritate de rezoluție a Băncii Naționale a României.

Conform art. 4 alin. (1) O.U.G. nr. 99/2006, calitatea de autoritate de rezoluție a Băncii Naționale a României se alătură celorlalte calități consacrate încă în forma inițiala acestui act normativ, respectiv de autoritate de reglementare, de autorizare și de supraveghere prudențială a instituțiilor de credit, ceea ce demonstrează posibilitatea acestei autorități de a cunoaște evoluția, dezvoltarea, cât și toate aspectele legate de activitatea oricărei instituții de credit, care îi dau posibilitatea să aprecieze modul prin care să acționeze ca autoritate de rezoluție pentru a reuși să soluționeze situația în care a ajuns respectiva instituției de credit.

În această calitate, conform art. 4 alin. (1) din Legea nr. 312/2015, Banca Națională a României are următoarele atribuții:

„*a)* asigură, în cadrul organizării sale interne, independența operațională și evitarea conflictului de interese între structura care exercită funcția de rezoluție potrivit prezentei legi și structura care exercită funcția de supraveghere conform Regulamentului (UE) nr. 575/2013, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, și prezentei legi, precum și

între structura care exercită funcția de rezoluție și structurile care exercită alte funcții conform statutului sau altor dispoziții legale;

b) se asigură că dispune de resursele și capacitatea operațională necesare, inclusiv de personal cu experiență, pentru a aplica acțiunile de rezoluție și că este în măsură să își exercite competențele cu rapiditatea și flexibilitatea necesare în vederea atingerii obiectivelor rezoluției;

c) stabilește pentru personalul implicat în exercitarea funcției de rezoluție, în temeiul prezentei legi, linii distincte de raportare și separare structurală față de personalul ce exercită sarcini de supraveghere în temeiul Regulamentului (UE) nr. 575/2013, al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, și prezentei legi ori față de personalul implicat în exercitarea altor funcții ale Băncii Naționale a României;

d) adoptă și publică, pentru scopul prezentului articol, acele norme interne relevante necesare, inclusiv cele privind secretul profesional și schimbul de informații între structurile responsabile cu diferitele funcții exercitate potrivit legii;

e) stabilește proceduri pentru ca structurile și persoanele care exercită, în numele Băncii Naționale a României, funcția de supraveghere și, respectiv, pe cea de rezoluție, să coopereze îndeaproape la pregătirea, planificarea și aplicarea deciziilor de rezoluție;

f) are în vedere orientările și recomandările emise de către Autoritatea bancară europeană în domeniul redresării și rezoluției, în conformitate cu dispozițiile art. 16 Regulamentul (UE) nr. 1093/2010".

În aceeași calitate, Banca Națională a României este autoritatea de contact pentru asigurarea cooperării și coordonării cu autoritățile relevante din celelalte state membre și informează Autoritatea bancară europeană în acest sens.

Conform art. 6 din lege, Ministerul Finanțelor Publice este responsabil cu exercitarea în România a funcțiilor ministerului competent. Banca Națională a României și Autoritatea de Supraveghere Financiară, în calitate de autoritate de rezoluție, prima pentru instituțiile arătate în art. 3 alin. (1), iar cea de a doua pentru cele cuprinse în alin. (2) al aceluiași articol de lege, au obligația de a

informa Ministerul Finanțelor Publice în legătură cu toate deciziile adoptate în temeiul Legii nr. 312/2015, iar în cazul acelor decizii care au impact final direct sau implicații sistemice, obțin aprobarea Ministerului Finanțelor Publice, înainte de implementarea deciziei, potrivit protocolului încheiat între aceste autorități.

Este de reținut că, de la început, legiuitorul, evidențiind importanța instrumentelor de rezoluție, prevede că acestea ocrotesc interesul public de apărare a stabilității financiare și se aplică atunci când sunt necesare pentru atingerea obiectivelor rezoluției.

În ceea ce privește etapa de pregătire a redresării instituțiilor de credit și cea de pregătire a rezoluțiilor acestora, cu referire specială asupra rolului Băncii Naționale a României ca autoritate competentă în aceste etape trebuie arătat, mai întâi, că instituțiile de credit care dețin o pondere importantă în sistemul financiar național elaborează propriile planuri de redresare, în conformitate cu art. 13-48 și fac obiectul unor planuri de rezoluție individuale în conformitate cu art. 49-84 din lege.

Potrivit art. 9 alin. (2) din lege, se consideră că o instituție de credit are o pondere importantă în sistemul financiar național dacă îndeplinește oricare dintre următoarele condiții:

1. valoarea totală a activelor sale depășește 30 miliarde euro;

2. ponderea activelor totale în produsul intern brut al României depășește 20%, cu excepția cazului în care valoarea activelor totale este sub 5 miliarde euro.

În cadrul acțiunii de planificare a redresării, Banca Națională a României este îndrituită să evalueze impactul pe care situația de dificultate majoră a unei instituții de credit și lichidarea sa ulterioară prin procedurile de insolvență l-ar putea avea asupra pieței financiare, asupra altor instituții, asupra condițiilor de finanțare și asupra economiei în ansamblu, precum și potențialele efecte negative semnificative generate de situația de dificultate majoră a respectivei instituții de credit. În raport de această evaluare, autoritatea de rezoluție este abilitată să stabilească cerințe simplificate privind planul de redresare și planul de rezoluție al acelei entități. Aceste cerințe simplificate se referă la:

- conținutul și detaliile planurilor de redresare și de rezoluție;

- data până la care primele planuri de acest fel vor fi elaborate și frecvența de actualizare a acestora, care poate fi mai mică decât cea prevăzută în textele legii privitoare la acestea;
- conținutul și nivelul de detaliere a informațiilor solicitate instituțiilor de credit;
- nivelul de detaliere a informațiilor necesare evaluării posibilității de soluționare prevăzute de lege.

În realizarea unei cât mai exacte evaluări, Banca Națională a României, dacă este cazul, se va consulta, în prealabil, cu autoritatea națională macroprudențială desemnată din România.

Conform art. 10 alin. (3) din lege, Banca Națională a României are posibilitatea de a impune în orice moment instituției de credit căreia i-au fost aplicate cerințe simplificate trecerea la aplicarea integrală a cerințelor pe care legiuitorul le consacră în art. 13-84 din respectivul act normativ, având obligația de a stabili și comunica instituției de credit termenul de conformare la noile cerințe.

Legiuitorul are grijă să statueze în cuprinsul aceluiași articol al legii că aplicarea cerințelor simplificate nu afectează competențele autorității de a dispune măsuri de prevenire a crizelor sau măsuri de gestionare a crizelor. O asemenea prevedere legală vine să întărească rolul Băncii Naționale a României în materie, arătând tocmai plenitudinea acestuia în urmărirea modului de prevenire a crizelor ori de gestionare a acestora, pe care numai această instituție are competența și capacitatea de a o realiza, având, în același timp, și responsabilitatea de a preveni consecințele nefaste la nivel macroeconomic al sistemului, în ansamblul său.

Calitatea pe care o deține îi dă posibilitatea Băncii Naționale a României, în condițiile legii, să excepteze anumite categorii de entități clar determinate de lege de la aplicarea cerințelor expres prevăzute de lege, ceea ce reliefează aprecierea discernământului autorității în materie bazat pe capacitatea profesionismului personalului acesteia.

În același context, Banca Națională a României este abilitată de lege să comunice la momentul oportun Autorității bancare europene modul în care a înțeles să aplice prevederile respective din lege.

În ceea ce privește planificarea redresării, este de relevat rolul Băncii Naționale a României. Astfel, dacă art. 14 stabilește, în mod

principal, că instituțiile de credit au obligația de a actualiza planurile de redresare cel puțin anual, legiuitorul recunoaște dreptul autorității de a solicita actualizarea cu o frecvență mai mare și, conform formulării din textul de lege, în mod necesar, după orice modificare a structurii organizatorice sau juridice, ori a activității sau situației financiare a instituției de credit care ar putea avea impact semnificativ asupra planurilor de redresare sau, chiar mai mult, ar impune modificarea acestora.

Ca o cerință specifică trebuie privită prevederea din art. 18 al legii, care o îndreptățește să poată solicita instituției de credit să păstreze evidențe detaliate ale contractelor financiare la care este parte pentru a avea în orice moment o imagine concretă a obligațiilor acesteia față de creditorii săi, dar și în ceea ce îi privește pe debitorii acesteia care ar putea fi urmăriți să-și îndeplinească, în mod adecvat, obligațiile lor față de respectiva instituție de credit.

Din perspectiva atragerii răspunderii conducerii instituției de credit în cauză, trebuie privită obligația înscrisă în art. 19, care statuează că „organul de conducere al instituției de credit evaluează și aprobă planul de redresare înainte de transmiterea acestuia" autorității competente. În corelație cu aceasta, textul următor al legii explică faptul că obligația de întocmire a planurilor de redresare și cea de transmitere către Banca Națională a României au drept finalitate obligația autorității competente de a le evalua, aceasta fiind singura în măsură să le aprecieze în raport de cunoașterea sa exactă cu privire la starea concretă a situației respectivei instituții de credit. De aici și cerința, înscrisă în cel de al doilea alineat, ca instituția de credit să demonstreze de o manieră cel puțin satisfăcătoare pentru Banca Națională a României că planurile de redresare îndeplinesc criteriile înscrise în art. 21 din lege. Astfel, acest text de lege stabilește că autoritatea competentă are ca obligații atât analizarea planului de redresare, cât și evaluarea acestuia în raport de măsura în care planul respectă cerințele prevăzute la art. 13-19 din lege, dar și criteriile expres prevăzute în acest text al legii. Acestea privesc:

1. punerea în aplicare a aranjamentelor propuse în plan, care trebuie, în mod rezonabil, să asigure păstrarea sau restabilirea viabilității și poziției financiare a instituției de credit sau, după caz,

a grupului, ținând seama de măsurile premergătoare pe care entitatea le-a întreprins sau a planificat să le întreprindă, realizându-se astfel o continuitate în timp a viziunii cu privire la situația financiară a acestei entități;

2. implementarea planului și a opțiunilor de redresare identificate în acesta, care trebuie, în mod rezonabil, să fie realizată rapid și eficient în situații de criză financiară, cu evitarea la maximum a efectelor negative semnificative asupra sistemului financiar, inclusiv în scenarii în care și alte instituții ar trebui să implementeze planul de redresare în aceeași perioadă.

Respectivul text de lege stabilește pentru Banca Națională a României un termen de 6 luni de la primirea planului de redresare, timp în care sunt consultate autoritățile competente din statele membre în care sunt situate sucursale semnificative ale instituției de credit cu privire la situația în care planul de redresare este relevant pentru respectiva sucursală și cu punctele de vedere exprimate de acele autorități, autoritatea competentă română efectuează evaluarea corespunzătoare și se pronunță în consecință. La această evaluare se va lua în considerare gradul în care structura de capital și de finanțare a instituției de credit corespunde complexității structurii organizatorice și profilului de risc al acesteia. O asemenea abordare reflectă atât importanța cooperării dintre autoritățile competente din statele membre în cauză, cât și capacitatea autorității competente române de a-și realiza obligațiile cu profesionalismul necesar unei autorități conștiente de importanța sarcinii atribuite de lege.

În prevederile art. 23 alin. (2) se poate constata cum legiuitorul urmărește să consacre autorității naționale competente o responsabilitate sporită pe măsura sarcinilor ce îi revin, stabilind expres că Banca Națională a României trebuie să se asigure „că structura care exercită funcția de rezoluție evaluează planul de redresare în scopul identificării acelor măsuri pe care acesta le conține, ce pot avea impact negativ asupra posibilității de soluționare a instituției de credit, și poate face recomandări referitoare la aceste aspecte structurii care exercită funcția de supraveghere". De altfel, în alin. (1) al aceluiași articol se are în vedere legătura care trebuie să existe între cele două structuri pentru atingerea scopului urmărit,

impunând ca Banca Națională a României să se asigure „că structura care exercită funcția de supraveghere transmite planul de redresare structurii care exercită funcția de rezoluție".

Ajuns la autoritatea de rezoluție, planul este analizat de aceasta cu responsabilitate și în cazul în care aceasta apreciază că planul de redresare prezintă deficiențe majore sau că există obstacole semnificative în calea implementării acestuia, Banca Națională a României trebuie să comunice instituției de credit și, dacă este cazul, întreprinderii-mamă din grup, rezultatul evaluării și să solicite instituției de credit prezentarea, într-un termen-limită, a unui plan revizuit care să conțină soluții pentru înlăturarea deficiențelor sau depășirea obstacolelor. Referitor la acest termen, legea este clară, fixându-l la două luni de la comunicare, de regulă, dar oferind, totuși, instituției de credit posibilitatea să solicite Băncii Naționale a României prelungirea acestuia cu o lună.

Atenția pe care o acordă legiuitorul acestei proceduri este reflectată și de prevederea potrivit căreia încă înainte de a solicita instituției de credit să depună un plan de redresare revizuit, Banca Națională a României are obligația de a solicita acesteia opinia referitoare la o asemenea cerință. Dacă ulterior, după prezentarea planului revizuit, Banca Națională a României apreciază că deficiențele și obstacolele nu au fost soluționate în mod corespunzător prin planul revizuit prezentat, autoritatea are posibilitatea de a impune instituției de credit modificări punctuale asupra planului.

Un alt caz relevat în reglementare se referă la situații precum: instituția de credit nu prezintă un plan de redresare revizuit ori Banca Națională a României stabilește că respectivul plan nu rezolvă problema deficiențelor sau obstacolelor potențiale identificate în cadrul evaluării inițiale și că nici nu este posibilă rezolvarea prin impunerea unor modificări punctuale ale planului, autoritatea solicită instituției de credit să identifice, într-o perioadă rezonabilă – pe care Banca Națională a României o stabilește de la caz la caz, în funcție de situația entității și natura deficiențelor identificate – modificări pe care le poate aduce activității sale economice pentru a înlătura respectivele deficiențe sau depăși respectivele obstacole din calea implementării planului de redresare.

În derularea firească a lucrurilor, legiuitorul prevede cum va decurge situația, stabilind că în cazul în care instituția de credit nu identifică, nici măcar în termenul stabilit de Banca Națională a României la solicitarea acesteia, modificări pe care le poate aduce activității sale economice sau în cazul în care autoritatea estimează că acțiunile propuse de instituția de credit nu ar soluționa în mod adecvat deficiențele sau obstacolele, Banca Națională a României are posibilitatea de a impune una sau mai multe dintre măsurile înscrise în art. 25 alin. (4) din lege, precum și orice altă măsură pe care o consideră necesară și proporțională în raport de gravitatea deficiențelor sau amplitudinea obstacolelor și de efectul măsurilor respective asupra activității instituției de credit. Textul de lege citat îndreptățește Banca Națională a României să poată impune una sau mai multe din următoarele măsuri:

1. reducerea profilului de risc al instituției de credit, inclusiv reducerea riscului de lichiditate;

2. aplicarea de măsuri de recapitalizare promptă;

3. revizuirea strategiei și structurii instituției de credit;

4. modificarea strategiei de finanțare, pentru îmbunătățirea rezistenței la șoc a liniilor de activitate de bază și a funcțiilor critice;

5. modificarea structurii de administrare a instituției de credit.

În același timp, legea prevede că acele măsuri pe care Banca Națională a României le impune trebuie să fie proporționale cu gravitatea deficiențelor și amplitudinea obstacolelor supuse remedierii pentru că numai astfel ele vor putea avea eficiența scontată.

Procedural, comunicarea Băncii Naționale a României se materializează într-o decizie a instituției care cuprinde și motivarea acesteia și se transmite în scris instituției de credit, căreia i se asigură posibilitatea contestării în condițiile art. 275-277 din O.U.G. nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare. Prevederea legală asigură atât cooperarea necesară dintre instituția de credit și autoritate, cât și respectarea cadrului legal general în materie procedurală.

Legea are în vedere și planuri de redresare la nivel de grup, pe care le reglementează în mod adecvat în textele sale. În vederea înțelegerii abordării acestui aspect, trebuie apelat la definițiile noțiunilor vehiculate așa cum acestea sunt prezentate în Titlul I al

legii. Dacă planul de redresare este definit în art. 2 alin. (1) pct. 20 din lege ca fiind un plan elaborat și actualizat de o instituție în conformitate cu art. 13-19, planul de redresare a grupului este cel elaborat și actualizat conform art. 27-35. Dacă noțiunea de grup este definită la pct. 14, ca fiind alcătuită dintr-o întreprindere-mamă și filialele acesteia, iar entitatea din grup, la pct. 19, ca fiind o persoană juridică care face parte dintr-un grup, întreprinderea-mamă din UE, conform pct. 69, este o instituție-mamă din UE, o societate financiară holding-mamă din UE, o societate financiară holding mixtă-mamă din UE.

În această sub-secțiune din lege se poate observa modul cum este reglementat rolul Băncii Naționale a României sub acest aspect. Banca Națională a României, privită ca supraveghetor consolidant pentru întreprinderile-mamă din UE care au sediul din România este instituția căreia i se transmite planul de redresare a grupului în ansamblul său elaborat de respectivele entități. Întreprinderea-mamă are obligația de a asigura că în planul de redresare a grupului sunt specificate măsurile a căror aplicare poate fi impusă la nivelul întreprinderii-mame însăși la nivelul fiecărei filiale în parte și pe aceea de a actualiza respectivul plan în condițiile legii.

Dacă supraveghetor consolidant este o autoritate competentă dintr-un alt stat membru, același regim se aplică în mod corespunzător și întreprinderilor-mamă din UE care au sediul în România, dar dacă Banca Națională a României este supraveghetor consolidant pentru întreprinderile-mamă din UE, care nu au sediul România, aceasta este abilitată să solicite autorității competente din statul membru în care întreprinderea-mamă își are sediul să ceară respectivei entități elaborarea și transmiterea către Banca Națională a României a unui plan de redresare a grupului, cu îndeplinirea acelorași cerințe.

Calitatea de supraveghetor consolidant a Băncii Naționale a României îi creează acesteia obligația de a transmite planurile de redresare a grupului către autoritățile înscrise în art. 31 alin. (1) din lege și anume: autorităților competente relevante prevăzute la art. 184 și 185[1] din O.U.G. nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare, autoritățile competente din statele-membre în care

sunt situate sucursale semnificative, în măsura în care planul de redresare este relevant pentru respectivele sucursale, cât și celorlalte autorități de rezoluție ale filialelor.

Legea în art. 32 relevă indicații esențiale ce trebuie avute în vedere de respectivele entități. Astfel, la elaborarea planului de redresare a grupului, întreprinderea-mamă trebuie să urmărească stabilizarea în situații de criză a grupului în ansamblu sau a oricărei instituții din grup, astfel încât să soluționeze sau să elimine cauzele perturbărilor și să restabilească poziția financiară a grupului sau a instituției în cauză, ținând seama în același timp de poziția financiară a altor entități ale grupului și ea trebuie să includă în planul de redresare a grupului aranjamente menite să asigure coordonarea și consecvența măsurilor care se întreprind la nivelul întreprinderii-mamă, la nivelul celorlalte entități, precum și a celor care se iau la nivelul filialelor, la nivelul sucursalelor semnificative, dacă este cazul.

De asemenea, întreprinderea-mamă trebuie să identifice în planul de redresare a grupului, pentru fiecare scenariu de criză, eventualele obstacole în calea punerii în aplicare a măsurilor de redresare în cadrul grupului, inclusiv la nivelul fiecărei entități, și eventualele obstacole majore de natură juridică sau practică aflate în calea transferului prompt de fonduri proprii sau a rambursării de datorii ori restituirii de active în cadrul grupului.

Viziunea legiuitorului cu privire la aspectele pe care trebuie să le urmărească întreprinderea-mamă la elaborarea planului de redresare a grupului reflectă o atenție deosebită pentru aflarea celor mai viabile soluții pentru redresarea efectivă a entităților din grup și, în raport de aceasta, trebuie să se orienteze autoritatea în materie pentru a-și realiza rolul pe care aceasta îl are în concordanță cu prevederile legale.

În ceea ce privește evaluarea acestor planuri, legea prevede cooperarea benefică a autorităților competente, stabilind, în mod expres că Banca Națională a României, împreună cu autoritățile competente ale filialelor și cu autoritățile competente ale sucursalelor semnificative, în măsura în care planul de redresare a grupului este relevant pentru sucursalele semnificative realizează consultări, examinează planul și evaluează măsura în care acesta

îndeplinește cerințele și criteriile prevăzute de lege. Evaluarea ține seama de impactul potențial al măsurilor de redresare asupra stabilității financiare în toate statele membre în care grupul operează.

Ca o consecință a acestei evaluări, legea obligă Banca Națională a României să depună toate diligențele pentru a adopta o decizie comună împreună cu autoritățile competente ale filialelor, într-un termen de patru luni de la data transmiterii planului de redresare a grupului cu privire la următoarele aspecte:

1. examinarea și evaluarea planului de redresare a grupului;

2. necesitatea elaborării unor planuri de redresare pe bază individuală pentru instituțiile care fac parte din grup;

3. aplicarea măsurilor prevăzute la art. 24 și 25 din lege.

Dacă este cazul, Banca Națională a României are posibilitatea să solicite Autorității bancare europene acordarea de asistență, conform art. 31 lit. c) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010 în vederea ajungerii la o decizie comună. În lipsa unui asemenea decizii comune luate în termen de către autoritățile competente, Banca Națională a României este abilitată de lege să adopte propria decizie, ținând seama de opiniile și rezervele celorlalte autorități competente, exprimate în termenul legal și să notifice decizia întreprinderii-mamă din UE și celorlalte autorități competente ale filialelor pentru a lua cunoștință și a reacționa în consecință.

În termenul de patru luni, oricare dintre autoritățile competente se poate adresa Autorității bancare europene în legătură cu evaluarea planurilor de redresare și cu implementarea măsurilor prevăzute de legea română. În acest caz, Banca Națională a României este îndrituită să își amâne decizia și să aștepte decizia pe care o ia Autoritatea bancară europeană, conform reglementării europene. Dacă perioada de patru luni este privită ca o perioadă de conciliere în sensul aceleași reglementări europene, aceeași reglementare arată că decizia Autorității bancare europene trebuie exprimată în termen de o lună. Banca Națională a României are obligația legală de a ține seama la adoptarea propriei decizii de decizia Autorității bancare europene.

Atunci când a expirat termenul de patru luni ori atunci când s-a ajuns la o decizie comună, Banca Națională a României nu se mai poate adresa Autorității bancare europene în legătură cu evaluarea

planurilor de redresare și cu implementarea măsurilor stabilite de lege. Totodată, legea prevede că, în absența unei decizii a Autorității bancare europene în termen de o lună, se aplică decizia Băncii Naționale a României, dată în calitatea sa de supraveghetor consolidant. Pe de altă parte, legiuitorul statuează faptul că Banca Națională a României, în calitatea sa, împreună cu autoritățile competente care nu s-au adresat Autorității bancare europene, poate ajunge la o decizie comună cu privire la un plan de redresare la nivel de grup, care vizează entitățile din grup aflate sub jurisdicția respectivelor autorități. Art. 40 din lege stabilește, în mod expres, că oricare din deciziile adoptate este definitivă și este aplicată de autoritățile competente din statele membre vizate. O asemenea prevedere este firească dacă se ține seama de faptul că în termenul legal este necesar să se adopte un plan de redresare a grupului care să ofere entităților respective perspectivele unei redresări care să le asigure valabilitatea în perspectivă.

Legea tratează, în cadrul unei alte sub-secțiuni a sa, regimul planurilor de redresare la nivel de grup în situația în care Banca Națională a României este autoritate competentă la nivel individual. Art. 41 îi dă dreptul să analizeze planul de redresare a grupului transmis de supraveghetorul consolidant și să evalueze măsura în care acesta îndeplinește cerințele și criteriile prevăzute de lege din perspectiva instituțiilor de credit supravegheată de aceasta, după o consultare prealabilă cu aceleași autorități competente. Evaluarea Băncii Naționale a României ține seama de potențialul impact al măsurilor de redresare asupra stabilității financiare din România.

În calitate de autoritate competentă la nivel individual are tot obligația de a pune toate diligențele pentru adoptarea unei decizii comune, dar, în sens contrar, este abilitată să adopte propria decizie. Textele legii reflectă similitudinea cu prevederile existente în cazul generic prezentat anterior. Ceea ce este de reținut este dispoziția art. 47 din lege, potrivit căreia „Banca Națională a României, în cazul unei sucursale semnificative din România, în măsura în care planul de redresare a grupului este relevant pentru sucursala respectivă, cooperează cu supraveghetorul consolidant și cu celelalte autorități competente implicate, în procesul de analiză

și de evaluare a planului de redresare a grupului transmis de supraveghetorul consolidant". O asemenea prevedere reflectă poziția pe care trebuie să o adopte autoritatea română atunci când este vorba de o sucursală semnificativă din România dintr-un anumit grup, situație în care aportul acestei autorități trebuie să fie relevant și, în același timp, eficient atât pentru sucursala semnificativă în cauză, cât și pentru grup, în ansamblul său.

Ultimul articol din această secțiune a legii, referitor la indicatorii planului de redresare, prevede poziția Băncii Naționale a României față de aceștia, căci este chemată să agreeze respectivii indicatori dacă, bineînțeles, aceștia conving că instituțiile de credit în cauză dispun de aranjamente adecvate pentru monitorizarea periodică a indicatorilor.

Totodată trebuie reținut că legea oferă posibilitatea ca atunci când „organul de conducere a instituției de credit consideră că acest lucru este adecvat în condițiile date, o instituție de credit poate să ia măsuri pe baza planului său de redresare chiar dacă indicatorul relevant nu a fost atins sau să nu ia astfel de măsuri chiar dacă indicatorul relevant este atins". Totuși, textul de lege stabilește obligația instituției de credit de a notifica fără întârziere Băncii Naționale a României decizia sa, indiferent dacă privește luarea sau nu a unei măsuri prevăzute în planul de redresare.

După cum se poate constata din partea din lege analizată, Banca Națională a României, în calitatea sa de autoritate de rezoluție, a căpătat atribuții concrete, care sunt detaliate în ansamblul actului normativ. Ținând seama de faptul că Banca Națională a României întrunește atât calitatea de autoritate de supraveghere prudențială a instituțiilor de credit, cât și calitatea de autoritate de rezoluție, este firesc ca legiuitorul să-i acorde atribuții relevante în cadrul planificării redresării unei instituții de credit, ținând seama că această autoritate cunoaște întreaga evoluție a activității de la momentul autorizării până atunci când se impune redresarea acesteia, pentru a-și menține viabilitatea, fiind capabilă să se redreseze în mod adecvat.

În ceea ce privește etapa pregătirii rezoluției unei instituții de credit, Banca Națională a României este chemată să elaboreze un plan de rezoluție pentru fiecare instituție de credit persoană

juridică română, care nu face parte dintr-un grup supus supravegherii consolidate și să se asigure că structura care exercită funcția de rezoluție elaborează planul de rezoluție după consultarea structurii care exercită funcția de supraveghere.

Conform acestei viziuni a legiuitorului, trebuie realizată corelația dintre cele două structuri, deoarece numai o cunoaștere adecvată realizată prin exercitarea funcției de supraveghere, structura care are misiunea de a exercita funcția de rezoluție va fi în măsură să elaboreze un plan eficient de rezoluție care va putea asigura efecte benefice în cazul fiecărei instituții de credit, în raport de specificul propriu al acesteia. În perspectiva elaborării planului, Banca Națională a României se consultă și cu autoritățile de rezoluție din jurisdicțiile în care sunt situate sucursale semnificative ale instituției de credit, bineînțeles sub condiția ca planul de rezoluție să fie relevant pentru respectivele sucursale.

Planul de rezoluție trebuie să cuprindă acțiunile de rezoluție pe care Banca Națională a României le poate întreprinde atunci când instituția de credit îndeplinește condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție.

În ceea ce privește declanșarea unei acțiuni de rezoluție cu privire la o instituție de credit, art. 180 alin. (1) din lege arată că aceasta poate fi întreprinsă de către Banca Națională a României numai în cazul în care consideră că sunt îndeplinite cumulativ condițiile următoare:

„*a)* s-a determinat de către Banca Națională a României, în calitatea sa de autoritate competentă, că instituția de credit intră sau este susceptibilă de a intra într-o stare de dificultate majoră". Într-o asemenea situație se realizează o consultare benefică acestei situații între structura care exercită funcția de supraveghere și structura care exercită funcția de rezoluție.

„*b)* având în vedere orizontul de timp și alte circumstanțe relevante, nu există nicio perspectivă rezonabilă potrivit căreia starea de dificultate majoră ar putea fi împiedicată, într-o perioadă rezonabilă, prin măsuri alternative ale sectorului privat, inclusiv măsuri luate de către un sistem instituțional de protecție, sau prin măsuri de supraveghere, inclusiv măsuri de intervenție timpurie sau măsuri de reducere a valorii sau de conversie a instrumentelor

de capital relevante, în conformitate cu prevederile art. 359, luate în legătură cu instituția de credit în cauză;

c) acțiunea de rezoluție este necesară din perspectiva interesului public".

De altfel, în articolul următor al legii se stabilește, în mod expres, care este situația care califică îndeplinirea condițiilor ce determină că o instituție de credit intră sau este susceptibilă de a intra într-o stare de dificultate majoră. Legiuitorul impune că trebuie să fie îndeplinite cel puțin una dintre următoarele condiții:

„*a)* instituția de credit încalcă cerințele care stau la baza menținerii autorizației sau există elemente obiective, pe baza cărora Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă, poate determina că instituția de credit va încălca aceste cerințe în viitorul apropiat, într-o măsură care ar justifica retragerea autorizației, inclusiv, dar fără a se limita la cazul în care instituția de credit a suportat sau este susceptibilă de a suporta pierderi care îi vor epuiza toate sau o parte semnificativă din fondurile proprii;

b) activele instituției de credit sunt inferioare datoriilor sau există elemente obiective, pe baza cărora Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă, poate determina că acest lucru se va petrece în viitorul apropiat;

c) instituția de credit se află în imposibilitatea de a-și achita datoriile sau alte obligații la scadență ori există elemente obiective, pe baza cărora Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă, poate determina că acest lucru se va petrece în viitorul apropiat;

d) este necesar un sprijin financiar public extraordinar".

În ceea ce privește ultima dintre condițiile citate, în alin. (2) al articolului se face precizarea că această condiție nu se consideră îndeplinită în situațiile în care, pentru a evita sau a remedia o perturbare gravă a economiei și pentru a menține stabilitatea financiară, sprijinul financiar public extraordinar îmbracă oricare dintre următoarele forme:

1. o garanție de stat pentru asigurarea accesului la facilitățile de lichiditate oferite de banca centrală în acord cu reglementările sale;

2. o garanție de stat pentru obligații non-emise;

3. un aport de fonduri proprii sau achiziționarea de instrumente de capital la prețuri și în condiții care nu conferă un avantaj instituției de credit, în cazul în care, la momentul acordării sprijinului public, nu există nici circumstanțe de natura celor prevăzute la celelalte trei condiții. Este firesc să fie restricționate sprijinul financiar public extraordinar prin această prevedere a legii, căci modalitățile invocate în acest text nu sunt de natura unui sprijin extraordinar, ci se referă la modalități obișnuite prin care se asigură garanții oricărei instituții de credit care dorește să obțină un credit necesar în activitatea sa.

De altfel, alin. (3) din același text arată că în cele trei forme invocate se au în vedere considerente care justifică excluderea lor de la ceea ce implică, într-adevăr, un sprijin financiar public extraordinar. Explicația legiuitorului este convingătoare: „măsurile de garantare sau măsurile echivalente acestora prevăzute... se limitează la instituțiile de credit solvabile și sunt condiționate de aprobarea finală în temeiul cadrului Uniunii Europene privind ajutorul de stat. Măsurile respective au caracter temporar și preventiv, sunt proporționale în raport cu remedierea consecințelor pe care le are perturbarea gravă și nu sunt utilizate pentru a compensa pierderile pe care instituția de credit le-a suportat sau este susceptibilă a le suporta în viitorul apropiat".

În calitatea sa de autoritate de rezoluție, Banca Națională a României are obligația de a comunica instituției de credit în cauză un rezumat al principalelor elemente ale planului. Tot această autoritate în etapa de planificare a rezoluției are obligația de a identifica în planul de rezoluție obstacolele majore în calea posibilității de soluționare a situației, cât și măsurile relevante pentru eliminarea obstacolelor.

Legiuitorul a avut grijă să impună autorității de rezoluție să aibă în vedere la elaborarea planului luarea în considerare a scenariilor relevante, printre care se include, în mod expres, posibilitatea ca situația de dificultate majoră a instituției de credit să se datoreze unor circumstanțe individuale sau să survină pe fondul unei instabilități financiare extinse sau al unor evenimente sistemice. Pe de altă parte, legea impune autorității de rezoluție obligația de a nu prezuma, la elaborarea respectivului plan, a acelor modalități de

sprijin care nu sunt de natura regimului aplicabil în materie de rezoluție, prevăzându-le, expres, în art. 51 alin. (2).

Tot printre obligațiile cuprinse în actul normativ stabilite în sarcina Băncii Naționale a României se află și cea prin care această autoritate include în planul de rezoluție o analiză a modalității și momentului în care instituția de credit poate solicita, în condițiile prevăzute în plan, accesul la facilitățile oferite de banca centrală și identifică activele care pot fi calificate drept garanții reale.

Cum întregul plan de rezoluție trebuie să fie rezultatul unei eficiente colaborări între autoritate și instituția de credit respectivă, legea îi cere acesteia din urmă să furnizeze asistență atât la elaborarea, cât și la actualizarea planului de rezoluție. O asemenea prevedere are în considerare faptul că instituția de credit în cauză este cea care își cunoaște propria situație, are interes în aflarea mijloacelor necesare introducerii în planul de rezoluție pentru salvarea sa și se presupune să beneficieze de un personal profesionist care să fie capabil să aplice în perspectivă acel plan de rezoluție adoptat.

Tot autorității de rezoluție îi revine sarcina de a reevalua și, dacă este cazul, de a actualiza planul de rezoluție cel puțin anual și după orice modificare semnificativă a structurii organizatorice sau juridice, a activității sau a poziției financiare a instituției de credit care ar putea avea, în opinia Băncii Naționale a României, un impact semnificativ asupra eficacității planului de rezoluție sau care ar impune o modificare a acestuia. Această prevedere ia în considerare necesitatea unei urmăriri continue din partea autorității de rezoluție a eficienței aplicării planului de rezoluție și adaptarea acestuia în timp la situația concretă existentă la instituția de credit în cauză. Anumite evenimente care se produc în evoluția instituției de credit trebuie avute în vedere de Banca Națională a României, analizate corespunzător și actualizate, în conformitate cu opinia sa referitoare la fiecare dintre acestea, astfel încât să se eficientizeze planul de rezoluție în scopul pentru care a fost adoptat.

Și în această situație, importantă este colaborarea autorității cu instituția de credit, fapt pentru care aceasta din urmă capătă obligația de a informa prompt Banca Națională a României asupra oricărei modificări care ar putea impune o reevaluare sau o actualizare a

planului. În același scop, legiuitorul se referă și la necesitatea cooperării dintre structura care exercită funcția de supraveghere și cea care exercită funcția de rezoluție.

Art. 55 din lege descrie pe larg care sunt elementele care trebuie cuprinse în planul de rezoluție în baza cărora se prevăd opțiuni de aplicare a instrumentelor de rezoluție și de exercitare a competențelor de rezoluție, iar art. 57 stabilește că, la solicitarea Băncii Naționale a României fiecare instituție de credit, persoană juridică română, are atât obligația de a coopera la elaborarea planului de rezoluție în măsura în care este necesar, cât și aceea de a furniza toate informațiile necesare elaborării și punerii în aplicare a planului.

O subsecțiune din cadrul actului normativ se referă la planificarea rezoluției la nivel de grup. În calitate de autoritate de rezoluție la nivel de grup, Banca Națională a României elaborează planuri de rezoluție a grupului, în care scop este îndrituită să colaboreze cu autoritățile de rezoluție ale filialelor din grup și să se consulte cu autoritățile de rezoluție din jurisdicțiile unde sunt sucursale semnificative, în măsura în care planul este relevant pentru acestea.

Art. 58 concretizează în alin. (2) modul de referire a planului de rezoluție a grupului. Astfel, acesta este destinat rezoluției grupului în ansamblul său, fie prin rezoluție la nivelul întreprinderii-mamă din Uniunea Europeană cu sediul în România, fie prin separare și rezoluție a filialelor. Când este vorba de o întreprindere-mamă din UE, care nu are sediul în România, Banca Națională a României, ca autoritate de rezoluție la nivelul grupului, are obligația de a coopera strâns cu autoritatea de rezoluție din statul-membru în care întreprinderea-mamă își are sediul pentru elaborarea planurilor de rezoluție a grupului.

Legea stabilește competentele planului de rezoluție la nivel de grup. Se reține că principiile pe baza cărora este elaborat planul au în vedere partajarea responsabilității pe baza unor criterii obiective și echilibrate, luând în considerare, dacă nu se convine altfel în planul de finanțare, baza pentru calcularea contribuției fiecărui mecanism național de finanțare după prevederile art. 560 din lege și impactul asupra stabilității financiare în toate statele-membre implicate.

Principial, este stabilit în art. 63 că planul de rezoluție a grupului nu trebuie să aibă un impact disproporționat asupra niciunui stat membru în care operează grupul.

În ceea ce privește obligațiile impuse de legiuitor întreprinderii-mamă din UE cu sediul în România trebuie reținute următoarele:

1. aceasta trebuie să transmită Băncii Naționale a României orice informații solicitate de autoritate referitoare la ea însăși, și, dacă este necesar, la fiecare dintre entitățile din grup;

2. aceasta trebuie să elaboreze și să transmită către autoritatea de rezoluție la nivel de grup, inclusiv în situațiile în care aceasta este o autoritate de rezoluție dintr-un alt stat membru, aceleași categorii de informații.

De asemenea, se prevede că, în cazul întreprinderii-mamă din UE care nu are sediul în România, Banca Națională a României, în calitatea sa de autoritate de rezoluție la nivel de grup, are obligația de a solicita autorității de rezoluție din statul membru în care întreprinderea-mamă își are sediul transmiterea către Banca Națională a României a informațiilor similare referitoare la aceleași persoane juridice.

Banca Națională a României este îndrituită să transmită toate aceste informații, în calitatea pe care o deține, unei game largi de autorități, bineînțeles cu respectarea cerințelor de păstrare a confidențialității prevăzute de Legea nr. 312/2015. Printre autoritățile destinatare a unor astfel de informații trebuie avute în vedere: Autoritatea bancară europeană, autoritățile de rezoluție ale filialelor, cât și cele din jurisdicțiile unde sunt sucursale semnificative, în măsura în care planul de rezoluție este relevant pentru sucursalele semnificative.

Este stabilit că Banca Națională a României, în calitatea sa, are posibilitatea legală de a transmite informațiile referitoare la filiale din state terțe numai cu consimțământul autorității de supraveghere sau al autorității de rezoluție relevante din respectivul stat terț, ceea ce reflectă spiritul unei colaborări de interes bilateral, eficientă în soluționarea unor probleme de importanța salvării unor asemenea entități. O astfel de colaborare este subliniată și în textele următoare ale legii.

Astfel, conform art. 65 alin. (2), Banca Națională a României este abilitată să implice în elaborarea și actualizarea planurilor de rezoluție a grupului autorități de rezoluție din state terțe în care sunt situate filiale sau societăți financiare holding din grup ori sucursale semnificative.

Rolul Băncii Naționale a României este clar subliniat în ansamblul textelor de lege reglementatoare care îi atribuie acestei autorități drepturi și obligații de care ține întregul proces al planificării rezoluției, când aceasta are calitatea de autoritate de rezoluție la nivel de grup. În acest sens, art. 66 arată că „planul de rezoluție a grupului este revizuit și, după caz, actualizat cel puțin o dată pe an, precum și după orice modificare a structurii juridice sau organizatorice, a activității și a poziției financiare a grupului, inclusiv a oricărei entități din grup, care ar putea avea, în opinia Băncii Naționale a României, ...un impact semnificativ asupra planului sau ar impune modificarea sa".

Ca o consecință a colaborării dintre autorități statuată de lege, Banca Națională a României este îndrituită să adopte împreună cu autoritățile de rezoluție ale filialelor, printr-o decizie comună, planul de rezoluție al grupului, în termen de patru luni de la transmiterea de către acestea a informațiilor prevăzute de lege. De altfel, în același scop, Banca Națională a României poate apela la sprijinul Autorității bancare europene pentru adoptarea unei decizii comune.

În lipsa unei decizii comune în termenul legal, Banca Națională a României este îndreptățită să adopte propria decizia cu privire la planul de rezoluție a grupului, dar care trebuie să fie solid argumentată și să țină seama de opiniile și rezervele celorlalte autorități de rezoluție, ceea ce vădește faptul că valabilitatea deciziei sale este asigurată tocmai de modul convingător al argumentației pe care se bazează, inclusiv în analizarea opiniilor și a rezervelor comunicate de celelalte autorități de rezoluție, reflectând tocmai colaborarea cu acestea și obligația autorității competente române de a le analiza și a exprima un punct de vedere susținut de o argumentare cât mai solidă. Decizia astfel adoptată se notifică întreprinderii-mamă din UE.

Dacă, însă, oricare dintre celelalte autorități de rezoluție se adresează, în acest scop, Autorității bancare europene, Banca

Națională a României are obligația legală de a-și amâna decizia și de a aștepta decizia pe care Autoritatea bancară europeană o poate lua în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, care, consideră termenul de patru luni drept o perioadă de conciliere. Totodată, autoritatea competentă română are obligația să țină seama de decizia Autorității bancare europene în luarea propriei decizii.

Legea consacră la art. 70 că decizia luată de autoritatea competentă română este considerată a fi o decizie comună, – când se referă la un plan de rezoluție la nivel de grup care vizează entitățile din grup aflate sub jurisdicția sa – în raport de autoritățile de rezoluție care nu s-au adresat Autorității bancare europene în acest sens. Oricare dintre decizii luate în conformitate cu legea este recunoscută de aceasta ca fiind definitivă, având ca efect aplicarea acesteia de celelalte autorități de rezoluție vizate. În toate situațiile, Banca Națională a României are obligația de a transmite autorităților competente relevante atât planul de rezoluție al grupului, cât și orice modificări aduse acestuia.

Într-o altă subsecțiune din actul normativ la care ne referim se reglementează planificarea rezoluției la nivel de grup în cazul în care Banca Națională a României este autoritate de rezoluție la nivel individual. Aflată în această ipostază, Banca Națională a României are dreptul de a elabora, împreună cu autoritatea de rezoluție la nivel de grup și cu celelalte autorități de rezoluție implicate, planuri de rezoluție a grupului, prin consultarea cu autoritățile de rezoluție din jurisdicțiile unde sunt sucursale semnificative, sub condiția ca planul să fie relevant pentru acestea.

În această calitate a sa, Banca Națională a României este îndreptățită să participe la elaborarea și actualizarea planului de rezoluție a grupului în cadrul colegiilor de rezoluție. În absența unei decizii comune a autorităților de rezoluție în termenul legal de patru luni, Banca Națională a României, care în acest caz este autoritate de rezoluție la nivel individual, are dreptul să ia propria decizie și să elaboreze și să actualizeze un plan de rezoluție pentru entitățile aflate în jurisdicția sa. În acest caz, autoritatea competentă română trebuie să-și motiveze în mod temeinic decizia, să prezinte motivele dezacordului cu planul de rezoluție a grupului

propus și să ia în considerare opiniile și rezervele celorlalte autorități competente.

Autoritatea română are obligația de a notifica decizia sa celorlalți membri ai colegiului de rezoluție. Trebuie reținut că în absența unei decizii a Autorității bancare europene se aplică decizia Băncii Naționale a României, în calitate de autoritate de rezoluție la nivel individual.

Conform art. 82, în cazul în care este solicitat sprijinul Autorității bancare europene în vederea ajungerii la un acord, în concordanță cu Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, cu privire la luarea unei decizii comune privind planurile de rezoluție la nivel de grup, Banca Națională a României, în calitatea sa de autoritate la nivel individual este îndrituită să analizeze dacă aspectul care face obiectul dezacordului afecta în orice mod poate responsabilitățile fiscale ale României și, într-un asemenea caz, are obligația de a informa Autoritatea bancară europeană asupra acestei situații și de a solicita autorității de rezoluție la nivel de grup reevaluarea planului de rezoluție a grupului, inclusiv a cerințelor minime privind fondurile proprii și datorii eligibile.

Pe de altă parte, în calitatea sa de autoritate de rezoluție la nivel individual, Banca Națională a României are obligația de a transmite autorităților competente relevante planul de rezoluție ca și orice modificări aduse acestuia.

În ceea ce privește posibilitatea de soluționare a unei instituții de credit, Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, consideră că soluționarea este posibilă, dacă este fezabil și credibil, în opinia sa, fie să lichideze instituția de credit prin procedura de insolvență, fie să remedieze situația acesteia prin aplicarea de instrumente de rezoluție și exercitarea de competențe de rezoluție, cu evitarea pe cât posibil a oricăror efecte negative semnificative asupra sistemului financiar național, al altor state membre sau al Uniunii Europene, inclusiv în caz de instabilitate financiară mai extinsă sau de evenimente la scara întregului sistem, și cu scopul asigurării continuității funcțiilor critice ale instituției de credit. Din contră, când autoritatea consideră că soluționarea unei instituții de credit nu este posibilă, notifică Autoritatea Bancară Europeană în timp util.

Banca Națională a României, după consultarea autorităților de rezoluție din jurisdicțiile în care își au sediul sucursale semnificative evaluează posibilitatea de soluționare, în condițiile art. 85 din lege, examinând cel puțin elementele prevăzute în Secțiunea C din anexă, și anume:

a) măsura în care instituția de credit poate stabili corespondențe între liniile de activitate de bază, respectiv funcțiile critice și persoanele juridice;

b) măsura în care structurile juridice și corporative sunt legate de liniile de activitate de bază și funcțiile critice ale persoanelor juridice;

c) măsura în care există mecanisme care să asigure personal necesar, infrastructura, finanțarea, lichiditatea și capitalul pentru a sprijini și menține liniile de activitate de bază și funcțiile critice;

d) măsura în care acordurile de servicii ale instituției de credit sunt integral executabile în eventualitatea unei rezoluții a acesteia;

e) măsura în care structura administrativă a instituției de credit este adecvată pentru gestionarea și asigurarea conformării cu politicile interne ale instituției de credit cu privire la acordurile sale privind furnizarea de servicii;

f) măsura în care instituția de credit dispune de un proces pentru transferarea treptată către terți a serviciilor care fac obiectul contractelor de furnizare de servicii, în caz de separare a funcțiilor critice sau a liniilor de activitate de bază;

g) măsura în care există planuri și măsuri de urgență pentru a asigura continuitatea accesului la sistemele de plată și decontare;

h) capacitatea sistemelor de gestiune a informației de a colecta informații exacte și complete privind liniile de activitate de bază și funcțiile critice, necesare Băncii Naționale României, în calitate de autoritate de rezoluție, astfel încât să faciliteze luarea de decizii rapide;

i) capacitatea sistemelor de gestiune a informației de a furniza informațiile esențiale pentru rezoluția eficace a instituției de credit în orice moment, chiar și atunci când condițiile se schimbă rapid;

j) măsura în care instituția de credit și-a testat sistemele de gestiune a informației în scenarii de criză, astfel cum sunt acestea

definite de Banca Națională României, în calitate de autoritate de rezoluție;

k) măsura în care instituția de credit poate asigura continuitatea funcționării sistemelor sale de gestiune a informației, pentru instituția de credit afectată și pentru noua instituție de credit în cazul în care funcțiile critice și liniile de activitate de bază sunt separate de restul operațiunilor și liniilor de activitate;

l) măsura în care instituția de credit a elaborat proceduri corespunzătoare pentru a se asigura că oferă Băncii Naționale României, în calitate de autoritate de rezoluție informațiile necesare pentru identificarea deponenților și a sumelor acoperite de Fondul de garantare a depozitelor bancare;

m) în cazul în care grupul folosește garanții intragrup, măsura în care garanțiile respective sunt furnizate în condiții de piață, iar sistemele de gestionare a riscurilor aferente acestor garanții sunt solide;

n) în cazul în care grupul se angajează în tranzacții „back to back", măsura în care aceste tranzacții sunt efectuate în condiții de piață, iar sistemele de gestionare a riscurilor aferente acestor tranzacții sunt solide;

o) măsura în care utilizarea garanțiilor intragrup sau a tranzacțiilor „back to back" sporește posibilitatea de contaminare în cadrul grupului;

p) măsura în care structura juridică a grupului împiedică aplicarea instrumentelor de rezoluție, ca urmare a numărului de persoane juridice, a complexității structurii grupului sau a dificultății de a stabili corespondențe între liniile de activitate și entitățile din grup;

q) valoarea și tipul datoriilor eligibile ale instituției de credit;

r) în cazul în care evaluarea implică o societate holding cu activitate mixtă, măsura în care rezoluția entităților din grup care sunt instituții de credit ar putea avea un efect negativ asupra părții nefinanciare a grupului;

s) existența și soliditatea acordurilor privind furnizarea de servicii;

t) dacă autoritățile statelor terțe dispun de instrumentele de rezoluție necesare pentru a sprijini acțiunile de rezoluție întreprinse

de autoritățile de rezoluție a instituțiilor de credit, precum și posibilitatea de acțiune coordonată între autoritățile naționale și cele din statele terțe respective;

u) fezabilitatea utilizării instrumentelor de rezoluție conform obiectivelor rezoluției, ținând seama de instrumentele disponibile și de structura instituției de credit;

v) măsura în care structura grupului permite Băncii Naționale României, în calitate de autoritate de rezoluție, să procedeze la rezoluția întregului grup sau a uneia sau mai multora dintre entitățile din grup fără să producă efecte negative semnificative, în mod direct sau indirect, asupra sistemului financiar, încrederii pieței sau economiei și cu scopul de a maximiza valoarea grupului în ansamblul său;

w) mecanismele și mijloacele prin care ar putea fi facilitată rezoluția grupurilor care au filiale stabilite în jurisdicții diferite;

x) credibilitatea utilizării instrumentelor de rezoluție conform obiectivelor rezoluției, ținând cont de impactul posibil asupra creditorilor, contrapărților, clienților și angajaților, precum și de eventualele măsuri pe care le-ar putea lua autoritățile statelor terțe;

y) măsura în care efectele rezoluției instituției de credit asupra sistemului financiar și asupra încrederii pieței financiare pot fi evaluate corect;

z) măsura în care rezoluția instituției de credit ar putea avea un efect negativ semnificativ, în mod direct sau indirect, asupra sistemului financiar, asupra încrederii pieței sau asupra economiei;

aa) măsura în care contaminarea altor instituții de credit sau a piețelor financiare ar putea fi controlată prin aplicarea instrumentelor și competențelor de rezoluție;

bb) măsura în care rezoluția instituției de credit ar putea avea un efect semnificativ asupra sistemelor de plăți și de decontare.

La evaluarea posibilității de soluționare a unui grup, referirile la o instituție de credit includ instituția de credit sau o entitate din grup prevăzută la art. 1 lit. c) sau d).

Referitor la posibilitatea de soluționare a unui grup, Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție la nivel de grup, împreună cu autoritățile de rezoluție ale filialelor, după consultarea autorităților competente ale filialelor și autorităților de

rezoluție din jurisdicțiile în care își au sediul sucursale semnificative, în măsura în care este relevant pentru sucursalele semnificative respective, evaluează măsura în care soluționarea grupului este posibilă, în sensul alin. (3), fără să se prezume oricare dintre următoarele:

a) sprijin financiar public extraordinar, cu excepția mecanismelor de finanțare instituite în conformitate cu prevederile art. 531-535 și, după caz, a mecanismelor de finanțare instituite de alte state membre în conformitate cu prevederile art. 100 din Directiva 2014/59/UE;

b) asigurarea de lichiditate în situații de urgență din partea băncii centrale;

c) asigurarea de lichiditate din partea băncii centrale oferită cu garanții, rate ale dobânzilor sau durate non-standard.

Totodată, Banca Națională a României se asigură că această evaluare se realizează după consultarea structurii care exercită funcția de supraveghere.

Legea reliefează posibilitatea încheierii acordurilor de sprijin financiar intragrup. Un astfel de acord poate acoperi una sau mai multe filiale ale grupului și poate prevedea sprijin financiar din partea întreprinderii-mamă către filiale, din partea filialelor către întreprinderea-mamă, între filialele din grup care sunt parte la acord sau orice altă combinație între părți ale acordului. Sprijinul financiar prevăzut de acord poate fi sub formă de credit, furnizare de garanții personale, furnizare de active pentru a fi utilizate drept garanții reale sau orice combinație între aceste forme de sprijin financiar în cadrul uneia sau mai multor tranzacții, inclusiv între beneficiarul sprijinului și o terță parte.

O entitate din grup se poate angaja să acorde sprijin financiar unei alte entități din grup, iar acordul poate include o clauză de reciprocitate, prin care entitatea din grup care primește sprijinul se angajează să acorde sprijin financiar entității din grup care acordă sprijinul.

Acordul de sprijin financiar intragrup trebuie să respecte următoarele cerințe:

1. fiecare parte decide în mod liber cu privire la încheierea acordului;

2. acordul cuprinde principiile pentru determinarea contraprestației datorate pentru orice tranzacție efectuată în temeiul acordului;

3. contraprestația se stabilește în momentul furnizării sprijinului financiar;

4. la încheierea acordului și la determinarea contraprestației aferente furnizării sprijinului financiar, fiecare parte acționează potrivit propriilor interese, care pot ține seama de eventualele beneficii directe sau indirecte pe care le poate obține în urma furnizării sprijinului financiar;

5. fiecare parte care acordă sprijin financiar are acces la toate informațiile relevante de la părțile care primesc sprijin financiar, înainte de stabilirea contraprestației aferente furnizării acestuia și înainte de a lua orice decizie privind furnizarea acestuia;

6. contraprestația aferentă furnizării sprijinului financiar poate ține seama de informațiile pe care partea furnizoare de sprijin financiar le deține în virtutea faptului că aparține aceluiași grup ca partea beneficiară a sprijinului financiar și care nu sunt disponibile pentru piață;

7. la calcularea contraprestației aferente furnizării sprijinului financiar nu trebuie să existe obligația de a se ține seama de eventualele efecte temporare anticipate asupra prețurilor de pe piață ca urmare a unor evenimente externe grupului.

Art. 124 consacră faptul că toate drepturile, creanțele sau acțiunile decurgând din acordul de sprijin financiar intragrup pot fi exercitate numai de către părțile la acord, iar art. 125 stabilește obligații în sarcina entităților din grup, persoane juridice române, care intrând într-un acord de sprijin financiar trebuie să facă public acest fapt, precum și descrierea condițiilor generale ale acordului, denumirile entităților din grup care sunt parte la acesta și să actualizeze aceste informații cel puțin o dată pe an.

Conform art. 135, orice proiect de acord care a fost autorizat de supraveghetorul consolidant este supus aprobării acționarilor fiecărei entități din grup care intenționează să fie parte la acord, iar acordul este valabil doar pentru entitățile din grup ai căror acționari au aprobat acordul și au autorizat organul de conducere al entității să decidă acordarea și/sau primirea de sprijin financiar în conformitate cu legea și cu termenii acordului. Acordul nu mai este

valabil dacă acționarii revocă autorizarea. Sprijinul financiar poate fi acordat de o entitate din grup, persoană juridică română, dacă sunt îndeplinite cumulativ cele 9 condiții prevăzute la art. 137. Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă la nivel individual a entității din grup care furnizează sprijin financiar evaluează îndeplinirea acestor condiții și, în termen de 5 zile lucrătoare de la data primirii unei notificări complete de la entitatea care acordă sprijin financiar, aprobă acordarea sau, în cazul în care constată că nu au fost îndeplinite condițiile legale, interzice sau limitează sprijinul financiar.

Banca Națională a României, în calitate de supraveghetor consolidant, are obligația de a comunica prompt celorlalți membrii ai colegiului de supraveghere și membrilor colegiului de rezoluție decizia privind aprobarea, interzicerea sau limitarea sprijinului financiar, adoptată de autoritatea competentă a entității care furnizează sprijinul.

În ceea ce privește intervenția timpurie, Titlul III din lege arată că, în cazul în care o instituție de credit încalcă sau, ca urmare a unei deteriorări rapide a situației financiare, este susceptibilă de a încălca, în viitorul apropiat, cerințele prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 575/2013, de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 și de reglementările Băncii Naționale a României sau ale altor acte normative expres prevăzute de art. 149 din această lege, Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă poate lua, după caz, cel puțin următoarele măsuri:

1. să solicite organului de conducere al instituției de credit să implementeze unul sau mai multe aranjamente sau măsuri stabilite în planul de redresare sau să actualizeze un astfel de plan când circumstanțele care au condus la intervenția timpurie diferă de ipotezele stabilite în planul inițial de redresare și să implementeze unul sau mai multe din aranjamentele sau măsurile stabilite în planul actualizat într-un anumit interval de timp, pentru a se asigura că nu mai există condițiile menționate în textul art. 149;

2. să solicite organului de conducere al instituției de credit să examineze situația, să identifice măsurile vizând soluționarea oricăror probleme constatate și să elaboreze un program de acțiune pentru soluționarea acelor probleme și a unui calendar de implementare a acestuia;

3. să solicite aceluiași organ convocarea unei adunări generale a acționarilor instituției de credit sau, dacă organul nu reușește, să convoace în mod direct adunarea respectivă și, în ambele cazuri, să stabilească ordinea de zi și să solicite ca anumite decizii să fie avute în vedere pentru a fi adoptate de către acționari;

4. să solicite înlocuirea unuia sau a mai multor membrii ai organului de conducere sau a conducerii superioare a instituției de credit, în cazul în care aceste persoane se dovedesc necorespunzătoare pentru exercitarea atribuțiilor lor;

5. să solicite organului de conducere să elaboreze un plan de negociere a restructurării datoriilor cu o parte sau cu toți creditorii instituției de credit, în conformitate cu planul de redresare, după caz;

6. să solicite efectuarea de modificări în strategia de afaceri a instituției de credit;

7. să solicite efectuarea de modificări în structura juridică sau în structura operațională a instituției de credit; și

8. să obțină inclusiv prin inspecții la fața locului și să furnizeze Băncii Naționale a României, în calitate de autoritate de rezoluție, toate informațiile necesare pentru actualizarea planului de rezoluție și pentru pregătirea unei posibile rezoluții a instituției de credit, precum și pentru efectuarea unei evaluări a activelor și pasivelor instituției de credit conform legii.

În alin. (2) al aceluiași text de lege se definește ceea ce se înțelege prin deteriorarea rapidă a situației financiare a unei instituții de credit, arătându-se că aceasta include o deteriorare a situației lichidității, o creștere a nivelului de îndatorare, a creditelor neperformante sau a concentrării expunerilor, evaluată pe baza unui set de indicatori, care poate include cerința de fonduri proprii a instituției de credit plus 1,5 puncte procentuale.

În situații bine determinate, cum ar fi deteriorarea semnificativă a situației financiare a instituției de credit, încălcarea gravă a legislației, reglementărilor sau actelor constitutive ale instituției de credit, grave nereguli administrative și dacă alte măsuri luate conform legii nu sunt suficiente pentru a pune capăt acestei deteriorări, Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă, poate solicita înlocuirea conducerii superioare sau a

organului de conducere a instituției de credit, în ansamblul său, sau a unor membrii ai acestuia.

Dacă Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă, consideră că înlocuirea conducerii superioare sau a organului de conducere este insuficientă pentru remedierea situației, aceasta poate desemna unul sau mai mulți administratori temporari ai instituției de credit, printre care poate fi și Fondul de garantare a depozitelor bancare. Când Banca Națională a României desemnează un administrator temporar pentru a conlucra cu organul de conducere al instituției de credit, aceasta specifică, la momentul desemnării, rolul, atribuțiile și competențele administratorului temporar și orice cerințe, pentru organul de conducere al instituției, de a se consulta cu administratorul temporar sau de a obține acordul acestuia înainte de a lua anumite decizii sau de a întreprinde anumite acțiuni.

La numirea administratorului temporar, Banca Națională a României are în vedere ca acesta să dețină calificările, cunoștințele și capacitatea necesare pentru exercitarea funcțiilor sale și să nu se afle în conflict de interese.

Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă, deține competența exclusivă de a desemna, de a înlocui și, după caz, de a revoca orice administrator temporar. Înlocuirea acestuia poate avea loc în orice moment și din orice motiv; autoritatea poate modifica în orice moment termenii mandatului conferit administratorului temporar.

Banca Națională a României solicită ca anumite acte ale unui administrator temporar să facă obiectul aprobării sale prealabile și îi poate solicita acestuia să întocmească rapoarte privind poziția financiară a instituției de credit și actele întreprinse pe parcursul mandatului său, la intervale stabilite de aceasta, precum și la sfârșitul mandatului administratorului temporar.

Perioada de desemnare a unui administrator temporar nu trebuie să depășească un an. Această perioadă poate fi reînnoită în mod excepțional când condițiile privind desemnarea acestuia continuă să fie îndeplinite.

Administratorul temporar poate exercita, în orice situație, competența de a convoca adunarea generală a acționarilor și de a

stabili ordinea de zi a acestei adunări numai cu aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a României.

Este de reflectat că, în virtutea art. 165 din lege, când mai multe autorități competente intenționează, fiecare în parte, să desemneze câte un administrator temporar sau să aplice oricare dintre măsurile legale mai multor instituții din cadrul aceluiași grup, Banca Națională a României, în calitate de supraveghetor consolidant, are obligația de a evalua împreună cu celelalte autorități competente relevante în ce măsură desemnarea aceluiași administrator temporar asupra instituției în cauză, asupra grupului sau asupra entităților din grup situate în alte state membre, Banca Națională a României, ca supraveghetor consolidant, comunică respectiva evaluare autorității competente în termen de 3 zile de la primirea cererii de consultare. Evaluarea trebuie să ia forma unei decizii comune a Băncii Naționale a României, ca supraveghetor consolidant și a celorlalte autorități competente relevante. Decizia comună trebuie luată în termen de 5 zile de la data notificării și este formalizată într-un document care cuprinde motivele pe care se întemeiază și care este transmis de către Banca Națională a României întreprinderii-mamă din UE pentru care Banca Națională a României este supraveghetor consolidant. De altfel, Banca Națională a României poate solicita asistență Autorității Bancare Europene în conformitate cu art. 31 din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010. Perioada de 5 zile se consideră a fi perioadă de conciliere în același temei al reglementării europene. Banca Națională a României, în calitate de supraveghetor consolidant, adoptă propria decizie în conformitate cu decizia Autorității Bancare Europene, exprimată în termen de 3 zile. În absența unei decizii a Autorității Bancare Europene în termen de 3 zile se aplică deciziile individuale luate conform legii.

În situația în care Banca Națională a României este autoritate competentă la nivel individual, membră a colegiului relevant de supraveghere, aceasta colaborează cu supraveghetorul consolidant și cu celelalte autorități competente din cadrul colegiului de supraveghere dacă sunt îndeplinite condițiile legale din acest titlu al reglementării în legătură cu o întreprinderea-mamă din UE.

În Titlul IV dedicat rezoluției, legiuitorul prevede că Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, trebuie să aibă în vedere obiectivele rezoluției și să aleagă acele instrumente și competențe care permit realizarea în cel mai înalt grad a obiectivelor apreciate ca fiind relevante pentru fiecare situație în parte. Obiectivele rezoluției sunt prevăzute de art. 178 din Legea nr. 312/2015:

1. asigurarea continuității funcțiilor critice;

2. evitarea efectelor negative semnificative asupra stabilității financiare, în special prin prevenirea contagiunii, inclusiv asupra infrastructurilor pieței, și menținerea disciplinei pe piață;

3. protejarea fondurilor publice prin reducerea la minimum a dependenței de sprijin financiar public extraordinar;

4. protejarea deponenților aflați sub incidența legislației privind garantarea depozitelor și a investitorilor care se află sub incidența dispozițiilor privind compensarea conform legislației privind piața de capital;

5. protejarea fondurilor și activelor clienților.

În calitatea sa de autoritate de rezoluție, Banca Națională a României întreprinde o acțiune de rezoluție numai când consideră îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) s-a determinat de către Banca Națională a României că instituția de credit intră sau este susceptibilă de a intra într-o stare de dificultate majoră, în urma consultării dintre structura care exercită funcția de supraveghere și cea care exercită funcția de rezoluție;

b) când nu există nicio perspectivă rezonabilă ca starea de dificultate majoră să fie împiedicată, într-o perioadă rezonabilă, prin măsuri alternative ale sectorului privat sau prin măsuri de supraveghere luate în legătură cu respectiva instituție de credit;

c) acțiunea de rezoluție este necesară din perspectiva interesului public.

Se consideră că o instituție de credit intră sau este susceptibilă de a intra într-o stare de dificultate majoră, dacă este îndeplinită cel puțin una dintre următoarele condiții:

1. instituția de credit încalcă cerințele care stau la baza menținerii autorizației sau există elemente obiective pe baza cărora Banca Națională a României poate determina că aceasta va încălca

aceste cerințe în viitorul apropiat, într-o măsură care ar justifica retragerea autorizației;

2. activele instituției de credit sunt inferioare datoriilor sau există elemente obiective, pe baza cărora Banca Națională a României poate determina că acest lucru se va petrece în viitorul apropiat;

3. instituția de credit se află în imposibilitatea de a-și achita datoriile sau alte obligații la scadență ori există elemente obiective, pe baza cărora Banca Națională a României poate determina că acest lucru se va petrece în viitorul apropiat;

4. este necesar un sprijin financiar public extraordinar.

Această din urmă condiție nu se consideră îndeplinită în situațiile în care, pentru a evita sau a remedia o perturbare gravă a economiei și pentru a menține stabilitatea financiară, sprijinul financiar public extraordinar îmbracă oricare dintre aceste forme:

1. o garanție de stat pentru asigurarea accesului la facilitățile de lichiditate oferite de banca centrală în conformitate cu condițiile acesteia;

2. o garanție de stat pentru obligații nou emise; sau

3. un aport de fonduri proprii sau achiziționarea de instrumente de capital la prețuri și în condiții care nu conferă un avantaj instituției de credit în condiții bine determinate conform art. 188 din Legea nr. 312/2015, în aplicarea instrumentelor de rezoluție și, respectiv, în exercitarea competențelor de rezoluție, sunt aplicabile următoarele principii:

1. acționarii instituției supuse rezoluției sunt primii care suportă pierderile;

2. creditorii acesteia suportă pierderi ulterior acționarilor, conform ordinii priorității creanțelor lor din cadrul procedurii de insolvență, cu excepția prevăzută de această lege;

3. organul de conducere și conducerea superioară a respectivei instituții sunt înlocuite, cu excepția cazurilor când păstrarea integrală sau parțială a acestora, în funcție de circumstanțe, este considerată necesară obiectivelor rezoluției;

4. organul de conducere superioară al instituției oferă întreaga asistență necesară pentru realizarea obiectivelor rezoluției;

5. persoanele fizice și juridice care au contribuit la ajungerea în stare de dificultate majoră a instituției de credit sunt trase la răspundere potrivit legii civile sau penale;

6. fără a aduce atingere altor dispoziții din această lege, creditorii din aceeași categorie sunt tratați în mod egal;

7. niciun creditor nu suportă pierderi mai mari decât cele pe care le-ar fi suportat dacă instituția ar fi fost lichidată prin intermediul procedurii de insolvență;

8. depozitele acoperite sunt protejate în întregime; și

9. acțiunile de rezoluție se întreprind cu respectarea mecanismelor de siguranță din lege.

Aplicarea de instrumente de rezoluție și exercitarea de competențe de rezoluție de către Banca Națională a României se realizează, după caz, cu respectarea cadrului UE privind ajutorul de stat, fiind interzisă finanțarea sau acordarea de garanții de către Banca Națională a României în cazul aplicării instrumentelor de rezoluție.

Ca o expresie a grijii față de angajații instituției, art. 192 arată expres că atunci când Banca Națională a României aplică instrumente de rezoluție și exercită competențe de rezoluție, aceasta informează și se consultă cu reprezentanții acestora în organele de conducere, neaducând atingere practicilor cu privire la reprezentarea lor.

Banca Națională a României, ca autoritate de rezoluție, poate desemna un administrator special care să înlocuiască organul de conducere al instituției, caz în care publică numirea acestuia pe site-ul său oficial. Administratorul special dispune de toate competențele adunării generale a acționarilor și ale organului de conducere al instituției, pe care le exercită sub controlul Băncii Naționale a României. Acesta are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor rezoluției și pentru a implementa acțiunile de rezoluție, conform deciziei Băncii Naționale a României. Măsurile în cauză pot include o majorare a capitalului, reorganizarea structurii acționariatului instituției sau preluarea controlului acesteia de către instituții solide din punct de vedere financiar și organizațional, în conformitate cu instrumentele de rezoluție prevăzute de lege. Autoritatea de rezoluție poate stabili

restricții privind modul de a acționa al administratorului special sau poate solicita ca anumite acte ale acestuia să facă obiectul aprobării sale prealabile. De asemenea, aceasta poate să îl înlocuiască în orice moment. Administratorul special are obligația să întocmească și să prezinte Băncii Naționale a României la intervale regulate stabilite de aceasta, precum și la începutul și la sfârșitul mandatului său, rapoarte privind situația economică și financiară a instituției și acțiunile întreprinse cu ocazia exercitării atribuțiilor sale. Mandatul unui administrator special nu poate depăși un an și poate fi reînnoit cu perioade de maximum un an, în cazuri excepționale, dacă Banca Națională a României consideră că sunt îndeplinite în continuare condițiile de numire a unui administrator special.

Înainte de a întreprinde vreo acțiune de rezoluție sau de a exercita competența de reducere a valorii sau de conversie a instrumentelor de capital relevante, Banca Națională a României se asigură că o persoană independentă de orice autoritate publică, inclusiv de Banca Națională a României și de respectiva instituție, efectuează o evaluare corectă, prudentă și realistă a activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale instituției. Îndeplinindu-se toate cerințele legale, evaluarea se consideră a fi definitivă.

Obiectivul evaluării este de a determina valoarea activelor, datoriilor și capitalurilor proprii ale instituției, iar scopurile acesteia sunt:

1. să sprijine evaluarea modului îndeplinirii condițiilor de declanșare a procedurii de rezoluție sau condițiile de reducere a valorii sau de conversie a instrumentelor de capital relevante;

2. odată adoptate condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție, să contribuie la fundamentarea deciziei privind acțiunea de rezoluție adecvată de întreprins față de instituție;

3. în cazul exercitării competenței de reducere a valorii sau de conversie a instrumentelor de capital relevante, să contribuie la fundamentarea deciziei privind măsura în care sunt anulate sau diluate acțiunile sau alte instrumente de proprietate, precum și măsura în care are loc reducerea valorii sau a conversiei instrumentelor de capital relevante;

4. în cazul aplicării instrumentului de recapitalizare internă, să contribuie la fundamentarea deciziei privind măsura în care are loc reducerea valorii sau a conversiei datoriilor eligibile;

5. în cazul aplicării instrumentului instituție-punte sau instrumentului de separare a activelor, să contribuie la fundamentarea deciziei privind activele, drepturile, obligațiile, acțiunile sau alte instrumente de proprietate, care urmează să fie transferate și a deciziei privind valoarea oricăror contraprestații ce trebuie plătite instituției, sau, după caz, proprietarilor acțiunilor sau ai altor instrumente de proprietate;

6. în cazul în care se aplică instrumentul de vânzare a afacerii, să contribuie la fundamentarea deciziei privind activele, drepturile, obligațiile, acțiunile sau alte instrumente de proprietate care urmează să fie transferate și să furnizeze informații care să permită Băncii Naționale a României să determine care sunt condițiile comerciale, conform legii;

7. în toate situațiile, să asigure ca orice pierderi privind activele instituției sunt recunoscute în întregime în momentul aplicării instrumentelor de rezoluție sau al exercitării competenței de reducere a valorii sau de conversie a instrumentelor de capital relevante.

Evaluarea trebuie să fie însoțită de următoarele informații, care trebuie să figureze în registrele și evidențele contabile ale instituției:

1. un bilanț actualizat și un raport privind poziția financiară a instituției;

2. o analiză și o estimare a valorii contabile a activelor;

3. o listă a soldurilor datoriilor din bilanț și ale obligațiilor din afara bilanțului care figurează în registrele și evidențele contabile ale instituției, cu indicarea respectivelor creanțe și ranguri de prioritate, conform legislației aplicabile privind insolvența.

Art. 210-211 din Legea nr. 312/2015 reglementează evaluarea definitivă care este efectuată de o persoană independentă care respectă pe deplin toate cerințele legale și care se realizează în următoarele scopuri:

1. să asigure că orice pierdere privind activele instituției sunt recunoscute în întregime în evidențele contabile;

2. să contribuie la fundamentarea deciziei de a reajusta creanțele creditorilor sau de a majora valoarea contraprestațiilor plătite, conform legii.

Evaluarea face parte integrantă din decizia de aplicare a unui instrument de rezoluție sau de exercitare a unei competențe de rezoluție sau din decizia de exercitare a competenței de reducere a valorii sau de conversie a instrumentelor de capital relevante. Evaluarea în sine nu poate fi contestată separat, dar poate fi contestată împreună cu decizia luată, conform legii.

Banca Națională a României, în calitatea sa de autoritate de rezoluție, este împuternicită să aplice instrumente de rezoluție instituțiilor de credit, care îndeplinesc condițiile aplicabile de declanșare a procedurii de rezoluție. Instrumentele de rezoluție sunt:

1. vânzarea afacerii;

2. instituția-punte;

3. separarea activelor;

4. recapitalizarea internă.

Banca Națională a României poate aplica instrumentele de rezoluție individual sau în orice combinație, dar instrumentul de separare a activelor numai împreună cu un alt instrument de rezoluție.

Când sunt utilizate doar vânzarea afacerii sau instituția-punte pentru a transfera doar parțial active, drepturi sau obligații ale instituției, instituția de credit reziduală de la care acestea au fost transferate este lichidată, conform procedurii de insolvență. Lichidarea se realizează într-un termen rezonabil.

În situația extraordinară a unei crize sistemice, Banca Națională a României poate căuta finanțare din surse alternative prin utilizarea instrumentelor publice de stabilizare financiară prevăzute de lege, în situația în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

1. acționarii și deținătorii de alte instrumente de proprietate, precum și deținătorii de instrumente de capital relevante și de alte instrumente de datorie eligibile au contribuit, prin reducerea valorii acestor instrumente, prin conversie sau prin alte modalități, la absorbirea pierderilor și recapitalizarea instituției, cu cel puțin 8% din totalul datoriilor și al capitalurilor proprii al instituției respective, contribuție evaluată, la momentul întreprinderii acțiunii de rezoluție;

2. obținerea aprobării prealabile și a celei finale prevăzute de cadrul UE privind ajutorul de stat.

Referitor la instrumentul de vânzare a afacerii, art. 223 arată că Banca Națională a României este împuternicită să transfere către un cumpărător care nu este o instituție-punte:

1. acțiuni sau alte instrumente de proprietate emise de instituția supusă rezoluției;

2. oricare dintre activele, drepturile și obligațiile acestei instituții sau totalitatea acestora.

Când se aplică acest tip de instrument, Banca Națională a României poate exercita competența de transfer în mod repetat pentru a efectua transferuri suplimentare. Legea detaliază, sub toate aspectele, procedura legală privind instrumentul de vânzare a afacerii.

Banca Națională a României este împuternicită să transfere către o instituție-punte aceleași categorii enunțate în art. 223.

Instituția-punte este o persoană juridică care întrunește cumulativ următoarele cerințe:

1. capitalul social este deținut în totalitate sau parțial de una sau mai multe autorități publice și instituția-punte este controlată de Banca Națională a României. Fondul de garantare a depozitelor bancare, în calitate de administrator al fondului de rezoluție bancară, poate fi acționar al instituției-punte;

2. este creată în scopul de a primi și a deține unele sau toate acțiunile sau alte instrumente de proprietate emise de o instituție supusă rezoluției ori unele sau toate activele, drepturile și obligațiile uneia sau mai multor instituții supuse rezoluției, în vederea păstrării accesului la funcțiile critice și a vânzării instituției de credit în cauză.

Obiectivele instituției-punte nu implică nicio obligație sau responsabilitate a acesteia față de acționarii sau creditorii instituției supuse rezoluției, iar organul de conducere sau conducerea superioară nu răspunde față de acționarii sau creditorii respectivi pentru actele săvârșite și omisiunile înregistrate în îndeplinirea atribuțiilor lor, cu excepția cazului în care actul sau omisiunea în cauză implică intenția sau neglijența gravă potrivit legii, care afectează în mod direct drepturile acționarilor sau creditorilor.

Funcționarea unei instituții-punte respectă următoarele cerințe:

1. conținutul documentelor privind constituirea instituției-punte este aprobat de Banca Națională a României;

2. în funcție de structura acționariatului instituției-punte, Banca Națională a României numește și aprobă, după caz, organul de conducere al instituției-punte;

3. Banca Națională a României aprobă remunerațiile membrilor organului de conducere și le stabilește responsabilitățile;

4. Banca Națională a României aprobă strategia și profilul de risc ale instituției-punte;

5. instituția-punte este autorizată conform legii și deține autorizațiile necesare pentru desfășurarea activităților sau furnizarea serviciilor aferente elementelor preluate în urma unui transfer efectuat în condițiile legii;

6. instituția-punte respectă dispozițiile legale în materie și, dacă este cazul, face obiectul supravegherii în condițiile legii;

7. instituția-punte funcționează în conformitate cu cadrul UE privind ajutorul de stat, iar Banca Națională a României poate prevedea, în mod corespunzător, restricții asupra activității sale.

Banca Națională a României decide că o instituție-punte nu mai reprezintă o instituție-punte în conformitate cu art. 240 ca urmare a apariției oricăreia dintre următoarele situații:

1. fuzionarea instituției-punte cu o altă entitate;

2. instituția-punte nu mai respectă cerințele art. 240;

3. vânzarea în întregime sau aproape în întregime a activelor, drepturilor sau obligațiilor instituției-punte către o terță parte;

4. expirarea perioadei specificate, după caz, la art. 255 sau 256;

5. activele instituției-punte sunt complet lichidate, iar obligațiile sale sunt achitate integral.

Banca Națională a României stabilește prin reglementări condițiile și documentația în baza căreia se autorizează instituția de credit-punte în conformitate cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006.

Înmatricularea instituției-punte în registrul comerțului se face în regim de urgență doar în baza actului constitutiv și, după caz, a autorizației emise de Banca Națională a României în termen de

24 de ore de la depunerea acestora la oficiul registrului comerțului în a cărui circumscripție se află sediul instituției-punte.

Începerea desfășurării activității de către instituția-punte autorizată, conform legii, are loc în prima zi lucrătoare ce urmează datei înmatriculării instituției-punte în registrul comerțului.

Referitor la instrumentul de separare a activelor, art. 268 din Legea nr. 312/2015 prevede că, pentru ca acest instrument să fie eficace, Banca Națională a României este împuternicită să transfere activele, drepturile sau obligațiile unei instituții supuse rezoluției sau ale unei instituții-punte către unul sau mai multe vehicule de administrare a activelor.

În sensul acestui instrument, un vehicul de administrare a activelor este o persoană juridică ce îndeplinește cumulativ cerințele de mai jos:

1. capitalul social este deținut în totalitate sau parțial de una sau mai multe autorități publice și vehiculul de administrare a activelor este controlat de Banca Națională a României, iar Fondul de garantare a depozitelor bancare poate fi acționar al vehiculului de administrare a activelor;

2. a fost creată în scopul de a primi, parțial sau integral, activele, drepturile și obligațiile uneia sau ale mai multor instituții supuse rezoluției sau ale unei instituții-punte.

Acest vehicul gestionează activele care îi sunt transferate cu scopul de a maximiza valoarea acestora prin intermediul unei eventuale vânzări sau prin lichidarea lor ordonată.

Funcționarea unui vehicul de administrare a activelor respectă următoarele prevederi:

1. conținutul documentelor privind constituirea vehiculului de administrare a activelor este aprobat de Banca Națională a României;

2. în funcție de structura acționariatului vehiculului de administrare a activelor, Banca Națională a României numește sau aprobă organul de conducere al acestui vehicul;

3. Banca Națională a României aprobă remunerațiile membrilor organului de conducere și le stabilește responsabilitățile;

4. Banca Națională a României aprobă strategia și profilul de risc ale vehiculului de administrare a activelor.

Când aplică instrumentul de separare a activelor, Banca Națională a României stabilește contraprestația în schimbul căreia sunt transferate activele, drepturile și obligațiile către vehicul conform principiilor stabilite de lege.

Când s-a aplicat instrumentul instituției-punte, vehiculul poate dobândi active, drepturi sau obligații de la instituția-punte, după aplicarea acestui instrument.

În baza art. 277 din Legea nr. 312/2015, Banca Națională a României poate transfera înapoi drepturi, active sau obligații de la vehiculul de administrare a activelor la instituția supusă rezoluției într-una din următoarele situații:

1. când posibilitatea ca respectivele drepturi, active sau obligații să fie transferate înapoi este precizată în mod expres în cadrul deciziei de aplicare a instrumentului de separare a activelor, în baza căreia s-a efectuat transferul;

2. când respectivele drepturi, active sau obligații nu îndeplinesc condițiile de transfer sau nu se încadrează în categoria drepturilor, activelor sau obligațiilor specificate în decizia de aplicare a acestui instrument.

În oricare din aceste cazuri, transferul înapoi se poate efectua în orice moment și respectă orice alte condiții stipulate în decizie, pentru scopul realizării transferului în cauză.

Obiectivele vehiculului de administrare a activelor nu implică nicio obligație sau responsabilitate a acestuia față de acționarii sau creditorii instituției supuse rezoluției, iar organul de conducere sau conducerea superioară nu răspunde față de acționarii sau creditorii respectivi pentru actele săvârșite și omisiunile înregistrate în îndeplinirea atribuțiilor lor, cu excepția situației care implică intenția sau neglijența gravă potrivit legii, care afectează în mod direct drepturile acționarilor sau creditorilor.

Trecând la reglementarea unui alt instrument, cel de recapitalizare internă, art. 282 arată că Banca Națională a României poate aplica acest instrument în vederea îndeplinirii obiectivelor rezoluției pentru oricare din următoarele scopuri:

1. recapitalizarea unei instituții de credit într-o măsură suficientă pentru a restabili capacitatea acesteia de a se conforma condițiilor de autorizare și de a continua să-și desfășoare

activitățile pentru care este autorizată și pentru a menține un nivel suficient de încredere a pieței în instituția de credit;

2. conversia în titluri de capital sau reducerea valorii principalului creanțelor sau a instrumentelor de datorie care sunt transferate către o instituție-punte, în vederea realizării unui aport de capital la respectiva instituție-punte sau în cadrul instrumentului de vânzare a afacerii sau al instrumentului de separare a activelor.

Banca Națională a României poate aplica instrumentul de recapitalizare internă numai dacă, în opinia sa, există o perspectivă rezonabilă potrivit căreia aplicarea acestui instrument, împreună cu alte măsuri relevante, va avea drept rezultat realizarea obiectivelor relevante ale rezoluției, precum și restabilirea viabilității pe termen lung și a solidității financiare a instituției de credit.

Banca Națională a României nu exercită competențele de reducere a valorii sau de conversie în cazul următoarelor datorii, reglementate de legea română sau a altui stat membru ori de legea unui stat terț:

1. depozitele acoperite;

2. obligațiile garantate, inclusiv obligațiunile garantate și datoriile sub forma unor instrumente financiare utilizate în scopul acoperirii riscurilor, care constituie o parte integrantă a portofoliului suport și care, în temeiul dreptului intern, sunt garantate în mod asemănător cu obligațiunile garantate;

3. orice datorie care rezultă în virtutea deținerii de către instituția de credit a unor active sau lichidități aparținând clienților, cu condiția ca respectivul client să fie protejat în baza legislației aplicabile privind insolvența;

4. orice datorie care rezultă în virtutea existenței unei relații fiduciare între instituția de credit, în calitate de fiduciar și o altă persoană, în calitate de beneficiar, cu condiția ca aceste din urmă să fie protejat în baza legislației civile sau a celei privind insolvența;

5. datorii față de instituții, cu excepția celor care fac parte din același grup, cu o scadență inițială mai mică de 7 zile;

6. datorii cu o scadență reziduală mai mică de 7 zile față de sistemele sau operatorii de sisteme, desemnați conform art. 13

Legea nr. 253/2004 sau față de participanții la astfel de sisteme și care rezultă din participarea la un astfel de sistem;

7. o datorie față de următoarele entități:

a) un angajat, în ceea ce privește salariile, beneficiile de tipul pensiilor sau alte forme de remunerație fixă acumulate;

b) creditori comerciali, în ceea ce privește furnizarea către instituția de credit de mărfuri sau servicii care sunt cruciale pentru desfășurarea zilnică a activităților sale, incluzând servicii informatice, servicii de utilități, precum și închirierea, întreținerea și reparațiile spațiilor de lucru;

c) autorități financiare și de asigurări sociale, cu condiția ca acele datorii să fie considerate creanțe privilegiate în baza legii aplicabile;

d) scheme de garantare a depozitelor pentru datorii care decurg din contribuțiile datorate conform legislației privind schemele de garantare a depozitelor.

Referitor la cerința minimă de fonduri proprii și datorii exigibile, art. 296 prevede că instituțiile de credit îndeplinesc în permanență o cerință minimă de fonduri proprii și datorii exigibile. Cerința minimă se calculează ca suma fondurilor proprii și a datoriilor exigibile, exprimată ca procentaj din totalul datoriilor și al fondurilor proprii ale instituției de credit.

Datoriile exigibile sunt incluse în suma fondurilor proprii și a datoriilor exigibile numai dacă îndeplinesc următoarele condiții:

1. instrumentul este emis și plătit integral;

2. datoria nu este față de instituția de credit însăși, nu este garantată și nu face obiectul unei garanții acordate de aceasta;

3. achiziționarea instrumentului nu a fost finanțată, direct sau indirect, de instituția de credit;

4. datoria are o scadență reziduală, de cel puțin un an;

5. datoria nu decurge dintr-un instrument financiar-derivat;

6. datoria nu decurge dintr-un depozit care beneficiază de preferință, conform legislației privind insolvența.

Cu privire la punerea în aplicare a instrumentului de recapitalizare internă, Banca Națională a României stabilește, pe baza unei evaluări, suma agregată a următoarelor:

a) după caz, valoarea cu care trebuie reduse datoriile exigibile pentru a se asigura faptul că valoarea activului net al instituției supuse rezoluției este egală cu zero; și

b) după caz, valoarea în care datoriile exigibile trebuie convertite în acțiuni sau în alte tipuri de instrumente de capital pentru a restabili rata fondurilor proprii de nivel 1 de bază a instituției supuse rezoluției sau a instituției-punte.

Planul de reorganizare a activității stabilește, conform art. 334, măsuri care vizează restabilirea viabilității pe termen lung a instituției de credit sau a unor părți ale activității, într-un termen rezonabil. Aceste măsuri se bazează pe ipoteze realiste cu privire la condițiile economice și financiare de pe piață, în care va funcționa instituția de credit și ele pot include:

1. reorganizarea activităților instituției de credit;

2. schimbări ale sistemelor operaționale și ale infrastructurii din cadrul instituției de credit;

3. retragerea din activitățile producătoare de pierderi;

4. restructurarea activităților existente care pot fi făcute competitive;

5. vânzarea de active sau de linii de activitate.

În termen de o lună de la data depunerii planului de reorganizare a activității, Banca Națională a României evaluează probabilitatea ca planul, dacă este pus în aplicare, să restabilească viabilitatea pe termen lung a instituției de credit și îl aprobă.

Dacă Banca Națională a României nu este convinsă că planul va atinge obiectivul urmărit, notifică preocupările sale organului de conducere și solicită modificarea planului într-un mod care să răspundă acestor preocupări. În termen de 2 săptămâni de la data primirii notificării, organul de conducere prezintă Băncii Naționale a României, pentru aprobare, un plan modificat, pe care Banca Națională a României îl evaluează în ce măsură acesta răspunde preocupărilor notificate sau sunt necesare modificări suplimentare. Organul de conducere pune în aplicare planul și transmite un raport Băncii Naționale a României, cel puțin la fiecare 6 luni în legătură cu progresele înregistrate privind punerea în aplicare a planului.

Reliefând instrumentele publice de stabilizare financiară, art. 352 arată că se poate acorda sprijin financiar public extraordinar

prin intermediul unor instrumente suplimentare de stabilizare financiară, precum:

1. instrumentul de sprijin financiar prin aport public prevăzut la art. 356;

2. instrumentul de trecere temporară în proprietatea privată a statului prevăzut la art. 357.

Referitor la reducerea valorii sau de conversie a instrumentelor de capital relevante art. 358 arată că în această problemă competența poate fi exercitată fie independent de acțiunea de rezoluție, fie împreună cu aceasta, când sunt îndeplinite condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție. Conform art. 360, Banca Națională a României își exercită competența fără întârziere cu privire la instrumentele de capital relevante emise de către o instituție de credit, când este îndeplinită cel puțin una dintre următoarele condiții:

1. dacă s-a determinat faptul că toate condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție au fost îndeplinite înainte de efectuarea unei acțiuni de rezoluție;

2. Banca Națională a României determină că, dacă respectiva competență nu este exercitată în ceea ce privește instrumentele de capital relevante, instituția de credit va înceta să mai fie viabilă;

3. în cazul instrumentelor de capital relevante emise de o filială a unei întreprinderi-mamă din UE, persoană juridică română, când aceste instrumente de capital sunt luate în calcul în scopul respectării cerințelor de fonduri proprii la nivel individual și consolidat, dacă Banca Națională a României nu are calitatea de supraveghetor consolidant, autoritatea responsabilă cu determinarea din statul membru în care se află supraveghetorul consolidant și Banca Națională a României, ca autoritate competentă la nivel individual determină împreună, prin decizie comună, faptul că, în caz de neexercitare a competenței de reducere a valorii sau de conversie în privința acestor instrumente, grupul nu va mai fi viabil;

4. într-o situație similară, când aceste instrumente de capital sunt luate în calcul în același scop, iar Banca Națională a României este supraveghetor consolidant, autoritatea responsabilă cu determinarea din statul membru de origine al filialei și Banca Națională

a României, în calitate de autoritate competentă, determină împreună, prin decizie comună, același fapt descris mai sus;

5. în cazul instrumentelor de capital relevante emise la nivelul întreprinderii-mamă, dacă Banca Națională a României este supraveghetor consolidant, când aceste instrumente de capital sunt luate în calcul în scopul respectării cerințelor de fonduri proprii ale întreprinderii-mamă la nivel individual sau la nivel consolidat, iar Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă, determină că, în caz de neexercitare a competenței de reducere a valorii sau de conversie în privința acestor instrumente, grupul nu va mai fi viabil;

6. instituția de credit solicită sprijin financiar public extraordinar, cu excepția oricăreia dintre situațiile prevăzute la art. 181 alin. (2) lit. c).

Se consideră că o instituție de credit sau un grup nu mai sunt viabile numai dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

1. instituția de credit sau grupul intră sau este susceptibil a intra într-o situație de dificultate majoră;

2. având în vedere orizontul de timp și alte circumstanțe relevante, nu există nicio perspectivă rezonabilă potrivit căreia intrarea într-o situație de dificultate majoră a instituției de credit sau a grupului ar putea fi împiedicată în timp util prin vreo măsură, fie ea o măsură alternativă a sectorului privat sau o măsură de supraveghere, inclusiv o măsură de intervenție timpurie, în afara unei măsuri de reducere a valorii sau de conversie a instrumentelor de capital, luată individual sau în combinație cu o acțiune de rezoluție.

În cazul când o instituție de credit îndeplinește condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție, iar Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, decide să aplice instituției un instrument de rezoluție, înainte de aplicarea acestuia, Banca Națională a României trebuie să se conformeze cerințelor prevăzute la art. 360.

În cadrul competențelor de rezoluție, legea stabilește competențe generale, prevăzând la art. 383 că Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, aplică instrumentele de rezoluție instituțiilor de credit care îndeplinesc condițiile de declanșare a

procedurii de rezoluție și aceasta are următoarele competențe pe care le poate exercita în mod individual sau în orice combinație:

1. de a solicita oricărei persoane de a prezenta orice fel de informație necesară pentru luarea unei decizii privind adoptarea unei acțiuni de rezoluție și pentru pregătirea respectivei măsuri, inclusiv actualizări și completări ale informațiilor furnizate în cadrul planurilor de rezoluție, precum și informații care urmează să fie furnizate prin intermediul inspecțiilor la fața locului;

2. de a prelua controlul asupra unei instituții supuse rezoluției și, în consecință, de a exercita toate drepturile și competențele conferite acționarilor, altor proprietari și organului de conducere al instituției supuse rezoluției;

3. de a transfera acțiunile sau alte instrumente de proprietate emise de acea instituție;

4. de a transfera către o altă entitate, cu acordul acesteia, drepturile, activele sau obligațiile instituției supuse rezoluției;

5. de a reduce, chiar și în totalitate, valoarea principalului sau suma rămasă de plată aferentă datoriilor exigibile ale unei instituții supuse rezoluției;

6. de a converti datoriile exigibile ale instituției în acțiuni comune sau în alte instrumente de proprietate ale instituției, ale instituției-mamă sau ale unei instituții-punte către care sunt transferate activele, drepturile sau obligațiile instituției respective;

7. de a anula instrumentele de datorie emise de o instituție supusă rezoluției, cu excepția prevăzută de lege;

8. de a reduce, chiar și în totalitate, valoarea nominală a acțiunilor sau a altor instrumente de proprietate ale unei instituții supuse rezoluției și de a anula astfel de acțiuni sau alte instrumente de proprietate;

9. de a solicita unei instituții supuse rezoluției sau unei instituții-mamă relevante de a emite noi acțiuni, alte instrumente de proprietate sau alte instrumente de capital, inclusiv a unor acțiuni preferențiale și a unor instrumente contingente de capital convertibile;

10. de a modifica sau ajusta scadența instrumentelor de datorie și a altor datorii eligibile emise de o instituție supusă rezoluției sau de a modifica valoarea dobânzilor de plătit aferente instrumentelor respective și altor datorii eligibile sau data la care dobânda devine

exigibilă, inclusiv prin suspendarea temporară a plăților, cu excepția obligațiilor garantate;

11. de a lichida și înceta contractele financiare sau contractele aferente instrumentelor financiare derivate în scopul aplicării prevederilor legale;

12. de a înlocui organul de conducere și conducerea superioară ale unei instituții supuse rezoluției.

În ceea ce privește exercitarea competențelor auxiliare, art. 385 din Legea nr. 312/2015 stabilește că Banca Națională a României are competență de:

1. a dispune că transferul se efectuează liber de orice obligație sau degrevat de orice sarcină asupra instrumentelor financiare, drepturilor, activelor sau obligațiilor transferate;

2. a revoca drepturile de a achiziționa alte acțiuni sau alte instrumente de proprietate la instituția supusă rezoluției;

3. a adresa o solicitare Autorității de Supraveghere Financiară sau autorității relevante dintr-un alt stat membru de a întrerupe sau a suspenda admiterea la tranzacționare pe o piață reglementată sau cotarea oficială a instrumentelor financiare potrivit prevederilor legislației privind piața de capital;

4. de a lua măsuri astfel încât destinatarul să fie tratat în același mod în care este tratată instituția supusă rezoluției în legătură cu orice drepturi sau obligații ale acesteia ori acțiuni întreprinse de aceasta;

5. a solicita instituției supuse rezoluției sau destinatarului să furnizeze celeilalte părți informații și asistență; și

6. a elimina sau a modifica clauzele unui contract la care instituția supusă rezoluției este parte sau de a substitui aceasta instituție cu un destinatar, în calitate de parte contractantă.

Aceste acțiuni sunt întreprinse de Banca Națională a României când consideră că sunt adecvate pentru asigurarea unei acțiuni de rezoluție eficace sau pentru atingerea unuia sau mai multor obiective ale rezoluției.

În exercitarea unei asemenea competențe, Banca Națională a României are competența de a pune în practică mecanisme necesare asigurării continuității activității, în vederea asigurării eficacității acțiunii de rezoluție și respectiv, a capacității destinatarului

de a putea desfășura activitatea care i-a fost transferată. Aceste mecanisme includ, în special:

1. asigurarea continuității contractelor încheiate de instituția supusă rezoluției, astfel încât destinatarul să își asume drepturile și obligațiile acelei instituții referitoare la orice instrument financiar, drept, activ sau obligație transferate și să se substituie instituției, în mod explicit sau implicit, în toate documentele relevante;

2. substituirea instituției supuse rezoluției cu destinatarul, în cadrul oricărei proceduri judiciare referitoare la orice instrument financiar, drept, activ sau obligație transferate.

În cadrul reglementării, la art. 388-422 sunt prevăzute alte competențe atribuite Băncii Naționale a României, în calitate de autoritate de rezoluție.

În ceea ce privește obligațiile procedurale, referitor la cerințe de notificare, art. 438 prevede că Banca Națională a României se asigură că structura care exercită funcția de supraveghere informează structura care exercită funcția de rezoluție în legătură cu orice notificare primită de la organul de conducere al instituției de credit, când se consideră că instituția respectivă intră sau este susceptibilă de a intra în dificultate majoră și cu orice măsură de prevenire a crizelor sau orice măsură prevăzută de art. 226 din O.U.G. nr. 99/2006, pe care o impune unei instituții de credit. Banca Națională a României este abilitată că comunice constatarea sa privind îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 180 alin. (1) lit. a) și b) din Legea nr. 312/2015, fără întârziere, după caz:

a) autorității de rezoluție a acelei instituții;

b) autorității competente a instituției supuse rezoluției;

c) autorității competente din statul membru în care se află sucursala acesteia;

d) autorității de rezoluție din statul membru în care se află sucursala acesteia;

e) schemei de garantare a depozitelor la care este afiliată instituția de credit pentru a-i permite exercitarea funcțiilor acesteia;

f) Fondului de garantare a depozitelor bancare, în calitatea sa de administrator al fondului de rezoluție bancară, pentru a permite exercitarea funcțiilor sale;

g) autorității de rezoluție a grupului, dacă este cazul;

h) Ministerului Finanțelor Publice, în calitate de minister competent;

i) supraveghetorului consolidant, dacă acea instituție face obiectul supravegherii pe bază consolidată;

j) Comitetului European pentru Risc Sistemic și autorității naționale macroprudențiale desemnate din România.

Conform art. 448, următoarele persoane și autorități sunt supuse obligației de păstrare a secretului profesional în ceea ce privește informațiile gestionate potrivit legii:

a) Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, autoritate competentă și bancă centrală;

b) Ministerul Finanțelor Publice, în calitate de minister competent;

c) administratorii speciali și cei temporari desemnați conform legii;

d) cumpărătorii potențiali, cei contractanți de Banca Națională a României, în calitate de autoritate competentă și cei ofertați de Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, indiferent dacă aceasta a avut loc sau nu în cadrul pregătirii în vederea utilizării instrumentului de vânzare a afacerii sau dacă ofertarea respectivă a condus sau nu la o achiziție;

e) auditorii, contabilii, consilierii juridici și profesionali, evaluatorii și alți experți angajați direct sau indirect de Banca Națională a României, de Ministerul Finanțelor Publice, în calitățile lor speciale sau de cumpărătorii potențiali;

f) organele care administrează schema de compensare a investitorilor;

g) Fondul de garantare a depozitelor bancare, în calitate de administrator al sistemului de garantare a depozitelor și al mecanismului de finanțare a rezoluției;

h) alte autorități implicate în procesul de rezoluție;

i) instituția-punte și vehiculul de administrare a activelor implicate;

j) orice altă persoană care furnizează sau a furnizat servicii direct sau indirect, permanent sau ocazional entităților de mai sus;

k) conducerea superioară, membrii organului de conducere și angajații entităților prevăzute la lit. a)-i) înaintea, în timpul și după numirea acestora.

Deciziile Băncii Naționale a României de luare a unei măsuri de prevenire a crizelor sau de exercitare a unei competențe din cele prevăzute de această lege pot fi contestate conform art. 275-277 din O.U.G. nr. 99/2006.

Orice persoană afectată de o decizie a Băncii Naționale a României de luare a unei măsuri de gestionare a crizelor poate contesta decizia în aceleași condiții. Această contestare nu implică suspendarea de drept a efectelor deciziei contestate, care este executorie imediat.

În exercitarea funcțiilor sale, Banca Națională a României este competentă să aplice sancțiuni administrative și măsuri sancționatoare în cazul încălcării dispozițiilor din această lege.

Banca Națională a României are competența de a colecta toate informațiile necesare și de a efectua toate cercetările necesare pentru exercitarea funcțiilor sale.

Sunt supuse obligații de furnizare de informații instituțiile de credit, persoanele fizice care aparțin acestora și terțele persoane către care instituțiile de credit au externalizat anumite funcții operaționale sau activități.

Competența Banca Națională a României include:

1. competența de a solicita furnizarea tuturor informațiilor necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor care revin Băncii Naționale a României, la intervale regulate și în formatele specificate;

2. competența de a efectua toate cercetările necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor Băncii Naționale a României în legătură cu persoanele supuse obligației de furnizare de informații, având domiciliul sau sediul social în România;

3. competența de a efectua toate inspecțiile necesare la sediile instituțiilor de credit și la sediul oricărei alte entități incluse în supravegherea consolidată pentru care Banca Națională a României este supraveghetor consolidant, cu condiția notificării prealabile a autorităților competente implicate. Alin. (5) al art. 569 stabilește concret ce drepturi sunt incluse în competența Băncii Naționale a României

Aceasta își exercită competențele de aplicare a sancțiunilor administrative și a măsurilor sancționatoare în oricare dintre următoarele modalități:

a) în mod direct;

b) în colaborare cu alte autorități;

c) prin delegarea competențelor sale către alte autorități, cu păstrarea responsabilității pentru competențele delegate;

d) prin sesizarea autorităților judiciare competente.

Art. 570 din Legea nr. 312/2015 prevede lista de fapte, clar circumstanțiate, care pot determina aplicarea sancțiunilor administrative și a măsurilor sancționatoare.

Conform art. 571, sancțiunile administrative care pot fi aplicate în cazul săvârșirii faptelor prevăzute la art. 570 sunt:

a) avertisment scris;

b) avertisment public prin care se indică persoana fizică, instituția de credit, instituția financiară, întreprinderea-mamă din UE, pentru care Banca Națională a României este supraveghetor consolidant sau altă persoană juridică responsabilă și fapta săvârșită;

c) amendă aplicabilă persoanelor juridice, până la 10% din valoarea totală anuală netă a cifrei de afaceri realizată în exercițiul financiar precedent;

d) amendă aplicabilă persoanelor fizice, până la echivalentul în lei a 5 milioane euro la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României valabil pentru data de 2 iulie 2014;

e) amendă până la de două ori valoarea beneficiului obținut în urma săvârșirii faptei, dacă acesta poate fi determinat.

Măsurile sancționatoare care pot fi aplicate în cazul săvârșirii faptelor prevăzute la art. 570 sunt:

a) ordin de încetare a conduitei ilicite a persoanei fizice sau juridice și de abținere de la repetarea acesteia;

b) interzicerea temporară a exercitării unor funcții într-o instituție de credit de către orice membru al organului de conducere sau al conducerii superioare a instituției de credit în cauză.

Măsurile sancționatoare pot fi aplicate concomitent cu dispunerea de sancțiuni administrative sau independent de acestea.

Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție sau, după caz, de autoritate competentă, informează Autoritatea

Bancară Europeană, în scopul realizării schimbului de informații cu autoritățile de rezoluție, respectiv cu autoritățile competente, din alte state membre, cu privire la toate sancțiunile administrative și măsurile sancționatoare aplicate potrivit art. 571, precum și cu privire la stadiul procedurilor de contestare și rezultatul acestora, cu respectarea cerințelor referitoare la păstrarea secretului profesional.

Sancțiunile administrative și măsurile sancționatoare aplicate trebuie să fie eficace și proporționale cu faptele constatate și să fie de natură a avea un efect descurajant. La stabilirea tipului sancțiunii administrative sau a măsurii sancționatoare și a cuantumului amenzii, Banca Națională a României are în vedere toate circumstanțele reale și personale ale săvârșirii faptei, pe care le consideră relevante, inclusiv următoarele aspecte, după caz:

a) gravitatea și durata faptei;

b) gradul de vinovăție a persoanei fizice sau juridice responsabile;

c) soliditatea financiară a persoanei fizice sau juridice responsabile, astfel cum rezultă, spre exemplu, din venitul anual al persoanei fizice responsabile sau din cifra de afaceri totală a persoanei juridice responsabile;

d) cuantumul profiturilor realizate sau a pierderilor evitate de către persoana fizică sau juridică responsabilă, în beneficiul acesteia, în măsura în care acestea pot fi determinate;

e) prejudiciile cauzate terților, în măsura în care pot fi determinate;

f) gradul de cooperare a persoanei fizice sau juridice responsabile cu Banca Națională a României, în calitatea acesteia;

g) încălcările săvârșite anterior de persoana fizică sau juridică responsabilă;

h) orice consecințe potențial sistemice ale faptei săvârșite.

Constatarea faptelor se face de către personalul Băncii Naționale a României, împuternicit în acest sens.

Actele prin care sunt dispuse sancțiuni administrative sau măsuri sancționatoare se emit de către guvernatorul, prim-viceguvernatorul sau viceguvernatorii Băncii Naționale a României, cu excepția măsurii sancționatoare prevăzută la art. 571 alin. (2) lit. b)

a cărei aplicare este de competența consiliului de administrație al Băncii Naționale a României. Actul trebuie să cuprindă cel puțin elementele de identificare a persoanei vinovate, descrierea faptei și a circumstanțelor acesteia, temeiul de drept al aplicării și sancțiunea administrativă sau măsura sancționatoare aplicată. Aplicarea acestora se prescrie în termen de un an de la data constatării faptei, dar nu mai mult de 3 ani de la data săvârșirii faptei. Actele prin care sunt dispuse sancțiuni administrative sau măsuri sancționatoare pot fi contestate în condițiile prevăzute la art. 275-277 din O.U.G. nr. 99/2006, cu modificările și completările ulterioare.

Din analiza reglementării speciale dedicate redresării și rezoluției instituțiilor de credit se poate observa preocuparea legiuitorului de a crea instrumentele necesare care să asigure scopul urmărit și să sublinieze rolul Băncii Naționale a României ca autoritate competentă și autoritate de rezoluție care este preocupată să determine utilizarea instrumentelor de rezoluție și să asigure cât mai curând posibil viabilitatea instituției de credit în cauză în vederea întăririi sistemului bancar în ansamblul său.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul XIV
Lichidarea instituțiilor de credit

Retragerea autorizației de funcționare a unei instituții de credit are ca urmare, în conformitate cu prevederile art. 44 din O.U.G. nr. 99/2006[1)], intrarea acesteia în lichidare, situație în care, în concordanță cu prevederile acestui text de lege, instituția de credit nu poate desfășura alte activități decât cele strict legate de lichidare.

Lichidarea este reglementată în prevederile art. 255-274 din O.U.G. nr. 99/2006. După cum prevede legea, Banca Națională a României este obligată ca odată cu retragerea autorizației de funcționare a unei instituții de credit să dispună și dizolvarea urmată de lichidarea acesteia.

Dacă instituția de credit se află într-o situație de insolvență, există obligația sesizării instanței competente, în condițiile Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, în vederea deschiderii procedurii speciale.

În cazul în care instituția de credit nu se află în situația de insolvență, se va trece la lichidarea acesteia, inclusiv a sucursalelor sale din România, din alte state membre sau din state terțe. Această acțiune se desfășoară în conformitate cu legislația națională în materie, respectiv Legea nr. 31/1990, privind societățile comerciale și prevederile speciale cuprinse în secțiunea a 3-a din capitolul VIII din Titlul III al O.U.G. nr. 99/2006.

Așa cum indică art. 233 din Legea societăților, „Dizolvarea societății are ca efect deschiderea procedurii lichidării". Comentând această dispoziție a legii în recenta lucrare „Legea societăților comentată și adnotată", Sebastian Bodu subliniază că „Dizolvarea (*dissolution*) este așadar prima etapă, cea voliționlă, prin care încetează societatea comercială, fie din voința asociaților săi, fie

---

[1)] Aprobată prin Legea nr. 227/2007 (M.Of. nr. 480 din 18 iulie 2007).

BCU CLUJ UNIVERSITY LIBRARY

datorită unui alt fapt care face imposibilă continuarea existenței sale. Odată dizolvată, societatea intră automat în cea de-a doua și ultima etapă, care este lichidarea ce are mai multe faze, dintre care cele mai importante sunt plata creditorilor sociali din activul patrimonial și împărțirea activului rămas între asociați"[1)].

Consecința firească a dizolvării o reprezintă lichidarea societății, care, în cazul instituțiilor de credit este expres prevăzută de art. 255 din O.U.G. nr. 99/2006, care afirmă „dizolvarea urmată de lichidarea instituției de credit potrivit prezentei secțiuni". Ca atare, cadrul legal al lichidării instituțiilor de credit este prevăzut de textele concrete ale reglementării incluse în această secțiune a O.U.G. nr. 99/2006.

Prevederea din art. 256 alin. (2) stabilește că Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar este instituția care îndeplinește atribuțiile privind lichidarea instituției de credit în ambele variante cuprinse în lege.

Chiar dacă se declanșează lichidarea instituției de credit în oricare dintre variantele prevăzute de lege, în cazul în care pe parcursul procesului de lichidare instituția de credit ajunge în una dintre situațiile de insolvență prevăzute de legislația specială în materie, lichidarea odată pornită nu împiedică declanșarea procedurii falimentului. O asemenea prevedere ține seama de consecințele pe care le implică starea de insolvență a unei instituții de credit. De altfel, art. 258 arată că dispozițiile cuprinse în legislația privind falimentul instituțiilor de credit referitoare la atribuțiile lichidatorului, la suportarea cheltuielilor legate de lichidare, la ordinea de stingere a creanțelor, se aplică în mod corespunzător și în cazul lichidării instituției de credit în condițiile acestei reglementări, ceea ce reflectă caracterul unitar al reglementării în cele două proceduri. În acest context, alin. (2) al acestui articol include, *expressis verbis*, cheltuielile efectuate de Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar ocazionate de desfășurarea activității de lichidare în regimul aplicabil, în sensul alin. (1) privind cheltuielile legate de lichidare.

[1)] *S. Bodu*, op. cit., p. 1175.

Ținând seama de consecințele pe care le implică retragerea autorizației de funcționare a unei instituții de credit, persoană juridică română, care desfășoară activitate și pe teritoriul unuia sau mai multor state membre, autoritatea română de supraveghere prudențială are obligația de a informa fără întârziere, prin orice mijloace disponibile, autoritățile competente din statele membre gazdă asupra hotărârii adoptate cu toate efectele pe care le implică aceasta. Formulările din text „fără întârziere", respectiv „orice mijloace disponibile" au rolul de a sublinia caracterul de celeritate pe care îl impune o asemenea măsură, care trebuie făcută cunoscută celorlalte autorități competente chemate să acționeze în consecință. Astfel, se vădește importanța colaborării active a autorităților competente din statele membre.

În același spirit se înscrie și prevederea din art. 260, care arată că atunci când măsura în cauză vizează o sucursală din România a unei instituții de credit dintr-un stat terț, care mai are sucursale cel puțin într-un alt stat membru, Banca Națională a României are obligația de a informa toate autoritățile competente din statele membre gazdă în care instituția de credit desfășoară activitate, legea stabilind că o asemenea informare trebuie să aibă loc chiar înainte de adoptarea hotărârii, tocmai pentru ca acestea să acționeze fără întârziere pentru evitarea unor consecințe nedorite. Astfel, se urmărește o coordonare justificată a tuturor acțiunilor între autoritățile competente din toate statele membre respective, având în vedere considerentele de asigurare a protecției deponenților sau alte considerente de interes public.

Legea are în vedere ca să se asigure coordonarea acțiunilor lichidatorului din România cu lichidatorii desemnați în statele membre respective tocmai pentru o soluționare judicioasă a situației în cauză.

În același scop trebuie apreciată și prevederea cuprinsă în art. 261, potrivit căreia lichidatorul are obligația de a lua de îndată toate măsurile necesare pentru publicarea unui extras din hotărârea Băncii Naționale a României privind lichidarea instituției de credit în Jurnalul oficial al Uniunii Europene și în două ziare de circulație națională pe teritoriul fiecărui stat membru gazdă, în limba oficială a acestuia sau, după caz, într-una din limbile oficiale ale acestuia.

În ceea ce privește momentul de la care hotărârea Băncii Naționale a României își produce efectele în toate statele membre gazdă, se prevede în mod expres că aceasta își produce efectele, fără altă formalitate și devine efectivă de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I sau de la o dată ulterioară specificată în hotărâre.

Tot lichidatorului îi revine sarcina de a solicita înregistrarea hotărârii Băncii Naționale a României în registrul imobiliar, registrul comerțului sau în orice al registru public ținut în statele membre gazdă. Acesta trebuie să țină seama de legislația fiecărui stat membru și dacă aceasta prevede obligativitatea unei asemenea formalități, lichidatorul trebuie să ia toate măsurile pentru îndeplinirea acesteia, iar sumele necesitate pentru realizarea înregistrării reprezintă cheltuieli aferente lichidării.

Având în vedere necesitatea ca lichidatorul să acționeze pe teritoriul statelor membre gazdă, legea îl abilitează pe acesta de a-și desfășura activitatea sa, pe baza unei copii certificate de pe hotărârea Băncii Naționale a României sau în baza unui certificat emis de aceasta, fără altă formalitate. De altfel, lichidatorul este îndrituit să exercite pe teritoriul statelor membre gazdă toate competențele care îi revin conform legii române, putând să numească alte persoane care să îl sprijine sau să îl reprezinte pe teritoriul acestor state, inclusiv în scopul de a acorda asistență creditorilor instituției de credit pe parcursul lichidării.

În același timp, în exercitarea competențelor sale, lichidatorul are obligația de a respecta legislația statului membru pe teritoriul căruia acționează, în special cu privire la procedurile de valorificare a activelor și la furnizarea de informații angajaților instituției de credit în statul membru respectiv și în acest sens, art. 262 alin. (3) prevede că lichidatorul nu are dreptul de a utiliza forța pentru îndeplinirea atribuțiilor sale și nici dreptul de a soluționa litigii ori dispute. Ne întrebăm dacă era oare necesar acest text de lege. Nu credem că cineva credea până la înscrierea acestui text în economia legii că lichidatorul ar fi fost justificat să utilizeze forța pentru a-și îndeplini atribuțiile sale. Existența unei reglementări consolidate pe instrumentele legii ar putea să fie transpusă în realitate prin utilizarea forței? Nicidecum. Atunci de ce este necesară

această interdicție? Poate doar pentru a-l face să înțeleagă pe lichidator că, în virtutea legii, acestuia îi este interzisă utilizarea forței în îndeplinirea atribuțiilor sale?

Art. 264 alin. (1) consacră dreptul oricărui creditor al instituției de credit aflate în lichidare de a înainta o declarație de creanțe sau de a formula observații scrise în legătură cu creanțele sale asupra instituției de credit pe care este abilitat să le adreseze lichidatorului. Cum creditorii au aceeași recunoaștere indiferent unde au domiciliul sau sediul social, legea le recunoaște acestora același tratament, iar creanțelor același rang de preferință, indiferent dacă creditorii au domiciliul ori sediul social pe teritoriul României ori în afara acestuia și ei au aceleași drepturi și obligații, în condițiile legii. Astfel, oricare dintre acești creditori au obligația de a transmite copii de pe actele care atestă creanțele lor, dacă există privilegii, garanții reale și alte asemenea drepturi în legătură cu creanțele respective și să indice care sunt creanțele garantate astfel, evidențiind în acest fel regimul de egalitate al tuturor creditorilor indiferent de domiciliul ori sediul social al acestora.

Ce le poate solicita lichidatorul? Doar ca aceștia să-i furnizeze și traducerea în limba română a declarației de creanțe sau a celorlalte acte pe care le prezintă.

În același spirit, art. 265 consacră obligații ale lichidatorului care sunt bine determinate pentru a fi în folosul creditorilor. Astfel, acesta este obligat să asigure informarea periodică a creditorilor, în special cu privire la progresele înregistrate în valorificarea activelor instituției de credit, astfel încât aceștia să cunoască în orice moment posibilitățile sale de recuperare a creanțelor. În ceea ce privește modalitatea de informare, legiuitorul lasă la latitudinea lichidatorului modalitatea pe care acesta o consideră corespunzătoare astfel încât să asigure creditorilor o reală informare utilă intereselor lor.

O altă obligație, semnalată în alin. (2) al aceluiași articol, se referă la obligația acestuia de păstrare a secretului profesional, care trebuie să fie continuu în preocupările sale, în concordanță cu prevederile exprese ale legii.

Sublinierea acestor obligații prin textele legii are menirea de a da creditorilor încredere în buna-credință a lichidatorului și posibilitatea de recuperare a creanțelor lor, în condițiile legii.

Legiuitorul arată atenția cuvenită anumitor contracte și drepturi pe care le reglementează în mod expres pentru a asigura astfel efectele lichidării instituției de credit. În acest sens, se stabilește că relațiile de muncă și contractele aferente sunt guvernate de legislația statului membru aplicabilă în cazul fiecărui contract de muncă. La rândul lor, contractele prin care se dobândește dreptul de folosință sau dreptul de achiziționare a unor bunuri imobile sunt guvernate de legea statului membru pe teritoriul căruia este situat imobilul, potrivit căreia se determină și natura bunului: mobil sau imobil. În ceea ce privește drepturile asupra bunurilor imobile, a navelor și aeronavelor, supuse obligației de înregistrare într-un registru public, acestea sunt guvernate de legea statului membru sub autoritatea căruia este ținut registrul respectiv. Toate aceste principii enunțate de lege constituie o garanție pentru creditori în privința efectelor lichidării instituției de credit din aceste puncte de vedere.

Un principiu statuat în art. 267 alin. (1) constituie o garanție importantă pentru creditori sau terțe părți asupra bunurilor aflate în proprietatea instituției de credit debitoare, bunuri care pot fi atât corporale sau necorporale, mobile sau imobile, individual determinate sau determinate generic. Astfel, se prevede expres că deschiderea procedurii de lichidare a instituției de credit nu afectează drepturile reale ale creditorilor sau terțelor părți asupra bunurilor aflate în proprietatea instituției de credit, care, la data intrării în vigoare a hotărârii de lichidare, sunt situate pe teritoriul altor state membre, iar în alin. (2) se enunță drepturile la care se referă textul de lege în special. Este vorba de:

1. dreptul de a vinde sau de a dispune în alt mod de un bun și dreptul de a-i culege fructele, decurgând în special dintr-un contract de gaj sau ipotecă;

2. dreptul de preferință la executarea bunurilor afectate unei garanții, înaintea altor titulari de drepturi asupra bunului;

3. dreptul de urmărire a bunului în mâinile oricui s-ar găsi acesta;

4. dreptul de uzufruct asupra bunului.

Concretizarea acestor drepturi prin textul de lege asigură cunoașterea drepturilor avute în vedere de legiuitor și oferă o garanție pentru creditori și terțe părți la realizarea acestora, în conformitate cu prevederile legale.

În aceeași ordine de idei, alin. (3) al articolului instituie un alt principiu, acela că „dreptul, înregistrat într-un registru public și opozabil terților, în temeiul căruia poate fi obținut un drept real în sensul alin. (1), este considerat un drept real". Acest text de lege integrat în ordonanța de urgență a fost introdus prin Legea nr. 312/2015[1)], începând cu 14 decembrie 2015, întărind drepturile beneficiarilor enunțați în ansamblul art. 267 și a drepturilor consacrate de respectivul text de lege.

Art. 268 instituie alte principii aplicabile ca urmare a deschiderii procedurii de lichidare a unei instituții de credit. Astfel, se consacră că, în situația în care instituția de credit este parte într-un contract de vânzare-cumpărare a unui bun, în calitate de cumpărător, nu afectează dreptul vânzătorului decurgând dintr-o clauză prin care acesta și-a rezervat dreptul de proprietate până la un anumit termen sau până la îndeplinirea unei condiții, dacă, la data intrării în vigoare a hotărârii de lichidare, bunul este situat pe teritoriul altui stat membru. În acest fel este întărit dreptul rezultat din clauza contractuală, subliniind obligativitatea respectării voinței părților și, implicit, a contractului încheiat de acestea.

Celălalt principiu consacrat prin textul art. 268 stabilește că, în cazul în care instituția de credit este parte într-un contract de vânzare-cumpărare, în calitate de vânzător, nu poate constitui motiv pentru anularea sau desființarea contractului și nu afectează drepturile cumpărătorului, dacă data intrării în vigoare a hotărârii de lichidare este ulterioară livrării bunului și dacă, la acea dată, bunul este situat pe teritoriul altui stat membru. În acest fel se păstrează drepturile părților cuprinse într-un contract valabil anterior și, în conformitate cu această prevedere, chiar livrarea bunului respectiv făcută ulterior momentului intrării în vigoare a hotărârii de lichidare rămâne sub regimul contractului încheiat inițial de părți.

[1)] M.Of. nr. 920 din 11 decembrie 2015.

În același spirit trebuie privită și dispoziția art. 269 alin. (1), potrivit căreia „deschiderea procedurii de lichidare nu afectează drepturile creditorilor de a invoca compensarea legală, atunci când legea aplicabilă contractului permite o asemenea compensare".

Modificarea adusă prin alin. (2) al acestui articol prin Legea nr. 312/2015 face ca, începând din 14 decembrie 2015, în cazul acordurilor de compensare, legea aplicabilă să fie legea care guvernează contractul, în concordanță cu condiția inclusă în acest text de lege.

Dispozițiile cuprinse în art. 267, 268 și 269 alin. (1) arată, în mod expres, că art. 270 nu împiedică exercitarea de acțiuni în constatarea sau declararea nulității ori în constatarea inopozabilității actelor juridice, potrivit legii române. În textele de lege cuprinse în continuare în reglementare se găsesc prevederi care stabilesc expres legea care guvernează materia, făcându-se trimitere la legea statului membru aplicabil în fiecare caz. În acest sens merită reținută dispoziția principială înscrisă în art. 274, potrivit căreia „acțiunile aflate pe rolul instanțelor judecătorești, având ca obiect bunuri sau drepturi de care instituția de credit a fost privată, sunt guvernate de legea statului membru în care se desfășoară procesul".

Prin reglementarea cuprinsă în această secțiune din lege se creează cadrul juridic necesar unei adecvate proceduri de lichidare a instituțiilor de credit, în concordanță cu dispozițiile înscrise în legea specifică acestor instituții, cât și cu legislația română în domeniu, făcându-se, în același timp, trimiterile la legislația statului membru, ori de câte ori apare necesar.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Capitolul XV
Falimentul instituțiilor de credit

Dacă începutul anului 1991 a adus drept premieră în domeniu o lege privind activitatea bancară în România, în primul pachet de legi în materie bancară nu a figurat nici măcar o prevedere cu privire la falimentul societăților bancare. Oare acest fapt nu era considerat a se putea realiza? În orice caz, realitatea socio-economică a demonstrat a fi mai concretă decât percepția legislativă. Astfel, la numai cinci ani, societatea românească s-a văzut confruntată cu o asemenea problemă.

La mijlocul lunii iulie 1996, Banca Națională a României se vede nevoită să trateze o situație reală care nu avea acoperire în legislația bancară existentă la acea dată. Două dintre societățile bancare care activau la acea dată în România – Banca „Dacia Felix" SA și Banca „Renașterea creditului bancar – Credit Bank" SA – și făcuseră împrumuturi substanțiale de la banca centrală nu mai aveau capacitatea de a le restitui. Într-o asemenea situație, Banca Națională a României se vede nevoită să acționeze *de facto* și *de jure* pentru rezolvarea situației. Solicitând Direcției juridice să pregătească documentația legală în acest sens, s-a constatat lipsa cadrului legal necesar în legislația bancară pentru a se acționa în consecință. Analizându-se situația, în lipsa unei legislații speciale, s-a hotărât pe considerentul că societățile bancare sunt societăți comerciale, constituite în condițiile Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale, să se aplice prevederile legale aplicabile în cazul general al societăților comerciale. Cum Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării și lichidării judiciare a intrat în vigoare la 29 iunie 1995, la mijlocul lunii iulie 1996, când Banca Națională a României trebuia să acționeze față de cele două bănci comerciale care se aflau în incapacitate de plată, s-a considerat că acest act normativ poate constitui unicul temei legal pentru soluționarea situației.

Având în vedere că legea prevedea în această materie competența exclusivă a tribunalului în raza teritorială în care își desfășoară activitatea respectivele societăți comerciale bancare, Banca Națională a României a introdus acțiunea privind Banca „Dacia Felix" SA la Tribunalul județean Cluj la 16 iulie 1996 și acțiunea privind Banca „Credit Bank" SA la Tribunalul Municipiului București la 17 iulie 1996 și, în acest fel, s-a desfășurat procedura sub imperiul Legii nr. 64/1995.

Experiența oferită de sistemul bancar românesc în acea perioadă a impus ca, ulterior, să se treacă la elaborarea unor noi acte normative în domeniul bancar și Banca Națională a României cu aportul specialiștilor instituțiilor financiare internaționale – F.M.I. și Banca Mondială – a elaborat un nou pachet de legi bancare care au fost supuse Parlamentului, fiind adoptate în 1998. În acest context, este adoptată și o lege specială cu privire la reorganizarea și lichidarea judiciară a unor astfel de societăți comerciale care au un specific aparte prin natura lor și au consecințe deosebite în acest context. Legea nr. 83 din 15 aprilie 1998[1)] a prevăzut, în mod expres, la art. 2, că: „o bancă este considerată insolvabilă, dacă se află într-una dintre următoarele situații:

a) banca nu a onorat integral creanțele certe, lichide și eligibile, de cel puțin 30 de zile;

b) valoarea obligațiilor băncii depășește valoarea activului său".

Tocmai pentru ca aceste valori să fie în mod clar și profesionist calculate, alin. (2) al aceluiași articol învederează că „Valoarea activului și pasivului băncii se va calcula în conformitate cu normele emise de Banca Națională a României în acest sens".

De altfel, prevederi ale acestei legi reliefează rolul Băncii Naționale a României ca autoritate de supraveghere prudențială a băncilor. Astfel, art. 12 din lege îndrituiește Banca Națională a României, pe lângă banca debitoare sau creditori, să depună o cerere de începere a procedurii. Ba chiar mai mult, ținând seama de caracterul permanent al supravegherii prudențiale desfășurate de Banca Națională a României pe tot parcursul desfășurării activității băncii, care o determină pe aceasta să cunoască situația concretă

[1)] M.Of. nr. 159 din 22 aprilie 1998.

exactă a băncii, legea stabilește la art. 13 că: „Procedura falimentului unei bănci se pornește, de regulă, după constatarea de către Banca Națională a României că aplicarea măsurilor de supraveghere specială, desfășurate în scopul redresării băncii respective, nu a condus la evitarea stării de insolvabilitate".

Înțelegerea acestui act normativ se realizează prin analiza sa în corelație cu prevederile din întregul pachet de legi adoptat în 1998. Astfel, Legea nr. 58/1998 – Legea bancară – a introdus înainte de adoptarea Legii nr. 83/1998 noi instituții juridice de care a trebuit să țină seama noua reglementare. Un capitol de sine stătător din Legea nr. 58/1998 se referă la proceduri speciale instituite tocmai pentru întărirea activității de supraveghere prudențială desfășurată de Banca Națională a României. Aceste proceduri cuprind supravegherea specială și administrarea specială, care, au devenit modalități la care putea apela autoritatea națională de supraveghere în activitatea sa de preîntâmpinare a intrării în faliment a societăților bancare.

Așa cum arată art. 75 din Lega nr. 58/1998 din 5 martie 1998, se prevede expres că „Banca Națională a României, în calitate de autoritate de supraveghere prudențială bancară, poate hotărî măsuri de instituire a supravegherii speciale și de administrare specială a băncilor". Legea detaliază măsurile pe care Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României le poate hotărî „pentru încălcarea legii sau a reglementărilor prudențiale emise de Banca Națională a României, constatată în urma efectuării acțiunilor de supraveghere și/sau analizei raportărilor băncilor, precum și în cazul constatării unei situații financiare precare". După cum se poate observa, instituirea măsurilor de supraveghere specială sunt rezultatul acțiunilor de supraveghere prudențială pe care le realizează autoritatea în domeniu care, în urma constatărilor sale, apreciază necesitatea și utilitatea instituirii acestora, tocmai pentru a redresa situația băncii în cauză. Dacă o redresare nu a putut avea loc și aplicarea acestor măsuri de supraveghere specială nu a putut conduce la evitarea stării de insolvabilitate, legiuitorul, într-o concepție unitară, nu vede altă soluție decât declanșarea procedurii falimentului respectivei bănci. În acest fel se poate observa legătura intrinsecă care trebuie realizată prin conlucrarea prevederilor din cele două legi: Legea nr. 58/1998 și Legea nr. 83/1998.

În acest spirit trebuie văzut textul art. 13 din Legea nr. 83/1998 care prevede, în mod expres: „Procedura falimentului unei bănci se pornește, de regulă, după constatarea de către Banca Națională a României că aplicarea măsurilor de supraveghere specială desfășurate în scopul redresării băncii respective, nu a condus la evitarea stării de insolvabilitate".

În același sens, legiuitorul pune o condiție prealabilă în cazul introducerii cererii de declanșare a procedurii falimentului unei bănci de către creditori. Astfel, art. 16 din aceeași lege stabilește: „Creditorul nu va putea introduce cererea fără să facă dovada că, în prealabil, ca urmare a introducerii unei acțiuni de executare silită asupra contului băncii debitoare, Banca Națională a României, în calitate de terț poprit, a comunicat că banca respectivă se află în încetare de plăți de peste 30 de zile".

Prin această construcție legislativă se ajunge la stabilirea, în mod evident, că banca în cauză se află în stare de insolvabilitate, ceea ce dă creditorilor posibilitatea de a declanșa procedura falimentului băncii respective, folosind proba, fără tăgadă, oferită de autoritatea de supraveghere prudențială.

Legea nr. 83/1998 stabilește, în mod expres, că subiecți activi ai declanșării procedurii falimentului unei bănci pot fi atât banca debitoare, creditorii acesteia, dar și Banca Națională a României. Aceasta din urmă este îndrituită să acționeze în nume propriu, în calitate de autoritate de supraveghere, care pe baza activității sale continue este în măsură să estimeze o asemenea necesitate pentru salvgardarea întregului sistem bancar. De această dată, Banca Națională a României nu mai trebuie să aibă și calitatea de creditor al băncii în cauză, ci calitatea sa specială este justificată în declanșarea procedurii falimentului respectivei bănci.

După cum se poate observa, actul normativ din 1998 creează o reglementare specială în materie pentru bănci, apreciată ca fiind necesară ținând seama de importanța socio-economică a băncilor în societate.

În perioada ulterioară adoptării pachetului de legi în domeniul bancar, Banca Națională a României, întărind supravegherea prudențială a băncilor, va putea realiza o curățare a sistemului bancar de acele componente ale sistemului care se demonstrează a fi

nocive acestuia. Astfel, în perioada 1999-2001 are loc declanșarea procedurii falimentului unor bănci precum: Banca „Albina" SA, Bankcoop SA, Banca Internațională a Religiilor SA, Banca Turco-Română SA și Banca Română de Scont SA. Din înșiruirea acestor bănci se poate constata că este vorba atât de bănci de mici dimensiuni precum Banca „Albina" SA, cât și de bănci mari precum Bankcoop SA, care la acel moment deținea peste 200 de unități sau Banca Internațională a Religiilor SA cu peste 100 de unități, care prin rețelele lor erau implicate în întreaga țară. Rezultatul acțiunii de declanșare a procedurilor de faliment a reliefat activitatea benefică a autorității naționale de supraveghere prudențială care a reușit să determine curățirea sistemului bancar român de acele instituții bancare care afectau activitatea bancară în România la sfârșitul veacului trecut și la trecerea în cel de al treilea mileniu.

Următorul act normativ care a reglementat această materie a fost O.G. nr. 10/2004 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului instituțiilor de credit, care a intrat în vigoare de la 29 februarie 2004, rămânând în vigoare până la 27 iunie 2014 când a fost abrogată prin Legea nr. 85/2014.

Printre noutățile cuprinse în această ordonanță este de semnalat definirea insolvenței ca reprezentând acea stare a instituției de credit aflate în una din următoarele situații:

1. incapacitatea vădită de plată a datoriilor exigibile cu disponibilitățile bănești;

2. scăderea sub 2% a indicatorului de solvabilitate a instituției de credit;

3. retragerea autorizației de funcționare a instituției de credit, în conformitate cu prevederile Legii nr. 58/1998 privind activitatea bancară, cu modificările și completările ulterioare, ca urmare a imposibilității de redresare financiară a unei instituții de credit aflate în administrare specială. Făcându-se referire la instituția administrării speciale introdusă prin Legea nr. 58/1998 art. 79-82, trebuie arătat că aceasta se putea dispune în situația în care Banca Națională a României constată ea însăși în cadrul activității de supraveghere prudențială întreprinsă sau era sesizată cu privire la următoarele situații:

1. măsurile de supraveghere specială nu au dat rezultate într-o perioadă de până la 120 de zile;

2. există date certe care conduc la concluzia că banca va deveni insolvabilă în următoarele 90 de zile.

În acest caz, activitatea se efectua de un administrator special, stabilit de Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României, care preia integral atribuțiile consiliului de administrație al băncii.

Pe perioada aplicării administrării speciale se suspenda dreptul de vot în privința numirii și revocării administratorilor și dreptul la dividende al acționarilor.

Administratorul special administrează banca stabilind condițiile optime pentru conservarea activelor și încasarea creanțelor în interesul deponenților și al altor creditori. Ținând seama de raportul scris al administratorului special prezentat în termen de 45 de zile de la numirea sa, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României decide, după caz, prelungirea activității administratorului special, pe o perioadă limitată sau retrage autorizația și sesizează instanța competentă pentru declanșarea procedurii de lichidare a băncii.

După cum se poate constata, această instituție a fost instituită tocmai pentru a oferi posibilitatea unui administrator numit de Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României să administreze banca într-o perioadă relativ scurtă, la sfârșitul căreia să poată asigura autorității de supraveghere o situație concretă a băncii, în urma căreia constatarea imposibilității de redresare financiară a băncii să poată constitui premiza legală de declanșare a procedurii falimentului respectivei instituții, conform legii speciale, O.G. nr. 10/2004.

Conform art. 7 alin. (2) din ordonanță „prin hotărârea judecătorească privind deschiderea procedurii falimentului, tribunalul ridică administratorilor instituției de credit debitoare dreptul de a reprezenta instituția de credit, de a administra bunurile instituției respective, de a dispune de ele, va desemna lichidatorul, va preciza atribuțiile acestuia și îi va stabili remunerația". Alin. (3) adaugă că „Tribunalul ridică drepturile tuturor organelor de conducere – adunare generală, membrii consiliului de administrație, conducerea

executivă – în situația în care Banca Națională a României cere intrarea directă în faliment a instituției de credit".

După cum se poate observa, atenția legiuitorului este îndreptată spre îndepărtarea administratorilor care nu au fost capabili să mențină situația financiară adecvată a băncii ducând-o spre faliment, fapt ce justifică ridicarea drepturilor tuturor organelor de conducere ale băncii de a administra în continuare instituția, fapt ce impune transferarea managementului acesteia către persoane numite fie de autoritatea de supraveghere în cazul instituirii măsurilor de administrare specială, fie de către instanța judecătorească, ca urmare a deschiderii procedurii falimentului.

În același sens trebuie înțeleasă și prevederea cuprinsă în art. 19, conform căreia, după dispunerea deschiderii acestei proceduri, este stabilită interdicția, sub sancțiunea nulității, pentru persoanele care au deținut funcții de conducere, precum și pentru acționarii semnificativi ai instituției de credit debitoare, să înstrăineze fără acordul judecătorului-sindic acțiunile sau, după caz, părțile sociale deținute la instituția de credit debitoare. În lipsa acestei interdicții, s-ar fi ajuns la înșelarea eventualilor dobânditori ai acestora dacă se iau în considerare prevederile art. 38, potrivit căruia, în cazul falimentului, creanțele acționarilor instituției de credit în faliment sunt pe ultima poziție din ordinea legală de plată în această situație.

Reglementarea în cauză instituie răspunderea organelor de conducere și a altor categorii expres prevăzute stabilindu-se, la art. 39, că tribunalul poate dispune ca o parte din pasivul instituției de credit ajunse în stare de insolvență să fie suportată de categoriile enunțate în textul de lege, care au deținut funcțiile respective în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii, dacă au contribuit la ajungerea acesteia în stare de insolvență prin una dintre faptele înscrise expres în respectivul articol din ordonanță, urmând ca sumele plătite în acest sens să intre în averea instituției de credit debitoare, care, conform art. 40, sunt destinate plății datoriilor. Întreaga procedură instituită prin ordonanță cuprinde, pe lângă prevederi specifice pentru procedura falimentului, prevederi care țin seama de specificitatea instituțiilor de credit, care impun un tratament juridic adecvat pentru domeniul bancar.

Legea nr. 85/2014[1)] privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, prevede la art. 344 că la data intrării în vigoare a acestei legi se abrogă O.G. nr. 10/2004. Prin acest act normativ s-a cuprins și procedura specifică instituțiilor de credit într-o singură lege care să dezvolte, în mod exhaustiv, procedura aplicabilă profesioniștilor, așa cum sunt definiți la art. 3 alin. (2) din Codul civil, în rândul cărora se înscriu și instituțiile de credit.

În Titlul II al legii este introdus Capitolul III intitulat „Dispoziții privind falimentul instituțiilor de credit" care include art. 204-241 ale legii. Conform art. 205, procedura falimentului reglementată în acest capitol se aplică instituțiilor de credit, persoane juridice române, inclusiv sucursalelor acestora cu sediul în străinătate.

Dispozițiile comune în materia procedurii insolvenței cuprinse în art. 38-182 ale Legii nr. 85/2014 se aplică, conform art. 204, în mod corespunzător procedurii falimentului instituțiilor de credit, cu derogările și completările prevăzute în Capitolul III.

Astfel, în plus față de atribuțiile stabilite la art. 45, judecătorul sindic capătă atribuții suplimentare consemnate la art. 207 și anume:

a) judecarea contestației instituției de credit debitoare împotriva cererii introductive formulate de Banca Națională a României pentru deschiderea procedurii;

b) judecarea cererilor de atragere a răspunderii membrilor organelor de conducere, a directorilor și a persoanelor din conducerea direcțiilor, departamentelor și altor structuri asemănătoare, a cenzorilor și a personalului de execuție cu atribuție de control din cadrul instituției de credit în stare de insolvență, care au contribuit la ajungerea acesteia în insolvență, precum și sesizarea organelor de cercetare penală în legătură cu săvârșirea infracțiunilor specifice;

c) judecarea contestațiilor formulate de reprezentantul acționarilor instituției de credit debitoare sau de creditori împotriva măsurilor luate de lichidatorul judiciar.

Totodată, prin art. 209 sunt stabilite atribuții suplimentare lichidatorului judiciar, în plus față de atribuțiile cu caracter general stabilite la art. 64. În acest sens, acesta are următoarele atribuții:

[1)] M.Of. nr. 466 din 25 iunie 2014.

a) în momentul primirii hotărârii judecătorești privind deschiderea procedurii falimentului, acesta va deschide la o bancă, persoană juridică română sau sucursală a unei bănci străine autorizate să funcționeze pe teritoriul României, două conturi, unul în lei și altul în valută, cu mențiunea „cont tip instituție de credit în faliment", cu drept exclusiv de dispoziție în interesul procedurii falimentului. În conturile de tipul „instituție de credit în faliment" vor fi virate, la ordinul lichidatorului judiciar, sumele existente în conturi la alte instituții financiar-bancare. Lichidatorul judiciar va comunica imediat Băncii Naționale a României denumirea băncii comerciale și conturile deschise la aceasta, după care Banca Națională a României va transfera imediat în aceste conturi disponibilitățile instituției de credit aflate în evidențele sale. Operațiunile instituției de credit în faliment se vor desfășura în continuare prin aceste conturi;

b) inventarierea bunurilor instituției de credit debitoare și luarea măsurilor corespunzătoare pentru conservarea lor;

c) angajarea, cu respectarea prevederilor legale, a personalului necesar în vederea lichidării și conducerea activității acestuia, angajarea putându-se face și din cadrul personalului existent al instituției de credit debitoare;

d) conducerea activității instituției de credit debitoare, respectiv efectuarea de operațiuni în interesul procedurii falimentului, inclusiv reeșalonări de credite și stabiliri de noi rate ale dobânzilor aferente activelor instituției de credit debitoare, cu condiția ca orice nou nivel al ratei dobânzilor să nu fie mai mic decât nivelul ultimei dobânzi de referință comunicat de Banca Națională a României, precum și participări la piața valutară interbancară, luarea tuturor măsurilor, cum ar fi redimensionarea personalului angajat în scopul reducerii permanente a cheltuielilor de funcționare și lichidare;

e) menținerea, rezilierea sau denunțarea unor contracte încheiate de instituția de credit debitoare, precum și încheierea de noi contracte în interesul procedurii falimentului;

f) încheierea oricărui document în numele instituției de credit debitoare, inițierea și coordonarea, în numele acesteia, a oricărei acțiuni sau proceduri legale;

g) primirea sumelor în lei și în valută pe seama instituției de credit debitoare și consemnarea acestora în noile conturi ale instituției de credit debitoare și plata cheltuielilor curente necesare pentru conservarea și administrarea averii instituției de credit debitoare, inclusiv cheltuielile personalului angajat potrivit prevederilor lit. c);

h) luarea măsurilor corespunzătoare privind conturile în valută ale instituției de credit debitoare, deschise la instituții de credit corespondente, prin:

1. notificarea corespondenților asupra declarării în stare de faliment a instituției de credit debitoare, precum și asupra blocării disponibilităților din conturile respective în valută;

2. transferarea ulterioară, în termenul cel mai scurt, a disponibilităților în noul cont deschis în valută la banca comercială, ce se dezvoltă pe analitice pentru fiecare valută; sumele aflate în contul în valută vor fi convertite în lei și transferate în contul deschis în lei;

3. efectuarea de plăți pentru operațiunile în curs ale instituției de credit debitoare, precum și administrarea eficientă a disponibilităților;

i) lichidarea bunurilor și drepturilor din averea instituției de credit debitoare;

j) întocmirea unui raport lunar asupra evoluției procedurii falimentului, respectiv asupra stadiului îndeplinirii atribuțiilor sale; un astfel de raport va include informații referitoare la valoarea totală a creanțelor asupra instituției de credit debitoare și la valoarea totală a activelor acesteia care au fost valorificate, la sumele obținute din lichidarea și încasarea de creanțe, la planul de distribuire între creditori, la cheltuielile efectuate; raportul se depune la dosarul cauzei, iar un extras se publică în Buletinul procedurilor de insolvență (BPI); în prealabil depunerii la dosarul cauzei, lichidatorul judiciar transmite raportul Băncii Naționale a României;

k) întocmirea situațiilor financiare finale de lichidare; dacă lichidarea se prelungește peste durata unui exercițiu financiar, lichidatorul judiciar este obligat să întocmească situațiile financiare anuale și să le depună la organele și la termenele prevăzute de lege;

l) sesizarea judecătorului-sindic despre orice problemă care ar cere o soluționare de către acesta, în conformitate cu atribuțiile conferite prin lege;

m) efectuarea oricăror acte de procedură cerute de lege.

Toate aceste atribuții suplimentare ale celor două persoane implicate în procedura falimentului la o instituție de credit demonstrează că aceste persoane trebuie să cunoască și să înțeleagă specificul bancar aplicabil într-o asemenea situație. Spre exemplu, desemnarea motivată dintre practicienii în insolvență compatibili care au depus oferta de servicii în acest sens la dosarul cauzei, după cum rezultă din formulare, trebuie să țină seama de poziția autorității naționale de supraveghere implicată nemijlocit în întreaga procedură. În acest scop, judecătorul-sindic trebuie să aibă în vedere ca ofertele depuse la dosar să fi obținut în prealabil avizul Băncii Naționale a României, deoarece în lipsa acestuia nu va putea opta pentru desemnarea respectivului practician, căci numai cei agreați de Banca Națională a României pot fi desemnați de judecătorul-sindic.

La rândul său, lichidatorul judiciar care este abilitat să conducă activitatea instituției de credit debitoare trebuie să fie capabil să efectueze operațiuni specifice, dându-se ca exemplu reeșalonarea de credite și stabilirea de noi rate ale dobânzilor aferente activelor instituției de credit în cauză, sub condiția ca orice nivel al ratei dobânzilor să nu fie mai mic decât nivelul ultimei dobânzi de referință comunicat de Banca Națională a României sau participările la piața valutară interbancară, ceea ce trebuie să demonstreze capacitatea lichidatorului judiciar de a cunoaște și de a înțelege specificul activității bancare.

În același sens trebuie înțelese atribuțiile suplimentare acordate adunării creditorilor conform art. 211, cât și aprecierea punctului de vedere al Băncii Naționale a României în cadrul adunării generale a acționarilor, pe care legiuitorul o solicită conform art. 212.

Legiuitorul are în vedere că atât judecătorul-sindic, cât și lichidatorul judiciar pot să-și îndeplinească atribuțiile ce le revin în cadrul procedurii falimentului unei instituții de credit numai atunci când au cunoștință de punctul de vedere al autorității de supraveghere, singura în măsură să aprecieze pe fond situația unei instituții

de credit ca urmare a faptului că aceasta, pe de o parte, deține competența profesională necesară a cunoaște fenomenele bancare, iar pe de altă parte, prin supravegherea prudențială permanentă exercitată asupra respectivei instituții de credit cunoaște întreaga evoluție în timp a acesteia de la momentul obținerii autorizației de funcționare și până la momentul declanșării procedurii falimentului său. Aceste considerente îndeamnă legiuitorul să le ceară judecătorului-sindic și lichidatorului judiciar ori de câte ori apreciază necesitatea unui punct de vedere privitor la orice aspecte de natură prudențială.

Cum relația acestora cu autoritatea de supraveghere este în ambele sensuri, textul de lege îndrituiește și Banca Națională a României să poată transmite celor doi principali actori ai procedurii, pe tot parcursul procedurii falimentului, punctul său de vedere sau acele informații pe care le consideră relevante, ori de câte ori banca centrală consideră necesar. La rândul său, Banca Națională a României este îndreptățită, conform textului de lege, să solicite de la lichidatorul judiciar orice informații sau documente cu privire la instituția de credit sau la procedura de lichidare, iar art. 212 îl obligă pe lichidatorul judiciar să-i furnizeze informațiile și documentele solicitate.

De altfel, întărirea legăturii dintre judecătorul-sindic și lichidatorul judiciar, pe de o parte, și Banca Națională a României, pe de altă parte, a fost subliniată ca urmare a modificării art. 212 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 prin punctul 8 din Capitolul II al Legii nr. 312/2015[1)] privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar, care arată în mod expres: „În îndeplinirea atribuțiilor, judecătorul-sindic și lichidatorul judiciar pot cere punctul de vedere al Băncii Naționale a României, privitor la orice aspecte care intră în domeniul său de competență, legate de instituția de credit în faliment. Pe tot parcursul procedurii, Banca Națională a României poate transmite judecătorului-sindic sau lichidatorului judiciar opinia sa sau orice informații pe care le consideră relevante, ori de câte ori consideră

[1)] M.Of. nr. 920 din 11 decembrie 2015.

necesar. Lichidatorul judiciar furnizează Banca Națională a României, la cererea acesteia, orice informații sau documente cu privire la instituția de credit sau la procedura de lichidare". Noua reglementare a avut ca scop dezvoltarea colaborării bilaterale între factorii al căror rol este esențial în noua desfășurare a procedurii falimentului unei instituții de credit.

Este de reținut că prevederea din art. 7 O.G. nr. 10/2004, subliniată mai sus, este reluată în cuprinsul dispozițiilor art. 213 alin. (2) din această lege, în sensul că „la momentul deschiderii procedurii falimentului prin hotărâre judecătorească, drepturile și atribuțiile adunării generale, ale consiliului de administrație și ale conducerii executive a instituției de credit încetează de plin drept", ceea ce oferă posibilitatea ca cei care au contribuit la ajungerea în starea de insolvabilitate a instituției de credit să fie înlăturați pentru o obiectivă soluționare a situației constatate.

În locul acestora este numit lichidatorul judiciar, pe care, în orice stadiu al procedurii, judecătorul-sindic îl poate înlocui, iar cel nou numit asigură continuitatea, preluând activitatea de la lichidatorul judiciar înlocuit, aflându-se sub controlul judecătorului-sindic. Ceea ce trebuie reținut pe aceeași linie a consultării permanente cu autoritatea de supraveghere este că înlocuirea are loc pentru motive temeinice și se face cu avizul sau chiar la propunerea Băncii Naționale a României, ceea ce asigură o abordare prudențială din punct de vedere bancar atât de necesară într-o astfel de procedură.

Art. 217 stabilește obligativitatea instituției de credit debitoare aflată în stare de insolvență să adreseze tribunalului o cerere pentru a fi supusă prevederilor legii, în termen de maximum 30 de zile de la data la care a intervenit starea de insolvență.

Art. 218 acordă dreptul oricărui creditor care are o creanță certă, lichidă și exigibilă să introducă la tribunal o cerere împotriva unei instituții de credit debitoare care nu a onorat integral o astfel de creanță pe o perioadă de cel puțin 30 de zile lucrătoare de la scadență, în cazul caselor centrale ale cooperativelor de credit, inclusiv în cazul cooperativelor de credit afiliate la acestea, respectiv pe o perioadă de cel puțin 7 zile lucrătoare de la scadență, în cazul celorlalte instituții de credit.

Conform art. 219, Banca Națională a României este îndrituită să introducă cerere pentru deschiderea procedurii falimentului împotriva instituției de credit debitoare, dar acest drept îl are Banca Națională a României nu în calitate de creditor, ci în nume propriu, ca autoritate de supraveghere prudențială. Astfel, ne aflăm în prezența calității sale speciale, ceea ce o individualizează, fapt pentru care, conform alin. (2), aceasta trebuie să-și însoțească cererea de hotărâre a Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României de retragere a autorizației de funcționare a instituției de credit respective, cât și de orice alte documente necesare justificării actului de sesizare a tribunalului. În acest fel, legiuitorul înțelege ca acele documente depuse să fie din categoria celor necesare să justifice solicitarea de deschidere a procedurii falimentului respectivei instituții de credit.

În fapt, indiferent cine introduce sesizarea privind deschiderea procedurii falimentului, elementul esențial avut în vedere de legiuitor trebuie să fie poziția Băncii Naționale a României, care se manifestă fie sub forma aprobării prealabile pe care trebuie să o prezinte debitoarea sau creditorii, dacă oricare dintre aceștia inițiază deschiderea procedurii, fie sub forma documentelor justificative în cazul în care autoritatea de supraveghere inițiază procedura. Această cerință este dovada faptului că, în viziunea legiuitorului, autoritatea de supraveghere prudențială este singura credibilă în ceea ce privește starea de insolvență a respectivei instituții de credit. Autoritatea este cea care a asigurat supravegherea prudențială a instituției de credit de la momentul acordării autorizației de funcționare și până la momentul cererii de deschidere a procedurii falimentului acesteia și, în această calitate, are imaginea concretă asupra situației financiare reale a instituției de credit în cauză. Într-o asemenea situație, instanța competentă se bazează încă de la momentul deschiderii procedurii pe documentele oferite de Banca Națională a României și acest element, ca și conlucrarea continuă pe tot parcursul procedurii între instanța competentă și autoritatea de supraveghere prudențială, oferă garanția unei soluționări eficiente a problematicii supuse instanței de judecată.

În urma înregistrării cererii introduse de oricare dintre părțile prevăzute de lege, primul act al judecătorului-sindic îl constituie

obligația de a notifica imediat despre aceasta către părțile prevăzute în textul legii.

Ca urmare a adoptării Legii nr. 312/2015 s-au introdus prin art. 14 două noi articole, art. 219^1 și 219^2. Primul are menirea să coreleze măsura pe care Banca Națională a României intenționează să o ia cu deschiderea procedurii falimentului la inițiativa uneia dintre celelalte părți prevăzând, în acest sens că:

„(1) Fără a aduce atingere măsurii pe care Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, intenționează să o ia în conformitate cu legislația privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, deschiderea procedurii falimentului la cererea instituției de credit debitoare sau a creditorilor acesteia poate fi dispusă numai cu acordul Băncii Naționale a României, în calitate de autoritate de rezoluție, și în cazul în care instituția de credit este o instituție supusă rezoluției sau pentru care s-a determinat că sunt îndeplinite condițiile de declanșare a procedurii de rezoluție, procedura falimentului poate fi deschisă numai pe baza unei cereri introduse de Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție.

(2) În scopul alin. (1), judecătorul-sindic notifică, de îndată, Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, în legătură cu orice cerere de deschidere a procedurii falimentului, introdusă de instituția de credit debitoare ori de creditorii acesteia, indiferent dacă instituția de credit este o instituție supusă rezoluției sau dacă a fost făcută publică o decizie în conformitate cu legislația privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții.

(3) Cererea de deschidere a procedurii falimentului poate fi admisă numai dacă s-a făcut notificarea prevăzută la alin. (2) și fie Banca Națională a României, în calitate de autoritate de rezoluție, în urma primirii notificării, a comunicat judecătorului-sindic faptul că nu intenționează să întreprindă o acțiune de rezoluție față de instituția de credit în cauză, fie a expirat un termen de 7 zile de la data primirii notificării".

Conform art. 220, rolul central îi revine tot autorității de supraveghere prudențială care are obligația desemnării unui administrator interimar, căruia îi va stabili și remunerația. Legiuitorul face

o departajare a situației după cazul în care instituția de credit s-ar afla sau nu în procedura de administrare specială la momentul respectiv. Dacă instituția de credit este în această procedură, se prevede expres că atribuțiile administratorului interimar vor fi exercitate de către administratorul special deja existent, iar dacă aceasta nu s-a aflat în administrare specială, atribuțiile consiliului de administrație al instituției de credit în cauză se suspendă de plin drept la momentul numirii administratorului interimar, până la expirarea mandatului acestuia. Conform prevederii legale cuprinse în art. 220 alin. (4), consiliul de administrație poate contesta cererea introdusă de către creditori sau de către Banca Națională a României și pe durata suspendării sale. Este o atribuție rezultată expres din lege în considerarea necesității unei dezbateri active în folosul procedurii legale legate de situația prezentă și viitoare a instituției de credit respective. Mandatul administratorului interimar, care, de altfel, conform alin. (3) din același articol, poate fi revocat în perioada în care își desfășoară activitatea de către Banca Națională a României, care, inițial, l-a desemnat, se întinde până la data numirii lichidatorului judiciar, moment la care, conform alin. (8) din același text de lege, atribuțiile administratorului interimar încetează de plin drept.

Alin. (5) stabilește, în mod expres, întinderea funcțională a mandatului administratorului interimar, care nu poate lua decât acele măsuri necesare pentru a împiedica diminuarea activului și sporirea pasivului respectivei instituții de credit. În acest scop, textul alin. (6) prevede că autorizația instituției de credit se consideră acordată numai pentru luarea măsurilor conservatorii și pentru derularea operațiunilor curente conform dispoziției imperative a textului de lege, administratorului interimar fiindu-i interzis să accepte noi depozite și să acorde noi credite. Cum aceste două activități sunt activitățile definitorii ale unei instituții de credit viabile care își desfășoară activitatea firească a unei astfel de instituții, această interdicție pentru o instituție de credit aflată în procedura falimentului apare justificată, căci aceasta nu mai are capacitatea normală de activitate specifică care implică atragerea de depozite și acordarea de credite. În acest context, apare firească prevederea conform căreia contractele în curs să se poată executa

fie conform termenilor săi cuprinși în clauzele expres prevăzute în conținutul acestora, fie în acord cu voința părților astfel încât să se realizeze scopul urmărit de acestea.

Legiuitorul a avut în vedere situația în care instituția de credit nu s-a aflat în administrare specială și a prevăzut în art. 220 alin. (7) că, în acest caz, conducerea executivă a acesteia trebuie subordonată administratorului interimar. Într-un asemenea caz, președintele consiliului de administrație păstrează funcția de președinte al instituției de credit și după suspendarea consiliului de administrație, în condițiile alin. (4), până la expirarea mandatului administratorului interimar.

Textul art. 220 consfințește rolul și poziția administratorului interimar în cadrul procedurii, evidențiind specificul acestei instituții avut în vedere de către legiuitor.

Având în vedere importanța contestației împotriva cererii de deschidere a procedurii falimentului, legiuitorul o reglementează în mod concret. Astfel, o asemenea contestație se poate face în termen de 10 zile de la data comunicării cu privire la depunerea acestei cereri stabilindu-se expres un termen de 10 zile de la înregistrarea contestației înlăuntrul căruia judecătorul-sindic trebuie să se pronunțe asupra acestei contestații. Art. 221 alin. (3) prevede că, la primul termen de judecată, judecătorul-sindic trebuie să analizeze cererea de deschidere a procedurii falimentului și, în cazul în care instituția de credit debitoare nu contestă starea de insolvență, va trece la pronunțarea hotărârii privind deschiderea procedurii falimentului, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 219[1].

Ca efect al pronunțării hotărârii de deschidere a procedurii falimentului, judecătorul-sindic este abilitat să comunice de îndată hotărârea debitoarei, creditorilor, lichidatorului judiciar, Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, precum și oficiului registrului comerțului la care instituția de credit debitoare este înregistrată. Stabilirea persoanelor cărora li se comunică hotărârea de deschidere a procedurii are semnificația bine determinată de rolul fiecărei persoane în cadrul procedurii. Dacă instituția de credit debitoare este persoana asupra căreia acționează procedura și, ca atare, aceasta trebuie să fie în cunoștință de cauză pentru a ști

cum trebuie să se comporte în această situație, creditorii sunt persoanele care vor fi beneficiarii efectelor aplicării hotărârii. La rândul său, lichidatorul judiciar este persoana chemată să instrumenteze procedura la nivelul instituției de credit debitoare pe când Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar este instituția care, conform legii, va asigura despăgubirea deponenților afectați de insolvența debitoarei.

Oficiul registrului comerțului la care instituția de credit debitoare este înregistrată este încunoștințat pentru a efectua mențiunea „instituție de credit în faliment" necesară pentru a se cunoaște *erga omnes* statutul juridic al respectivei instituții de credit, în raport de care, să fie tratată.

Tot în același scop, în vederea unei cât mai largi cunoașteri a situației debitoarei trebuie reținută prevederea expresă din alin. (4) al acestui articol, potrivit căreia „comunicarea va fi făcută publică în două ziare de circulație națională".

În vederea asigurării unei publicități adecvate pentru situația în care instituția de credit are deschise sucursale în alte țări, art. 221 alin. (5) instituie obligația Băncii Naționale a României de a comunica de îndată fiecărei autorități de supraveghere bancară din țara gazdă a sucursalei respective despre deschiderea procedurii falimentului, astfel încât, în timp util, să se realizeze efectele hotărârii și la nivelul sucursalelor din acele țări.

În alineatul următor, textul de lege stabilește obligația judecătorului-sindic de a comunica Băncii Naționale a României hotărârea sa privind deschiderea procedurii falimentului instituției de credit debitoare, prevăzând caracterul de celeritate pe care trebuie să-l aibă comunicarea, menționându-se expres că aceasta se face „de îndată, în ziua pronunțării acesteia", deci, fără întârziere, arătându-se totodată modalitățile pe care le poate utiliza judecătorul-sindic pentru comunicare, și anume „prin fax, e-mail sau prin telefon".

Toate aceste modalități concret nominalizate reflectă variate posibilități urgente de aducere la îndeplinire a obligației de comunicare de către judecătorul-sindic, care să dea posibilitatea Băncii Naționale a României să-și efectueze obligațiile legale avute în vedere de către legiuitor. În acest spirit, același text de lege

prevede obligația Băncii Naționale a României de a închide imediat, în conformitate cu reglementările în vigoare, conturile instituției de credit debitoare deschise în evidențele sale. Mai mult chiar, legiuitorul spune clar ce înțelege prin noțiunea de „imediat", afirmând expres: „după finalizarea decontării plăților din ziua respectivă", nefiind posibilă nicio amânare din ziua adoptării hotărârii de deschidere a procedurii falimentului.

Efectul închiderii conturilor curente ale instituției de credit debitoare este evidențiat în continuarea textului legal, în care se arată că disponibilitățile bănești vor fi transferate în conturi tip instituție de credit în faliment, deschise la o bancă comercială, așa cum se prevede la art. 209 din același act normativ, despre care acest text de lege prevede că acest cont implică dreptul exclusiv de dispoziție în interesul procedurii falimentului, cu mențiunea că în asemenea conturi „vor fi virate la ordinul lichidatorului judiciar sumele existente în conturi la alte instituții financiar-bancare" pentru a fi folosite în folosul procedurii falimentului, pentru satisfacerea obligațiilor debitoarei față de creditorii săi.

Totodată, conform art. 221 alin. (7), de la data deschiderii procedurii falimentului, este stabilită obligația ca toate actele instituției de credit debitoare să poarte mențiunea „instituție de credit în faliment", care să o identifice în cadrul instituțiilor de credit din sistemul bancar.

Dispoziția cuprinsă în art. 222 trebuie privită ca un efect firesc al deschiderii procedurii falimentului. Este vorba de o interdicție, a cărei sancțiune de natură civilă o reprezintă nulitatea. Aceasta se referă la persoanele care au deținut funcții de conducere, precum și la acționarii semnificativi ai instituției de credit debitoare cărora li se interzice înstrăinarea acțiunilor deținute la aceasta, fără acordul judecătorului-sindic. Interdicția este determinată de faptul că oricare dintre persoanele respective, responsabile față de situația în care se află instituția de credit debitoare, ar duce la înșelarea eventualilor dobânditori ai acțiunilor astfel înstrăinate și la obținerea unor avantaje nejustificate de către persoane responsabile de falimentul instituției de credit. Interdicția este supusă condiției pe care legiuitorul o pune, ținând seama de ansamblul procedurii instituite prin lege care cuprinde rolul judecătorului-sindic, rezultat din

atribuțiile acestuia prevăzute în art. 45 din Legea nr. 85/2014. Între aceste atribuții, trebuie reținute cele înscrise la art. 45 alin. (1) lit. h) și j) referitoare la „judecarea cererilor de atragere a răspunderii membrilor organelor de conducere care au contribuit la ajungerea debitorului în insolvență, potrivit art. 169, sau sesizarea organelor de urmărire penală atunci când există date cu privire la săvârșirea unei infracțiuni" și respectiv la „judecarea acțiunilor introduse de administratorul judiciar sau de lichidatorului judiciar pentru anularea unor acte sau operațiuni frauduloase, potrivit prevederilor art. 117-122 și a acțiunilor în nulitatea plăților sau operațiunilor efectuate de către debitor, fără drept, după deschiderea procedurii".

Asemenea atribuții evidențiază importanța rolului judecătorului-sindic și, în context, justifică inserarea în prevederea art. 222 din lege a condiției restricționării înstrăinării de acțiuni de către persoanele respective, menționându-se expres formularea „fără acordul judecătorului-sindic".

Între alte efecte ale deschiderii procedurii falimentului, trebuie subliniate prevederile art. 223-225 din lege.

Astfel, legiuitorul instituie o prevedere expresă pentru salariații instituției de credit debitoare care nu au nicio responsabilitate cu privire la starea de insolvență în care a intrat debitoarea și care, în consecință, trebuie apărați în această conjunctură, fapt pentru care art. 223 le consacră un regim special: „Salariații instituției de credit aflate în procedura falimentului vor desemna două persoane care să îi reprezinte în cursul procedurii pentru recuperarea creanțelor reprezentând salariile și alte drepturi bănești".

În ceea ce privește cheltuielile aferente procedurii insolvenței, art. 224 arată expres că toate cheltuielile vor fi suportate din averea instituției de credit debitoare. În acest sens se prevede că onorariul lichidatorului judiciar se plătește trimestrial, dar numai după prezentarea rapoartelor lunare. Așa cum arată art. 209 lit. k), un astfel de raport trebuie să includă informații referitoare la valoarea totală a creanțelor asupra instituției de credit debitoare și la valoarea totală a activelor acesteia care au fost valorificate, la sumele obținute din lichidarea și încasarea de creanțe, la planul de distribuire între creditori, la cheltuielile efectuate.

Acest raport se depune la dosarul cauzei, după ce, în prealabil, lichidatorul judiciar a transmis raportul autorității de supraveghere prudențială.

În mod similar, textul art. 224 din lege face trimitere și la cerința raportului prevăzut la art. 97, când, în cazul procedurii simplificate, aceeași persoană este îndrituită să-l întocmească și să-l supună judecătorului-sindic, în termenul stabilit de acesta, dar care nu va putea depăși 40 de zile de la data desemnării, menținând acest raport asupra cauzelor și împrejurărilor care au dus la apariția insolvenței debitorului, cu indicarea persoanelor cărora le-ar fi imputabilă.

Art. 224 abilitează judecătorul-sindic să poată prelungi cu cel mult o lună, bineînțeles ținând seama de situația concretă și de necesitatea asigurării celerității în domeniu printr-un termen cât mai rezonabil al termenului de prezentare a raportului și a planului de distribuție. Același text de lege îndrituiește pe oricare dintre creditori să poată formula obiecțiuni la raportul lichidatorului judiciar la planul de distribuție în termen de 10 zile de la publicarea acestor documente.

În ceea ce privește raportul lichidatorului judiciar, art. 225 prevede că, după emiterea hotărârii judecătorești privind deschiderea procedurii falimentului unei instituții de credit, lichidatorul judiciar întocmește raportul prevăzut de art. 97, care trebuie să includă între altele, și propuneri privind modalitatea de lichidare a bunurilor și drepturilor din averea debitoarei. În acest sens, legiuitorul stabilește expres care pot fi modalitățile de lichidare a acestora:

1. tranzacții privind cumpărarea de active și asumarea de pasive;

2. vânzarea de bunuri, cum ar fi: clădiri, terenuri, valori mobiliare, operațiuni de lichidare care se realizează cu respectarea prevederilor cuprinse în Secțiunea a 7-a a Capitolului I din Legea nr. 85/2014;

3. alte tehnici de valorificare a activelor, cum ar fi cesiuni de creanță ori novații, realizate în interesul procedurii falimentului la valoare negociată.

În secțiunea din lege referitoare la tranzacții privind cumpărarea de active și asumarea de pasive este definită noțiunea ca fiind modalitatea de lichidare prin care o instituție de credit cu o situație

financiară bună achiziționează, parțial sau total, activele instituției de credit debitoare și își asumă, parțial sau total, pasivele acesteia, incluzând totalitatea depozitelor garantate.

După cum se poate observa, asemenea tranzacții nu pot fi efectuate decât de o instituție de credit, adică de o persoană juridică încadrată în același tip de instituție ca și debitoarea în cauză, deoarece numai astfel de persoane juridice pot desfășura activități de natura celor efectuate de debitoare și le vor putea continua atât cu privire la activele, cât și la pasivele respectivei debitoare, în condițiile specifice unei instituții de credit.

O a doua cerință este ca instituția de credit care dorește să achiziționeze, parțial sau total, activele și pasivele debitoarei să aibă o situație financiară bună, astfel încât să aibă capacitatea necesară de a-și îndeplini cu succes acțiunea de achiziționare.

Aprecierea cu privire la capacitatea instituției de credit achizitoare nu poate fi făcută decât de autoritatea națională de supraveghere prudențială a tuturor instituțiilor de credit din sistem, care, în orice moment, cunoaște situația financiară a oricărei instituții de credit și se poate pronunța asupra situației financiare a instituției de credit achizitoare ca fiind bună, oferind o garanție asupra viabilității opțiunii făcute de lichidatorul judiciar.

Lichidatorul judiciar este abilitat să formuleze propunerea privind modalitatea de lichidare numai după consultarea Băncii Naționale a României, care constituie o condiție *sine qua non* pentru inițierea propunerii în cauză, iar banca centrală este îndreptățită să poată transmite lichidatorului judiciar punctul său de vedere asupra acestei modalități de tranzacționare în ceea ce privește modalitatea, dar și cu privire la persoana achizitoare, atunci când i se solicită punctul de vedere și asupra acestui aspect.

Tocmai fiindcă suntem în prezența unei condiții prevăzute de lege, punctul de vedere exprimat de Banca Națională a României lichidatorului judiciar va trebui făcut cunoscut adunării creditorilor pentru a fi luat în considerare în cadrul procedurii.

Tranzacțiile privind cumpărarea de active și asumarea de pasive pot fi efectuate, conform legii, la vedere sau la termen, cu opțiune. Pentru asemenea tranzacții, lichidatorului judiciar i se dă, în condițiile legii, posibilitatea să perceapă de la instituția de credit

achizitoare o primă negociată, în funcție de calitatea activelor cumpărate și a pasivelor asumate, plătibilă la momentul transferului proprietății, precum și o primă pentru exercitarea opțiunii, în funcție de termenul opțiunii, plătibilă la momentul negocierii.

O situație specială, expres reglementată în art. 226 alin. (3), se referă la activele care fac obiectul unor operațiuni frauduloase. În această situație, după cumpărare, dacă se probează că aceste active au la bază fraude sau că provin din furturi de instrumente financiare, părțile au posibilitatea să modifice tranzacția inițială, existând soluția ca instituția de credit achizitoare să primească de la lichidatorul judiciar, în contravaloare, alte active ori sume de bani. Această reglementare judicioasă oferă, pe de o parte, o soluție viabilă pentru asemenea tranzacții, iar pe de altă parte, părților contractante o modalitate practică prin care părțile au temei legal pentru ca aceasta să dea încredere instituției de credit achizitoare că este apărată de eventuale operațiuni frauduloase.

Cu privire la procedura de realizare a unei tranzacții de acest gen, alin. (5) al aceluiași text de lege prevede că, după aprobarea de către adunarea creditorilor a modalității de lichidare instituită prin art. 225, lichidatorul judiciar este îndreptățit să organizeze imediat, dacă modalitatea de lichidare aprobată prevede, negocierea privind tranzacția de cumpărare de active și asumare de pasive. În fapt, lichidatorul judiciar organizează o ședință de informare cu toate instituțiile de credit considerate eligibile pe baza evaluării prealabile a Băncii Naționale a României. După cum afirmă textul de lege, autoritatea de supraveghere prudențială în domeniul bancar trebuie să aibă în vedere la momentul respectiv efectele tranzacției asupra situației financiare a instituției de credit achizitoare și a capacității sale de a se conforma cerințelor prudențiale, în vederea prezentării condițiilor și termenilor negocierii. Necesitatea implicării acestei autorități se datorează cerinței de a se realiza, într-un mod obiectiv, o analiză a capacității fiecăreia dintre instituțiile de credit cu privire la situația sa financiară în cazul achiziționării tranzacției care urmează să aibă loc. Banca Națională a României este singura în măsură să se pronunțe cu privire la capacitatea oricărei instituții de credit deoarece scopul urmărit este, în egală măsură, ca procedura legală să-și atingă finalitatea propusă

și, în același timp, să nu se transfere asupra altei instituții de credit o situație financiară care să o conducă pe aceasta în pragul unei situații similare cu cea a debitoarei aflată în procedura falimentului.

Nu se dorește ca o asemenea situație să conducă la o altă componentă a sistemului bancar care să ajungă într-o situație similară. Banca Națională a României este chemată în orice moment să asigure supravegherea prudențială a instituțiilor de credit, în condițiile art. 164 din O.U.G. nr. 99/2006, urmărind respectarea cerințelor prevăzute de lege și de reglementările aplicabile, atât la nivel individual, cât și la nivel consolidat sau subconsolidat, după caz, în vederea prevenirii și limitării riscurilor specifice activității bancare. În acest spirit trebuie privit rolul autorității în ceea ce privește evaluarea prealabilă a instituțiilor de credit referitoare la eventualele efecte ale unei astfel de tranzacții pentru oricare dintre instituțiile de credit din sistem.

Conlucrarea dintre lichidatorul judiciar și Banca Națională a României are menirea să realizeze o eficientă rezolvare a procedurii falimentului debitoarei cu efecte benefice în privința acesteia, dar și a sistemului bancar în ansamblu.

Art. 226 alin. (5) din Legea nr. 85/2014 stabilește expres că prealabil ședinței de informare, lichidatorul judiciar semnează cu toate instituțiile de credit prezente la ședință un acord de confidențialitate, prin care acestea se angajează să păstreze, în condițiile legii, secretul profesional cu privire la informațiile din cererea de ofertă referitoare la instituția de credit aflată în stare de faliment ce urmează a face obiectul negocierii. De altfel, tranzacția pe care urmează să o negocieze oricare dintre instituțiile de credit se circumscrie întru totul prevederii art. 111 din O.U.G. nr. 99/2006, conform căruia aceasta are obligația de păstrare a confidențialității „asupra tuturor faptelor, datelor și informațiilor referitoare la activitatea desfășurată", inclusiv cu privire la contractele încheiate cu clienții. În sensul alin. (2) din același text de lege, care definește clientul instituției de credit ca fiind persoana cu care instituția de credit „a negociat o tranzacție chiar dacă respectiva tranzacție nu s-a finalizat" așa cum este cazul negocierii tranzacției privind cumpărarea de active și asumarea de pasive în situația unei instituții de credit aflate în procedura falimentului.

În urma dialogului dintre lichidatorul judiciar și instituțiile de credit participante la ședință se poate constata interesul manifestat de acestea din urmă, care îl va determina pe lichidatorul judiciar să redacteze cererea de ofertă privind cumpărarea de active și asumarea de pasive. O asemenea cerere, așa cum arată art. 227 din Legea nr. 85/2014, trebuie să cuprindă, în principal, următoarele elemente:

1. categoriile de active și pasive care urmează să facă obiectul tranzacției și volumul acestora, încadrate în funcție de gradul de lichiditate și exigibilitate;

2. valoarea de lichidare pentru fiecare categorie de active;

3. prima care poate fi stabilită de către lichidatorul judiciar, ce va fi plătită de instituțiile de credit ofertante și care se stabilește în funcție de mai multe elemente, între care calitatea activelor și pasivelor, celeritatea operațiunii;

4. termenul de înaintare către lichidatorul judiciar a ofertelor instituțiilor de credit respective.

Cum formularea textului menționează sintagma „în principal" rezultă că îi este permis lichidatorului judiciar să cuprindă în ofertă și alte elemente pe care acesta le consideră justificate a fi introduse astfel încât instituțiile de credit să aibă informații cât mai cuprinzătoare cu privire la tranzacția la care urmează să se angajeze.

Prevederea cuprinsă în art. 228 cu privire la confidențialitatea cererii de ofertă pe care lichidatorul judiciar o transmite instituțiilor de credit participante la ședința de informare are menirea să asigure păstrarea secretului asupra informațiilor cuprinse în cerere încât gama de informații să nu ajungă la alte instituții de credit care nu și-au exprimat opinia de a oferta în cadrul procedurii privind debitoarea în cauză ori la alte persoane, informații care ar putea afecta realizarea tranzacției respective.

În ceea ce privește termenul pentru primirea ofertelor, acesta nu poate fi mai mare de 15 zile calendaristice și el trebuie să fie prevăzut expres în cuprinsul cererii. În acest sens, art. 229 din lege prevede expres obligația instituțiilor de credit ofertante de a transmite lichidatorului judiciar, în plic închis, tot pentru confidențialitate, ofertele pentru tranzacțiile propuse.

Ca urmare a primirii ofertelor, lichidatorul judiciar are obligația ca în cel mai scurt timp, înțelegându-se prin acesta să se realizeze de îndată, să treacă la analiza ofertelor primite, în concordanță cu termenul expres prevăzut în cererea de ofertă. O asemenea analiză îl va conduce să aleagă oferta instituției sau a instituțiilor de credit ofertante cu care urmează să se încheie convenția de cumpărare de active și asumare de pasive. Pentru o judicioasă analiză și selecție între oferte, legiuitorul prevedea la art. 230, elementele de care trebuia să țină seama lichidatorul judiciar în alegerea ofertei. Acestea sunt:

1. principiul costului minim presupus;

2. aprobarea Băncii Naționale a României care va avea în vedere tocmai efectele tranzacției asupra situației financiare a instituției de credit achizitoare și a capacității sale de a se conforma cerințelor prudențiale, criteriul concret pentru a se asigura ca oferta să-și poată atinge scopul urmărit de lege și, în același timp, viabilitatea instituției de credit ofertante, care, în urma selectării, respectând cerințele de prudențialitate, să-și demonstreze capacitatea de a îndeplini obligațiile asumate.

Eliminarea din text a aprobării Băncii Naționale a României nu trebuie privită ca o restrângere a rolului acesteia în cadrul procedurii, căci importanța acestui rol este reliefată în ansamblul reglementării. De altfel, lichidatorul judiciar se află tot timpul în legătură cu autoritatea de supraveghere prudențială, care este presupusă cu atât mai mult atunci când acesta este chemat să analizeze ofertele primite din care să aleagă oferta celui sau celor cu care va încheia tranzacția în cauză.

Tot în rândul obligațiilor lichidatorului judiciar legate de tranzacțiile privind cumpărarea de active și asumarea de pasive, art. 230 instituie obligația acestuia de a înștiința Consiliul Concurenței cu privire la potențiala tranzacție.

Referitor la asumarea de pasive în cadrul unei asemenea tranzacții, instituțiile de credit achizitoare au posibilitatea să-și asume, în funcție de calitatea activelor instituției de credit aflate în stare de faliment, pasivele în mod diferențiat. În acest sens, acestea își pot asuma fie numai depozitele garantate, în condițiile O.G. nr. 39/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare, fie depozi-

tele, în totalitate, atât cele garantate, cât și cele negarantate, ajungându-se până la preluarea în întregime a instituției de credit declarate în stare de faliment. O asemenea abordare demonstrează interesul față de deponenții, deveniți creditori, ca să poată fi despăgubiți. Interesul legiuitorului față de aceștia a fost concretizat și în prevederile O.U.G. nr. 99/2006, unde, la art. 164 se menționa expres că Banca Națională a României asigură supravegherea prudențială a instituțiilor de credit „în scopul protejării intereselor deponenților", unul din scopurile esențiale ale însăși supravegherii prudențiale întreprinsă de Banca Națională a României, care, de altfel, are un rol esențial și în procedura falimentului prevăzută de Legea nr. 85/2014. Problema depozitelor existente la o instituție de credite constituie și un aspect social de interes general.

Legiuitorul are în vedere și posibilitatea ca să nu se primească oferte în termenul stabilit în cererea de ofertă și prevede, în mod expres, într-o asemenea situație, că lichidarea se va efectua prin celelalte metode prevăzute de Legea nr. 85/2014.

În reglementarea procedurii, art. 233 din lege stabilește că fondurile obținute din vânzarea bunurilor și drepturilor din averea debitorului, grevate în favoarea creditorului, de cauze de preferință, vor fi distribuite în următoarea ordine stabilită de art. 159:

„*1.* taxe, timbre și orice alte cheltuieli aferente vânzării bunurilor respective, inclusiv cheltuielile necesare pentru conservarea și administrarea acestor bunuri, precum și cheltuielile avansate de creditor în cadrul procedurii de executare silită, creanțele furnizorilor de utilități născute ulterior deschiderii procedurii, în condițiile art. 77, remunerațiile datorate la data distribuirii persoanelor angajate în interesul comun al creditorilor, în condițiile art. 57 alin. (2), art. 61 și 63, care se vor suporta pro rata, în raport cu valoarea tuturor bunurilor din averea debitorului;

2. creanțele creditorilor beneficiari ai unei cauze de preferință născute în timpul procedurii de insolvență. Aceste creanțe cuprind capitalul, dobânzile, precum și alte accesorii, după caz;

3. creanțele creditorilor beneficiari ai unei cauze de preferință, cuprinzând tot capitalul, dobânzile, majorările și penalitățile de orice fel, inclusiv cheltuielile, precum și cele corespunzătoare art. 105 alin. (3) și art. 123 alin. (11) lit. a)".

În cazul în care sumele realizate din vânzarea acestor bunuri ar fi insuficiente pentru plata în întregime a respectivelor creanțe, creditorii vor avea, pentru diferență, creanțe chirografare sau bugetare, după caz, care vor veni în concurs cu cele cuprinse în categoria corespunzătoare, potrivit naturii lor, prevăzute la art. 161, și vor fi supuse dispozițiilor art. 80. Dacă după plata sumelor prevăzute la alin. (1) rezultă o diferență în plus, aceasta va fi depusă, prin grija lichidatorului judiciar, în contul averii debitorului.

Un creditor beneficiar al unei cauze de preferință este îndreptățit să participe la orice distribuire de sumă făcută înaintea vânzării bunului grevat de o cauză de preferință în favoarea sa. Sumele primite din acest fel de distribuiri vor fi scăzute din cele pe care creditorul ar fi îndreptățit să le primească ulterior din prețul obținut prin vânzarea bunului grevat de o cauză de preferință, dacă aceasta este necesară pentru a împiedica un astfel de creditor să primească mai mult decât ar fi primit dacă bunul grevat de o cauză de preferință în favoarea sa ar fi fost vândut anterior distribuirii.

În ceea ce privește ordinea plății creanțelor, art. 234 prevede:

„*1.* taxele, timbrele și orice alte cheltuieli aferente procedurii falimentului, inclusiv cheltuielile necesare pentru conservarea și administrarea bunurilor din averea instituției de credit debitoare, precum și plata onorariilor persoanelor angajate în condițiile legii, inclusiv ale lichidatorului judiciar;

2. creanțele rezultate din depozitele eligibile în sensul prevederilor cuprinse în legislația privind schemele de garantare a depozitelor, inclusiv creanțele schemelor de garantare a depozitelor rezultate din subrogarea în drepturile deponenților garantați și/sau din finanțarea, potrivit legii, a măsurilor de rezoluție a instituției de credit debitoare, precum și creanțele izvorâte din raporturi de muncă pe cel mult 6 luni anterioare deschiderii procedurii;

3. creanțele reprezentând acea parte a depozitelor eligibile ale persoanelor fizice, ale microîntreprinderilor și ale întreprinderilor mici și mijlocii care depășește plafonul de acoperire prevăzut în legislația privind schemele de garantare a depozitelor și depozitele persoanelor fizice, ale microîntreprinderilor și ale întreprinderilor mici și mijlocii, care ar fi depozite eligibile dacă nu ar fi fost făcute

prin intermediul sucursalelor situate în afara Uniunii ale unor instituții stabilite în Uniune;

4. creanțele rezultând din activitatea debitorului după deschiderea procedurii;

5. creanțele bugetare, creanțele schemelor de garantare a depozitelor, altele decât cele prevăzute la pct. 2, precum și creanțele Băncii Naționale a României decurgând din credite acordate de aceasta instituției de credit;

6. creanțele decurgând din operațiuni de trezorerie, din operațiuni interbancare, din operațiuni cu clientela, operațiuni cu titluri, alte operațiuni bancare, precum și din cele rezultate din livrări de produse, prestări de servicii sau alte lucrări, din chirii, precum și alte creanțe chirografare;

7. creanțele izvorând din acte cu titlu gratuit;

8. creanțele decurgând din instrumente de datorie și din împrumuturi, având la bază convenții care prevăd o clauză de subordonare potrivit căreia, în caz de lichidare sau faliment al instituției de credit, astfel de creanțe urmează să fie plătite după creanțele tuturor creditorilor chirografari nesubordonați și, după caz, ale altor creditori chirografari subordonați; în cadrul acestei categorii de creanțe, plata acestora se va efectua cu respectarea ordinii de preferință stabilite prin clauza de subordonare aferentă fiecărei creanțe;

9. creanțele acționarilor instituției de credit în faliment, respectiv creanțele membrilor cooperatori ai cooperativelor de credit afiliate casei centrale a cooperativelor de credit în faliment, derivând din dreptul rezidual al calității lor, potrivit prevederilor legale și statutare".

Reglementarea amănunțită a procedurii din cadrul legii oferă lichidatorului judiciar temeiul legal al rezolvării cu responsabilitate a sarcinilor sale în concordanță cu interesele avute în vedere la elaborarea actului normativ.

Atragerea responsabilității unor factori de conducere sau control apare justificată, ținând seama de rolul acestora pe parcursul activității instituției de credit ajunsă în prezent în stare de faliment. În consecință, legiuitorul a considerat necesar să instituie prevederi legale care să constituie pentru lichidatorul judiciar și pentru judecătorul-sindic temei juridic al angajării răspunderii

acestora. Lichidatorului judiciar îi revine sarcina de a identifica persoane cărora le-ar fi imputabilă apariția stării de insolvență a debitoarei, ceea ce trebuie evidențiat prin raportul acestuia întocmit potrivit prevederilor art. 97 din Legea nr. 85/2014.

Pasul următor îl constituie cererea lichidatorului judiciar adresată judecătorului sindic, abilitat să dispună, după caz, ca o parte sau întregul pasiv neplătit al debitoarei ajunsă în stare de insolvență să fie suportat de membrii organelor de conducere și de directorii sau coordonatorii cu atribuții de control intern ai direcțiilor, departamentelor sau al altor structuri asemănătoare, de personalul de execuție cu atribuții de control intern, cenzorii ori auditorii din cadrul instituției de credit respective, care au deținut funcțiile respective în cei 3 ani anteriori deschiderii procedurii, dacă au contribuit la ajungerea acesteia în stare de insolvență prin faptele lor prevăzute de lege.

După cum se poate observa, legiuitorul stabilește, în mod expres, categoriile de persoane care, prin natura funcțiilor lor, au putut contribui la ajungerea în stare de insolvență a debitoarei, ceea ce conduce la concluzia că numai persoanelor din aceste categorii li se poate atrage răspunderea pentru starea actuală a debitoarei. O altă condiție a răspunderii acestora o reprezintă faptele stabilite expres de lege ca odată săvârșite constituie temei legal pentru a le atrage răspunderea. În al treilea rând se cere ca aceste persoane să fi deținut funcțiile respective în ultimii 3 ani anteriori deschiderii procedurii, considerându-se că acesta este termenul rezonabil în care puteau contribui, prin faptele lor, la ajungerea debitoarei în starea de insolvență. Numai întrunirea concomitentă a celor trei condiții stabilite în art. 235 din lege poate atrage răspunderea persoanelor în cauză.

Așa cum arată expres art. 169 din Legea nr. 85/2014, există cerințe concrete care trebuie îndeplinite pentru a atrage răspunderea persoanelor respective. În primul rând, acestea trebuie să fie membrii ai organelor de conducere sau supraveghere din cadrul societății ori alte persoane care au contribuit la starea de insolvabilitate a debitoarei deoarece fie calitatea deținută, fie contribuția efectivă implică cerința subiectivă îndeplinită pentru atragerea răspunderii.

În al doilea rând, întinderea prejudiciului care urmează a fi recuperat este clar limitat prin textul de lege, care stabilește expres că partea sau întregul pasiv al debitoarei imputat persoanei responsabile nu trebuie să depășească prejudiciul aflat în legătură de cauzalitate cu fapta acestuia.

În al treilea rând, cel care poate dispune imputarea prejudiciului nu poate fi decât judecătorul-sindic, ținând seama de atribuțiile sale prevăzute de lege și numai la cererea administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar. Faptele care determină aplicarea prevederilor art. 169 din lege sunt cuprinse în textul acestuia și anume:

„*a)* au folosit bunurile sau creditele persoanei juridice în folosul propriu sau în cel al unei alte persoane;

b) au făcut activități de producție, comerț sau prestări de servicii în interes personal, sub acoperirea persoanei juridice;

c) au dispus, în interes personal, continuarea unei activități care ducea, în mod vădit, persoana juridică la încetarea de plăți;

d) au ținut o contabilitate fictivă, au făcut să dispară unele documente contabile sau nu au ținut contabilitatea în conformitate cu legea. În cazul nepredării documentelor contabile către administratorul judiciar sau lichidatorul judiciar, atât culpa, cât și legătura de cauzalitate între faptă și prejudiciu se prezumă. Prezumția este relativă;

e) au deturnat sau au ascuns o parte din activul persoanei juridice ori au mărit fictiv pasivul acesteia;

f) au folosit mijloace ruinătoare pentru a procura persoanei juridice fonduri, în scopul întârzierii încetării de plăți;

g) în luna precedentă încetării plăților, au plătit sau au dispus să se plătească cu preferință unui creditor, în dauna celorlalți creditori;

h) orice altă faptă săvârșită cu intenție, care a contribuit la starea de insolvență a debitorului, constatată potrivit prevederilor prezentului titlu".

Acestor fapte cu caracter general li se adaugă, conform art. 235, fapte cu caracter specific pentru activitatea instituției de credit și anume:

„*a)* au acordat credite cu încălcarea cerințelor prudențiale aprobate prin normele în vigoare, precum și cu nerespectarea normelor interne în vigoare;

b) au întocmit situații financiare, alte situații contabile ori raportări cu nerespectarea prevederilor legale;

c) în cadrul acțiunilor interne de verificare nu au identificat și nu au sesizat, prin nerespectarea atribuțiilor de serviciu, faptele care au condus la fraude și gestiune defectuoasă a patrimoniului".

Textul următor de lege îndrituiește judecătorul-sindic să dispună măsuri asiguratorii pentru asigurarea îndeplinirii măsurilor prevăzute de art. 235. Acesta poate să le dispună, pe baza datelor din dosarul cauzei, numai ca urmare a sesizării de către lichidatorul judiciar, de un acționar sau de oricare dintre creditori, dar și de către Banca Națională a României, în virtutea calității sale specifice, conform legii.

Legea în cauză prevede în mod concret cum are loc închiderea procedurii falimentului unei instituții de credit aflată în stare de insolvență. În primul rând, trebuie reținut că după intrarea în faliment a instituției de credit debitoare, lichidatorul judiciar este obligat să depună spre păstrare la direcția arhivelor naționale județeană sau, după caz, a Municipiului București documentele debitoarei, arhivate în conformitate cu prevederile Legii nr. 16/1996 privind Arhivele Naționale, cu modificările și completările ulterioare.

La solicitarea lichidatorului judiciar, judecătorul-sindic închide procedura falimentului respectivei instituții de credit printr-o hotărâre de închidere, după ce judecătorul-sindic a aprobat raportul final, atunci când toate fondurile sau bunurile din averea instituției de credit în faliment au fost distribuite și când fondurile nereclamate de către cei îndreptățiți au fost depuse, în termen de 90 de zile de la data raportului final, de către lichidatorul judiciar la Trezoreria Statului, iar extrasul de cont s-a depus la judecătorul-sindic.

În ceea ce privește hotărârea de închidere, aceasta se comunică în scris sau în presă, în cel puțin două ziare de circulație națională, tuturor părților implicate.

În art. 237 alin. (2) se prevede expres că, în termen de 60 de zile lucrătoare de la pronunțarea hotărârii de închidere a procedurii falimentului, lichidatorul judiciar are obligația să depună la aceeași direcție a arhivelor naționale restul de documente ale respectivei instituții de credit.

Este de reținut că legea stabilește că, pentru scopuri statistice, instituțiile de credit intrate în faliment sunt considerate ca aparținând în continuare sectorului bancar. În acest scop, raportările întocmite și transmise de lichidatorul judiciar către Banca Națională a României se fac în condițiile prevăzute de reglementările acesteia.

După cum se poate observa, legiuitorul a cuprins în legea privind procedura insolvenței și reglementarea specifică pentru instituțiile de credit care ajung în insolvență astfel încât să existe o reglementare unitară pentru toate societățile comerciale, includzându-se și instituțiile de credit care au același regim juridic. Specificitatea lor a determinat legiuitorul să cuprindă în lege un capitol de sine stătător pentru instituțiile de credit, acordând Băncii Naționale a României atribuții în materie, în concordanță cu rolul său de autoritate națională de supraveghere prudențială.

Apreciind pozitiv abordarea legiuitorului, se poate considera că actuala legislație asigură posibilitatea unei aplicări judicioase și responsabile a procedurii falimentului pentru instituțiile de credit, ținând seama de rolul acestora în economie.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Bibliografie

- *Alexandru I.*, Ştiinţa administraţiei, Ed. Economica, Bucureşti, 2001
- *Bichi C.*, Controlul ţării de origine-implicaţii pentru România, în Piaţa financiară nr. 5/2002
- *Bodu S.*, Legea societăţilor comentată şi adnotată, Ed. Rosetti International, Bucureşti, 2017
- *Costin M., Mureşan M., Ursa V.*, Dicţionar de drept civil, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1980
- *Costin M., Leş I., Mircea M.Şt., Radu D.*, Dicţionar de drept procesual civil, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983
- Dicţionarul explicativ al limbii române, Ed. Academiei Române, Bucureşti, 1975
- *Silberstein I.*, Banca Naţională a României de la organ al administraţiei centrale la instituţie publică independentă, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2006
- *Silberstein I.*, Controlul administrativ şi supravegherea bancară, Ed. Rosetti, Bucureşti, 2005
- *Silberstein I.*, Cooperarea părţilor în actul de supraveghere, în Piaţa financiară nr. 7-8/2002
- *Silberstein I.*, Aspecte juridice în relaţia dintre banca centrală şi băncile comerciale, în R.R.D.A. nr. 2/2003
- *Silberstein I.*, Raporturile dintre banca centrală şi băncile comerciale din perspectiva supravegherii, în Piaţa financiară nr. 6/2002
- *Zilberstein S., Ciobanu V.M.*, Tratat de executare silită, Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 2001

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Index

Acordare de credite 6-7, 12, 18, 19, 28, 61, 63, 65, 91, 139, 196, 319
administrare
- a fondurilor de investiţii 17
- de monedă electronică 19
- de portofolii de credite 12
- riscurilor 69, 83, 85, 86, 89, 118
atragere de depozite 6, 19, 27, 28, 61, 63, 91
audit
- al conducerii 204
- de conformitate 204
- financiar 204
- intern 85, 202, 203, 204
- operaţional 204
auditor financiar 18, 49, 120, 136, 138, 147, 162, 194, 201, 202
autoritate
- de reglementare VII, IX, 3, 39, 57, 242
- de rezoluţie 34, 56, 242, 243, 254, 257, 259-266, 270, 273, 275, 278, 287, 290, 291, 293, 295, 318
- de supraveghere 47, 101, 127, 180, 205, 206, 207, 208, 222, 231, 235, 236, 237, 260, 309, 314, 318, 324
autorizarea instituţiilor de credit 3, 8, 9, 13, 14, 22, 37, 39, 40, 42, 45, 47, 50, 56, 57, 58, 61, 75, 103-106, 109, 113, 114, 119, 122, 124, 125, 133- 136, 138, 156, 159-161, 179-181, 206, 207, 242, 282

Bancă
- cu capital
  - cooperatist 2, 23, 29
  - de stat 1-2
  - mixt 2, 3
  - privat 2
- de credit ipotecar 18
- de economisire şi creditare în domeniul locativ 11, 13-14, 16-17

Cadru de administrare 44, 67, 69, 70, 82-86, 225
cerinţe de reputaţie 116
contract
- de economisire-creditare 12-16, 130, 133
- futures 61, 140
cooperativă de credit 20, 22-25, 134
Comitetul European pentru Risc Sistemic, 151
consultanţă financiar-bancară 12

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

credite
- de consum, 61, 139
- ipotecare, 61, 133, 139
custodie 62, 141

Divizare 24, 130, 165, 166, 176, 177-179, 181-185

Economie de piață 1, 2, 33
economisire și creditare în sistem colectiv 12, 13, 17, 18, 63
efectuarea de plasamente 12

Falimentul instituțiilor de credit 4, 15, 130, 131, 133, 166, 207, 301, 310-333, 335, 337, 341, 342
fuziune 24, 130, 165, 166, 176-179, 181-185

Factoring 17, 61, 139
finanțare
- a tranzacțiilor comerciale 61, 139
- anticipată 12
- intermediară 12

Instituție-punte 277-283, 291
instituție
- de credit din statul terț 56, 57, 137, 138, 160-163
- emitentă de monede electronică 19
intermediere pe piața interbancară 62

Închiriere de casete de siguranță 62, 141

Leasing 17, 61, 139
lichidarea instituțiilor de credit 130, 132, 166, 167, 176, 177, 304, 305, 308-311, 317, 321, 322, 324, 334-337, 342

Masă de repartizare 16, 131

Plan
- de activitate 61
- de rezoluție 244, 255, 257-263, 270
politica de remunerare 70, 71

Recapitalizare internă 278
redresarea instituțiilor de credit 47, 54, 153, 246, 249-260, 276, 277, 314, 317, 318
reglementare macroprudențială 49
rezoluția instituțiilor de credit 34, 35, 52-54, 57, 58, 246-250, 253, 256, 260-273, 276, 277, 279-286, 293-295, 297-299, 301, 302, 327, 341
risc
- de conformitate 67
- de credit 67, 68, 89, 91, 108, 143
- de lichiditate 67, 69, 91
- de model 68
- de piață 67, 68
- de rata dobânzii 68
- de transfer 68
- de țară 68
- reputațional 68
- strategic 68

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Secret profesional X, 52, 145, 151, 184, 198, 213, 243, 327
separarea activelor 278
servicii de consultanţă 62, 141, 202, 204
simulare de criză 90, 91
societate pe acţiuni IX, 2, 9
soliditatea financiară 78, 110, 117, 219, 294
supraveghere prudenţială 2, 3, 14, 17, 35-37, 39, 40, 41, 43, 44, 46-48, 58, 61, 70, 74, 108, 126, 128-130, 140, 146, 148, 149, 206, 208, 210, 212, 217-219, 221-223, 225, 226, 232, 234-236, 239, 241, 243, 246, 258, 302, 309-313, 321-323, 328, 329, 331, 334, 340
supraveghetor consolidant 48, 53-55, 123, 221, 222, 250, 253, 269, 272, 286, 287, 292, 293

Tranzacţii „back to back" 265
tranzacţionare 61, 67, 89, 91, 140, 143, 144, 289, 325

Valori mobiliare 62, 113, 175, 324

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Preț 54,90 lei
ISBN 978-606-18-0776-5
www.beckshop.ro

Lucrarea constituie o noutate în domeniul juridic bancar tratând, pe multiple planuri, problematica actuală a instituțiilor de credit, în acord cu legislația în materie apărută în ultimii ani în România.

Cartea analizează în cele 15 capitole variate aspecte juridice legate de instituțiile de credit, de la momentul inițierii unei asemenea instituții, cel al obținerii autorizației de funcționare și pe tot parcursul existenței acesteia până la lichidarea sa.

Întreaga lucrare, consacrată regimului juridic al instituțiilor de credit, asigură o tratare de fond a problematicii în concordanță cu legislația aplicabilă în materie și reflectă îmbinarea judicioasă a aspectelor juridice cu cele specifice domeniului bancar care face obiectul acesteia.

Experiența celor 45 de ani în care autorul a desfășurat, în mod nemijlocit, activitate juridică în cadrul Băncii Naționale a României se reflectă în modul de tratare a problematicii abordate, ceea ce oferă cititorilor posibilitatea cunoașterii și înțelegerii regimului juridic al instituțiilor de credit existent în prezent în România.

Prof.univ.dr. ***Florin Georgescu***
Prim-viceguvernator al
Băncii Naționale a României

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY